

ଉଚ୍ଚିଦ୍ଧ ବିଜ୍ଞାନ ପରିଭାଷା

(ଓଡ଼ିଆ - ଅଙ୍ଗୀକାରି)

Glossary of Botany

[English -Oriya]

भारतीय भाषाओं में इन-ट्रिल

वैଜ୍ଞାନିକ ତଥା ତକନୀକୀ ଶବ୍ଦାଳ୍ପି ଆୟୋଗ
ମାନବ ସଂସାଧନ ବିକାସ ମଂତ୍ରାଲୟ(ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ଓ ଉଚ୍ୟତର ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ)
ଭାରତ ସରକାର

Commission for Scientific and Technical Terminology
Ministry of Human Resource Development
(Department of Secondary Education and Higher Education)
Government of India

ଉତ୍ତିଦ ବିଜ୍ଞାନ ପରିଭାଷା

(ଇଂରାଜୀ - ଓଡ଼ିଆ)

Glossary of Botany

[English -Oriya]

ଭାରତୀୟ ସାହଚାର୍ଯ୍ୟ ମେ ଶକ୍ତି-ବିଭାଗ

ବୈଜ୍ଞାନିକ ତଥା ତକନୀକୀ ଶବ୍ଦାଳଳୀ ଆୟୋଗ
ମାନ୍ୟ ସଂସାଧନ ବିକାସ ମଂତ୍ରାଲୟ(ମାଧ୍ୟମିକ ଶିକ୍ଷା ଓ ଉଚ୍ଚତର ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ)
ଭାରତ ସରକାର

Commission for Scientific and Technical Terminology
Ministry of Human Resource Development
(Department of Secondary Education and Higher Education)
Government of India

© भारत सरकार, 2002

© Government of India, 2002

प्रथम संस्करण, 2002

प्रथम ई-संस्करण, 2019

प्राप्ति स्थानः

1. आयोग का बिक्री एकक
फोन नम्बर - 6105211
2. प्रकाशक नियंत्रक, भारत सरकार,
सिविल लाइन्स, दिल्ली-110 054
फोन नम्बर - 2513302/31, 2517640

प्रकाशकः

वैज्ञानिक तथा तकनीकी शब्दावली आयोग
पश्चिमी खंड-7, रामकृष्णपुरम्,
नई दिल्ली-110 066

अध्यक्ष की कलम से

वैज्ञानिक तथा तकनीकी शब्दावली आयोग, उच्चतर शिक्षा विभाग, मानव संसाधन विकास मंत्रालय, भारत सरकार, 1961 में अपनी स्थापना समय से ही, उसे सौंपे गए कार्य-भार अनुसार भारतीय भाषाओं में शिक्षा माध्यम परिवर्तन हेतु विभिन्न विषयों में भारतीय भाषाओं की मानक शब्दावली तथा विश्वविद्यालय स्तरीय विभिन्न विषयक पुस्तकों का निर्माण एवं प्रकाशन करता आ रहा है। इस दीर्घ अवधि में आयोग ने विभिन्न आवश्यक विषयों से संबंधित अंग्रेजी-हिंदी तथा अन्य भारतीय भाषा शब्दावलियों का निर्माण एवं प्रकाशन किया है। इक्कीसवीं सदी के सूचना प्रौद्योगिकी के इस दौर में शिक्षा एवं ज्ञानार्जन के साधन को सद्यः उपलब्धता में क्रांतिकारी परिवर्तन आया है। ई-गवर्नेंस, ई-व्यवसाय एवं डिजिटल इंडिया जैसे क्रिया-कलाप दैनंदिन जीवन के अंग हो गए हैं। ऐसे में आयोग ने भी इन अधुनातन साधनों का उपयोग करने का निश्चय किया। इस क्रम में आयोग द्वारा निर्मित सभी शब्दावलियों, परिभाषा-कोशों का ई-संस्करण आपको सहज रूप से उपलब्ध कराने के उद्देश्य से ई-बुक निर्माण योजना पर कार्य प्रारंभ किया गया है। इसी उद्देश्य की पूर्ति हेतु 'वनस्पति विज्ञान की शब्दावली' का ई-बुक का संस्करण प्रकाशित किया जा रहा है।

मुझे इस शब्दावली का ई-संस्करण आप सबको सुलभ कराते हुए अत्यंत हर्ष हो रहा है। इसी भाँति आयोग द्वारा अन्य विषयों के भी हिंदी तथा अन्य भारतीय भाषाओं की शब्दावली, परिभाषा-कोशों का ई-संस्करण प्रकाशित करने के कार्य भी प्रगति पर है। आयोग को सौंपे गए महत्वपूर्ण दायित्व में से एक दायित्व, निर्मित शब्दवलियाँ प्रयोक्ताओं तक पहुँचाने का रहा है। इलेक्ट्रॉनिक माध्यम से आयोग अपने प्रकाशनों के प्रचार-प्रसार में अधिक प्रभावशाली होगा। मुझे आशा है आयोग द्वारा किए जा रहे इस प्रयास से निर्मित शब्दावलियाँ जन-जन तक पहुँचेगी साथ ही सभी जिजासु इस ई-संस्करण का अधिक से अधिक लाभ उठा सकेंगे।

प्रो. अवनीश कुमार

अध्यक्ष

वनस्पति विज्ञान की शब्दावली ई-शब्द संग्रह निर्माण
से संबद्ध आयोग के अधिकारी

प्रधान संपादक

प्रो. अवनीश कुमार

अध्यक्ष

संपादक

डॉ. अशोक एन. सेलवटकर

(सहायक निदेशक)

श्री शिव कुमार चौधरी

(सहायक निदेशक)

श्री जय सिंह रावत

(सहायक वैज्ञानिक अधिकारी)

श्रीमती चक्रप्रभ बिनोदिनी देवी

(सहायक वैज्ञानिक अधिकारी)

सुश्री मर्सी ललरोहलू हमार

(सहायक वैज्ञानिक अधिकारी)

विषय सूची

विषय	पृष्ठ
प्राककथन	v
प्रस्तावना	vii
विशेषज्ञ समिति के सदस्य	viii
Introduction	ix
शब्दावली निर्माण के सिद्धांत	x
आयोग के अध्यक्ष	xiv
संपादन एवं समन्वय	xv
वनस्पति विज्ञान शब्दावली	1-185

प्राक्कथन

उड़िया भाषा में "वनस्पतिविज्ञान शब्दावली" का यह अद्यतनीकृत संस्करण वैज्ञानिक तथा तकनीकी शब्दावली आयोग एवं उड़ीसा राज्य पाठ्य-पुस्तक प्रणयन एवं प्रकाशन ब्यूरो के सक्रिय सहयोग से तैयार किया गया है। इस शब्द-संग्रह में स्नातक एवं स्नातकोत्तर स्तर तक के शब्दों के पर्याय दिए गए हैं। देश में हिंदी तथा अन्य प्रादेशिक भाषाओं में पाठ्य-पुस्तकों तथा वैज्ञानिक साहित्य के समुचित विकास और समुन्नति के लिए मानक शब्दावली अत्यावश्यक है। यह शब्दावली इसी उद्देश्य से तैयार की गई है।

प्रस्तुत शब्द-संग्रह वैज्ञानिक तथा तकनीकी शब्दावली आयोग द्वारा प्रस्तावित हिंदी तथा अन्य भारतीय भाषाओं में अब तक प्रकाशित शब्दावली के अद्यतनीकरण की योजना का एक अंग है। प्रारंभिक वर्षों में "वनस्पतिविज्ञान शब्दावली" पर कार्य हुआ था, उस समय शब्दावली की उपयोगिता को ध्यान में रखते हुए कुछ मूलभूत तकनीकी शब्दों के पर्यायों को ही निर्धारित किया गया था परन्तु एक अंतराल में सभी विषयों के साहित्य में अनेक नए शब्द, नई संकल्पनाएं और नई परियोजनाएं सामने आई जिनके कारण वर्तमान शब्द-संग्रह का अद्यतन करना नितांत आवश्यक हो गया है।

शब्दावली निर्माण का कार्य भाषा आधुनिकीकरण कार्यक्रम का अंग है। शब्दावली का विकास एक अविरल प्रक्रिया है क्योंकि ज्ञान और तकनीकी शब्द दोनों का विकास साथ-साथ होता है। ज्ञान की कोई भी नई खोज ख्वभावतः भाषा से नई शब्दावली, अभिव्यक्ति या शैली की अपेक्षा करती है। जो व्यक्ति किसी भी नए विचार या वस्तु की खोज करता है, वही अपनी भाषा में उसे शब्द भी देता है। शब्दावली के विकास की सहज प्रक्रिया तो यह है कि कोई भी नया शब्द मानकता प्राप्त करने से पहले कुछ समय प्रयोग की प्रक्रिया से गुजरे और प्रयोग सिद्ध होने पर सामाजिक स्वीकृति प्राप्त करे। लेकिन जब कोई भाषा-समाज स्वयं ज्ञान विकसित करने के बजाय दूसरे भाषा-समाज से तकनीकी ज्ञान ग्रहण करता है तो उसे भाषा-समाज की शब्दावली भी ग्रहण करनी पड़ती है। इस शब्दावली के आधार पर फिर वह अपनी भाषा में पर्यायों का निर्माण करता है।

प्रस्तुत शब्द-संग्रह में लगभग 14,000 से अधिक प्रविष्टियां हैं। यह सभी प्रविष्टियां "वनस्पतिविज्ञान शब्दावली" की समस्त शाखाओं से संबंधित हैं। इस योजना के अन्तर्गत प्रारम्भ में 24 विषय लिए गए हैं। यह उन्हीं में से एक है। वस्तुतः शब्द निर्माता का काम कभी समाप्त नहीं होता। प्रत्येक विषय में साहित्य सृजन का क्रम बराबर चलता रहता है। नए अनुसंधान सामने आ रहे हैं परिणामस्वरूप प्रचलित शब्दों के अर्थ संशोधित होते रहते हैं और नए शब्दों का प्रादुर्भाव होता रहता है। इस प्रकार पुस्तक-निर्माण का कार्य करने वाली संस्थाएं, ज्ञान के विकास के साथ-साथ कदम मिलाते हुए अपना काम बराबर आगे बढ़ाती जाती हैं।

एक ही छत के नीचे हिंदी सहित समरत भारतीय भाषाओं से संबंधित ज्ञान-विज्ञान की पाठ्य-सामग्री एवं शब्दावली उपलब्ध कराने के उद्देश्य से आयोग द्वारा शब्दावली क्लबों की स्थापना की एक योजना का सूत्रपात किया गया है। योजना का प्रारंभ दिनांक 21 फरवरी 2002 को भुवनेश्वर में स्थित उड़ीसा राज्य पुस्तक ब्यूरो से हुआ। आयोग अध्यक्ष ने विधिवत् इस क्लब का उद्घाटन किया। इस क्लब में समस्त हिंदी ग्रंथ अकादमियों, पुस्तक मंडलों एवं विश्वविद्यालयों में स्थित सेलों के सहयोग से भारतीय भाषाओं की पाठ्य-सामग्री उपलब्ध कराई गई। शब्दावली क्लब की स्थापना ने आयोग के इतिहास में एक नया पृष्ठ जोड़ दिया है।

इस अवसर पर मैं उड़ीसा राज्य, जो भगवान जगन्नाथ की भूमि कहलाता है, में स्थित समस्त विश्वविद्यालयों, महाविद्यालयों, वैज्ञानिक अनुसंधान संस्थाओं में कार्यरत विषय विशेषज्ञों, विशेषकर भाषाविदों के प्रति अपना हार्दिक आभार व्यक्त करता हूँ, जिन्होंने प्रस्तुत शब्द-संग्रह को पूरा करने में हमें अर्थात् वैज्ञानिक तथा

तकनीकी शब्दावली आयोग एवं उड़ीसा राज्य पुस्तक ब्यूरो को अपना बहुमूल्य समय और विशेषज्ञता प्रदान की । प्रस्तुत शब्द-संग्रह के निर्माण एवं प्रकाशन में आयोग में कार्यरत डॉ. बी.एस.बेहरा, सहायक वैज्ञानिक अधिकारी की प्रशंसा करता हूं जिनके अथक परिश्रम एवं प्रयासों के फलस्वरूप यह प्रकाशन निकल रहा है । साथ ही उड़ीसा राज्य पुस्तक ब्यूरो के निदेशक, सचिव तथा अन्य अधिकारियों और कर्मचारियों के सहयोग के लिए मैं आभारी हूं । निदेशक एवं सचिव की समर्पित सेवा के बिना इस शब्द-संग्रह की सफलता संभव न थी ।

नई दिल्ली
जनवरी 2003

लै. नृ. २००३
(डॉ. हरीश कुमार)
अध्यक्ष

ପ୍ରତ୍ୟୋବନା

ବିଭିନ୍ନ ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନ ଉପଳବଧ ପାଇଁ ମାଦୃତାକ୍ଷାରେ ପାରିଭାଷିକ ଶବ୍ଦାବଳୀର ଆବଶ୍ୟକତା ଅପରିହାର୍ୟ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ଉଭିଦ ବିଜ୍ଞାନ ଉପରେ ଖଣ୍ଡିଏ ପାରିଭାଷିକ ଶବ୍ଦାବଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଓ ପ୍ରକାଶ କରିବା ଆମ ସଂସ୍ଥା ପକ୍ଷରେ ଅବଶ୍ୟମାବୀ ହୋଇପଡ଼ିଛି । ଆମର ନିତିଦିନିଆ ଜୀବନରେ ଜ୍ଞାନବିଜ୍ଞାନ ଓ ଅନୁଭୂତିର ପରିସର ଦିନକୁଦିନ ବଢ଼ି ଚାଲିଛି । ପୁଣି ସେହି ପରିମାଣରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପାରିଭାଷିକ ଶବ୍ଦ ଉତ୍ସାରର ପରିସର ମଧ୍ୟ ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି ।

ଏହି ସବୁ କଥାକୁ ଆଖ୍ଯ ଆଗରେ ରଖୁ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ପ୍ରଶାୟନ ଓ ପ୍ରକାଶନ ସଂସ୍ଥା ଉଭିଦ ବିଜ୍ଞାନ ପରିଭାଷା ପୁସ୍ତକ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ଯାଇଛି । ଆମ ସଂସ୍ଥାଦାରା ଅନୁମୋଦିତ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରଶେତାମଣଙ୍କା ଏହି ଶବ୍ଦାବଳୀଟିକୁ ସୁଚିତ୍ତ ଭାବେ ସଂପାଦନ କରିଛନ୍ତି ।

୧. ଡଃ ଦାମୋଦର ଲେକା
୨. ଡଃ ବାସନ୍ତ କୁମାର ପଇନାୟକ
୩. ଡଃ ସେହୁପ୍ରଭା ଦାସ
୪. ଡଃ ବସନ୍ତ କୁମାର ଚୌଧୁରୀ
୫. ଡଃ ଅଭୟ କୁମାର ଦଳାଇ
୬. ଡଃ ମୃଦୁଯଜ୍ଞ ପ୍ରଧାନ
୭. ଡଃ ବିରଞ୍ଚ ନାରାୟଣ ମିଶ୍ର
୮. ଶ୍ରୀମତୀ ସଞ୍ଜୁକ୍ତା ସତ୍ତା (ଭାଷା ବିଶେଷଜ୍ଞା)

ବିଶେଷଜ୍ଞକ ଦାରା ଏହି ଶବ୍ଦାବଳୀଟି ସଂକଳିତ ହୋଇଥିବାରୁ ମୁଁ ସଂସ୍ଥା ଉଚିତ ସେମାନଙ୍କୁ ଆନ୍ତରିକ ଧନ୍ୟବାଦ ପ୍ରଦାନ କରୁଛି । ସମାକ୍ଷକ ଡକ୍ଟର ଦାମୋଦର ଲେକା ଓ ଭାଷା ବିଶେଷଜ୍ଞା ଶ୍ରୀମତୀ ସଞ୍ଜୁକ୍ତା ସତ୍ତା ସତ୍ତା ବହୁ ଶ୍ରମ ସ୍ଵକାର କରି ତାରିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଏହାର ସମାକ୍ଷା କରିଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ବିଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଉଛି ।

ପୁସ୍ତକର ପ୍ରକାଶନ ବ୍ୟୟ ବହନ କରି ବୈଜ୍ଞାନିକ ତଥା ବୈଶୟିକ ଶବ୍ଦାବଳୀ ଆୟୋଗ, ମାନବ ସମ୍ବଲ ବିକାଶ (ଶିକ୍ଷା) ମନ୍ତ୍ରାଳୟ, ଭାରତ ସରକାର, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ ଯଥା ସମୟରେ ଆର୍ଥିକ ଅନୁଦାନ ଯୋଗାଇ ଦେଇଥିବାରୁ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ କୃତଜ୍ଞ । ପରିଶେଷରେ ଉଭିଦ ବିଜ୍ଞାନ ଶବ୍ଦାବଳୀଟି ଓଡ଼ିଶାର ଜ୍ଞାନଲିପ୍ସୁ ପାଠକପାଠିକା, ଶିକ୍ଷାବିତ୍ତ, ଅଧ୍ୟାପକ, ଅଧ୍ୟାପିକା ତଥା ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଦୈନିକିନ ଜ୍ଞାନ ଆହରଣରେ ସହାୟକ ହୋଇପାରିବ ବୋଲି ଆମର ଆଶା ଓ ବିଶ୍ୱାସ ।

ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ପ୍ରକାଶକ
ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ପ୍ରଶାୟନ ଓ ପ୍ରକାଶନ ସଂସ୍ଥା
ପୁସ୍ତକ ଭବନ, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଅଭିମତ

ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟାନ ପରିଭାଷାର ସଂଶୋଧନ ଓ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଲାଗି ନିଯୋଜିତ ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟାନବିଭାଗେ ଅକ୍ଲାନ ପରିଶ୍ରମ କରିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ଜ୍ଞାନ ଓ ପରାକାର୍ଷା ସାଧମାତ୍ର ବିନିଯୋଗ କରି ପରିବର୍ତ୍ତତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପରିଭାଷାଟିକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ବୋଧଗମ୍ୟ ଅବସ୍ଥାକୁ ଆଣିଛନ୍ତି । ବହୁ ତାତ୍କାଳିକ ଆଲୋଚନାପରେ ସେମାନଙ୍କର ହୃଦବୋଧ ହୋଇଛି ଯେ- “ଏଥରେ ଅଧୁକ ଉନ୍ନତି ଓ ତୁଟି ଶୂନ୍ୟ କରିବାର ଅବକାଶ ରହିଥାଇପାରେ । ଅଗାମୀ ପିଢ଼ି ପାଇଁ ଏହା ଯେ ଏକ ନୂଡ଼ନ ଆହୁନ ହେବ, ଏହା ନିଃସନ୍ଦେହରେ କୁହାଯାଇପାରେ ।

ପ୍ରଶ୍ନେତୀ ମଣିଳୀ

ଡଃ ଦାମୋଦର ଲେକା	ଡଃ ଅଭୟ କୁମାର ଦଳାଇ
ଡଃ ବାସତୀ କୁମାରୀ ପଟ୍ଟନାୟକ	ଡଃ ମୃତ୍ୟୁଜୟ ପ୍ରଧାନ
ଡଃ ସ୍ଵେଚ୍ଛପ୍ରତା ଦାସ	ଡଃ ବିରାଜ ନାରାୟଣ ମିଶ୍ର
ଶ୍ରୀମତୀ ସଞ୍ଜୁତ୍ରା ସବୁଜା (ଭାଷା ବିଶେଷଜ୍ଞା)	ଡଃ. ବସତ କୁମାର ଚୌଧୁରୀ

INTRODUCTION

The present volume "Botany Glossary" in Oriya language is the revised and enlarged edition of the Botany Glossary, which was published, by Orissa State Bureau of Text Book Preparation and Production under the auspices of C.S.T.T. Govt. of India. Almost all the branches of Botany have been covered in the present volume. Since then a legion of new terms, concepts and interpretation have emerged in the literature of all disciplines, which underscored an immediate need for updation of the existing glossary. The present volume is an integral part of the scheme of updation of Technical terms in Hindi and other modern Indian languages.

Terminological activities are a part of the language modernization programme undertaken by Commission for Scientific and Technical Terminology. It is a continuous process in which knowledge and terminology grow together. Any new development in knowledge makes new demands on the language in terms of terminology for exact expression of concepts coming forward. One who invents an idea also invents a term for it in one's own language. In a natural linguistic process, the term grows into a standard after it undergoes a spell of usage and attains social acceptability. But, if the technical knowledge is borrowed by a speech community from another speech community, it has also to borrow its terminology, which serves as a filter or base for coinage of equivalents in the borrowing language.

The present volume contains over 14,000 entries. All the entries belong to important branches of Botany. In fact, the process of evolution of scientific and technical terms by its very nature is a continuous process. It is an admitted fact that such process will never come to close, as every day new concepts and new terms are developing and their uniform equivalents are the dire need of the hour.

For the propagation of terminology in Hindi and other modern Indian languages it was thought to establish a terminology club in each and every State so that under one roof a scholar can get the desired literature. With this objective in view first terminology club was established in Bhubaneswar within the premises of Orissa State Text Book preparation and Production Bureau. The Club was inaugurated on 21st February, 2002, and it was a historical day in the history of CSTT.

The Commission for Scientific and Technical Terminology takes this opportunity to express deep gratitude to all the eminent scholars, subject experts and linguists from land of Lord "Jagannath" who enthusiastically lend their time and expertise to complete the enlarged and updated edition of the glossary. Words of commendation are also due to the Director, Secretary, faculty members and staff of the Orissa State Bureau of Text Book Preparation and Production, as without their dedicated efforts this stupendous task could not be achieved.

(Dr. B.S. Behera)
Assistant Scientific Officer

New Delhi
January, 2003

शब्दावली निर्माण के सिद्धांत

1. अंतर्राष्ट्रीय शब्दों को यथासंभव उनके प्रचलित अंग्रेज़ी रूपों में ही अपनाना चाहिए और हिंदी व अन्य भारतीय भाषाओं की प्रकृति के अनुसार ही उनका लिप्यंतरण करना चाहिए ।
2. प्रतीक, रोमन लिपि में अंतर्राष्ट्रीय रूप में ही रखे जाएंगे परन्तु संक्षिप्त रूप नागरी और मानक रूपों में भी, विशेषतः साधारण तौल और माप में लिखे जा सकते हैं, सेन्टीमीटर का प्रतीक जैसे cm. हिंदी में ऐसे ही प्रयुक्त होगा परन्तु नागरी संक्षिप्त रूप से.मी. हो सकता है । यह सिद्धांत बाल-साहित्य और लोकप्रिय पुस्तकों में अपनाया जाएगा, परन्तु विज्ञान और प्रौद्योगिकी की मानक पुस्तकों में केवल अन्तर्राष्ट्रीय प्रतीक cm. ही प्रयुक्त करना चाहिए ।
3. ज्यामितीय आकृतियों में भारतीय लिपियों के अक्षर प्रयुक्त किए जा सकते हैं; जैसे : क, ख, ग या अ, ब, स परन्तु त्रिकोणमितीय संबंधों में केवल रोमन अथवा ग्रीक अक्षर ही प्रयुक्त करने चाहिए, जैसे साइन A, कॉस B आदि ।
4. संकल्पनाओं को व्यक्त करने वाले शब्दों का सामान्यतः अनुवाद किया जाना चाहिए ।
5. हिंदी पर्यायों का चुनाव करते समय सरलता, अर्थ की परिशुद्धता और सुवोधता का विशेष ध्यान रखना चाहिए । सुधार-विरोधी प्रवृत्तियों से बचना चाहिए ।
6. सभी भारतीय भाषाओं के शब्दों में यथासंभव अधिकाधिक एकरूपता लाना ही इसका उद्देश्य होना चाहिए और इसके लिए ऐसे शब्द अपनाने चाहिए जो अधिक से अधिक प्रादेशिक भाषाओं में प्रयुक्त होते हों और संस्कृत धातुओं पर आधारित हों ।
7. ऐसे देशी शब्द जो सामान्य प्रयोग के परिभाषिक शब्दों के स्थान पर हमारी भाषाओं में प्रचलित हो गए हैं जैसे, **telegraph/telegram** के लिए तार, **continent** के लिए महाद्वीप आदि इसी रूप में व्यवहार में लाए जाने चाहिए ।
8. अंग्रेज़ी, पुर्तगाली, फ्रांसीसी आदि भाषाओं के ऐसे विदेशी शब्द जो भारतीय भाषाओं में प्रचलित हो गए हैं, जैसे टिकट, सिगनल, पेशन, ब्यूरो, रेस्टरां, आदि इसी रूप में अपनाए जाने चाहिए ।
9. अंतर्राष्ट्रीय शब्दों का देवनागरी लिपि में लिप्यंतरण - अंग्रेज़ी शब्दों का लिप्यंतरण इतना कठिन नहीं होना चाहिए कि उसके कारण वर्तमान देवनागरी वर्णों में नए चिह्न व प्रतीक शामिल करने की आवश्यकता पड़े । शब्दों का देवनागरी लिपि में लिप्यंतरण अंग्रेज़ी उच्चारण के अधिकाधिक अनुरूप होना चाहिए और उनमें ऐसे परिवर्तन किए जाएं जो भारत के शिक्षित वर्ग में प्रचलित हों ।
10. लिंग - हिंदी में अपनाए गए अंतर्राष्ट्रीय शब्दों को अन्यथा कारण न होने पर, पुलिंग रूप में ही प्रयुक्त करना चाहिए ।
11. संकर शब्द - परिभाषिक शब्दावली में संकर शब्द, जैसे **guaranteed** के लिए 'गारंटिट', **classical** के लिए 'क्लासिकी' आदि, के रूप सामान्य और प्राकृतिक भाषाशास्त्रीय प्रक्रिया के अनुसार बनाए गए हैं और ऐसे शब्द रूपों को परिभाषिक शब्दावली की आवश्यकताओं, यथा-सुवोधता, उपयोगिता और संक्षिप्तता का ध्यान रखते हुए व्यवहार में लाना चाहिए ।
12. परिभाषिक शब्दों में संधि और समास - कठिन संधियों का यथासंभव कम से कम प्रयोग करना चाहिए और संयुक्त शब्दों के लिए दो शब्दों के बीच हाइफन लगा देना चाहिए । इससे नई शब्द-रचनाओं को

सरलता और शीघ्रता से समझने में सहायता मिलेगी। जहां तक संस्कृत पर आधारित ‘आदिवृद्धि’ का संबंध है, ‘व्यावहारिक’, ‘लाक्षणिक’ आदि प्रचलित संस्कृत तत्सम शब्दों में आदिवृद्धि का प्रयोग ही अपेक्षित है परन्तु नवनिर्मित शब्दों में इससे बचा जा सकता है।

13. **हलंत** - नए अपनाए हुए शब्दों में आवश्यकतानुसार हलंत का प्रयोग करके उन्हें सही रूप में लिखना चाहिए।
14. **पंचम वर्ण का प्रयोग** - पंचम वर्ण के स्थान पर अनुस्वार का प्रयोग करना चाहिए; परंतु lens, patent आदि शब्दों का लिप्यंतरण लैंस, पेटेंट या पेटेण्ट न करके लैन्स, पेटेन्ट ही करना चाहिए।

**PRINCIPLES FOR EVOLUTION OF TERMINOLOGY APPROVED
BY THE STANDING COMMISSION FOR SCIENTIFIC AND
TECHNICAL TERMINOLOGY**

1. 'International terms' should be adopted in their current English forms, as far as possible, and transliterated in Hindi and other Indian languages according to their genius. The following should be taken as examples of international terms:-

- a) Names of elements and compounds, e.g. Hydrogen, Carbon dioxide, etc.;
- b) Units of weights, measures and physical quantities, e.g. dyne, calorie, ampere, etc.,
- c) Terms based on proper names e.g. Marxism (Karl Marx), Braille (Braille), boycott (Capt. Boycott), guillotine (D. Guillotin), gerrymander (Mr. Gerry), ampere (Mr. Ampere), fahrenheit scale (Mr. Fahrenheit), etc.;
- d) Binomial nomenclature in such sciences as Botany, Zoology, Geology, etc.;
- e) Constants e.g., π , g, etc.;
- f) Words like Radio, Petrol, Radar, Electro, Proton, Neutron, etc., which have gained practically world-wide usage;
- g) Numerals, symbols, signs and formulae used in mathematics and other sciences, e.g., sin, cos, tan, log etc. (Letters used in mathematical operation should be in Roman or Greek alphabets).

2. The symbols will remain in international form written in Roman script, but abbreviations may be written in Nagari and standardized form, specially for common weights and measures, e.g. the symbol 'cm' for centimeter will be used as such in Hindi, but the abbreviation in Nagari may be से. मी. This will apply to books for children and other popular works only, but in standard works of science and technology, the international symbols only, like cm, should be used.

3. Letters of Indian scripts; may be used in geometrical figures e.g., क, ख, ग or अ, ब, स, but only letters of Roman and Greek alphabets should be used in trigonometrical relations e.g., sin A, cos B etc.

- 4. Conceptual terms should generally be translated.
- 5. In the selection of Hindi equivalents simplicity, precision of meaning and easy intelligibility should be borne in mind. Obscurantism and purism may be avoided.
- 6. The aim should be to achieve maximum possible identity in all Indian languages by selecting terms:-

- a) common to as many of the regional language as possible, and
- b) based on Sanskrit roots.

7. Indigenous terms, which have come into vogue in our languages for certain technical words of common use, as तार for telegraph/telegram, महाद्वीप for continent, डाक for post etc., should be retained.

8. Such loan words from English, Portuguese, French etc., as have gained wide currency in Indian languages should be retained. e.g., ticket, signal, pension, police, bureau, restaurant, deluxe etc.

9. **Transliteration of International terms into Devanagari Script**—The transliteration of English terms should not be made so complex as to necessitate the introduction of new signs and symbols in the present Devanagari characters. The Devanagari rendering of English terms should aim at maximum approximation to the standard English pronunciation with such modifications as prevalent amongst the educated circle in India.

10. **Gender** — The international terms adopted in Hindi should be used in the masculine gender, unless there are compelling reasons to the contrary.

11. **Hybrid formation**-- Hybrid forms in technical terminologies e.g., गारंटि for 'guaranteed', क्लासिकी for 'classical' कोडकार for 'codifier' etc., are normal and natural linguistic phenomena and such forms may be adopted in practice keeping in view the requirements for technical terminology viz., simplicity, utility and precision.

12. **Sandhi and Samasa in technical terms**— Complex forms of Sandhi may be avoided and in cases of compound words, hyphen may be placed in between the two terms, because this would enable the users to have an easier and quicker grasp of the word structure of the new terms. As regards आदिवृद्धि in Sanskrit-based words, it would be desirable to use आदिवृद्धि in prevalent Sanskrit tatsama words e.g., व्यावहारिक, लाक्षणिक etc. but may be avoided in newly coined words.

13. **Halanta**-- Newly adopted terms should be correctly rendered with the use of 'hal' wherever necessary.

14. **Use of Pancham Varna**-- The use of अनुस्वार may be preferred in place of पञ्चम वर्ण but in words like 'lens', 'patent' etc. the transliteration should be लेन्स, पेटेन्ट and not लेंस, पेंटेन्ट or पेटेण्ट.

आयोग के अध्यक्ष

CHAIRMEN OF THE COMMISSION

अध्यक्ष	CHAIRMEN
डॉ० दौलत सिंह कोठारी, (1961-1965)	Dr. Daulat Singh Kothari, (1961-1965)
डॉ० निहालकरण सेठी, (1965-1966)	Dr.Nihal Karan Sethi, (1965-1966)
डॉ० विश्वनाथ प्रसाद, (1966-67)	Dr. Bishwa Nath Prasad, (1966-1967)
डॉ० एस. बालसुब्रह्मण्यम्, (1967-68)	Dr. S. Balasubramanyam, (1967-1968)
डॉ० बाबूराम सक्सेना, (1968-70)	Dr. Babu Ram Saksena, (1968-1970)
श्री कृष्ण दयाल भार्गव, (1970)	Sh. Krishna Dayal Bhargava, (1970)
श्री गंटि जोगि सोमयाजी, (1970-1971)	Sh. G.J. Somayaji, (1970-1971)
डॉ० पी. गोपाल शर्मा, (1971-75)	Dr. P. Gopal Sharma, (1971-1975)
प्रो० हरबंशलाल शर्मा, (1975-80)	Prof. Harbanshlal Sharma, (1975-80)
संयुक्त शिक्षा सलाहकार, (1981-83)	Joint Educational Adviser, (1981-1983)
प्रो० मलिक मोहम्मद, (1983-1987)	Prof. Malik Mohamad, (1983-1987)
प्रो० सूरजभान सिंह, (1988-1994)	Prof. Suraj Bhan Singh, (1988-1994)
प्रो० प्रेम स्वरूप सकलानी, (1994-1998)	Prof. Prem Swarup Saklani (1994-1998)
डॉ० हरीश कुमार (1998)	Dr. Harish Kumar (1998)
डॉ० राय अवधेश कुमार श्रीवास्तव (1998-2001)	Dr. Rai Audhesh Kumar Srivastav(1998-2001)
डॉ० हरीश कुमार (2001-	Dr. Harish Kumar (2001-

संपादन एवं समन्वय

मुख्य संपादक
डॉ० हरीश कुमार
अध्यक्ष

संपादक
डॉ० भीमसेन बेहेरा
सहायक वैज्ञानिक अधिकारी

प्रकाशन
श्री धीरेन्द्र राय
सहायक निदेशक

डॉ० प्रेमनारायण शुक्ल
वैज्ञानिक अधिकारी

श्री आलोक वाही
कलाकार

BOTANY GLOSSARY

ଉତ୍ତିଦ ବିଜ୍ଞାନ ପରିଭାଷା

A		absission zone	ମୋଚନାଥଳ
		absission layer	ମୋଚନପ୍ରତିକ୍ରିୟା
abaxial	ଅପାଶ	absolute growth rate	ପରମବୃଦ୍ଧି ହାର
abiogenesis (syn.abiogeny)	ଅଜୀବକଣନ	absolute water requirement	ପରମ ଜଳାବଶ୍ୟକତା
abiotic	ଅଜୀବ	absorb	ଶୋଷଣ କରିବା
abiotic factor	ଅଜୀବ କାରକ	absorbable	ଶୋଷ୍ୟ
abiotic stress	ଅଜୀବ ବିଘ୍ନ / ବାଧା	absorption	ଶୋଷଣ
abortion	ଅବିକଳନ, ଅକାଳ ପ୍ରସବ	absorption loss	ଶୋଷଣ ହାନି / କ୍ଷୟ
ablation	ଅଦରକାରୀ	absorption ratio	ଶୋଷଣଅନୁପାତ
ablactation	ଅବକ୍ଷରଣ	absroptive spectrum	ଶୋଷଣ ବର୍ଣ୍ଣମଣ୍ଡଳ
ablast	ଅସ୍ଥୋତନ	absorptive root	ଶୋଷଣ ମୂଳ
abscission	ମୋଚନ, ବିଲଗନ	abstriction	କୁଞ୍ଚନ
abscission leaf	ପଡ଼ ମୋଚନ	abundance	ପ୍ରାଚୁର୍ୟ
abscission stem	କାଣ୍ଡମୋଚନ	acalycine	ଅବୁଚିକ

acanthocarpous		achlorophyllaceous	
acanthocarpous	କଣ୍ଠିଳ ଫଳ	accrescent	ବର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଟ
acanthocomus	କଣ୍ଠିଳ କିରାଟୀ	accrete	ସଂବୃଦ୍ଧି
acanthophysis	କଣ୍ଠିଳ ସୂତ୍ର	accretion	ସଂବର୍ଣ୍ଣନ
acanthopod	କଣ୍ଠିଳ ବୃତ୍ତ	accumbent	ଆଲମ୍ବା
acanthopodus	କଣ୍ଠବୃତ୍ତ	accumulation	ଏକତ୍ରୀକରଣ, ପୁଲିକରଣ
acarpous (syn.acarpy)	ଅଫଳିକ	acellular	ଅକୋଷୀୟ
acauduate	ପୁନ୍ଦ୍ରବିହାଳ	acephalous	ଅଶିର୍ଷ/ଅମୁଖ
acaulescent(syn.acaulous)	ଅପ୍ରକଟ କଣ୍ଟ (ଅମୁଖ କଣ୍ଟ)	acerese (syn.acerous)	ସୂଚ୍ୟକାର/ ସୂଚୀବତ୍
accessory	ସହାୟକ, ଅତିରିକ୍ତ	acervate	ପୁଣ୍ଡିତ
accessory bud	ଅତିରିକ୍ତ ମୁକୁଳ	acervulus	ରେଣ୍ଟପ୍ରପୁଞ୍ଜ
accessory branch	ଅତିରିକ୍ତ ଶାଖା	acetabuliform	ଆଳୀସଦୃଶ
accessory gland	ଅତିରିକ୍ତ ଗ୍ରହୀ	achene	ଏକ ଜୀବନ
accessory whorl	ସହାୟକ ମଣ୍ଡଳ	achenial	ଏକ ବୀଜକୀୟ
accelerator	ବେଗ ଉଚକ	acheneachenial	ସବୁଜକଣାବିହାଳ
acceptor	ଗ୍ରହାତା, ଗ୍ରାହକ	achlamydeous	ଅପରିପୁଣ୍ୟ
accidental species	ଆକଷିକ ଜାତି	achlamydy	ଅପରିପୁଣ୍ୟନ
acclimatization	ପାରିସ୍ଥିତିକ ଅନୁକୂଳନ	achlorophyllaceous (syn. achlorophylloous)	ସବୁଜ କଣାବିହାଳ ଅହରିତକୀ

achroic		acrogamous	
achroic(syn. achromatic, achromous, achroous)	ରଙ୍ଗହୀନ କ୍ରୋମାଟିନ-ବିହୀନ, ଅବର୍ଣ୍ଣୀ	acedoptilic acedophobic	ଅମ୍ବୁ ସେହା ଅମ୍ବୁ ଦେଖୀ
achromatic spindle	ଆକ୍ରୋମାଟିକ କଣ୍ଠା, ବର୍ଣ୍ଣବିହୀନ ତର୍କୁ	acotyledon	ଶୂଣ୍ୟପଡ଼ିହୀନ
achromatic stimuli	ଆକ୍ରୋପାକେମୀ ଉଦ୍ଘାତକ	acotyledonous	ଅଶୂଣ୍ୟପଡ଼ୁ
achromatin	ନ୍ୟାଷ୍ଟ ଅବର୍ଣ୍ଣକା, ଅକ୍ରୋମାଟିନ	aciphyllus	ଶୂଚି-ପଡ଼ୁ
aciular	ମୃତ୍ୟାକାର	aconitase	ଆକୋନିଟେଜ
acicularis	ସୁରୀସମ	acospore	ଶୁକରେଣୁ
aciculum	ଶୁଳ୍କ	acquired	ଉପାର୍କ୍ଷତ, ଲକ୍ଷ
accumulator plant	ଦୂଳକାରୀ ଉଚ୍ଚିଦ	acquired character	ଲକ୍ଷ ରୂପ
acentric chromosome	ଆସେନ୍ଟିକ ଶୂଣ୍ୟତା	acquired adaptation	ଲକ୍ଷ ଉପଯୋଜନ
acerovulus	ଅରେଣ୍ଟୁପେଟା	acquired variation	ଲକ୍ଷ ବିଭିନ୍ନତା
acid	ଅମ୍ବୁ	acquired immunity	ଲକ୍ଷ ବ୍ୟାଧିରୋଧତା
acid fast	ଅମ୍ବୁ ଦୂଢ଼	acrid	କଟୁ, ଚିତ୍ତ, ଉଗ୍ର
acid stable	ଅମ୍ବୁଯ୍ୟାୟୀ	acrocentric chromosome	ଅଗ୍ରେସେନ୍ଟ୍ରୋମେରା ଶୂଣ୍ୟତା
acid value	ଅମ୍ବୁମାନ	acrodromous venation	ଅଗ୍ରେ ସଂୟୁଚି ସିରା ସିରାବିନ୍ୟାସ
acid rock	ଅମ୍ବୁଶିଳା	acrocarpic(syn.acrocarpous)	ଅଗ୍ରପଳୀ
acidic soil	ଅମ୍ବୁ ମୃଦିକା	acrogamous	ଅଗ୍ରୟର୍ବୁକ୍ତୀୟ

acrogamy			adaptability
acrogamy	ଅଗ୍ରସୁନ	action spectrum	କ୍ରିୟା ବର୍ଣ୍ଣାଳୀ
acrogen	ଅଗ୍ରଜାତ	activated diffusion	କର୍ମଶିଖ ବିସରଣ
acrogenous	ଅଗ୍ରକନ୍ଦିତ	activated sludge process	କ୍ରିୟାଶଳ ଅବପଙ୍କ ପ୍ରକ୍ରିୟା
acrogynae	ଗର୍ଭଶାର୍ଷକ	activation	ସକ୍ରିୟତା
acroscopic	ଅଗ୍ରୋନ୍ତଃ	active	ସକ୍ରିୟ
acrospore	ଅଗ୍ରରେଣ୍ଟୁ	active immunity	ସକ୍ରିୟ ବ୍ୟାଧରୋଧତା
acrosporous	ଅଗ୍ରରେଣ୍ଟୁକତା	active transport	ସକ୍ରିୟ ପରିବହନ
actinocarpic	ଅଗ୍ରଫଳୀୟ	active site	ସକ୍ରିୟ ସ୍ଥଳ
actinodromous venation	ଅରୂପୀ ଶିରବିନ୍ୟାସ	aculeate	ତୀର୍ମାଣ
actinoform	ଅରୂପ	acuminate	ପ୍ରକଳ୍ପାଗ୍ର
actin	ଆକ୍ତିନ	acute	ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣାଗ୍ର
acropetal	ଅଗ୍ରାଭିବର୍ତ୍ତୀ	acyclic	ଅଚାକ୍ରିକ
actinic	ରସକ୍ରିୟ	acute symptom	ତୀତ୍ର ଲକ୍ଷଣ
actinomorphic	ସର୍ବାର୍ଦ୍ଦସମ	activity	ସକ୍ରିୟତା, କାରିକାଶତ୍ରୀ
actinospore	ଆକ୍ତିନୋରେଣ୍ଟୁ	adaptation	ଉପଯୋଜନ
actinostele	ବିକିର ପ୍ରୟ	adaptive	ଉପଯୋଗ୍ୟ
actinostelic	ବିକିର ସ୍ଥମ୍ଭୀ	adaptability	ଅନୁକୂଳନଶୀଳତା

ଉତ୍ତିବ ବିଜ୍ଞାନ ପରିଭାଷା

5

adaxial			amber codon
adaxial	ଅକ୍ଷାରିମୁଖୀ	alley cropping	ସହି ଫାସଲଚାଷ
addition line	ଅତିରିକ୍ତ ବଂଶାନୁକ୍ରମ	allogenic succession	ପରିଜନୀୟ ଅନୁକ୍ରମ
additive gene (factor)	ଯୋଗିଳିନ୍, ସଂଯୋଗିଳିନ୍	allometric growth	ଭିନ୍ନ ବିକାଶ ମାପନ
adherent	ଆସଂଜିତ	allopatric	ଭିନ୍ନ ଭୌଗୋଳିକ ବିପ୍ରାର
adenocyte	ଆଡ଼େନୋସାଇନ୍	allosteric enzyme	ଭିନ୍ନସ୍ଥଳୀ ସହରକ
adeno virus	ଗ୍ରହି କୂତାଣ୍, ଆଡ଼େନୋଭାଇରସ୍	allosteric protein	ଭିନ୍ନସ୍ଥଳୀ ପୃଷ୍ଠିସାର
additive resistance	ସଂଯୋଗ ପ୍ରତିରୋଧ ଶକ୍ତି	alpha DNA	ଆଲପା ଡି. ଏନ. ଏ
adenylate cyclase	ଆଡ଼େନିଲେଚ୍ ସାଇକ୍ଲେଜ୍	alpha numeric code	ଆଲପା ସଂଖ୍ୟକ ସଂହିତା
adherence	ସଂଲଗ୍ନତା	alpha taxonomy	ଆଲପା ବର୍ଗାକରଣ ପଦ୍ଧତି
adhesion	ସଂଲଗ୍ନନ	alpine	ଆଲପାଇନ୍, ଉତ୍ତିବ, ସରଳବର୍ଗୀ ଉତ୍ତିବ
ADP	ଏଡ଼ିପି (ଆଡ଼େନୋସାଇନ୍ ଡାଇପ୍ସଫେର୍)	alternate host	ବିକଳ୍ପ ଯୋଗକ
adsorption	ଅଧୂଚୋଷଣ	alternate segregation	ବିକଳ୍ପ ପୃଥକନ
adsorption chromatography	ଅଧୂଚୋଷଣ କ୍ଲେମାଟୋଗ୍ରାଫି	alu equivalent family	ଆଲୁ ସାମାନ୍ୟ ବଂଶ
aerial bulb	ବାୟବାୟ କଦ	alula	ଆଲୁଲା
aerial root	ବାୟବାୟ ଚେର	alvar	ଅଳାବ ଶାକଳୀ
allelic mutant	ବିକଳ୍ପ ନଭୋଭବନ	ambar bahar	ବସନ୍ତ ପୁଷ୍ଟନ
		amber codon	ଆମ୍ବର କୋଡ଼ନ

amber mutation	aerobes
amber mutation	ସଲଗୁଡ଼ା
amber suppressor	ଆଳଗୁ
aldohexose	ଆଳେଡୋହେକ୍ୟୁଅସ୍ଟ୍ରେଟ୍
aldose	ଆଳଗୁ ପରାଗପେଟ୍ରୋ
adelophycean stage	ଆଳଗୁ ପରାଗପେଟ୍ରୋ
adelphous	ଆଳଗୁ ପରାଗପେଟ୍ରୋ
adeniform	ଆଳଗୁ ପରାଗପେଟ୍ରୋ
adenosinediphosphate (ADP)	ଆଳଗୁ ପରାଗପେଟ୍ରୋ
adenosinetriphosphate (ATP)	ଆଳଗୁ ପରାଗପେଟ୍ରୋ
adenine	ଆଳଗୁ ପରାଗପେଟ୍ରୋ
adenoid	ଆଳଗୁ ପରାଗପେଟ୍ରୋ
adenophore	ଆଳଗୁ ପରାଗପେଟ୍ରୋ
adenophyllous	ଆଳଗୁ ପରାଗପେଟ୍ରୋ
adhesion	ଆଳଗୁ ପରାଗପେଟ୍ରୋ
adichogamy	ଆଳଗୁ ପରାଗପେଟ୍ରୋ
adnate	ଆଳଗୁ ପରାଗପେଟ୍ରୋ

aerobic			agrarian
aerobic	ବାୟବ୍ୟ, ବାତୀୟ	affinity	ସମନ୍ତର
aerobic respiration	ବାୟୁ ଶ୍ଵସନ	afflicted	ଆକ୍ରମଣ
aerobiology	ବାୟୁଜୀବ ବିଜ୍ଞାନ	agamy	ଅୟୁଗ୍ରୀତା
aeropalynology	ବାୟୁପରାଗ ବିଜ୍ଞାନ	agamous	ଅୟୁଗ୍ରନ
aerophilous	ବାୟୁପ୍ରିୟ	agamospermy	ଅନିଷ୍ଟେକ ବୀଜଟା
aeroplankton	ବାୟୁପୂର୍ବ	agaric(syn. agaricaceous)	ଛଡ଼ାକ
aeroponics	ବାୟୁପୋଷଣ	agent	ଘରକ
aerotactic	ବାତାନ୍ତୁଚାଳିତ	agglomerate	ପୁଞ୍ଜୀକୃତ
aerotropism	ବାତାନ୍ତୁବର୍ତ୍ତନ	aggulutinate	ଅଭିଶ୍ରୀଷ୍ଟ
aerotropic	ବାତାନ୍ତୁବର୍ତ୍ତୀ	agglutinin	ଆଗ୍ରୁ ଚିନିକ, ଅଭିଶ୍ରୀଷ୍ଟନ
aeroxyl	ବାତକାଷ୍ଟୀ	agglutinogen	ଅଭିଶ୍ରୀଷ୍ଟକ
acrotaxis	ବାତାନ୍ତୁ ସରଣ	agglutination	ଅଭିଶ୍ରୀଷ୍ଟନ/ଆଶ୍ରୋଷଣ
aestivation	ପଚିଷ୍ଠା, ପୃଷ୍ଠଦଳ ବିନ୍ୟାସ	aggregate fruit	ପୁଞ୍ଜଫଳ
aethalium	ଏଥାଲିଆମ	aggregate species	ପୁଞ୍ଜିତ ଜାତି
affixed	ଅଧିଶ୍ରୀତ	aggressive species	ଅକ୍ରାମକ ଜାତି
afforestation	ବନ୍ଦରୋପଣ	agnostozoic	ଅଜ୍ଞାତ ଜୀବୀ
afoliate	ଅପଢୁ	agrarian	ଭୂସଂକ୍ରାନ୍ତ
after-ripening	ଉଚରପାକ		

aethalium			algal bloom
aethalium	ଏଥାଲିୟମ	alate	ସପକ୍ଷକ
ageing (aging)	ଜରଣ, ବୟଃ ପ୍ରଭାବ, ବୃଦ୍ଧାୟନ	albedo	ଆଳବେଡୋ
agronomy	ଶ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନ, ଶ୍ୟବିଜ୍ଞାନ	albinism	ଧବଳତା
agrobiology	କୃଷି ଜୀବ ବିଜ୍ଞାନ	albinotic	ଧବଳୟିତ
agroecology	କୃଷି ପାରିସ୍ଥିତିକୀ	albino	ଧବଳ, ବର୍ଣ୍ଣବିହୀନ
agrotype	ଶ୍ୟ ପ୍ରରୂପ	albino plant	ବର୍ଣ୍ଣବିହୀନ ଉତ୍ତିଦ
A-horizon	'କ' ଭର	albino seedling	ବର୍ଣ୍ଣବିହୀନ ଚାରା
agynous	ଅଗର୍ଭୀ	albumen	ଆଲୁବମେନ,
air	ବାୟୁ	alburnum	ପୂଷ୍ଟ, ପଳଖା
air borne	ବାୟୁବାହିତ, ବାତବାହୀ	alcaptonuria	ଆଳକାଫ୍ଲୋନ୍ୟୁରିଆ
air cavity	ବାୟୁ କୋଚର	alcohol	ସୁରା, ସୁରାସାର
air dry	ବାୟୁଶୁଷ୍ଟ, ବାୟୁଶୁଷ୍ଟ	alcoholic fermentation	ସୁରା କିଣନ
air plant	ବାୟର୍ଯ୍ୟଉତ୍ତିଦ, ବାୟୁଉତ୍ତିଦ	aleurone	ଆଲ୍ୟରୋନ,
air pore	ବାୟୁ ରକ୍ତ	aleurone layer	ଆଲ୍ୟରୋନ, ଭର
air space	ବାୟୁ ସ୍ଥଳୀ	aleurone plast	ଆଲ୍ୟରୋନ, ପ୍ଲାସ୍ଟ
akinete	ଅଚଳୀ	alga (algae)	ଶୈବାଳ
ala	ପକ୍ଷକ, ପକ୍ଷ	algal bloom	ଶୈବାଳ ପ୍ରସ୍ତୁତନ

algoid			allosteric
algoid	ଶୈବାଳ କଷ	allopoloidy	ଅପରଗୁଣତା
algology	ଶୈବାଳ ବିଜ୍ଞାନ	alluvial	ଜଳୋଡ଼
aleuriospore(syn. aleurospore)	ଏଲିଆସ୍‌ରେଣ୍ଟ	almond	ବାଦାମ
algin	ଆଲଜିନ	alpine	ଆଲୋପାଇନ, ଉଚ୍ଚ ପାର୍ବତୀୟ, ସରଳବର୍ଗୀୟ
alien	ଅନ୍ୟଦେଶୀ, ବିଜାତି	ammophilous	ବାଲୁକାନୁରାଗୀ
alien species	ବିଜାତି ଉଚ୍ଚିଦ, ଜାତି	amnicolous	ନଦୀତତବାସୀ
allelo excretion	ବିକଷ ବହିଙ୍କରଣ	amoeboid	ଆମୀବୀୟ
allelopathy	ବିକଷ କିମ୍ବା ପରତି	amoeboid movement	ଆମୀବୀୟ ଗତି
allophore	ଆଲୋଫୋର	amoeboid tapetum	ଆମୀବୀୟ ପେଷାକୋଷ
aliform	ପକ୍ଷରୂପ	allocarp	ପରସଙ୍ଗୀ ଫଳନ
alkaloid	କ୍ଷାରଦ, ଆଲକାଲିଏଡ୍	allogamous	ପରସଙ୍ଗୀ
alkylation	କ୍ଷାରକଣ, କ୍ଷାରଣ	allogamy	ପରସଙ୍ଗମତା
allele	ବିକଷୀ	allogenic	ପରଜନୀତ, ପରଜିନୀୟ
allelic (syn. alleomorphic)	ବିକଷୀ ପିଣ୍ଡକୀ	allopatric	ଅପରବୂପୀ
allergy	ଆଲର୍ଜୀ, ବିକାର	allopolyploidy	ଅପରବହୁଗୁଣିତା
alliance	ଗୋଡ଼	allopolyploid	ଅପରବହୁଗୁଣିତ
allogamy	ପରାୟୁଗ୍ରନ	allosteric	ଇତରସ୍ଵଳ

allo tetra ploid			anticodon
allo tetra ploid	ପର ଚତୁର୍ଗୁଣସୂଚୀ	amphiphyte	ଉତ୍ତିବସ୍ଥଳୀ ଉତ୍ତିବ
alternate	ଏକାତର	amphitropous ovule	ଉତ୍ତିବ ଦିଗ (ଚକ୍ର) ଭିନ୍ନକ
alternate host	ଏକାତର ପୋଷକ	anamobism	ଚଯ ଅବରୂପତା
alternation of generation	ପିଢ଼ି ଏକାତରଣ	an aerobic condition	ଆବାତୀ ଅବସ୍ଥା
alveola (pl.alveolae)	କୋଟର, ଖୋଲ	an aerobic respiration	ଆବାତୀ, ଆବାୟ ଶ୍ଵେତନ
amensalism	ସହଭୁକନ	androecious plant	ଫୁକେଶରୀ ଉତ୍ତିବ
ament (amentum)	ନିଳମ୍ ପ୍ରବକ, ନିଳମ୍ ଶୂଙ୍ଗ	anemoplankton	ବାତୀ ଉତ୍ତିବ, ବତୀ ପ୍ଲାକ
allelo excretion	ବିକଳ ବହିଙ୍କରଣ	anhydrosis	ଆଜଳୀୟନ
allelopathy	ବିକଳ ଚିକିତ୍ସା ପରିଚି	anhydro biosis	ଆଜଳୀଜୀବ
ameiosis	ଅନାର୍କ ବିଭାଜନ	anisoploid	ଆସମଗୁଣିତ
ames test	ଏମେସ ପରୀକ୍ଷା	anteapical	ଆଗ୍ରବିପରିତତା
amitosis	ଅସୁଚ୍ରୀ ବିଭାଜନ	anteapical cell	ଆଗ୍ରବିପରିତ କୋଷ
amitosis	ଦ୍ଵି ଯୁଗ୍ମକ ମିଶ୍ରଣ	anther culture	ପରାଗରେଣ୍ଯ ପୋଷଣ
amphimixis	ଦ୍ଵି ଯୁଗ୍ମକ ମିଶ୍ରଣ	auxin	ଅକ୍ଷିନ ପ୍ରତିରୋଧ
amphi pathic	ଉତ୍ତିବ ଶୂଣୀ ମନ୍ଦିରାଶେଷ	antibody	ପ୍ରତିପିଣ୍ଡ
amphi molecules	ଉତ୍ତିବ ଶୂଣୀ ଅଣ୍ଟ୍ରୁ	anticoding strand	ସଂହିତା ପ୍ରତିରୋଧ ଦଣ୍ଡ (ଡି. ଏନ. ଏ)
amphiphotoperiodic plant	ଉତ୍ତିବ ଦିବାଲୋକାଗ୍ରାହୀ ଉତ୍ତିବ	anticodon	ବିପରିତ କୋଡ଼ୋନ, ପରିକୋଡ଼ୋନ

ଉଚ୍ଚିଦ ବିଜ୍ଞାନ ପରିଭାଷା

11

antifungal			amphitheciun
antifungal	ପରିକବଳ	auto basidium	ହୃଦୟାନ ରେଣ୍ଟୁ
antime tabolite	ପ୍ରତିଚୟାପରଯ ବସ୍ତୁ	auto carp	ସ୍ଥଳଦତ୍ତ
antisporulant	ରେଣ୍ଟୁ ଉପାଦନ ପ୍ରତିରୋଧକ	auto clave	ସ୍ଵ ବାସ୍ତୁ ବିଶେଷକ ପେଟି, ଆଗୋଲ୍ୟୋଟ
antitermination protein	ପ୍ରତି ସମାପନ ପ୍ରୋଟିନ୍		amentaceous (amentiferous) ନିଳମ୍ବୁଦ୍ଧକୀୟ
antiviral	ଭୂତାଣୁ ବିରୋଧ	amino acid	ଆମିନୋ ଅମ୍ବୁ
aphrogenic	ପ୍ରତିବ୍ୟାଧ ଜନକ	amino sugar	ଆମିନୋ ଶକ୍ରରା
apical dominance	ଅଗ୍ର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ	amitosis	ଅସମ ବିଭାଜନ
antilysis	ପ୍ରତି ଧଂସନ	ammonification	ଆମୋନିକରଣ
antisporulant	ରେଣ୍ଟୁ ପ୍ରବାହ ପ୍ରତିରୋଧ	amphibios	ଉଭୟଚରୀ
apical necrosis	ଅଗ୍ର ଶ୍ୟାମନ	amphicarpic	ଉଭୟଫଳୀ
arcadial tissue	ଡ୍ରୋମବର୍ଷିକୋଷ	amphi chrome	ଉଭୟବର୍ଷୀ
aroma	ସୁବାସ	amphidiploid	ଉଭୟ ଦ୍ୱିଗୁଣିତ
asymmetrical	ବିଶ୍ରମ	amphiphyte	ଉଭୟମୂଳୀ ଉଚ୍ଚିଦ
asynapsis	ବିଯୋଜନ (ଗୁଣସ୍ଥଳ)	amphiploid	ଉଭୟ ଗୁଣିତ
atolerant	ଅସହିଷ୍ଣୁ	amphisaraca	କପିତ୍ଥକ
atrometer	ରହୁ ଶ୍ୟାମନ ମାପକ	amphistomatous	ଉଭୟଫୋମୀ
attractant	ଆକର୍ଷକ	amphitheciun	ଉଭୟକରାଟି

amphitrichic			andro petalous
amphitrichic	ଉଚ୍ଚିଦ କଣ	ampliation	ବିବର୍ଣ୍ଣନ
amphitropal	ବର୍କିମ	amplifier	ବିପୁଳକ / ବିବର୍ଣ୍ଣକ
amphitropous	ଅନୁପ୍ରାସ୍ତାବର୍ତ୍ତ	ampulliform	ଫ୍ଲୋର୍‌ରୂପୀ
amphicribral	ଦାରୁକେହ୍ରୀ	amylaceous	ମଣିଲ
amphigastria	ଅଧପର୍ଶିକା	anabiont	ଚିରଫଳଦ
amphigean	ପ୍ରକର ପୁଷ୍ଟୀ	anabolism	ଉପଚୟ
amphigenesis	ଲିଙ୍ଗୀକ ଜନନ	anadromic	ଅଗ୍ରଭନ୍ତୁ
amphigynous	ପରିଆଶଧାନୀୟ	anaerobe	ଅବାୟୁଜୀବୀ
amphiphloic	ଉଚ୍ଚିଦ ଫ୍ଲୋଏମ ଅବସ୍ଥା	anaerobiosis	ଅବାୟୁଜୀବିତା
amphiphyte	ଉଚ୍ଚିଦର ଉଚ୍ଚିଦ	anaerobic	ଅବାୟୁଜୀବୀ, ଅବାତୀ
amphisporous	ଭିନ୍ନ ରେଣ୍ଟୁ	anaerobic respiration	ଅବାୟୁଶ୍ଵରଣ
amphistele	ଉଚ୍ଚିଦ ସ୍ତମ୍ଭୀ	analogus	ଅନୁରୂପ
amphivasal	ଉଚ୍ଚିଦ ପୋଷାବହୀ କେହ୍ରୀ	analogus organ	ଅନୁରୂପୀ ଅଙ୍ଗ
amphoteric	ଉଚ୍ଚିଦଧର୍ମୀ	anametadromous	ଅଗ୍ରପକ୍ଷାତରୀ ବିନ୍ୟାସ
amplectant	ବେଷ୍ଟକ	anamnestic effect	ଅତିମୂର୍ତ୍ତି ପ୍ରଭାବ
amplectant tendril	ବେଷ୍ଟକ କର୍ଷୀ	anamorphosis	କ୍ରମବର୍ତ୍ତନ
amplexical	ଅକ୍ଷ ବେଷ୍ଟକ	andro petalous	ଫୁଲକୀୟ

anandrous			anisostemonous
anandrous	ଅଫୁସକ	androgynous	ଫୁଜାୟାଙ୍ଗୀ
anatherous	ପରାଗପେକ୍ଟିହାନ	andromonoecious	ଅଭିନ୍ଦୋଭୟଲିଙ୍ଗୀ
anathous	ନିପୁଣ୍ଯ	andropore	ଅଭିନ୍ଦୁ ରହ୍ମ, ଫୁରହ୍ମ
anabiois	ପୁନର୍ଜୀଗରଣ	androperianth	ଫୁ ପରିଦଳ
ancampylotropous	ପ୍ରତୀପକୁବଜୀ	angiosperm	ଆବୃତବୀଜ
anacanthus	ଅକଣ୍ଠିକ	angular	କୌଣ୍ଠିକ
anacrogynous	ଅନଗ୍ରକାୟାଂଗୀ	angiomonospermous	ଆବୃତେକ ବୀଜୀ
anacrogyny	ଅନଗ୍ରକାୟାଂଗୀୟ	angiospermy	ଆବୃତ ବୀଜୀତା
anadromous	ଅଗ୍ରୋନ୍ତୁଖ ଶିରାବିନ୍ୟାସ	angustate	ଆଙ୍ଗୁଲିରୂପ
androcyte	ଫୁକୋଷିକା	angustifoliate	ସଂକାର୍ତ୍ତପତ୍ରୀ
androcyte mother cell	ଫୁମାତୁକୋଷିକା	anisocoty ledonous	ଅସମବୀଜ ପତ୍ରୀ
androdioecious	ଭିନ୍ନୋଭୟ ଫୁଲିଙ୍ଗୀ	anisocytic	ଅସମକୋଷିକା
androphore	କେଶର ଚକ୍ରଧାରିକା	anisogamete	ଅସମାୟୁଗ୍ରକ
androdynamous	ଦୀର୍ଘ ଫୁକେଶରୀ	anisogamous	ଅସମାୟୁଗ୍ରା, ଅସମାୟୁଗ୍ରକା
androganetangium (androgonium)	ଫୁ ଯୁଗ୍ମକଧାନୀ	ansiogynous	ଅସମକାୟାଙ୍ଗୀ
androgenic	ଫୁକନୀୟ	anisophily	ଅସମପତ୍ରକ
androgynophore	ଫୁଜାୟାଙ୍ଗଧର	anisostemonous (anisostaminous)	ଅସମକେଶରୀ

<u>anisopetalous</u>			<u>anther, adnate</u>
anisopetalous	ଅସମଦଳୀ	anomalous absorption	ଅସଙ୍ଗତ ଅବଶୋଷଣ
anisosepalous	ଅସମବୃତ୍ତି	anomalous behaviour	ଅସଙ୍ଗତ ଆଚରଣ
anisophyll	ଅସମପର୍ଯ୍ୟ	anomocytic	ଅନିୟମ କୋଣିକା
anisophyllous	ଅସମପୂର୍ଣ୍ଣୀ	anomodromous venation	କୁଟଶିରାବିନ୍ୟାସ
anisotonic	ଅସମସାନ୍ତ୍ରୀ	anoxybinot	ଅନାକ୍ରିଜୀବ
annule	ଆନୁଲ, ବଳ୍ୟାଂସ	anoxybiotic	ଅନାକ୍ରିଜୀବୀୟ ଶ୍ଵସନ
annual	ବାର୍ଷିକ, ଏକବର୍ଷୀ, ବାର୍ଷିକା	anoxybiotic respiration	ଅନାକ୍ରିଜୀବୀୟ ଶ୍ଵସନ, ଜୀବୀୟ ଅବାତି ଶ୍ଵସନ
annual ring	ବାର୍ଷିକ ବଳ୍ୟ	antagonism	ବିରୋଧ
annual succession	ବଳ୍ୟାକାର ଅନୁକ୍ରମ, ବାର୍ଷିକ ଅନୁକ୍ରମ	antagonistic symbiosis	ବିରୋଧୀ ସହଜୀବନ
annual immarginal bud	ବଳ୍ୟାକାର ପଡ଼ମୁକୁଳ	anteapical	ଉପାଗ୍ରୀ
annular	ବଳ୍ୟାକାର	antemortum	ମୃତ୍ୟୁ ପୂର୍ବ
annuliform	ବଳ୍ୟାକୃତି	antepetalous	ଦଳ ଅଭିମୁଖୀ
annulox	ବଳ୍ୟିତ	anthecology	ପୁଷ୍ପପାରିସ୍ଥିତିକି
annulus	ବଳ୍ୟକ	antheridiophore	ଫୁଲ ଧାନୀଧର
anocladus	ବହିବକ୍ର ଶାଖ	anterior	ପୁରୋବର୍ତ୍ତୀ
anoderm	ଅଦଳ	anther	ପରାଗପେଟୀ
anomalous	ଅସଂଗତ, ଅନିୟମିତ	anther, adnate	ଆଳଗୁପରାଗପେଟୀ

<u>anther, basifixed</u>			<u>anticoagulant</u>
anther, basifixed	ଚକଳଗୁ ପରାଗପେଟୀ	anthography	ପୁଷ୍ପ ବର୍ଣ୍ଣନ
anther, dehiscence	ପରାଗପେଟୀ ସୁଟୁନ	anthophore	ପୁଷ୍ପ ଧାରିକା
anther, versatile	ଘୂର୍ଣ୍ଣନକ୍ଷମ ପରାଗପେଟୀ	anthotaxis	ପୁଷ୍ପବିନ୍ୟାସ
antheridial cell	ଶୁକ୍ରାଶୁକୋଷ	anthoxanthine	ଆହ୍ଲାକାନ୍ତିନ
antheridial chamber	ଶୁକ୍ରାଶୁଧାନୀ କୋଷ	anthracnose	ଜତୁରୋଗ, ଶ୍ୟାମବ୍ରତଣ
antheridium	ଶୁକ୍ରାଶୁଧାନୀ	anthropochorous	ମାନବାନ୍ତି ସରଣୀ
antheriferous	ପରାଗ ଜନନ	anthropogenous	ମାନବ କର୍ମଜ
antheroid	ପରାଗ ପେଟୀ ସହୃଦୀ	anti-auxin	ପ୍ରତି ଅକ୍ଷେତ୍ର
antherozoid (spermatozoid)	ଶୁକ୍ରାଶୁ	antibiosis	ପ୍ରତିଜୀବିତା
anther lobe	ପରାଗ ପେଟୀକା	antibiotic	ପ୍ରତିଜୀବୀ
anther sac	ପରାଗଥଳୀ	antibiotic sensitive	ପ୍ରତିଜୀବିକୀ ସଂବେଦନୀ
anthesis	ପୁଷ୍ପ ବିକସନ, ପୁଷ୍ପନ	antibody	ପ୍ରତି ପିଣ୍ଡ, ପ୍ରତିରକ୍ଷା
anthocarpous	ସାନ୍ଧିକ ଫଳ	antical	ଆପକ, ଅପାଧର
anthiolus	ପୁଷ୍ପ ଅନୁରାଗୀ	antical bone	ଅପଧାରଫଳୀ
antholsis	ପୁଷ୍ପ ଲୟନ	anticlinal	ପ୍ରତିକତ
anthocyanin	ଆହ୍ଲାଦିଯାନିନ୍ (ବର୍ଣ୍ଣକା ବିଶେଷ)	anticlockwise	ବାମାବର୍ତ୍ତ
anthodium	ମୌଳି	anticoagulant	ପ୍ରତିପଛିନ୍ତୁଳ

anticous			apex, retuse
anticous	ଅଗ୍ରସୁ	antimicrobial	ପ୍ରତି ଅଶ୍ଵୁଜୀବୀ
antidote	ପ୍ରତିବିଷ୍ଟ, ପ୍ରତିଔଷଧ	antiserum	ପ୍ରତିଲିମ୍ବା
antigen	ପ୍ରତି ଜନକ	antisymmetry	ପ୍ରତି ସମନ୍ଧିତି
antimetabolite	ପ୍ରତି ବିପର୍ଯ୍ୟ	antithesis	ବିପରୀତବାଦ, ବୈପରୀତ୍ୟ
antimicrobial	ପ୍ରତି ସ୍ଵର୍ଗଜୀବୀ	antithetic	ବିପରୀତବାଦୀୟ
antioxidant	ପ୍ରତିଜାରକ	alteration of generations	ଚିକିତ୍ସାପରିଚିତ ଏକାନ୍ତରବତ୍ତି
antipetalous	ଦଳଭିମୁଖୀ	antitranspirant	ପ୍ରତିଉଦ୍‌ଦେହକ
antipodal	ପାତାଳୀ, ପ୍ରତିବ୍ୟାସାନ୍ତ	antiviral	ଭୂତଣ୍ଡ ଦେଖା, ପ୍ରତିଭୂତଣ୍ଡ
antiseptic	ପ୍ରତିରୋଧକ	antizymotic	କିଣନଗୋଧୁ
antiser bilus	ଅଧୟୁ ଶଙ୍କୁ	antonym	ପ୍ରତିନାମ
anthotropism	ପୁଷ୍ପଗତି	ant rose	ଅଗ୍ର ଉନ୍ନତି
antibacterial	ବୀଜାଣୁ ବିନାଶୀ	anucleate	ବିନ୍ୟଷ୍ଟି
antical	ଉପାକ୍ଷ	aphanate	ଅଚଳ
antical lobe	ଉପାଧାର ପାଳି	apex	ଅଗ୍ର, ଅଗ୍ରକ
anticous	ଅଗ୍ରସୁ	apex, acuminate	ପ୍ରଲମ୍ବାଗ୍ର
antidromal	ପ୍ରତିଗାମୀ	apex, acute	ସୂର୍ଣ୍ଣାଗ୍ର
antienzyme	ପ୍ରତିଏନଜାଇମ୍, ସନ୍ଧରକ ରୋଧକ	apex, mucronate	ସୂଚ୍ୟଗ୍ର
		apex, retuse	ଗର୍ଭାଗ୍ର

ଉଚ୍ଚିଦ ବିଜ୍ଞାନ ପରିଭାଷା

17

apex, truncate			appressorium
apex, truncate	ଖଣ୍ଡିତାଗ୍ର	apogamy	ଅୟୁଷ୍ମ ଜନନ
apex, obtuse	ସ୍କୁଲାଗ୍ର	apogeotropic	ଅପଜ୍ୟାନୁବର୍ତ୍ତୀ
apheliotropic	ଅସୂର୍ଯ୍ୟାନୁବର୍ତ୍ତୀ	apolar	ଅଧ୍ୟବୀ
aphelitropism	ଅପସୂର୍ଯ୍ୟାନୁବର୍ତ୍ତନ	apomictic	ଅପସଂଯୋଜୀ
aphid	ଆପିଡ଼, ମଧୁଯୁକ୍ତ	apomixis	ଅପସଂଯୋଜନ, ଅପ୍ୟୁର୍ବଳ
aphotaxis (aphotoaxis)	ଆଲୋକ ଅପଚଳନ	apopetalous	ମୁକ୍ତଦଳୀୟ
aphotic	ଅନାଲୋକବୃତ୍ତି, ଅପ୍ରକଳଣୀ	apophysis	ଆପାପାଇସିଏ, ନିପ୍ରାବର
aphyllous	ଅପତ୍ରୀ	aposepalous	ମୁକ୍ତ ବୃତ୍ତିକ
apical	ଅଗ୍ରସ୍ତ	aposporous	ଅରେଣ୍ଟୁକ
apical bud (terminal bud)	ଅଗ୍ରମୁକୁଳ	apospory	ଅବାଜାହ୍ନ୍ତା, ଅରେଣ୍ଟୁଳନକ
apical dominance	ଅଗ୍ରକପ୍ରଭାବ	apothecium	ଆପେଥେସିଏମ,
apicula, (apiculus)	ତାଙ୍କୁଗ୍ର		ବିବୃତକାନ୍ଦ
apiculate	ତାଙ୍କୁଗ୍ରକ	apparatus	ଉପକରଣ
aplanogamete	ଅଚଳ ସ୍କୁଲାକ	appendiculate	ସୋପାଙ୍ଗ, ଉପାଙ୍ଗୀ
aplanospore	ଅଚଳରେଣ୍ଟୁ	appendiculum	ଉପାଙ୍ଗ
apocarpous	ଅୟୁଷ୍ମପଳିକ, ମୁକ୍ତପଳିକ	apposite	ସହସ୍ତ୍ରାପିତ
apocyte	ମୁକ୍ତ ଜୀବକ	apposition	ସହସ୍ତ୍ରାପନ
apoenzyme	ଆପୋଏନଜାଇମ୍,	appressorium	ଆସଜିତାଙ୍ଗ
	ଅସରୁରକ		

appressed			archegonial initial
appressed	ଆସଗିଛ	arboreal adaptation	ବୃକ୍ଷବାସ ଅନୁକୂଳନ
apogeny	ଅପକନନ	arborescent	ବୃକ୍ଷବଚ୍ଚ
apolar	ଅଧ୍ୟବୀ	arboretum	ବୃକ୍ଷସାମ୍ଯାନ
apoporium	ଅପକ୍ରିତ୍ବକ	arboriculture	ବୃକ୍ଷଚାଷ, ବୃକ୍ଷ ଉତ୍ସାଦନ
aporogamy	ଅଛିଦ୍ରୁ ସଙ୍ଗମୀ, ଲତର ଦ୍ୱାରା ସଙ୍ଗମୀ	arborous	ବୃକ୍ଷସଦୃଶ
apospory	ଅପକ୍ରିତାବାଣୁତା	arboricolous	ବୃକ୍ଷଶ୍ରୀଯୀ
apotracheal	ଅପବାହିକୀ, ଅପବହିକୀ	aborization	ବୃକ୍ଷାଯନ
apotracheal parenchyma	ଅପବାହିକୀ, ମୃଦୁପେଶୀ	arbovirus	ଏକିପଦ କାଟବାହିତ ଭୂତାଣ୍ଡୁ
apotropous	ଅପବକ୍ର	arcade cell	ଆକର୍ତ୍ତ କୋଶିକା
aquatic	ଜଳୀୟ, ଜଳଜ	archaic	ପୁରାତନ
aqua-culture	ଜଳକୃତି, ଜଳପୋଷଣ	archaictype	ପୁରାତନ ପ୍ରକାର
aquatic crop	ଜଳୀୟ ଫରସଳ	archesporule	ଆଦିରେଣ୍ଟ
aquatic ecosystem	ଜଳୀୟ ପରିସଂଘ୍ୟ	archegoniophore	ଡିମାଣ୍ଡୁଧାନୀ, ଧାରିକା
aquaticus (aqueous)	ଜଳୀୟ	archegonium	ଡିମାଣ୍ଡୁଧାନୀ
aquiculture	ଜଳୀୟ ପୋଷଣ	archesporium	ରେଣ୍ଟମାହୁକା
arable	କୃଷିଯୋଗ୍ୟ	archicarp	ଆର୍କିକାର୍ପ, ଆର୍କିପଲିକା(କୀ)
arboreal	ବୃକ୍ଷବାସୀ	archegonial initial	ଡିମାଣ୍ଡୁଧାନୀ ଆରମ୍ଭକ

archesporial cell			aseptic
archesporial cell	ରେଣୁମାଦୃକୀୟ କୋଷ	articular	ସହିକ
archesporial tissue	ରେଣୁମାଦୃକୀୟ ପେଶା	articulation	ସହି
archetype	ଆଦ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୱରୂପ	artificial	କୃତିମ
archilichen	ଆଦ୍ୟ ଫୁଲୁଫୁଲୀ	artificial pollination	କୃତିମ ପରାଗଣ
arenaceous	ବାଲୁକାବାସୀ	artificial ripening	କୃତିମ ପକ୍ଷନ
arhizous	ମୂଳହୀନ	ascending	ଉର୍ଧ୍ଵ, ଆରୋହଣ
arthrospore	ସହିରେଣୁ	asscent	ଆରୋହଣ
arthrosterigma	ସହିରେଣୁ ଷେପକ	ascent of sap	ରସାରୋହଣ
aril	ଜୀବଚୋଳ, ବୀଜ ଘାଗରା	ascidium	ଘଟଧାନୀ
arillus	ବୀଜ ଚୋଳୀୟ, ଘାଗରା ଭଳି	ascocarp	ଆସ୍ଥେକାର୍ଯ୍ୟ, ରେଣୁପଳିକା
arista	ଶୁଙ୍ଗ, ଶୁକ	ascogenous hyphae	ଆସ୍ଥେଜନନ ସୂତ୍ର
aristate	ଶୁଙ୍ଗମୟ	ascogonium	ଆସ୍ଥେଧାନୀ
armature	ବର୍ମ	ascospore	ଆସ୍ଥେରେଣୁ, ଧାନୀରେଣୁ
armilla	ପରିବଳୟ, ବଳୟକ	ascus (pl.asci)	ଆସ୍ଥେସଧାନୀ
armillate	ପରିବଳ୍ୟୀ	asciferous (ascigerous)	ଆସ୍ଥେସଧାରୀ
arrangement	ବିନ୍ୟାସ	ascomycetes	ଆସ୍ଥେମାଇସେଟିସ୍,
artefact	କୃତପିଣ୍ଡ, ଆପ୍ରାକୃତିକ ବସ୍ତୁ	aseptic	ଜୀବାଣୁମୁକ୍ତ, ପୂର୍ଣ୍ଣହୀନ

aseptic culture			ATP
aseptic culture	ଜୀବାଶ୍ୱମ୍ବୁଦ୍ଧ ପୋଷଣ	association index	ସଂଭୟାତ୍
aseptic tissue	ଜୀବାଶ୍ୱମ୍ବୁଦ୍ଧ ପେଶୀ	associes	ସହ ସଂଘକ
asexual	ଆସତମୀ, ଅଲିଙ୍ଗୀ	assurgent	ଆଗୋହୀ
asexual generation	ଅଳୀଙ୍ଗାପିଡ଼ି	aster	ତାରା, ତାରକ
asexual reproduction	ଅଳୀଙ୍ଗୀଜନନ	asteriod	ତାରକାତ
asper (asperate, asperous) ରୁଷିଲୋମୀ		asteroidea	ତାରରୂପୀ
asperifoliate	ରୁଷିପଡ଼ୀ	astichous	ଅପାଞ୍ଚିକ
asperity	ରୁଷିପଡ଼ତା	astringency	କଷାୟତା
aspergillosis	ଆୟୁରକିଲୋସିଏ	astroscle Reid	ତାରକ କଟିନ କୋଶିକା
aspermous	ବୀଜହୀନ	asymbiotic	ଅସହଜୀବୀ
asporogenous	ଆରେଣ୍ଟୁ	asymmetrical	ଅପ୍ରତିସମ
assay	ମାପନ	asyngamy	ଅୟୁର୍ବ୍ୱନ
addemblage	ସମାବେଶ	asynapsis	ଅୟୁଗଳନ
assimilability	ଆଦ୍ୱୀକରଣ ଯୋଗ୍ୟତା	atactostele	ବିକିର୍ଣ୍ଣୟମ
assimilation	ଆଦ୍ୱୀକରଣ	atavism	ପୂରାବର୍ତ୍ତନ / ପୂର୍ବଜତା
assimilative	ଆଦ୍ୱୀକରଣୀୟ	atomizer	କୃଷ, କଳା, ପରମାଣୁକାରିତା
association	ସଂଘ	ATP (adenosine triphosphate)	ଏଟିପି, ଆଡେନୋସିଫ, ଟ୍ରାଇଫ୍ଫୋଫେଟ

ଉଚ୍ଚିଦ ବିଜ୍ଞାନ ପରିଭାଷା

21

atrithous			auxanometer
atrithous	ବିଲୋମୀ	autoecious	ଏକ ପୋଷକ/ଏକାଶ୍ରୟୀ
atropal	ଉର୍ଧ୍ଵମୁଖୀ	autogamous	ସ୍ଵୟବ୍ରାସ୍ତ
atrophy	ବିକଳାଙ୍ଗ	autogamy	ସ୍ଵୟବ୍ରାନ୍ତ
attachment	ସଂଯୋଜନ	autogenic	ସ୍ଵଜନିତ
attenuate	କ୍ରମ ସଂକର୍ଣ୍ଣନ	autogenic succession	ସ୍ଵଜନୀୟ ଅନୁକ୍ରମ
attenuation	ହୃଦୟକରଣ	autolysis	ସ୍ଵବିଲୟନ
attenuated	ହୃଦ୍ଵିତ୍ତ	autonomous	ସ୍ଵାୟତ୍ତ, ସ୍ଵାୟଂଚାଲିତ
atypical	ଅପ୍ରତ୍ୱୁପୀ	autopolypliod	ସ୍ଵବହୁଗୁଣିତ
auricle	ପାଳି, ଅଳିଦି, କର୍ଣ୍ଣ ପଲ୍ଲୁବ	auto polyploidy	ସ୍ଵବହୁଗୁଣିତ
auricular	କର୍ଣ୍ଣାକାର	auto radiography	ସ୍ଵତେଷ୍ଟୀୟ ଲେଖ
auriculate (auriform)	କର୍ଣ୍ଣକୁଡ଼ି	autosomal gene	ସ୍ଵ ସୂଚୀୟ ଜିନ
auto ecology	ସ୍ଵପରିବେଶ ଅଧ୍ୟୟନ ବିଜ୍ଞାନ	autosome	ସ୍ଵସ୍ତ୍ର, ଅଳିଙ୍ଗସ୍ତ୍ର, ଆଚୋକୋମି
autocarpy	ସ୍ଵସ୍ତ୍ରମୀ ଫଳନ	autotroph	ସ୍ଵପୋଷୀ
autocatalytic	ସ୍ଵୟଂଭରକଣ	autorophic	ସ୍ଵପୋଷିତ
autocatalytic reaction	ସ୍ଵୟଂଭରକ ପ୍ରକିଯା	autumnal	ଶାରଦୀୟ
autocatalysis	ସ୍ଵୟଂଭରକଣ	autumn wood	ଶାରଦୀୟ ଦାରୁ
autochthomoss	ସ୍ଵସ୍ଥାନିକ	auxanometer	ଅକ୍ଷସାନୋମିଟର, ବୃଦ୍ଧିମାପକ ସନ୍ତ୍ରେ

auxillary			bacciterous
auxillary	ସହାୟକ	axial growth	ଅକ୍ଷୀୟ ବୃଦ୍ଧି
auxillary cell	ସହାୟକ କୋଣିକା	axil	ଅକ୍ଷ
auxin	ଅକ୍ଷିନ୍	axile	ଅକ୍ଷବର୍ତ୍ତୀ
autoimmunity	ସ୍ଵପ୍ରତିରକ୍ଷା	axile placenta	ଅକ୍ଷୀୟ ଭୂଣବତ୍ତ
autoinfection	ସ୍ଵସଂକ୍ରମଣ	axileplacentation	ଅକ୍ଷୀୟ ଭୂଣବତ୍ତନ
autointoxication	ସ୍ଵବିଶାକ୍ତନ, ସ୍ଵପ୍ରମରନ	axile bud	ଅକ୍ଷୀୟ ମୁଲୁଳ
autoomixis	ସ୍ଵତଃ ଜନନ	axis	ଅକ୍ଷ
autonomous dispersal	ସ୍ଵୟଂଚାଳିତ ବିଶେଷଣ	azoosporic	ଚଳକୀବାଣ୍ଣୁ ହୀନ
auto phagous	ସ୍ଵତଃଭୋଜୀ	axygospore	ଅୟୁର୍ବେଣ୍ଟୁ
autoploid	ସ୍ଵରୂପିତ	azygous	ଅୟୁର୍ବୁ
autoregulation	ସ୍ଵନିୟମଣ		
autoxidation	ସ୍ଵତଃଜାଗଣ		B
avirulence	ଅନୁଭଗ୍ରତା		
awl shaped	ମୂଖ୍ୟ	bacca	ବଦରୀ, ବରକୋକିଫଲ ସବୃଶ
awn	ଶୁଙ୍କ	baccate	ବଦରିକ
axialdispersion	ଅକ୍ଷୀୟ ବିଶେଷଣ	bacillus	ଦଶିକା ଜାଗାଣ୍ୟ, ରେସିଲ୍ସ
axenic	ଆଗରୁଳ ହୀନ	bacciterous	ବଦରୀଫଳଧର

ଉଚ୍ଚ ବିଜ୍ଞାନ ପରିଭାଷା

23

back cross			basin cultivation
back cross	ଅପତ୍ୟପିତୃ ସଙ୍କରଣ	balanced lethal	ସମତୁଳ ମାରକ
back pollination	ପରିପରାଗଣ	balanced polymorphism	ସମତୁଳ ବହୁରୂପଣ
bacteria	ବୀଜାଣୁ	balistospore	ଷେପରେଣ୍ଟ
bacteriod	ବୀଜାଣୁ ସମ	bactery	ବେକରୀ, ପିଷକକାରୀ, ପିଷକ ପ୍ରସ୍ତୁତକାରୀ
bactericide	ବାଜାଣୁନଶ୍ତଳ, ବାଜାଣୁମାରା	balausta	ଦାଡ଼ିଯଙ୍କ, ଡାଲିମ
bacteriology	ବୀଜାଣୁ ଶାସ୍ତ୍ର	bark	ବକଳକ, ଛେଳି
bacteriologist	ବୀଜାଣୁ ବିଜ୍ଞାନୀ	barrier	ପ୍ରତିବନ୍ଧଣ
bacterial disease	ବୀଜାଣୁ ବ୍ୟାଧ	basal	ଆଧାରିକ, ଉଲ୍ଲଙ୍ଘ
bacterial putrefaction	ବୀଜାଣୁ ପୁୟନ	base	ଆଧାର, ମୂଳ, ଉଦ୍‌
bacterial spore	ବୀଜାଣୁ ରେଣ୍ଟ	base pair	ଆଧାର ଯୋଡ଼ି
bacterial wilt	ବୀଜାଣୁ ମୂନୀ	basic number	ଆଧାରସଂଖ୍ୟା, ମୂଳସଂଖ୍ୟା
bacterin	ବୀଜାଣୁ ଚାକା	base exchange	କ୍ଷାର ବିନିମୟ, ବେଦ ବିନିମୟ
bacteriochlorophyll	ବୀଜାଣୁ ହରାତକୀ	basidio carp	କ୍ଷାର ଖୋଲପା ବେସିଡ଼ିଓ ଧର, ବାସିଡ଼ି କାର୍ପ
bacteriolysis	ବୀଜାଣୁ ବିଲ୍ୟନ	balanced lethal	ସନ୍ତୁଳିତ ଘାତକ
bacteriophage	ବୀଜାଣୁ ରୋଜୀ, ବ୍ୟାକ୍ଟିରିଓଫେଲ୍	balbiani ring	ବାଲବିଆନି ବଳୟ
bacteriosis	ଜୀବାଣୁ ସଂକ୍ରମିତ ରୋଗ	basidiolichen	ବେସିଡ଼ିୟମ / ଫୁରୁ ଫୁରି
bagasse	ଛେଦା	basin cultivation	ଅବବାହିକା କୃଷି
balanced	ସମତୁଳ		

basidium			bioclimate
basidium	ବେସିଡ଼ିୟମ	berry	ଚଦରୀ, ଚରକୋଳି ସହୃଦୟ
basifixed	ଡଳଲଗୁ	bicarpellate	ଦିପଳିକ
basipetal	ମୂଳଭିବର୍ଷୀ	biciliate	ଦିପଶୀ
basophilic	ଷାରସେହୀ	bidentate	ଦିପଦ୍ଧର
basidiophore	ବେସିଡ଼ିଓ ଧାରିକା	biennial	ଦ୍ୱିବର୍ଷୀ, ଦ୍ୱିବାର୍ଷିକ
basidospore	ବେସିଡ଼ିଓ ରେଣ୍ଟୁ	bifacial	ଦିପୃଷ୍ଠୀ, ଦିଆନନ୍ଦ
basionym (basonym)	ମୂଳନାମ	bifid	ଦିଶାଖିତ/ ଦିଶାଖାଯୁକ୍ତ
batatiform	ଶାକର କଦ ରୂପୀ	biflagellate	ଦିକଶାୟୁକ୍ତ
bathy pelagic	ଗରୀର ବେଳାଭୂମୀ	bicollateral	ଦ୍ୱିସମପାର୍ଶ୍ଵିକ
beach forest	ବେଳାଭୂମି ବନ, ବେଳାଭୂମି ଜଗଳ	bilabiate	ଦିଓଡ଼ୀ
bed	ପଟାଳି	bilateral	ଦିପାର୍ଶ୍ଵିକ
'B' chromosome	'ବି' ରୂପସୂତ୍ର	bilobed	ଦିପାଳିତ
bast	ବଳକଳୀ ଅନ୍ତ, ଦରାନ୍ତ	bilocular	ଦିକୋରୀୟ
bast fibres	ବଳକତତ୍ତ୍ଵ	bimerous	ଦିଭାଗୀ
beaded root	ଗଢ଼ିଲ ମୂଳ, କଣ୍ଠ ମୂଳିଆ	binucleate	ଦିନ୍ୟଷ୍ଟିଯ
belljar	ବେଳଜାର	biocatalyat	ଜୈବଦ୍ୱରକ
benthos	ବିତଳବାସୀ	bioclimate	ଜୈବ ଜଳବାୟୁ

biocide			bio reaerve
biocide	ଜୀବମାରି	biogenetic	କୈବ ସୃଜିତ
biocoendogy	ଜୀବ ସହ ସ୍ଥିତି ବିଜ୍ଞାନ	biogenic	କୈବ ବିକାଶ
binary	ଦ୍ୱୟାଙ୍ଗ	biogeography	କୈବ ଭୂଗୋଳ
bioassay	କୈବ ମାପନ	biome	ଜୀବାଲି, ଜୀବଯୁକ୍ତ
biochemistry	କୈବ ରସାୟନ	bionomics	ଜୀବ ପରିବେଶ ବିଜ୍ଞାନ
biological control	କୈବ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ	bioplasm	ପ୍ରଜୀବକ, ଜୀବରେ
biological clock	କୈବ ଘଣ୍ଟା	biotic factor	କୈବ କାରକ
biologist	ଜୀବ ବିଜ୍ଞାନୀ, ଜୀବ ବିଜ୍ଞାନବିତ୍	bio normal nomendature	ଦ୍ୱାନାମୀୟ ନାମକରଣ
biology	ଜୀବ ବିଜ୍ଞାନ	bio diversity	ଜୀବ ବିବିଧତା
biomass	କୈବିକ ବସ୍ତୁର	bio logical oxygen demand	ଜୀବ ଅମ୍ବୁଜନ ଚାହିଦା
biochore	କୈବ ସୀମା	biophagus	ଜୀବ ଭୋକୀ
biocidal	କୈବନାଶୀ, କୈବମାରି	biophysical	ଜୀବ ଭୌତିକୀ
biocontrol	କୈବନିୟନ୍ତ୍ରଣ	biopolymer	ଜୀବ ବହୁରୂପତା
bioform	କୈବରୂପ	bioprocess	ଜୀବ ପ୍ରକ୍ରିୟା
biodegradable	କୈବଅବନତିଷ୍ଠମ	bio remediation	ଜୀବ ପ୍ରତିକାର
biofuel	କୈବଜାଲେଣ୍ଟୀ	bio reaerve	ଅଭୟ ଜୀବମାଣ୍ଡଳ ସଂରକ୍ଷିତ ଓ ଜୀବମାଣ୍ଡଳ
biogenesis	କୈବ ସ୍ଥଳନ		

<u>biosphere</u>			<u>blastospore</u>
biosphere	ଜୀବ ମଣ୍ଡଳ	biseptate	ଦ୍ୱିପତିଳ
biostatistics	କୈବ ସଂଖ୍ୟିକୀ, ଜୀବପରିସଂଖ୍ୟାନ	bisporic	ଦ୍ୱିରେଣ୍ଟୁ
biosynthesis	କୈବ ସଂଶୋଷଣ	bisporangiatae	ଦ୍ୱି-ରେଣ୍ଟୁଫେଟିକ
biosystem	କୈବ ପ୍ରକାଯ୍ୟା	bitegmic	ଦ୍ୱି ଅଧାରଣୀ
biosystematics	କୈବ ବର୍ଗୀକରଣ ବିଜ୍ଞାନ	bitemate	ଦ୍ୱିତୀୟ, ଦ୍ୱାଳ-ତିନିଶାଖା
biota	ଜୀବଜାତ	bitter rot	ତିକ୍ତ ବିଗଳନ
biometry	ଜୀବମିତି	bivalent	ଦ୍ୱାଳ ଗୁଣ୍ଡୁଡ଼ୁ, ଦ୍ୱି-ସଂସ୍କରଣ
biotype	ଜୀବ ପ୍ରରୂପ	black rust	କୃଷ୍ଣ କଳଙ୍କ
biparous	ଦ୍ୱିଶାଖୀ	bladder	ଆଶାୟ, ପାଣିଜମୁଥବା
bipinnate	ଦ୍ୱିପକ୍ଷକ		ଅଳୀ, ଜଳ ସଂଗ୍ରହୀ ଥଳି
biotope	ଜୀବକ୍ଷେତ୍ର	blade	ଫଳକ
bipartite	ଦ୍ୱିଭାଜିତ	blastomere	ପ୍ରତ୍ରଣ କୋଷ, ପ୍ରତ୍ରଣ କୋଷ
bipolar	ଦ୍ୱିମେରୁ, ଦ୍ୱିଧୂରୀୟ	blastula	ପ୍ରତ୍ରଣ
biporous	ଦ୍ୱିରୁଚ୍ଛ୍ରୀ	blanching	ବିରଜନ
biotechnology	ଜୀବ ପ୍ରସ୍ତରି ବିଜ୍ଞାନ	blast	ଫୋକା ରୋଗ
biseriate	ଦ୍ୱିଶ୍ରେଣୀକ	blastocarpous	ବ୍ୟକ୍ତାରକଫଳୀ
biserrate	ଦ୍ୱିସ୍ଵର୍ଦ୍ଧତ୍ବୀ	blastospore	କୋରକୀରେଣ୍ଟୁ

blight			breeding
blight	ମଡ଼କ, ପଡ଼ୁପୋଡ଼ା ରୋଗ	botanical garden	ଉତ୍ତିଦୋଦ୍ୟାନ
blight, late	ପୌତ୍ରମଡ଼କରୋଗ/ ବିଳମ୍ବ ପୋଡ଼ା ରୋଗ	botanist	ଉତ୍ତିଦବିତ୍ତ, ଉତ୍ତିଦବିଜ୍ଞାନ
blight early	ବାଲୁତମଡ଼କ ରୋଗ/ ସହଳପୋଡ଼ା ରୋଗ	branchlet	ଉପଶାଖା
bloom	ପ୍ରାଂଶୁଲିକା, ପ୍ରସ୍ତୁଚନ	broth	ବୃଥ, ସାହିତ୍ୟ, ଫେଲ
blepharoplast	କ୍ଲେପାରୋପ୍ଲାସ୍ଟ	bryologist	ବାଯୋବିଜ୍ଞାନୀ, ବ୍ରାଯୋବିତ୍ତ, ହରିତ, ଉତ୍ତିଦ ବିଜ୍ଞାନୀ
boreal	ପ୍ରବାଳୀ, ପାଇନକାଟୀୟ ବୃକ୍ଷରାଜୀ	bulliform	ଆବୁଆ ଗଠନ/ଆର୍ଦ୍ର ଗଠନ
blossom	ପ୍ରସ୍ତୁଚନ	bract	ଉପପତ୍ର
blotch	ଦାଗ	bract, petaloid	ଦଳାଭ ଉପପତ୍ର
branchlet	ଉପଶାଖା	bract scaly	ଶଳକୀ ଉପପତ୍ର, ଖୋଲପାୟୁକ୍ତ ଉପପତ୍ର
brand spore	ହାଣରେଣ୍ଟ, ଛାପରେଣ୍ଟ	bracteate	ଉପପତ୍ରୀ
blue-greenalgae	ନାଳ ହରିତ, ଶୈବଳ	bractlet, bracteolate	ଉପପତ୍ରକ
body cell	ଅଙ୍ଗକୋଷ, କାନ୍ଧିକ କୋଷ	branch	ଶାଖା
bog	ପଳକ, କାହୁଆ, ଅମ୍ବିପଳକ	branching	ଶାଖାନ୍ୟସନ/ଶାଖାବିନ୍ୟାସ
bordeaux mixture	ବୋର୍ଡୋ ମିଶ୍ରଣ	breathing root	ଶ୍ଵେଷନ ମୂଳ
bordered pit	ପ୍ରାତୀୟ ଗର୍ଭ	breeding	ପ୍ରଜନନ, ପ୍ରଜାୟୀ
bole	ଲମ୍ବଗୁଡ଼ି		

bristle			caffiene
bristle	ଟାଷୁ ଗୋମ	bundle, radial	ଆଶୀର୍ବଦ ବିଡ଼ିକ
brown algae	ପିଙ୍ଗଳ ଶୈବାଳ	bundle sheath	ବିଡ଼ିକାବରଣ
brown rot	ପିଙ୍ଗଳ ବିଶଳନ	bunt	ଗର୍ବିକଜଳୀ, ବଣ୍ଡ
brownian movement	ବ୍ରାଉନୀୟ ଚଳନ, ସହୃଦୀ ଚଳନ	bur, burr	କଣ୍ଠକାପଳ, କାଷ୍ଟଗୁଡ଼ି
bryology	ବାୟୋଲୋଜି, ହରିତଜୀବ ବିଜ୍ଞାନ	burgundy mixture	ବର୍ଗଣ୍ଡ ମିଶ୍ରଣ
bud	କଳିକା, ମୁକୁଳ	bush	ଗୁରୁ, ବୁଦା
bud flower	ପୁଷ୍ପ ମୁକୁଳ	buttress root	ସ୍ଥିରକ ମୂଳ
bud, vegetative	ଆଶୀର୍ବଦ ବଳିକା	by product	ଉପକାର ପଦାର୍ଥ, ଉପାଦ
bud scale	କଳିକା ଶଳକ		
bud spot or chemera	ଆଜିକ ସଙ୍କର		
budding	କଳିକନ	cactus	ବକ୍ରୀ, ନାଗଫେଣୀ ଜାତୀୟ ଭରିଦ
buffer	ବସର, ପ୍ରତ୍ୟାରୋଧ		
buffer solution	ବସର ଦ୍ରବ୍ୟ, ପ୍ରତ୍ୟାରୋଧ ଦ୍ରବ୍ୟ	caducous	ଆଶ୍ରୟପାତୀ
bulb	ଲଶୁନ, ପିଆକ ଜାତୀୟ କାଣ୍ଡ କନ୍ଦ	cadophore	ମୁକୁଳ ଧର
bulbil	କରିକା, ଆକୁମାତରା	caecostoma, caecostoma	ଆବୃତ ପ୍ଲୋମ
bunchy top	ବୁଲ୍ଟିଟାପ୍	caenomorphism	ନବରୂପତା
		caffiene	କାଫେଇନ

calcareous			canopy
calcareous	ଚାର୍ଷୀ, ଚୂଳମୟ	calyptra	ଶାର୍ଷ ତ୍ରାଣ, ଶାର୍ଷ ପଚଳ
calcification	ଚାର୍ଷୀଯନ, ଚାର୍ଷନ	calyptrogen	ଶାର୍ଷ ପଚଳକ
calcicole (calcolous)	ଚାର୍ଷିବାସୀ, ଚାର୍ଷଗ୍ରାହୀ	calyx	ବୃତ୍ତ ମଣ୍ଡଳ
calcifuge	ଚାର୍ଷଦେଖୀ, ଚାର୍ଷଭୀରୁ	calyx tube	ବୃତ୍ତ ମଣ୍ଡଳ ନଳିକା
calceolate	ଚାର୍ଷରୂପୀ, ଆଚାର୍ଷନ	camara lucida	କାମାରା ଲୁସିଡ଼ା
calciferous	ଚୂଳମୂଳ	cambium	କମିଆମ, ବିବର୍ଣ୍ଣକୀ
calcifobe	ଚୂଳ ବିଦେଖୀ	cambium fascicular	ଆନ୍ତଃବିଭିନ୍ନ ବିବର୍ଣ୍ଣକୀ
callose	ବିଶିଳ	cambium primary	ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ବିବର୍ଣ୍ଣକୀ
calloid	ପିଣ୍ଡିକା, ବିଣ୍ଡି	cambium ring	ବିବର୍ଣ୍ଣକୀ ବଳୟ
calorie	କାଲୋରୀ	campanulate	ଘଣାକାର
caloritropic	ଡାପାନୁବର୍ତ୍ତୀ	campylotropous ovule	ଅଶ୍ଵ ଖୁରାକୃତି ଡିମ୍ବକ,
caloritropism	ଡାପାନୁବର୍ତ୍ତନ		କୁବଜାକାର ଡିମ୍ବକ
callus	କଲୁସ, ନିଷ୍ଠେଜ, ନିର୍ବେଦ	canal cell	ନାଲକୋଷ, କୁଳ୍ୟାକୋଷ
calyciflorae	ବୃତ୍ତିଜନକ	canicula	ନାଲିକ
calyciform	କୋଟରକୀ	caniculate (canaliculate)	ନାଲମୂଳ
calycine	ବୃତ୍ତିଯ, ବୃତ୍ତିଧର୍ମୀ	canker	କାଙ୍କର, ଯାଦୁରା ରୋଗ
calycle	ଅଧିବୃତ୍ତି	cannula	ପ୍ରଦର୍ଶଣୀ
calyculate	ଅଧିବୃତ୍ତିକ	canopy	ବିତାନ

capillary			carpophore
capillary	କେଶିକ	carbon assimilation	ଆଗାର ସଂଶୋଭଣ
capillarity	କେଶିକତା	carbon dioxide	ଆଗାରକାମ୍ବ, ଆଗାରମ୍
capillary attraction	କେଶିକ ଆକର୍ଷଣ	carcerulus	କର୍ଷେରୁଲସ
capillifom	କେଶରୂପୀ	carcinogen	କର୍କଟ ଜନ
capillary water	କେଶିକ ଜଳ	carina	ନୌଡ଼କ
capitulate	ଶାର୍ଷକ, ମଧ୍ୟକୀୟ	carinal	ନୌଡ଼ଳୀ
capitulum	ମୌଳି, ଉଠାୟୁକ୍ତ, କ୍ୟାପିରୁଲମ୍	carotene (carotin)	ପାତକୀ, କାରୋଟିନ
capillitium	କେଶ ଜାଲିକା	caretonoid	କାରେଟୋନାଇଡ୍, ପାତକୀୟ
capitate	ସରୀର୍ଷ	carnation	ପାତବର୍ଷକ, କାର୍ନେଲସନ, ରର୍ଷବର୍ଷନ
capitulate	ଶାର୍ଷକ, ମଧ୍ୟକୀୟ	carpel	ଫଳିକା
capsulate	ସ୍ୱେଚ୍ଛକୀୟନ	carpetting plant	ଆସ୍ତ୍ରେରଣି ଉଭିଦ
capsule	ସ୍ୱେଚ୍ଛକ, ଶୁଦ୍ଧଧାରିକା	carpogonium	କାର୍ପୋଗୋନିୟମ, ଫଳଯୋଜନ
capsular	ସ୍ୱେଚ୍ଛକୀୟ	carpology	ଫଳ ବିଜ୍ଞାନ
capsule ligament	ସ୍ୱେଚ୍ଛକୀ ବନ୍ଧନୀ	carpophagous	ଫଳ ଭକ୍ଷଣ
carbohydrate	ଶ୍ରେଷ୍ଠସାର, ଶର୍କରା ଜାତୀୟ	carpophore	ଫଳ ଧାରିକା
carbon	ଆଗାରକ, ଆଗାର		
carbon sink	ଆଗାରଧାନୀ		

carpospore			caulonema
carpospore	ପଳଧାରିକା ରେଣ୍ଟ, କାର୍ପୋରେଣ୍ଟ	catalysis	ଆବେଜକତା, କାଟାଲିସିସ
carposporophyte	କାର୍ପୋରେଣ୍ଟପ୍ରସ୍ତୁ, ପଳ ଧାରିକାରେଣ୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁ	cataplasia	କୋଶିକା ହୃଦୟ
carpotropism	ପଳଧାରିକାଭିମୂଖୀ	cataplasmy	ଅପର୍ବତ୍ତନ
carrier	ବାହକ	catchment basin	ଜଳଗ୍ରହଣ ଅବବାହିକା
carrying capacity	ବହନ କ୍ଷମତା	catenulate	ଶୃଙ୍ଗିତ
caryopsis	ବୀକୋପାଙ୍ଗ	caudex	ଉଚ୍ଚିଦ ଅଷ୍ଟ
cash crop	ଧନପ୍ରଦ ଫସଳ	caudicle	ପରାଗ ଯୋଜକ
casparyan band	କାସ୍ପାରୀ ପଟୀ	caulescent	ପ୍ରକଟ କାଷ୍ଟ
cataphyll	ଉପପଡ଼	caulicle	ପ୍ରାକ୍ କାଷ୍ଟ
catalyst	କାଟାଲିସ୍, ଆବେଜକ	cauliferous	କାଷ୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁ
catalytic agent	ଆବେଜନୀକ	cauliform	କାଷ୍ଟାକାର
catabolism (katabolism)	ଉପପାରନ	cauline	ସୁନ୍ଦାରୀ
catabolic repression	ଅପଚୟ ଦମନ	cauline leaf	ସୁନ୍ଦାରୀ ପଡ଼
catadromic(catadromous)	ଅଧୋଗାମୀ	caulis	ସୁନ୍ଦରୀ
catkin	କାଟକିନ, ନିଳମଶୁଳୀ	cauloid	କାଉଲିନ୍ ଯୁକ୍ତ
catalase	କାଟେଲେଜ୍	caulonema	ଆହରିତ ତତ୍ତ୍ଵ

caulophyte		cell plasm
caulophyte	ସ୍ମୟାକ୍ରମୀ କବଳ	cell doctrine
caulotaxis	ଶାଖା ବିନ୍ୟାସ	cell drug system
causal organism (casusative agent)	ରୋଗକାରୀ ଜୀବ	cell dynamics
cavernicolous	ଗୁହାବାସୀ, କନ୍ୟାବାସୀ	cell fate
cavity	ଗୁହା, କନ୍ୟା, ଗୁହା	cell fibre
intercellular	ଅତକୋଷ କୋଟର	cell fraction
cecidiology	ପିଚିକା ବିଜ୍ଞାନ	cell frequency
cecidium	ସେସିଡ଼ିଆମ	cell fuel
cell	କୋଶିକା, କୋଷ	cell fusion
cell budding	କୋଷ କଳିକନ	cell hybrid
cell cavity	କୋଷ, (କୋଶିକା) କୋଟର	cell inclusion
cell cleavage	କୋଶିକା ଭେଦନ	cell nucleus
cell constancy	କୋଶିକା ସ୍ଥିରତା	cell line
cell content	କୋଶା ଅତବର୍ତ୍ତୁ	cell lineage
cell disjunction	କୋଶିକା ବିଯୋଜନ	cell membrane
cell division	କୋଷ ବିଭାଜନ	cell multiplication
		cell plasm

cell proliferation			coenozoic era
cell proliferation	କୋଣିକା ବହୁଳନ	cellular differentiation	କୋଣାଯ ବିଭିନ୍ନତା
cell plate	କୋଣିକା ପଣ୍ଡିକା	cellular endesperm	କୋଣାଯ ଭୂଣପୋଷ
cell product	କୋଣିକା ଉତ୍ସାଧ୍ୟ	cellular envelope	କୋଣାଯ ଆବରଣ
cell sap	କୋଣିକା ରସ	cellular expansion	କୋଣାଯ ପ୍ରସାରଣ
cell structure	କୋଣିକା ସଂରଚନା, କୋଣିକା ସଂଗଠନ	cellular mechanism	କୋଣାଯ କୌଶ, କୋଣାଯ ବିଧ୍ୟ, କୋଣାଯ ସଂଗଠନ
cell theory	କୋଣିକା ତତ୍ତ୍ଵ	cellular organisation	
cell vacuole	କୋଣିକା ରସଧାନୀ	cellular permeability	କୋଣାଯ ପାରଗମ୍ୟତା
cell wall	କୋଷ ଭିତ୍ତି, କୋଣିକା ପ୍ରାଚୀର କାନ୍ଦୁ, କୋଷ ପ୍ରାଚୀର	cellular respiration	କୋଣାଯ ପ୍ରସାରନ
cellobiose	ସେଲୋବିଓଜ	cellular structure	କୋଣାଯ ଗଠନ
cellulose	ସେଲ୍ୟୁଲୋଜ	cellular texture	କୋଣାଯ ବୟନ
cellulase fibre	ସେଲ୍ୟୁଲୋଜ ତତ୍ତ୍ଵ	cellular totipotency	କୋଣାଯ ପୂର୍ଣ୍ଣବିଭବତା
cellulase	ସେଲ୍ୟୁଲୋଜ	centriole	କେନ୍ଦ୍ରିକ
censer mechanism	ସମ୍ବୁଦ୍ଧ କୌଶଳ	centromere (kinetochore)	ଘରସ୍ଥତ କେନ୍ଦ୍ର ସେଣ୍ଟ୍ରୋମିଅର
centric leaf	କେନ୍ଦ୍ରିକ ପଡ଼	centrosome	ସେଣ୍ଟ୍ରୋଫୋର୍, ତାରାକେନ୍ଦ୍ର, ଗୁଣସ୍ଥତ ତତ୍ତ୍ଵ
cellular	କୋଣାବାନ, କୋଣିଯ (କୋଣାଯ)	coenospecies	ପାରିସ୍ଥିତିକ ଜାତି
		coenozoic era	ସିନୋଜୋଇକ, କଷ୍ଟ

<u>centifolious</u>			<u>chlorenchyma</u>
centifolious	ଶତପର୍ଷୀ	chemoautotroph	ରାସାୟନିକ ପୋଷଣ
central mother cell	କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ମାତୃକୋଶିକା	chemosynthesis	ରାସାୟନିକ ଶୁଷ୍ଟଣ
centric	ଚକ୍ରାଳ, କେନ୍ଦ୍ରୀଳ	chelate	ଚିଲେଟ, ନଖରୀୟଣ
centrifugal	କେନ୍ଦ୍ରପରି, କେନ୍ଦ୍ରପସାରା, କେନ୍ଦ୍ରୋପରି	chelation	ଚିଲେସନ, ନିଃସରଣ
centrifuge xylem	କେନ୍ଦ୍ରପସାରି ଜାଇଲେମ	chat fruit	ଶୁଦ୍ଧପଳ
centrifuge	କେନ୍ଦ୍ରପସାରି ଯନ୍ତ୍ର ସେଣ୍ଟିଫ୍ୟୁଜ୍	chlorophyll	ହରିତକୀ, ହରିତକଣା
centripetal	ଅଭିକେନ୍ଦ୍ରୀ, କେନ୍ଦ୍ରଭିମୁଖୀ	chloroplast	ହରିତ ଲବକ କ୍ଲୋରୋପ୍ଲାସ୍ଟ
centripetal xylem	ଅଭିକେନ୍ଦ୍ରୀ ଜାଇଲେମ, କେନ୍ଦ୍ରଭିମୁଖୀ ଜାଇଲେମ	chemolumiscence	ରସାୟନ ପ୍ରଦାୟି
cereal	ଶାସ୍ତ୍ରୀୟ	chemonasty	ରସାୟନକୁଞ୍ଜନ
cernuous	ଅଧୋମୁଖୀ	chemotactic	ରସାୟନୀୟାରି
cernuous flower	ଅଧୋମୁଖୀ ପୁଷ୍ପ	chemotaxis	ରସାୟନୁସରଣ
chaff	ହୃଷ, ଚଷ୍ଟ	chemotropic	ରସାୟନୁବର୍ଗନ
chalaza	ଛଦବନ୍ଧ	chiasma	ପାରାନ୍ତର ବିଦ୍ୟ
chalazogamy	ଛଦବନ୍ଧ ଯୁଗ୍ମନ	chimaera	ଆଗିକ (ଅଗକ) ସଙ୍କର
chasmogamy	ଉଦ୍‌ବନ୍ଧ ପରାଗଣ	chitin	କାଇଟିନ, କଠିନ
character	ବୂଣୀ, ଲକ୍ଷଣ	chlamydospore	ସାଇଦରେଣ୍ଟ୍
		chlorenchyma	ହରିତ ପେଣୀ

chlorosis			cladode
chlorosis	ପାଣୁରଣ, ହରିତାଂଶ୍ଚଯ	chromosomal mutation	ଗୁଣସୂତ୍ର ନବୋଭାନ
chlorotic	ପାଣୁର	chromosomal number	ଗୁଣସୂତ୍ର ସଂଖ୍ୟା
chlorotic ring	ପାଣୁର ବଳୟ	chromosomal replication	ଗୁଣସୂତ୍ର ପ୍ରତିକୃତି କରଣ
chondriosome	କଣ୍ଠିଯୋଗୋମ୍	chromosomal viability	ଗୁଣସୂତ୍ର ଜୀବନ କ୍ଷମତା
chromatid	କ୍ଲୋମାଟିଡ୍	chromosomal substitution	ଗୁଣସୂତ୍ର ବଦଳନ
chromatin	ବର୍ଣ୍ଣକା, ନ୍ୟାଷିବର୍ଣ୍ଣକା	chronic system	ସ୍ଥାଯୀ ଲକ୍ଷଣ
chromatin network	ନ୍ୟାଷିବର୍ଣ୍ଣକା ଜାଲିକା	cilia	ପକ୍ଷି
chromatography	ବର୍ଣ୍ଣକା ଲେଖ	ciliary movement	ପକ୍ଷିଚଳନ
chromatophor	ବର୍ଣ୍ଣ ଧାରିକା	cineraceous	ଉଦ୍‌ଦ୍ଵିଳ
chromatoplasm	ବର୍ଣ୍ଣ ଜୀବକ/ବର୍ଣ୍ଣକାରସ	circinate	କଣ୍ଟଳିତ, ଅଗ୍ରବଳିତ
chromatogenesis	ବର୍ଣ୍ଣକ ଜନନ	circulatory movement	ଘୂର୍ଣ୍ଣକ ଗତି
chromomere	ବର୍ଣ୍ଣକଣିକା, କ୍ଲୋମେରିଆର	circulation	ପରିଘୂର୍ଣ୍ଣନ
chromonema	କ୍ଲୋନେମିଆ	circadian rhythm	ଅହରିଣ ତାଳ
chromoplast	ବର୍ଣ୍ଣଲବକ	circumnutation	ପରିଚକ୍ର ଚଳନ
chromosome	ଗୁଣସୂତ୍ର, କ୍ଲୋମୋଜୋମ୍	cirrous, cirrhese	ସୂତ୍ରତଙ୍ତ୍ର, ସତଙ୍ଗ
chromosomal aberration	ଗୁଣସୂତ୍ର ଛୁଟି, ଗୁଣସୂତ୍ରର ଅସଂଗଠନ	cis-arrangement	ଅବର ସଂସ୍ଥାକ, ସୁରକ୍ଷା ସଂସ୍ଥାପନ, ସୁରକ୍ଷା
chromosomal mapping	ଗୁଣସୂତ୍ର ଚିତ୍ରଣ	cladode	ପଢାଇ, କ୍ଲୋଡ଼

cladophyll			climbing root
cladophyll	ପଡ଼ାଇ	climatograph	ଜଳବାୟୁ ରେଖାଚିତ୍ର
clamp connection	ସଂଧରକ ଯୋଗ	climax	ଚରମାବସ୍ଥା/ ଚରମଷ୍ଠର
classification	ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଗ କରିବା	climax area	ଚରମ କ୍ଷେତ୍ର
clavate	ଗଦାକୃତି, ମୂଷଳାକୃତି	climax community	ଚରମ ଗୋଷ୍ଠୀ
claw	ଫଙ୍ଗୀ	climax forest	ଚରମ ବନ
clawed	ନଷ୍ଟରିତ	climax forest stage	ଚରମ ବନସ୍ତର
clay	କାହୁଆ, କର୍ଦମ	climax formation	ଚରମ ଗଠନ
cleavage	ଫାଟ, ଭାଙ୍ଗ, ବିଖ୍ରଣ	climax population	ଚରମ ଜୀବସଂଖ୍ୟା
cleistogamous	ସୂର୍ଯ୍ୟ ପରାଗୀ	climax stage	ଚରମାବସ୍ଥା
climatic	ଜଳବାୟୁ ବିଷୟକ	climax unit	ଚରମ ଏକକ
climatic adaptation	ଜଳବାୟୁ ଅନୁକୂଳନ	climax vegetation	ଚରମ ଉଚ୍ଚିଦରାଜୀ,
climatic race	ଜଳବାୟୁ ପ୍ରଜାତି		ଚରମଶାକାଳୀ
climatic succession	ଜଳବାୟୁ ଅନୁକ୍ରମ	climber	ଆରୋହୀ, ରୋହିଣୀ
climatic climax	ଜଳବାୟୁ ଚରମାବସ୍ଥା	climber hook	ଅଙ୍କୁଶରୋହୀ
climatic factor	ଜଳବାୟୁ କାର୍ଯ୍ୟ	climber petiole	ବୃଦ୍ଧାରୋହୀ
climatic type	ଜଳବାୟୁ ପ୍ରକାର	climber tendril	ଆକର୍ଷାରୋହୀ
climatic zone	ଜଳବାୟୁ ମଞ୍ଚଳ	climbing plant	ଆରୋହୀ ପାଦପ/ଉଚ୍ଚିଦ
		climbing root	ଆରୋହୀ ମୂଳ

clinandrium			coenocytic
clinandrium	ପରାଗକୋଷାଶୟ	clump	ପୁଲା, ଗୋଛା
clianthium	ମଣ୍ଡଳାସନ	coalescence	ଏକୀଭବନ, ସହମିଳନ
cline	ପ୍ରବଣକ, ପ୍ରବଣତା	co-action	ସହକ୍ରିୟା
clisere	ଜଳବାୟୁ ଚରମସ୍ତର	coadaptation	ସହାନୁକୂଳନ
clock wise	ଦକ୍ଷିଣା ବର୍ଗ, ଘଢ଼ି ଦିଗ ଅନୁସାରେ	coagulation	ଜମାଟବାହିତା
clone	ଅଙ୍ଗାଶ, ଅଙ୍ଗଥଂଶ	coagulant	ଜମାଟକାରୀ
clonal section	ଅଙ୍ଗାଶ ମନୋନୟନ	coagulated	ଏକୀଭୂତ
clone selection	ଅଙ୍ଗ ମନୋନୟନ	coaxial	ସମାକ୍ଷ
cloned gene	ସାଧୃତ ଜିନ୍	coallele	ସହବିଜନ୍ମ
closed bundle	ବନ୍ଦ ବିତ୍ତକ	coat	ଖୋଲପା, ଆବରଣ
close community	ଅଭରଙ୍ଗ, ପାଖଗୋଷ୍ଠୀ, ସମ୍ମିଳିତ ଗୋଷ୍ଠୀ	coccus	ବର୍ତ୍ତୁଳ, ଫଳାର୍ଥ
closed forest	ସଂବୃତ ବନ	codominance	ସହପ୍ରଭାବ, ସହପ୍ରକରନ
club	ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠ, ମୁଦଗର	codon	କୋଡ଼ନ
club moss	ମୁଦଗରକ	coenobium	ସନ୍ଧାଳ
club root	ମୁଦଗର ମୂଳ	coenocyte	ସଂକୋଶୀ
club shaped	ମୁଦଗରକାର	coenocytic	ବହୁନ୍ୟଷ୍ଟିକୋଷ, ସଂକୋଶୀ

<u>coenogamete</u>			<u>compliment</u>
coenogamete	ସଂଯୁଗକ	columella	ସ୍ଥିକା
coenozyme	ସହସଂଭରକ, କୋଏଜାଇମ	colony	ମଣ୍ଡଳ
coenozygote	ସଂଯୁଗୁକ	column	ସ୍ତର
cofactor	ସହକାରକ	coma	ମୁକୁଟ
cohesion	ସଂସ୍ଥି	community	ଗୋଷୀ
cohort	ଗୋଡ଼	commensalism	ସଙ୍ଗବାସ, ସହଭାବିତା
coincidence	ମେଲ, ସମାତ	commisure	ସହାୟକ
cold resistance	ହିମ ପ୍ରତିରୋଧ	community regeneration	ଗୋଷୀ ପୁନରୋତ୍ଥିତା
coleoptile	କାଣ୍ଡ କଳଳ, ଭାବୀକାଣ୍ଡ ଆବରଣ	community dynamics	ଗୋଷୀ ଗତିକା
coleorhiza	ମୂଳକଳ, ଭାବୀ ମୂଳବରଣୀ	community ecology	ଗୋଷୀ ପାରିସ୍ଥିତିକା
collar	ବେକପଟି	community type	ଗୋଷୀ ପ୍ରରୂପ
collagen	କୋଲାଜେନ୍	comose	ରୋମଗୁରୁଁ, କେଶଗୁରୁଁ
collateral	ସମପାର୍ଶ୍ଵକ	compatibility	ସୁସଂଗତି, ସଂଯୋଜ୍ୟତା
collateral inheritance	ସମପାର୍ଶ୍ଵକ ବଂଶଗତି, ସମପାର୍ଶ୍ଵକ ବଂଶନୁକ୍ରମିକ	companion cell	ସଙ୍ଗକୋଶିକା
colloid	କଳ୍ପତ୍ର, ଶ୍ରେଷ୍ଠାର	compensation point	ସମତୁଳ-ଅବସ୍ଥା, ସମତୁଳ୍ୟ ବିଦ୍ୟ
colloidal	କଳ୍ପତ୍ରାଳ, ଶ୍ରେଷ୍ଠାରୀ	competition	ପ୍ରତିଯୋଗିତା
		compliment	ଅନୁପୁରକ

complementery gene			conifer
complementery gene	ଅନୁପୁରକ ଜିନ୍	concentric bundle	ସକେହ୍ରୀ ବିଡ଼ିକ
complex	ସଂମିଶ୍ର, ସଂଶ୍ଲ୍ଲେଖ	conceptacle	ନିଧାନୀ
component	ଅଂଶକ	condensed	ଘନୀଭୂତ, ଘନୀଭୂତ
composite	ସାଂଘିକ, ସଂସ୍କୃତ	condenser	ଘନୀଭୂତକାରୀ
composite fruit	ସାଂଘିକ ଫଳ, ସଂସ୍କୃତ ଫଳ	conditional dominance	ସର୍ବମୂଳକ ପ୍ରଭାବିତ
complete flower	ପୂର୍ଣ୍ଣ ପୁଷ୍ଟି	conduplicate	ବନ୍ଦପକ୍ଷ
compound	ଶାଖାୟିତ, ଯୌଗିକ	conduplicate venation	ବନ୍ଦପକ୍ଷ ଶିରାବିନ୍ୟାସ
compound determiner	ଯୌଗିକ ନର୍ଦ୍ଦରକ, ସଂସ୍କୃତ ନିର୍ଦ୍ଦରକ	cone	ଶଙ୍କୁ
compound inflorescence	ଶାଖାୟିତ ପ୍ରବଳ, ପୁଷ୍ଟି ମଞ୍ଚରା	cone scale	ଶଙ୍କୁ ମାପ; ଶଙ୍କୁ କାଟି
compound leaf	ଯୌଗିକ ପତ୍ର	cone shell	ଶଙ୍କୁ ଖୋଲ
compound raceme	ଶାଖାୟିତ ଅସୀମ ପ୍ରବଳ	configuration	ସଂରୂପଣ
compound spike	ଶାଖାୟିତ ଶୂକୀ	confluent	ସଂପ୍ରବାହ
compound umbel	ଯୌଗିକ ଉଛୁଡ଼	conglomerate	ଗୁରୁତ୍ବାକାର, ଏକତ୍ରିତ
compressed wood	ସଂକୁଚିତ କାଷ୍ଟ	congregate	ସମବେତ
concave	ଅବଚଳ	conidiophore	ବାହ୍ୟରେଣୁ ଧାରିକାର୍ତ୍ତି
concentric	ସକେହ୍ରୀ	conidium	ବାହ୍ୟରେଣୁ
		conifer	ଶଙ୍କୁ ବୃକ୍ଷ, ପାଇନ ଜାତୀୟ ଗନ୍ଧ

<u>coniferous</u>			<u>cormiculate</u>
coniferous	ଶକ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ, ପାଇନଜାତୀୟ	convolute	ଅନୁବଳିତ
conspecific	ସମଜାତିକ	coprophilous	କରୀଷକୀୟ, ଗୋବର ଜୀବୀ, ମଲଜୀବୀ
connective	ସଂଯୋଜକ		
consociation	ସହସଂଘ	copy choice theory	ପ୍ରତିରୂପ ପସନ୍ଦ ଚର୍ଚ
constancy	ସ୍ଥିରତା	coralloid root	ପ୍ରବାଲଭଳି ମୂଳ, ପୋହଳା ଭଳି ମୂଳ
contagious	ସଂସର୍ଗ, ସଂକ୍ରମଣ	cordate	ଜୟୁଲାକାର, ପାନପଡ୍ରାକାର
continuous variation	ନିରଭର ଭିନ୍ନନ, ଅବିହିନ୍ନ ଭିନ୍ନନ	core	ମଜ୍ଜା
contaminant	ସଂକ୍ରମଣ କାରୀ	coprobios	କରୀଷକୀୟ, ମଲଜୀବୀ
continuum	ନିରଭର, ସତତ	coprophilous	ମଳାନୁରାଗୀ
contamination	ସଂକ୍ରମଣ	coprophagous	ଶମଳଭୋକୀ, ମଳଭୋକୀ, ଗୋମୟଭୋକୀ
contiguous	ସଂଲଗ୍ନ, ସପାପସ୍ତ	coprophagy	ଶମଳ ଭୋକିତା
contorted	ବ୍ୟାପୃତ	coprophyte	ଶମଳୋଭିତ
control	ନିୟନ୍ତ୍ରଣ, କ୍ରିୟା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ	copulation	ସଂସ୍କୁରନ
contractile	ଆକୁଞ୍ଚନଶୀଳ	coriaceous	ଚର୍ମୀଳ
convergence	ଅଭିସରଣ	cork	କର୍କ, ବାହ୍ୟବଳକ
convergent	ଅଭିସରିତ	corm	ଧନକନ୍ଦ
convex	ଉତ୍ତଳ	cormiculate	ଶୁଙ୍ଗୀ, ଧନକନ୍ଦବଡ଼

cormophyte			crisped
cormophyte	ଧନକଦୀୟ ଉଭିଦ	costate, multi multicostate	ବହୁଶିରାଳ
cormus	ମାଂସଳ କାଣ୍ଡ	costate, unicostate	ୱଳଶିରାଳ
corm	ଶବ୍ୟ, ବିଷ୍ଟି	cotton	କାର୍ପାସ, କପା
corolla	ଦଳମଣ୍ଡଳ	cottony	କାର୍ପାସୀ
corollaceous	ଦଳମଣ୍ଡଳ ଭଳି	cotyledon	ବୀଜପତ୍ର, ଭୂଶପ
corolliform	ଦଳମଣ୍ଡଳ ରୂପୀ	cotyliform	ଭୂଶପତ୍ରାକାର
coronate	ଜିରାଟାକାର	cotype	ସମରୂପ, ସହରୂପ
corona	ମୁକୁଟ, କିରାଟ	cross	ସଙ୍କରଣ, ସଙ୍କର
corpus	ପିଣ୍ଡ, ଦଣ୍ଡ	coupling	ସ୍ଵରୂପ
corpusculum	କର୍ପେସ୍ଚୁଲମ, ପିଣ୍ଡକ	crossing over	ପର-ଆତରଣ
cortex	ଦୂରା	crateriform	କଟୋରାକାର
cortex primary	ଆଦିଦୂରା	creepers	(ବିସର୍ପ) ଲତା
cortex secondary	ଉଦର ଦୂରା	cremocarp	ଜୀର ଫଳି
corticulous	କଣ୍ଠଶ୍ରୀଯୀ	crenate	ଗୋଲଧବୁର
cortisone	କର୍ଟେସୋନ୍	cribriform	ଚାଳନୀ କୋଷ
corymb	ସମଶିଖ	crinkling	ଆକୁଅନ୍, ଲୋଚାକୋଟି
costa	ମଧ୍ୟଶିରା	crisped	କୁଣ୍ଡିତ, ଖଦଖଦଢ଼ିଆ
costate	ଶିରାଳ		

cristate			cyme, biporous
cristate	କରିଟୀ, କରିବାନ୍	cuperous	ତାମ୍ରବର୍ଣ୍ଣୀ, ତାମ୍ରୀ
crop	ଫେଲ	cupule	ଚଣିକା
crop land	ଚାଷ ଜମି, ଫେଲ ଜମି	curly-top	କୁଞ୍ଚତାଗ୍ର, କୁତଳାଗ୍ର
cropping pattern	ଚାଷ ପ୍ରଣାଳୀ, ଫେଲ ପ୍ରଣାଳୀ	cuspidate	କଟୋରାଗ, ନିଶିତାଗ୍ର କପାଟାଗ୍ର
cross pollination	ପରପରାଗଣ	cutaneous	ଦର୍ଶୀୟ
crozier	କୁତଳାଗ୍ର	cuticular	ଦୂରୀୟ, ଦୂର, ସଂହର୍ଷୀୟ
cruciform	ଚତୁଃଶୂଳୀ	cuticle	ଦୂରାବରଣ
crumpled	ଲୋକିତ	cutin	କୁଣ୍ଡିନ
crustose	ପର୍ଯ୍ୟେପୀ	cutis	ଦୂର
cryptogam (cryptogamic)	ଅୟୁଷ୍ମକ, ଛଦ୍ମୟୁଗ୍ରା	cynophyceae (blue greenalgal)	ନୀଳହରିଡ, ଶୌବାଳ
crystalloid	ମୁଣ୍ଡିକାଭ	cyathium	ସିଲ୍ଲୁଷ୍ଟବକ
culm	ନିଳକାଣ	cycle	ତକ୍ର
culture	କର୍ଷଣ, ପୋଷଣ	cyclosis	ଜୀବଦ୍ରୁବ୍ୟ ଘୂର୍ଣ୍ଣନ
cultivar	କୃଷି ଉପତାତି	cymbaeform, cymbiform	ନୌତଳାକାର, ନୌକାକାର
culture medium	ସଂବର୍ଧନ ମାଧ୍ୟମ, ପୋଷଣ ମାଧ୍ୟମ	cyme	ସମାମ୍ବିନ, ସ୍ଫୁରକ
cuniform	ପାନାକାର, କାଳକାକୁଡ଼ି	cyme, biporous	ଦ୍ଵିପାର୍ଶୀୟ ସମାମ୍ବିନ ପ୍ରବକ

cyme, helicoid		damping off	
cyme, helicoid	ଶୁଣ୍ଡକ ପ୍ରବଳ	cytogenetics	କୋଷାନୁବଂଶିକୀ
cyme, multiparous	ବହୁପର୍ଯ୍ୟୁସ୍ତ ସସାମ, ପ୍ରବଳ	cyto kinesis	କୋଶୀକାବିଭାଜନ
cyme, scorpioid	ବୃଦ୍ଧିକ ପ୍ରବଳ	cyto logy	କୋଷ ବିଜ୍ଞାନ
cyme uniporous	ଏକ ପର୍ଯ୍ୟୁସ୍ତ ସସାମ, ପ୍ରବଳ	cyto plasm	କୋଷ ରସ, କୋଷ ଲସିକା
cymose	ସମାମ, ବହୁବର୍ଜିକ୍ଷା	cytoplasmic inheritance	କୋଷରସ ବଂଶାନୁଗତି
cymose branching	ସମାମ ଶାଖା ନ୍ୟସନ	cytoplasmic reticulum	କୋଷରସ ଜାଲିକା
cymose inflorescence	ସସାମ ପ୍ରବଳ, ସସାମ ପୁଷ୍ଟଦଣ୍ଡ	cytoplasmic sterility	ଜୀବକୀୟ ବନ୍ଧୁତା
cypsela	ମେଲିଫଳ	cytotaxonomy	ଜୀବକୀୟ ଚର୍ଚୀଜରଣ
cymule	ସମାମ ଅକ୍ଷବିଶିଷ୍ଟ	cyto toxin	କୋଷବିଷ
cyphella	ଲକ୍ଷ୍ମୀକୋଟର	cytoplasmic factor (plasmagene)	କୋଷ ରସକାରକ (ପ୍ଲାସମୋଜିନ)
cyst	ଅୟୁଷ୍ମ ଉଚ୍ଚିଦ କୋଷ	cytoplasmic fibril	କୋଷଜୀବକୀୟ ଡକ୍ଟୁଲ
cystocarp	କୋଷବୁର ଫଳ, କୋଷଫଳ	cytoplasmic inclusion	କୋଷଜୀବକୀୟ
cystolith	ସିଥ୍ରୋଲିଥ		
cytochemistry	କୋଷ ରସାୟନ	D	
cytochrome	ସାଇଟୋକ୍ଲେମ, କୋଷ ବର୍ଣ୍ଣିକା	dactyloid	ଅଙ୍ଗୁଲ୍ୟାକାର
cytogamy	କୋଷ ଯୁଗ୍ମନ	damping off	ଆର୍ଦ୍ରମରଣ

dark break		dehiscent fruit	
dark break	ଅନ୍ଧକାର ଭଙ୍ଗ	decumbent	ପାର୍ଶ୍ଵରୋହୀ
dark reaction	ଆଲୋକ ଯୁଡ଼ ପ୍ରକିଳ୍ପା	decurrent	ଅଧୋଲମ୍ବୀ
daughter cell	ଅପତ୍ୟ କୋଷ	decussate	ଚତୁଃସାରୀ
daughter chromosome	ଅପତ୍ୟ ଗୁଣସୂତ୍ର	defensive	ରକ୍ଷାକାରୀ
daughter coccobium	ଅପତ୍ୟ ସମଶ୍ଵଳ	deficiency disease	ଅପସୃତି, ଅଭାବ ଜନିତ ବ୍ୟାଧି
daughter colony	ମଣ୍ଡଳୀ, ଅନୁଜାତ ମଣ୍ଡଳୀ	deflexed	ବାହ୍ୟନିତ
daughter cyst	ଅପତ୍ୟ ପୁଣୀ, ଅପତ୍ୟ କୋଣିକା, ଅପତ୍ୟ ସିଷ୍ଟ	defoliation	ପତ୍ରମୋରନ, ପର୍ଣ୍ଣିତୋଳ
day neutral plant	ଦିବୀ କ୍ଲୁବୀ ଉତ୍ତିବ	deheliotropism	ଅଭିଲମ୍ବୀଯ/ ଆଲୋକାନ୍ତୁ ରତ୍ନ
deamination	ନିଃ-ଆମୋନି କରଣ	dehiscence	ଝୋଟନ, ଦାରଣ
decapitation	ଶାର୍ଶଛେଦନ, ନିଃଶାର୍ଶନ	dehiscence, circumsessile	ଚକ୍ରିତ ଦାରଣ
decay	କ୍ଷୟ, ମୁଣ୍ଡକାର	dehiscence, loculicidal	କୋଷ ଦାରଣ
decandrous	ଦଶ ଫୁଲେଶରୀ	dehiscence, porous	ରହ୍ରୀୟ ଦାରଣ
decoction	କ୍ରାଥ	dehiscence, septicidal	ପ୍ରାଚୀର ଦାରଣ
deciduous	ପତ୍ରମୋରୀ, ରହୁପାତୀ	dehiscence, transverse	ଅନୁପ୍ରସ୍ତୁ ଦାରଣ
declinate	ଅଧୋନିତ	dehiscence, valvular	କପାଟ ଦାରଣ
decomposer	ଅପରକ	dehiscent fruit	ସ୍ଲୋଟକପଳ, ଦାରକପଳ
decompound	ବହୁବିଭକ୍ତି		

dehydrating agent			descending axis
dehydrating agent	ଜଳ ବିଯୋଜକ, ଜଳ ବିଯୋଜନ କାରକ	denitrification	ବିହୃଯନ, ବିସବକ୍ଷାଳେନ
dehydration	ଜଳ ବିଯୋଜନ, ନିର୍ଜଳନ	density	ସାନ୍ତ୍ରତା
dehydrogeneation	ଉଦଜାନ ଅପସାରଣ	dentate	ଦକ୍ଷୁର, ଦକ୍ଷୁଗିର
deliquescent	ଦୁରିଷ୍ଟ	denticulate	ସୂନ୍ଧଦକ୍ଷୁର
deltoid	ଡ୍ରିକୋଣାର	denuded	ନିରାବୃତ, ନର୍ମ
demarcation	ସୀମାଙ୍କନ	déplasmolysis	ଜୀବକ ନିକୁଞ୍ଜନ, ବିସଙ୍ଗୋଚନ
dematoid	କମଳୀ	deploid	ଦ୍ୱିଗୁଣିତ
denaturation	ବିକୃତନ	depressed	ନିମ୍ନିତ, ନିଖୋତ
dendroform	ଦୂମକାର	derived	ଉଭୂତ, ବ୍ୟୁଧୂତ
dendrocolous	ଦୂମବାସୀ	dermal appendage	ଦୂରୀୟ ଉପାଙ୍ଗ
dendrocronology	ଦୂମ କାଳାନ୍ତରମଣ	dermatogen	ଦୂରୀୟନ
dendrograph	ଦୂମଲେଖ	dermatophyte	ଦୂରାକବକ, ଉଚ୍ଚ-ଉଚ୍ଚଦ
dendroid	ବୃକ୍ଷାର	dermis	ଦକ
dendrology	ଦୂମ ବିଜ୍ଞାନ	desalination	ବିଲବଣୀ କରଣ
dendrologist	ଦୂମବିଜ୍ଞାନୀ	descending	ଅବରୋହୀ
dendrophilous	ଦୂମରାଗୀ	descending axis	ଅବରୋହୀ ଅଷ୍ଟ
denizen	ଅଧିବାସୀ		

descent			dialystelic
descent	ଉଦ୍‌ଗତି, ଅବତରଣ	diatomin	ଡାଇଆସମିନ, ସୁତ୍ରାପ୍ୟ
desertvegetation	ମରୁଶାକାଳି	diatropism	ଅନୁଲଯାନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତନ
desiccation	ଶୁଦ୍ଧନ	diadelphous	ଦିକୁର୍ତ୍ତୀ
desonosome	ରସଟିଲୀ ସଂଲଗନ	diageotropic	ଡିର୍ଘ୍ୟକ ଜ୍ୟାନ୍ତୁବର୍ତ୍ତୀ
desprouting	ଗଢା ଭାଙ୍ଗିବା	diagnosis	ନିଦାନ
detasseling	ଚଥଁର ଭାଙ୍ଗିବା	diagnostic	ନିଦାନ ସୂଚକ
determinate	ନିର୍ଧାରିତ, ସମାସ୍ତିକ	diagnostic character	ନିଦାନୀ ଲକ୍ଷଣ
determination	ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ	diaheliotropic	ଡିର୍ଘ୍ୟକ ସୂର୍ଯ୍ୟାନ୍ତୁବର୍ତ୍ତୀ
detoxification	ନିଃ ବିଶାକ୍ତନ	diakinesis	ଡାଯାକାଇନେସିସ୍
development	ବିକାଶ	diallele	ସୁରୁ ବିକହ ଦଣ୍ଡକ
deviation	ବ୍ୟକ୍ତିକୁମା	diallele cross	ସୁରୁ ବିକହ ସଙ୍ଗମ
devolution	ଅବକ୍ରମଣ	dialycarpic	ଭିନ୍ନ ଫଳିକି
devenualization	ବିବାସତୀ କରଣ	dialypetalous	ଭିନ୍ନ ଦଳୀ
dextral	ଦକ୍ଷିଣାବର୍ତ୍ତୀ	diaphyllous (dialy phylloous)	ଭିନ୍ନ ପଡ଼ୁ
diad	ଦିକ	diasepalous (dialy sepalous)	ଭିନ୍ନ ବୃତ୍ତିକ
diadelphous	ଦିବୁଡ଼ୀୟ	dialysis	ଡାୟଲିସିସ୍, ବ୍ୟାଶ୍ରେଷ୍ଠଣ,
diatomaceous earth	ଡାଇଆରମୀ ମୁରିକା, ସୁତ୍ରାପ୍ୟ ମୁରିକା	dialystelic	ଭିନ୍ନପ୍ରୟୋୟ, ଦିଖାଲାଣ

diandrous			diffusion
diandrous	ଦ୍ୱିକେଶରୀ	dictyosome	ଡିକ୍ଟିଓସୋମ
diarch	ଦ୍ୱିସଂଖ୍ରେଷ୍ଟ	diclinism	ପୃଥକ୍, ଲିଙ୍ଗତା
diastema	ପ୍ରକ୍ରିୟା ବିଭାଜନ ଅବସ୍ଥା	diclinous	ପୃଥକ୍, ଲିଙ୍ଗୀ
diaster	ଦ୍ୱିତୀର୍ବଳୀ	dicentric	ଦ୍ୱିକେନ୍ତ୍ରୀ
dicarpellary	ଦ୍ୱିପାଳିକି	dicotyledon	ଦିକ୍ରୁଣପଡ଼
dicaryon (dikaryon)	ଦ୍ୱିନ୍ୟଷ୍ଟିକ	dictyogen	ଜାଲଶିରାଜନ
dicaryotization (dikaryotization)	ଦ୍ୱିନ୍ୟଷ୍ଟ ଭବନ, ଦ୍ୱିନ୍ୟଷ୍ଟିନ	dictyostele	ଜାଲପ୍ରମୀ
dichasial (biparous)	ଦ୍ୱିଶାଖୀ	didymospore	ସମକ ରେଣ୍ଟୁଳ
dichasium	ଦ୍ୱିଶାଖା	didymous	ସମକ
dichlamydeous (dichlamydous)	ଦ୍ୱିକଞ୍ଚୁକ	didynamous	ଦିଦୀଘଁକ
dichogamy	ଭିନ୍ନପକୃତୀ	differentiation	ବିଭେଦନ
dichopodium	ଦିଭୁଜା	differentiation of tissue	ପେଶୀ ବିଭେଦନ
dichotomous	ଦ୍ୱିଶାଖା	differentiation of bundles	ବିଭିନ୍ନ ବିଭେଦନ
dichotomy	ଦ୍ୱିଶାଖାନ	differential transpiration	ବିଭେଦୀ ଉତ୍ସେଧନ
dicarpellary	ଦ୍ୱିପାଳିକି	diffuse nuclei	ବିକ୍ରିଷ୍ଟ ନ୍ୟାଶ୍ରମୟତା
dictyoxylic	ଜାଲଦାରୁକୀ	diffusion	ବିସରଣ

diffusion of light		diplocyte
diffusion of light	ଆଲୋକ ବିସରଣ	diphyletic
diffusible	ବିସରଣୀୟ	diplobiont
digametic	ଦିସୁଳୁକ	diplobiontic
digestive	ପାଚକ	dimorphy
digestive fluid	ପାଚକ ରସ	dimorphism
digitate	ଅଙ୍ଗୁଳାକାର	dimpling
digitate leaf	ଅଙ୍ଗୁଳାକାର ପଡ଼ୁ	dipetalous
digynous	ଦିପଳିକ	diphy letic
dihybrid cross	ଦିସଲରୀ ସଙ୍ଗମ	diphylous
diluting factor	ଲୁକାରକ	diplanetism
dimer	ଦିଦୟ	
dimerous	ଦୟ, ଦିରାଗା	diplobiont
digonous	ଦିକୋଣୀ	diplobioutic
dikayophase	ଦିନ୍ୟଷ୍ଟି ଅବସ୍ଥା	diploidization
dikaryotization	ଦିନ୍ୟଷ୍ଟି କରଣ	diplochlamydeous
dioecious	ପୃଥକ୍ ଲିଙ୍ଗ, ଦିବାସୀ	diplococcus
dioecism	ପୃଥକ୍ ଲିଙ୍ଗ ଅବସ୍ଥା, ପୃଥକ୍ ଲିଙ୍ଗାଶ୍ରୀ	dipocyte

diplonema			disintegration
diplonema	ଡିପ୍ଲୋନେମା	diploxylic	ଦିଦାରୁକ
diplotene	ଡିପ୍ଲୋଟେନ୍	disc	ଫାଂ, ଚକ୍ର
diplohaplon	ଦିଗୁଣିତା ଗୁଣିତ	disc floret	ଫାଂ ପୁଷ୍ଟକ
diploid	ଦିଗୁଣିତ	disaccharide	ଡାଇସାକାରାଇଡ୍
diploidy	ଦିଗୁଣିତତା	disciform/discoid	ଚକ୍ରାକ୍ତ
diplolepidous	ଦିଦତ ଚକ୍ରୀ	discocarp	ଫଳିକା/ ବିମଫଳିକା
diplophase	ଦିଗୁଣିତାବସ୍ଥା	discoidal	ଚକ୍ରିକାର
diplosporous	ଦିଗୁଣ ରେଣ୍ଟୁ	discolichen	ଡିସ୍କୋଲିଚେନ
deplospory	ଦିଗୁଣରେଣ୍ଟୁର	discolouration	ବିବର୍ଣ୍ଣନ/ଅପରଣ୍ଟିତ
doiplostichous	ଦିସାରୀ	discontinuous variation	ସାତର ବିଭିନ୍ନତା ବିହିନ୍ନ ଭିନ୍ନନ, ବିଭିନ୍ନ ବିଭିନ୍ନତା
diplostromatic	ଦିପାଠକ	disease carrier	ଗୋଗବାହାକ
diplostemonous	ଦିଚକ୍ରକେଶରୀ	disease transmitter	ଗୋଗବାଞ୍ଚରୀ
diplo stemony	ଦିଚକ୍ରକେଶରତା	disease endurance	ବ୍ୟାଧୁସହ୍ୟତା
diplotene	ଡିପ୍ଲୋଟେନ୍	disepalous	ଦିବୃତିକ
diporate	ଦିରକ୍ଷୀ	disinfection	ବିଶୋଧନ
directive species	ପତ୍ୟୟକାତି	disinfectant	ବିଶୋଧକ
direct venation	ପ୍ରତ୍ୟୟ ଶିରା ବିନ୍ୟାସ	disintegration	ବିଘଟନ, ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ହୋଇଯିବା

<u>disjunctet</u>			<u>dominant epistasis</u>
disjunctet	ବିଯୋଜିତ	dispersal	ବିଷେପଣ
disjunctor	ବିଯୋଜକ	distal	ଦୂରମୁଖୀ
dislocation	ସ୍ଥାନବ୍ୟୁତି	dithecous	ଦିକୋଷୀ
disome	ଦିସ୍ତ୍ରୁତୀ, ଦ୍ଵିତୀୟ	diurnal	ଦିବସୀୟ
diorganise	ବିଶତନ	divergence	ଅପସରଣ
dissect	ବ୍ୟବଲୋଦ	division	ବିଭାଜନ, ବିଭାଗ
disseminaion	ପ୍ରସାରଣ, ସଂକ୍ରମଣ	dizygous	ଦିଦ୍ୟୁମ୍ଭୀ
dissepient	ପଚନ	DNA	ଡିଏନ୍‌ଆର୍
dissipation	ଅପସରଣ, ମିଳେଇଯିବା	dodder	ନିର୍ମୂଳୀ
distichous	ଦ୍ଵିପାଦୀ	doleiform	ହୋଲାକାର
distilled water	ପାତିତଜଳ	dominance	ପ୍ରକଟତା
distinct	ମୁଢ଼ିତ	dominant	ପ୍ରକଟ, ପ୍ରଭାବକ
distorted	ବିକୃତ	dominant allele	ପ୍ରକଟିତ ବିକଷ୍ଟୀ, ପ୍ରଭାବୀ ବିକଷ୍ଟୀ
distractile	ଲୟିତ ସଂଯୋଜକ	dominant character	ପ୍ରଭାବୀ ଲକ୍ଷଣ, ପ୍ରକଟିତ ଲକ୍ଷଣ
distribution	ପରିବିତ୍ତାର, ବନ୍ଧନ		
dismutation	ବ୍ୟୁପ୍ରବିର୍ତ୍ତନ	dominant crop	ପ୍ରଭାବାପରିଷଳ, ମୁଖ୍ୟାପରିଷଳ
dispermous	ଦିସ୍ତ୍ରୁତବୀକୀ	dominant epistasis	ପ୍ରଭାବୀ ପ୍ରବଳତା, ପ୍ରକଟିତ ପ୍ରବଳତା

dominant flora		drooping	
dominant flora	ମୁଖ୍ୟ ବୃକ୍ଷରାଶି, ପ୍ରଭାବକ ବୃକ୍ଷରାଶି	double cross	ଦ୍ଵିପଳମ, ଦ୍ଵିପଳରଣ,
dominant species	ପ୍ରକଟ, ପ୍ରଭାବକଜାତି	double fertilization	ଦ୍ୱୟାକାଳ
donor	ଦାତା	double samaqra	ଦ୍ୱିପଣ୍ଡଧାରୀ
domestication	ପାଳନ, ପୋଷିବା, ଘରୋଇକରଣ	downy	ଲୋମିକା
dormancy	ପ୍ରସ୍ଥୁତି, ସୁଷୁପ୍ତ	downy mildew	ମୃଦୁଲୋମୀ ଶ୍ରେଷ୍ଠକ
dormant	ପ୍ରସ୍ଥୁତ, ସୁଷୁପ୍ତ	drift	ବିଚୁଯତି
dormant bud	ସୁଷୁପ୍ତ କଳିକା	drought	ଜଳାଭାବ, ମରୁଭୂତି, ଶୁଖା
dormant embryo	ସୁଷୁପ୍ତ ଭୂଣ	drought enduring	ଜଳାଭାବ ସହିଷ୍ଣୁ
dorsal	ପୃଷ୍ଠା	drought evading	ଜଳାଭାବ ଏଡାଇବା
dorsal surface	ପୃଷ୍ଠାଭଳ	drought hardiness	ମରୁଭୂତି ସହିଷ୍ଣୁତା
dorsal suture	ପୃଷ୍ଠାବନୀ	drought resistance	ମରୁଭୂତିଗୋଧ
dorsifixed	ପୃଷ୍ଠାଲଗ୍ନ	drainage	ନିଷାସନ
dorsifixed anther	ପୃଷ୍ଠାଲଗ୍ନ ପରାଗପେଟୀ	drain tube	ନିଷାସନ ନଳୀ
double cropping	ଦୋପଥଳା, ଦୁଇଟି ପଥଳ କରିବା	drip	ବୁନ୍ଦା
dorsiventral	ପୃଷ୍ଠାକୁଣ୍ଡାୟ	drip irrigation	ବୁନ୍ଦା ଜଳସେଚନ
		drooping	ଆବନତ, ଓହଳି ପଡ଼ିବା

drupaceous			ecogenesis
drupaceous	ଅଷ୍ଟିଲା	early wood	ସହଳ କାଠ
drupe	ଅଷ୍ଟିଲା ଫଳ	ebracteote	ଅନୁପ ପଡ଼ୀ, ସହ ପଡ଼ିଥାଇ
drupelet	ଅଷ୍ଟିଲା ଫଳିକା	ebracteolate (ebracteatus)	ଉପ ପଡ଼କ ହାନ, ଅନୁପ ପଡ଼କ
dry deciduous forest	ଶୁଦ୍ଧ ପଡ଼ମୋରୀ ବନ	ecad	ଲକାଡ଼ି, ପାରିଜ
dry weight	ଶୁଦ୍ଧ ଓଜନ	ecesis	ସଂସ୍ଥାପନ, ନବ ଆବାସ
duplex	ଦ୍ୱିଘର, ଦ୍ୱିତୀୟ	ecnard	ଅସ୍ତ୍ରାୟ ଜଳ
duplication	ପ୍ରତିରୂପନ	echin	କଣ୍ଠକୀ
duramen	ହୃଦକାଷ୍ଟ, ମଞ୍ଜକାଠ	echinate	କଣ୍ଠକୀ, କେତକୀପୂର୍ଣ୍ଣ ରଳି, ଏଖନ
dynamics	ଗତିକୀ	echinulate	ଲାଗୁକଣ୍ଠକୀ
dyad	ଦ୍ୱୟ	eciliate	ଅପକ୍ଷା
dusting	ପ୍ରଧୂଳନ	echlorophyllose	ହରିତକୀ-ହାନ
dwarf	ବାମନ, ଖର୍ବ	ecise (oecise)	ନବବାସ
dwarf shoot	ବାମନ ପ୍ରଗୋତ୍ତର, ଖର୍ବଶାଖା	eclipsiophyte	ପ୍ରଛନ୍ଦାଭିଦ
dysgenic	ଅପକ୍ଷନନ	ecocline	ପରିବେଶୀ ପ୍ରବଣତା
		ecoform	ପାରିରୂପ, ପରିବେଶରୂପ
ear	କେଣ୍ଟା, ଶିସା	ecogenesis	ପାରିସ୍ଥିତିକ ଉତ୍ସର୍ଜି, ପରିବେଶୀୟ ଉପକ୍ରମ
early	ସହଳ		

E

ecological			economic colonization
ecological	ପରିବେଶୀୟ	ecological pyramid	ପରିବେଶୀ ପିଣ୍ଡିଭାଗମ୍ବୁଜ
ecological amplitude	ପରିବେଶୀ ବିସ୍ତାର	ecological race (ecotype)	ପରିବେଶୀ ଜାତି
ecological complex	ପରିବେଶୀ ଜଟିଳ	ecological range	ପରିବେଶୀର୍ୟାୟ କ୍ଷେତ୍ର
ecological discontinuity	ପରିବେଶୀ ବିଚିନ୍ତନତା	ecological sociology	ପରିବେଶୀ ସମାଜବିଜ୍ଞାନ
ecological dynamics	ପରିବେଶୀ ଗତି ବିଜ୍ଞାନ	ecological standpoint	ପରିବେଶୀ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ
ecological efficiency	ପରିବେଶୀ କ୍ଷମତା	ecological structure	ପରିବେଶୀ ସଂରଚନା
ecological environment	ପରିବେଶୀ ବାତାବରଣ	ecological succession	ପରିବେଶୀ ଅନୁକୂଳ
ecological equilibrium	ପରିବେଶୀ ସଂତୁଳନ	ecological system	ପରିବେଶୀ ପ୍ରଣାଳୀ
ecological equivalence	ପରିବେଶୀ ତୁଳ୍ୟମୂଲ୍ୟତା	ecological unit	ପରିବେଶୀ ଏକଳ
ecological factor	ପରିବେଶୀ କାରକ	ecological tolerance	ପରିବେଶୀ ସହନଶାଳତା
ecological group	ପରିବେଶୀ ବର୍ଗ	ecologist	ପରିବେଶବିଦ୍, ପରିବେଶ ବିଜ୍ଞାନୀ
ecological indicator	ପରିବେଶୀ ସୂଚକ	ecology	ପରିବେଶ ବିଦ୍ୟା, ପରିବେଶିକୀ
ecological isolation	ପରିବେଶୀ ନିର୍ଜନତା	economic botany	ଆର୍ଥିକ ଉତ୍ତିବ ବିଜ୍ଞାନ, ବ୍ୟବହାରିକ ଉତ୍ତିବ ବିଜ୍ଞାନ
ecological longevity	ପରିବେଶୀ ଆୟୁକାଳ	economic character	ଆର୍ଥିକ ଗୁଣ
ecological map	ପରିବେଶୀ ମାନଚିତ୍ର	economic threshold	ଆର୍ଥିକ ସର୍ବନିମ୍ନ ଗ୍ରହ୍ୟମାତ୍ର
ecological method	ପରିବେଶୀ ବିଧୁ	economic colonization	ଆର୍ଥିକ ଉପନିବେଶନ
ecological niche	ପରିବେଶୀ ଗୋଷ୍ଠୀୟୁଚି		
ecological optimum	ପରିବେଶୀ ଅନୁକୂଳ		

economic heterosis		ecumenical	
economic heterosis	ଲାଭଦାୟୀ ସଙ୍କରଣ, ଲାଭଦାୟୀ ସଙ୍କର ଗୁଣ	ectodesma	ବହିଶ୍ରୁତବ୍ୟତତ୍ତ୍ଵ
economy	ଅର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥା	ectoferment	ବାହ୍ୟ କିଣ୍ଟି
ecophene	ଅନୁକୂଳନ	ectothydric	ବହିଜୀଳଶୋଷଣୀ
ecorticate	ବନ୍ଧଳହୀନ	ectoloph	ବାହ୍ୟ କୁଟ, ବାହ୍ୟ ଅତିରିକ୍ତ
ecospecies	ପାରିଜାତି	ectophagus	ବାହ୍ୟ ଜନ୍ମ
ecostate	ଶିରାହୀନ	ectophloic	ବହିଶ୍ରୋଷବାହୀ
ecosystem	ପରିସଂସ୍ଥା	ectosiphonostele	ବହିଶ୍ରୋଷବାହୀ ସ୍ମରନଳୀ
ectendotrophic	ବହିରଜଃପୋଷିତ	ectoplasmic	ବହିଜୀବିକୀ, ବହିଜୀବକୀରସା
ecotone	ପରିମଧ୍ୟସ୍ଥା	ectoplasmic fibril	ବହିଜୀବିକୀ ତତ୍ତ୍ଵ
ecotype	ବାସପ୍ରରୂପ	ectoplasmic network	ବହିଜୀବିକୀ ଜାଳ
ecophilic	ବହିପୋଷବାହୀ	ectoplasmic plate	ବହିଜୀବିକୀ ଥାଳିକ
ectophyte	ବନ୍ଦର୍ବାସୀ ଉଚ୍ଚଦ	ectoplast (plasmamembrane)	ଜୀବିକ ଛିଲ୍ଲୀ
ectoparasite	ବାହ୍ୟ ପରଜୀବୀ	ectosome	ବାହ୍ୟକାଯ, ଏକ୍ୟୋଯୋମ
ectoplasam	ବହି ଜୀବକ, ବହିଶ୍ରୁତରସ	ectostroma	ବହିଶ୍ରୋମା, ବହିପାଠିକା
ectotrophic	ବାହ୍ୟାଶ୍ରିତ	ectosymbiosis	ବାହ୍ୟସହ ଜାବନ, ବାହ୍ୟ ସହଜୀବିତା
ectocommensalism	ବାହ୍ୟସହଭୋଜିତା, ବାହ୍ୟସହବାସ	ecumenical	ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପି, ଅଖିଳ

edaphic			elaterophore
edaphic	ମୃଦୀୟ	effused	ପ୍ରସ୍ଥତ, ପ୍ରସ୍ତ୍ରବିତ
edaphic factor	ମୃଦୀୟ କାରକ	efficiency	ଦକ୍ଷତା
edaphic climax	ମୃଦୀୟ ଚରମାବସ୍ଥା	effluent	ନିଃସରଣ, ଉତ୍ତରପ୍ରବାହୀ
edaphic drought	ମୃଦୀୟ ଜଳାଭାବ	egg	ଆଶ୍ରା, ଡିମ୍
daphic formation	ମୃଦୀୟ ରଚନା	egg apparatus	ଡିମ୍ ସାଧୁତ
edaphology	ମୃଦୀ ବିଜ୍ଞାନ, ମୃତିକା ବିଜ୍ଞାନ	egg cell	ଡିମ୍ କୋଷ
edaphon	ମୃଦୋଜୀବ, ମୃଦାଜୀବଜତ	egg nucleus	ଡିମ୍ ନ୍ୟୁକ୍ଲେସ୍
edaphophyte	ମୃଦୋଭିତ	eglandulose	ଗ୍ରହିତାନ
edaphotropism	ମୃଦାନ୍ତବର୍ତ୍ତନ	egranulose	କଣିକାହୀନ
edentate	ଦତ୍ତହୀନ	chilatus	ଛିଦ୍ରହୀନ
edible	ଭରଣୀୟ	ejaculator	ନିଷେପକ
edominant	ଅପ୍ରମୁଖ	elacoblast	ଏଲିଓଭ୍ଲୂଷ୍ଟ
edominule	ଅପ୍ରମୁଖକ	elaioplast	ଟେଲ ଲବକ, ମେଦ, ସଂଶୋଧନ, ଲବକ ଟେଲାଇ ପରି
eflagiferous	ଅକୋଣି, ଅଶ୍ରୁ ଚାକୁ, ଅଶ୍ରୁ ଲଗାମ ରଳି	elaiosome	ଟେଲାଇସୋମ୍
efoliation	ଅପର୍ଦନ	elater (elator)	ଶେପକ
efoliate	ପଡ଼ହୀନ	elaterophore	ଶେପକଧର, ଶେପକ ଗ୍ରୂପ
egestion	ବହିଶେପଣ		

elatus			embryosac
elatus	ପ୍ରାଣୀ	elliptical leaf	ବୃତ୍ତାରସ ପଡ଼
electro-endosmosis	ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଅତ୍ର ପରାସରଣ	elimination	ଅପସାରଣ
electro-endoosmotic flow	ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଅତ୍ର ପରାସରଣୀ ପ୍ରବାହ	elongage	ଲମ୍ବା
electrolyse	ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଅପଘରନ	emarginate	ନାତଗ୍ର
electromagnetic	ବିଦ୍ୟୁତ ରୂପକୀୟ	emasculature	ବିପୁଲନ, ଅଣ୍ଟକୋଷ, ଛେଦନ, ବିମୁଖନ, ବିମୁଖ
electron microscope	ଇଲେକ୍ଟ୍ରନ୍ ଅଣ୍ଟୁବାକ୍ଷଣ ସନ୍ତ୍ରେଣ୍ଟ	embroid	ପେଶା ପୋଷାକ ଭୂଣ
electrosmosis	ବିଦ୍ୟୁତ ପରାସ୍ଥିତି	embryo	ଭୂଣ
electrophoresis	ଇଲୋକ୍ଲେପୋରେସିସ୍	embryo bud	ଜଳିକା ଭୂଣ
eleutherantherous	ପୃଥକ ଫୁ ଜେଶରା	embryo chain	ଭୂଣମାଳା
eleutheropetalous	ପୃଥକ ଦଳୀଳ, ପୃଥକ ପାଖୁଡ଼ୀୟ	embryo culture	ଭୂଣ ପୋଷଣ
eleutherophyllous	ପୃଥକ ପର୍ଶ	embryo extract	ଭୂଣ ସାର
eleuerosepalous	ପୃଥକ ବୃତ୍ତିକ	embryography	ଭୂଣାଳନ
eleuerotepalous	ପୃଥକ ପରିଦଳୀ	embryo rescue technique	ଭୂଣ ସୁରକ୍ଷା ପରିଚି
eligulate	ଜିହ୍ଵିକାହୀନ	embryogeny	ଭୂଣବିଜ୍ଞାନ
elliptical	ବୃତ୍ତାରସ	embryologist	ଭୂଣବିଜ୍ଞାନୀ
		embryology	ଭୂଣବିଜ୍ଞାନ
		embryosac	ଭୂଣାଶ୍ୟ, ଭୂଣଥଳି

embryospore			encrustation fossil
embryospore	ନବରେଣ୍ଟୁ	embryonomic law	ଭୂଣତ୍ତାୟ ନିୟମ
embryotega	ଭୂଣ ଆବଶ୍ୟକ	embryo plant	ଭୂଣୀୟ ଉଚ୍ଚଦ
embryotransplantation	ଭୂଣ ପ୍ରତିରୋପଣ	emrgence	ବହିଃ ଆଗମନ, ଉଦ୍‌ଗମନ
embryoonal tube	ଭୂଣ ନଳିକା	emetick	ବମନୀୟ, ବାତ୍ତିକାରୀ
embryonic	ଭୂଣୀୟ	emophyte	ନିମ୍ନଗ୍ରୋଭିଦ, ନିମାଳ ଉଚ୍ଚଦ
embryonic axis	ଭୂଣୀୟ	empirical	ଆନ୍ତୁତବିକ, ଅଭିଜ୍ଞତାସିଦ୍ଧ
embryonic area	ଭୂଣୀୟ କ୍ଷେତ୍ର	empty glume	ଅପୁଷ୍ଟ ଦୂଷ
embryonic character	ଭୂଣୀୟ ଗୁଣ	emulsification	ଅବଦ୍ୱାବନଣ
embryonic knob	ଭୂଣୀୟ ମଣ୍ଡଳ	emulsion	ଅବଦ୍ୱାବଣ
embryonic membrane	ଭୂଣୀୟ ଛିଲ୍ଲୀ	enation	ଉଜ୍ଜନନ, ବହିଃ ବର୍ଦ୍ଧନ
embryonic morphology	ଭୂଣୀୟ ବାହ୍ୟାକାର, ଭୂଣୀୟ ଆକାର	enaulophilous	ବାଲୁ ଅନୁରାଗୀ
embryonic rudiments	ଭୂଣ୍ୟାବଶେଷ	encapsulate	ସଂପୁର୍ଣ୍ଣିତ
embryonic protophyll	ଭୂଣ ଆଦି ପତ୍ର	encyst	ପୁଣ୍ୟଭୂତ
embryonic rim	ଭୂଣ ଚାପ, ଭୂଣ ବଳୟ, ଭୂଣ ଚକ୍ର	encystment	ପୁଣ୍ୟଭୂତତା
embryonic stage	ଭୂଣାବସ୍ଥା	endangered species	ବିପନ୍ନ ଜାତି
embryonomy	ଭୂଣତ୍ତା	endobiotic	ଜୀବ ଅନ୍ତର୍ବର୍ଷସୀ
		encrustation fossil	ପର୍ଣ୍ଣାଶ୍ଵୀ, ଫସିଲ

encystation			endophytic
encystation	ସୁରକ୍ଷାକରଣ	endodermis	ଅତ୍ୟସ୍ତ, ଅତ୍ୟଦତ୍ତ
endarch	ଅତ୍ୟସ୍ତ	endodynamorphic soil	ଅଧ୍ୟପ୍ରତାବିତ ମୃତ୍ୟୁକା
endacagynous	ଏକାଦଶ କାଯାଙ୍ଗ	endoenzyme	ଅତ୍ୟ ସହରଳ
endcandrous	ଏକାଦଶ ଫୁଲେଶରୀ	endogamy	ଅତ୍ୟ ସମାପନ
endecapetalous	ଏକାଦଶ ଦଳୀ	endogen	ଅତ୍ୟକ୍ରମ
endecaphyllus	ଏକାଦଶ ପଡ଼ୀ	endogenous	ଅତ୍ୟକ୍ରମ
endemic	ସ୍ଥାନକୀୟ, ସ୍ଥାନିକ	endogenous cycle	ଅତ୍ୟକ୍ରମ ଚଳୁ
endemic genus	ସ୍ଥାନବିଦ୍ୱ ପ୍ରକାରି, ସ୍ଥାନିକ ପ୍ରକାରି	endogenous rhythm	ଅତ୍ୟକ୍ରମ ଲଭ୍ୟ ରାଶି
endemic population	ସ୍ଥାନବିଦ୍ୱ ଗଣ୍ୟଖ୍ୟା	endolythic	ଶିଳାଭାସୀ
endemism	ସ୍ଥାନବିଦ୍ୱତା	endolithophyte	ଶିଳାଭାସୀ ଉଚ୍ଚିତ
endobiotic	ଜୀବାଭାସୀ	endomitosis	ଅତ୍ୟର୍ମବିଜାଳନ, ଅତ୍ୟସମ ବିଜାଳନ
endocarp	ଅତ୍ୟର୍ମ	endomixis	ଅତ୍ୟ ମିଶ୍ରଣ
endocellular	ଅତ୍ୟକୋଷୀୟ, ଅତ୍ୟ ପୋଷାକୀୟ	endomorphic	ଅତ୍ୟବୂପୀ
endocentric	ଅତ୍ୟ ଅତିର୍ମୁଖୀ, କେନ୍ତ୍ରିତମୁଖୀ	endophytic	ଅତ୍ୟ ଛାଳବାସୀ
endocommensal	ଅତ୍ୟ ସହଭୋକୀ	endophylloous	ପଡ଼ୁଭ୍ୟୋଗୀ
endocommensalism	ଅତ୍ୟ ସହଭୋକୀତା	endophyte	ଅତ୍ୟ ଉଚ୍ଚିତ
		endophytic	ଆର୍ଥିକରୀ ଉଚ୍ଚିତତା

endophytison			entomophilous
endophytison	ଆର୍ଥିକତା	endysis	ନବାବରଣ
endoplasmic reticulum	ଆନ୍ତ ଦ୍ୱାବକୀୟ ଜାଲିକା	energetics	ଶକ୍ତି ସମ୍ପଦ, ଶକ୍ତି
endoplasmic sac	ଆନ୍ତଃ ପ୍ରରସକାଳିକା ଥଳି	energized state	ଶକ୍ୟାୟିତ ଅବସ୍ଥା
endorhizoidal	ଆନ୍ତମୂଳୀୟ	enhancement	ବର୍ଦ୍ଧନ
endosaprophytism	ଆନ୍ତଃ ମୃତ୍ତିରପକାରିତା	enhancer	ପରିବର୍ଦ୍ଧକ
endosomosis	ଆନ୍ତଃ ପାରସ୍ପରି	enneagynous	ନବଜାୟାଙ୍ଗୀ
endoscopic embryo	ଆନ୍ତଃ ମୁଖ୍ୟାଭୂତି	enneandrous	ନବପୂର୍ବକଣଶରୀ
endosperm	ଭୂଣପୋଷା	enneapetalous	ଦବଦଳୀ, ନୂତନ ପାଖୁଡ଼ା ବିଶିଷ୍ଟ
endospermic (endospermous) ଭୂଣପୋଷା		enneaphyllous	ନବପର୍ଣ୍ଣା
endospore	ଆନ୍ତର୍ଗେଣ୍ଡ୍ରୁ	enneasepalous	ନବବାହ୍ୟ ଦଳୀ
endostome	ଆନ୍ତର୍ଫୋମ	enodal	ପର୍ବସନ୍ଧିହୀନ, ଗଣ୍ଠିହୀନ
endosymbiosis	ଆନ୍ତଃ ସହଜୀବନ	ensheathing	ବେଷ୍ଟକ, ବେଷ୍ଟନ କରିବା
endothallium (endothelium)	ଆନ୍ତଃ ପ୍ରର	ensheathing leaf	ବେଷ୍ଟକ ପଡ଼
endothecium	ଆନ୍ତରାଛାଦନ	ensate (ensiiform)	ଅଖଣ୍ଡ, ଅଛିନ୍ଦ
endothermic	ଆନ୍ତଃ ତାପଗ୍ରହୀ	entomogamy	କୀଟୀୟ ସୁର୍କୁଳ
endotoxin	ଆନ୍ତଃ ବିଷ	entomology	କୀଟ ବିଜ୍ଞାନ
endotrophic	ଆନ୍ତଃ ଆଣ୍ଟିତ, ଆନ୍ତଃ ଆଣ୍ଟିତ, ଆନ୍ତରାଣ୍ଟିତ	entomophilous	କୀଟପରାଗିତ

<u>entomophily</u>			<u>epidermal system</u>
entomophily	କାଟ ପରାଗଣ ପ୍ରିୟ	ephemeral	ଶଙ୍ଖଜୀବୀ, ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୀବ
enucleate	ଅକେହୁଁ	ephemeral seed	ଶଙ୍ଖଜୀବୀ ବାଜ
environment	ପରିପାର୍ଶ୍ଵ, ପରିବେଶ	ephydrogamy	ଜଳ ପୃଷ୍ଠ ସୁରାନ
environmental	ପରିବେଶୀୟ	epibasal	ଅଧ୍ୟପାଠ
environmental condition	ପରିବେଶ ଅବସ୍ଥା	epibasidium	ଅଧ୍ୟବାସୀତ୍ତିଯମ
environmental factor	ପରିବେଶ କାରକ	epibiotic	ଅଧ୍ୟଜୀବବାସୀ
environmental variance	ପରିବେଶ ବିରେଦତା	epiblast	ଅଧ୍ୟବୃତ୍ତି
enzyme	ସର୍ବରକ ଏନ୍ଜାଇମ	epiblema	ମୂଳଦୂତା
enzyme inhibitor	ସର୍ବରକ, ସଂଦମକ, ସର୍ବରକ ନିରୋଧକ	epicalyx	ଅଧ୍ୟବୃତ୍ତି ମଣଳ
enzyme induction	ସର୍ବରକ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ	epicarp	ଅଧ୍ୟବର୍ମ
enzymology	ସର୍ବରକ ବିଜ୍ଞାନ	epicole	ଉପରିବାସୀ
enzymerepression	ସର୍ବରକ ପ୍ରରୋଧ	epicotyl	ଅଧ୍ୟବୃତ୍ତଣ ପଡ଼
enzyme-substrate complex	ଏନ୍ଜାଇମ କ୍ଲିୟାଧାର ସଂକୁଳ, ସର୍ବରକ ଆଧାର ସକୁଳ	epidemic	ମହାମାରୀ
eocene	ନୂତନ ସୂର ପ୍ରାରମ୍ଭ, ଜେଣ୍ଡିନ	epidermal	ଅଧ୍ୟବ୍ରତୀୟ
eolian soil	ବାଯୁ-ପ୍ରବାହ ମୃତ୍ତିକା ଗଠନ	epidermal outgrowth	ଅଧ୍ୟବ୍ରତୀୟ ଅଚିବୁକ୍ତି
		epidermal system	ଅଧ୍ୟବ୍ରତା ତତ୍ତ୍ଵ

epidermis			epithelial layer
epidermis	ଅଧୁତତା	epiphyte	ବୃକ୍ଷାରୁହା / ଅଧୁତତିଦ
epigeal	ଅଧୁଭୂମିକ	epiphytic	ବୃକ୍ଷଆରୋହୀ
epigeal germination	ଅଧୁଭୂମିକ ଅଳ୍ପରୋଦଗମ	epiphyllous	ପରିଦଳ ଲଗ୍ନ
epigynes	ଅଧୁବନନ	epiplact	ଅଧୁଲବକ
epigenesist	ଅଧୁବନନ ବାଦୀ	epipodium	ପତ୍ରଫଳକ
epigynous	ଅଧୁ ଗର୍ଭ	episepalous	ବୃତିଲଗ୍ନ
epigyny	ଅଧୁଗର୍ଭତା	eposome	ଅଧୁସୂତ୍ରକ, ସୂତ୍ରକାଯ୍, ସୂତାଇଳି
epihymenium	ଅଧୁ ଆବର, କଳାବର	episperm	ବାଜ ପ୍ରଳାଦ, ବହିଶ୍ରୀଳ, ଶ୍ରୀଳ
epilia	ଅଧୁ ଉତ୍ତିଦ ସମ୍ମହ	epispore	ରେଣ୍ଟପ୍ରଳାଦ
epilithic	ଅଧୁଶିଳବାସୀ	epistasis	ଅଧୁବ୍ୟକ୍ତି
epilithophyte	ଉପରିଶିଳୋତ୍ତିଦ	epicotyl	ବୀଜପତ୍ରୋପରି
epiplast	ପ୍ରକୋଶା, ଅଧୁଲକ୍ଷ, ଉପଲକ୍ଷ	epistomatous	ଅଧୁଟ୍ରୋମୀ
epinasty	ଅଧୁକୁଞ୍ଜନ	epistomium	ଅଧୁରତ୍ରିକ
epipetalous	ଦଳଲଗ୍ନ	epistroma	ଅଧୁଆଧାର
epipetreous	ଶୈଳୋପରି	epitheciun	ଠେକିତଳ
epiphyllous	ପତ୍ରାଶୟ	epithelial	ପ୍ରଳାଦ
epiphoeophyte	ଅଧୁବଳୋତ୍ତିଦ	epithelial layer	ପ୍ରଳାଦ ପ୍ରର

<u>epithelium</u>			<u>ethnobotanist</u>
epithelium	ପ୍ରହଦସ୍ଥରାୟ	eruption	ସୁଟନ
epithet	ବିଶେଷକ, ଗୁଣ ପ୍ରକାଶକ ବିଶେଷଣ	equational equational division	ସମକ, ସମକରଣୀୟ ସମକ ବିଭାଜନ, ସମୀକରଣ ବିଭାଜନ
epithet species	ଜାତିବିଶେଷକ		
epixylic	ଅଧୂକାଷ	equator	ନିରକ୍ଷ ବୃତ୍ତ
epizoochore	ଅଧୂଜନ୍ତୁ ପ୍ରକାର୍ଯ୍ୟ	equatorial plate	ନିରକ୍ଷ ପଳ
epizoochory	ଅଧୂଜନ୍ତୁ ପ୍ରକାର୍ଯ୍ୟତା	equilibrium	ସମତୂଳ, ସାମ୍ୟବସ୍ଥା
epizootype	ଅଧୂଜନ୍ତୁ-ଭିଦ	equimolecular	ସମଅଣ୍ଟୁକ
era	ମହାକଳ	equipment	ଉପକରଣ
eradication	ଉନ୍ନଳନ, ଧ୍ୟୟ	essential	ଅପରିହାର୍ୟ
eremic	ମରୁସ୍ଥଳୀ	essential oil	ସୁନ୍ଦର ତେଲ, ପ୍ରୟୋଜନୀୟ ତେଲ
erect	ସଲଖ	essential whorl	ଅପରିହାର୍ୟ ମଣିକ
eremophilous	ମରୁ ଅନୁରାଗୀ	estivation (aestivation)	ପରିଦଳ ସଜ୍ଜା
eremophyte	ମରୁ-ଭିଦ	eta erio	ସଂଘରଳ
ergatic susbtance	ନିର୍ଜୀବ କୋଷବସ୍ତୁ	etching	ନିଷାରଣ
ergastoplasm	ନିର୍ଜୀବ ରସ	ethnobotany	ମାନବଜାତି ବ୍ୟବହାରିକ ଉତ୍ତିଦ ବିଜ୍ଞାନ
ergotism	ଏର୍ଗ୍ଟ ରୋଗ	ethnobotanist	ମାନବଜାତି ବ୍ୟବହାରିକ ଉତ୍ତିଦ ବିଜ୍ଞାନ
erosion	କ୍ଷୟ		

<u>etiolated</u>			<u>exodermis</u>
etiolated	ପାଣୁରିତ	evanscent	କଣିକା/କଣସ୍ତ୍ରୀୟ
etiolation	ପାଣୁରତା, ପାଣୁରଣ	evapotranbiration	ବାଷ୍ପ-ପ୍ରସ୍ତେଦନ ବାଷ୍ପପ୍ରସ୍ତେଦନ
etiological agent	ହେତୁ କାରକ	evergreen	ଚିରହରିତ
etiology	ନିଦାନ ଚର୍ଚ	evolution	ବିବର୍ତ୍ତନ
eucarpic	ଅଂଶକାୟ ଫଳାକ	exalbuminous	ଅଛୁଣପୋଷୀ
eucaryotic (eukaryotic)	ସୁନ୍ୟଷିଷ୍ଟକୋଷ	exarch	ବହିସଂକ୍ଷେପ
euchromatin	ସୁବର୍ଣ୍ଣକା	exchangeable	ବିନିମୟ ଯୋଗ୍ୟ
eugenic	ସୁପ୍ରଜନନ	exchange reaction	ବିନିମୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା
eugenics	ସୁପ୍ରଜନନବିଦ୍ୟା	exclusion	ବର୍ଜନ
eumorphic	ସ୍ଵରୂପୀୟ	excretion	ଅପସ୍ତାବ/ବହିଷ୍ରଣ
eumorphic genus	ସ୍ଵରୂପୀୟ ପ୍ରଜାତି	excurrent	ଚୂଡ଼ାଷ
euphotic	ସୁଭାସୁରିତ	exendospermous	ଅଭୂତ ପୋଷାକ
eustele	ବଳ୍ୟ ବିତ୍ତିକ	exeregonic	ଶକ୍ତି ନିର୍ଗମନ
eusporangiate	ବହୁଳ ରେଣୁପେଟୀ	exfoliation	ପର୍ଷମାନ, ଗୋପନୀୟତା
eutrophic	ସୁପୋଷୀ	exine	ବାହ୍ୟଚୋଲକ, ବାହ୍ୟକବଚ
eutrophication	ସୁପୋଷିତା	exocarp	ଉପବର୍ମ
euploid	ସୁରୂଣିତ	exodermis	ବାହ୍ୟରତା

exothermic

eyespot

exothermic	ଡାପତ୍ୟାଗି	extracellular enzyme (exoenzyme)	ବହିସମ୍ବରକ
exotic	ଆଇୟାଗତ/ ବହିରାଗତ	extrachromosomal gene	ବହିସୁତ୍ରୀଶ୍ଵର
exotoxim	ବହିବିଷ	extract	ନିର୍ଯ୍ୟାସ
exotrophy	ଅପବର୍ତ୍ତନ	extraembryal	ଭୂଣ ବାହ୍ୟପୁଣ୍ୟ
experiment	ପରୀକ୍ଷଣ	extra fascicular	ବହିସବିଦ୍ଧିକ
experimental taxonomy	ପ୍ରୟୋଗାଭ୍ୟକ ବର୍ଗକରଣ	extra floral	ବହିସୁଷ୍ଟୀୟ, ବାହ୍ୟ ଅତିରିକ୍ତ ପୁଣ୍ୟ
explosive mechanism	ସ୍ୱେଚ୍ଛନକୌଣ୍ଡଳ ବିଷ୍ଣ୍ଵୋରଣ କୌଣ୍ଡଳ	extra xylem ring	ବହିଦାର୍ଯ୍ୟ, ବଳୟ
exposure	ଉଭାସନ/ପରିପ୍ରକାଶ	extrorse	ବହିମୁଖୀ
expressivity	ବ୍ୟକ୍ତତା	extrorse lobes	ବହିମୁଖୀପାଳି
exerted	ବହିର୍ଗତ	exudate	ନିସ୍ତାବଣ
exstipulate	ଅବପତ୍ର ହୀନ	exudation	ନିସ୍ତାବଣ
extermal morpholgy	ବାହ୍ୟାଙ୍ଗତର୍ଥ, ବାହ୍ୟରୂପ	exude	ନିସ୍ତାବହେବା
extinct	ଅବଲୁପ୍ତ	eyes(bud)	ଅକ୍ଷ ମୁକୁଳ
extine/exine	ବାହ୍ୟଚୋଳ/ବାହ୍ୟଶୋଳ	eye piece	ନେତ୍ରିକା
extra cambial	ବହିବର୍ବର୍ତ୍ତକୀୟ	eyespot	ନେତ୍ରବିନ୍ଦୁ

f

F	family	
far	farina	କୁଳ, ବଂଶ
factor	farm	ପରାଗ
faciation	fasciated	ଖମାର, ଫାର୍ମ
facultative	fasciation	ସ୍ରପଣ
facultative anaerobic	fascicle	ଗୁଡ଼
facultative parasite	fascicular	ବଢ଼ିକୀୟ, ଗୁଡ଼ିକୀୟ
fairy ring	fascicular cambium	ବଢ଼ିକୀୟ ବିଚର୍କକୀ
falcate	fasciculated roots	ବଢ଼ିକୀୟରେଣ୍ଟ
fallow	fasciculative	ଗୁଡ଼ାକାର
false blossom	fasciculative leaves	ଗୁଡ଼ିକ ପତ୍ର
false branching	fat	ସ୍ନେହକ, ଚକ୍ର
false dichotomy	fattyacid	ସ୍ନେହାମୁ
false fruit	feathery	ପକ୍ଷଳ
false indusium	fecal	ମୀଳ
false septum	fecundity	ଉଦ୍‌ଯାଦନ କ୍ଷମତା
filial	feed-back control	ପଥପୋଷ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

feeding process			fimbriate
feeding process	ଭୁଞ୍ଜନ ପ୍ରଣାଳୀ	fertilisation self	ସ୍ୱୟମ୍ଭରନ
female cone(strobilus)	ମାର ଶକ୍ତୁ	fertilizer	ଉର୍ବରକ/ ସାର
female flower	ମାର ପୁଷ୍ପ	fabrillose/fibrous	ଡକ୍ଟୁଲ
female gametangium	ମାର ସୁର୍ଗକାଧାର	fibrous root	ଡକ୍ଟୁଲଚେର, ଡକ୍ଟୁଲ ରେର
female gamete	ମାର ସୁର୍ଗକ	fibro vascular bundle	ଡକ୍ଟୁଲବାହୀ ବିଭିନ୍ନ
female prothallus	ମାର ପ୍ରଥାଳ	fiddle shaped	ଦୂମକୃତି, ବେହେଲା ଆକୃତି
female reproductive organ	ମାର ପ୍ରଜନନାଳୀ	fidelity	ଅବିଲୋଦ୍ୟ, ସାତତ୍ୟ, ପ୍ରତିତି
ferment	ଜାରକ, କିଣ୍ଣ	fidelity bond	ଅବିଲୋଦ୍ୟ ବନ୍ଧ
fermentation	ଜାରଣ, କିଣ୍ଣନ	filament(alga)	ଶୈବାଳ ଡୋରକ
fem	ପକ୍ଷୀପର ଭଳିପଡ଼ୁ, ଫର୍ଶ, ଫର୍ଶୀ	filament (anther)	କେଶର ଧାରିକା
fertile	ଫଳିନଳ ଉର୍ବର	filamentous	ଡୋରକୀ
fertile flower	ଫଳିନ, ଉର୍ବର, ଫଳନ, ଯୋଗ୍ୟ ପୁଷ୍ପ	fibrile	ଡକ୍ଟୁଲ
fertility	ଫଳିନତା, ଉର୍ବରତା	filial generation	ଅପତ୍ୟ, ପିଢ଼ି
fertilisation	ସୁର୍ଗନ/ସମାୟନ	filiform	ଡୋରକ, ସୁତ୍ରାକାର
fertilisation-double	ଦ୍ୱିସୁର୍ଗନ	filter	ପରିସ୍ରବ
fertilisation-cross	ପରସୁର୍ଗନ	filtration	ପରିସ୍ରବଣ
		fimbriate	ଫଳରାଗୁପ୍ତା

fire blight			flowering
fire blight	ପୋଡ଼ି ମରକ	flocculation	ଉର୍ଣ୍ଣନ
fistula	ନଳିକା, ନାଳୀରା	flora	ପୁଷ୍ଟାଳୀ
fission	ବିରଙ୍ଗନ	floral	ପୁଷ୍ଟାୟ
fitness	ଉପସୂଚନା	floral axis	ପୁଷ୍ଟାଷ
fixation	ବିବନ୍ଧନ	floral diagram	ପୁଷ୍ଟାରେଖା
fixative	ବିବନ୍ଧକ	floral formula	ପୁଷ୍ଟାସଙ୍କେତ
flaccid	ଶୃଅ	floral leaf	ପୁଷ୍ଟ ଦଳ
flag smut	ଧଳ କଣଳି	floral organs	ପୁଷ୍ଟାଙ୍ଗ
flagellate	କଶାୟକ	floral symmetry	ପୁଷ୍ଟ ପ୍ରତିସାମ୍ୟ
flagellum	କଶା	floret	ପୁଷ୍ଟକ
flattened	ଚିପିଟ, ଚେପଟା	floriculture	ପୁଷ୍ଟକର୍ତ୍ତା, ପୁଷ୍ଟବାଷ୍ପ
flat tissue	ଚିଟିପେଣା, ଚେପଟାପେଣା	floriculturist	ପୁଷ୍ଟବାଷ୍ପୀ, ପୁଷ୍ଟକୃତ୍ତକ
flavonol	ପ୍ଲୁରୋନଲ୍	florist	ପୁଷ୍ଟବିକ୍ରେତା, ପୁଷ୍ଟବାଷ୍ପୀ
flavo protein	ପ୍ଲୁରୋପ୍ରୋଟିନ୍	floristic composition	ପୁଷ୍ଟାଳୀ ସଂଯୋଜନ
flavour	ମହକ / ସୁବାସ / ସୁରଙ୍ଗ	floristics	ପୁଷ୍ଟାଳିକୀ
fleshy	ମାଂସଳ	flower	ଫୁଲ, ପୁଷ୍ଟ
fleshy roots	ମାଂସଳ ମୂଳ	flowering	ପୁଷ୍ଟନ / ଫୁଲ ଫୁଟିବା
fleshy scales	ମାଂସଳଗ୍ଲାଜ, ମାଂସଳଗୋପ୍ଯ		

flowing glume

fraternal

flowing glume	ପୁଷ୍ଟିତ ଦୂଷ, ପୁଷ୍ଟିଦୂଷ	forage	ଚରା
flower plant	ସପୁଷ୍ଟିଭିତ	forecast	ପୂର୍ବାନୁମାନ
flowerless plant	ପୁଷ୍ଟିହାନ ଉଭିତ	forest	ଜଗଳ
fluctuation	ବିଚଳନ, ଦୋହୁଲ୍ୟନ	fork	ଶିଖ୍ୟ, ଫେର୍
fluorescence	ପ୍ରତା, ଦିପ୍ତି	forestation	ବନସମର୍ଦ୍ଦନ
fodder	ଗୋଖାଦ୍ୟ	forestry	ବନବିଦ୍ୟା
foliaceous	ପର୍ଣ୍ଣାର	formative	ସ୍ଵଜନୋନ୍ତୁଷ
foliage	ପର୍ଣ୍ଣରାଜି	formative region	ଶୁଳନଶୀଳ ପ୍ରଦେଶ, ସ୍ଥଳ
foliar leaf	ପର୍ଣ୍ଣଦଳ	form genus	ଆନ୍ତିମ ପ୍ରକାର/ପର୍ମିଳନସ
follicle fruit	ଏକକୋଷୀୟ ଶୁଷ୍କଫଳ	formula	ସଂକେତ/ସ୍ଥର୍ତ୍ତ
foliation	ପଲ୍ଲବନ	formulation	ସ୍ଥକନ
foliar bud	ବନ୍ଦିକା	fossil	କାରୋଗ୍ରେ/ ପର୍ମିଲ
foliole	ପଡ଼କ	fossil plant	ଅନ୍ତିମ ଏବଂ ଚାର୍ମିଲ୍ୟରେ
follicle	ଏକସାବନୀ	fossilification	ଅଶ୍ୱାଭବନ
follicle let	ଏକସାବନିକ	fossilized	ଅଶ୍ୱାଭୁତ
foot	ପାଦ	fragmentation	ବିଖ୍ୟନ
foot-stalk	ପାଦବୃତ	fraternal	ଭାତୃସମୟାୟ

free cell formation			fungicide
free cell formation	ମୁହଁକୋଷ ସୃଜନ	fruit false	ମାୟାପଳ / କୁଟପଳ
free energy	ମୁହଁଶତ୍ର / ମୁହଁରଙ୍ଗ	fruit simple	ସରଳ ଫଳ
free central placentation	ମୁହଁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବନ୍ଧନ	fruit true	ପ୍ରକୃତ ଫଳ
free filament	ଅଲଗୁ କେଶରଧାରୀକା	fruit drop	ଫଳ ପଡ଼ନ
free nuclear division	ମୁହଁନ୍ୟସ୍ତ ବିଭାଜନ	fruiticose	ବୁଦାଳିଆ
freeze drying	ହିମଶୂନ୍ୟନ	fruitification	ଫଳନ
freezing point	ହିମାଙ୍କ	fugacious	ଅଛକୀରୀ / ଅଛାୟୁଷ / ଅଛାୟୁଷ
frequency	ପୁନଃପୌନିକ	fumigant	ଧୂମପ
frequency of radiation	ପୁନଃପୌନିକ ବିକିରଣ	fumigate	ଧୂଆଁ ଦେବା
fresh water	ମଧ୍ୟର ଜଳ	fumigation	ଧୂମନ
frond	ପ୍ରପର୍ଦ୍ଦ	function	କାର୍ଯ୍ୟ / ଧର୍ମ / ବୃତ୍ତି
frost	ତୁଷାର, ଶିଶିର, ନିହାର	functional group	ବୃତ୍ତିକ ପୁଞ୍ଜ
fructification	ଫଳନ	functional activity	ବୃତ୍ତିକସକ୍ରିୟତା
fructose	ଫଳଶର୍କରା, ଫୁଲ୍‌କ୍ଲେର	functionless	ଅକର୍ମୀ/ବୃତ୍ତି/ହୀନ
fruit	ଫଳ	fungus	କବକ
fruit aggregate	ଗଢ଼ିତ ଫଳ/ଗୁଡ଼ଫଳ	fundamental	ମୌଳିକ
fruit composite/multiple	ସଂଘିଳ ଫଳ	fungicide	କବକ ମାରୀ

fungi imperfecti			gap
fungi imperfecti	ଅପୂର୍ଣ୍ଣକବଳ	gametangium	ସୁରୁକଥାର/ସୁରୁକପେଟୀ
fungistatic	କବଳ ରୋଧୀ	gamete	ସୁରୁକ
fungous	କବଳୀୟ	gametocyte	ସୁରୁକ ଜନନ
fungus	କବଳ	gametogamy	ସୁରୁକସୁରୁନ
funicle/funiculus	ଡିମକଥାରୀକ/ଡମ୍ବୁରପରି	gametogenesis	ସୁରୁକ ଜନନ
furrow	ସିଆର	gametophore	ସୁରୁକଥାରିକା
fused	ସଂଯୋଜିତ	gametophyll	ସୁରୁକାଣ୍ଠାପଦ୍ଧତି
fusiform	ବୋମାକାର/ଚର୍କୁରୂପ	gametophyte	ସୁରୁକ ପ୍ରସ୍ତୁ
fusion	ସଂଯୋଜନ	gametophyte generation	ସୁରୁକପ୍ରସ୍ତୁ ପିଢ଼ି
fusion hypha	ସଂଯୋଜିତକବଳସୂଚ୍ନା	gametoplasm	ସୁରୁକ ରସ
		gamone	ସୁରୁନ
G		gamopetalae	ସୁରୁକବଳୀ, ଗାମୋପେଟେଲି
		gamopetalous	ସଂଯୋଜିତ ଦଳିକ
galea	ପୁଷ୍ପ କିରାଟ	gamophylloous	ସଂଯୁକ୍ତ ପରିଦଳୀୟ
galeate	ପୁଷ୍ପ କିରାଟ ରୂପୀ	gamo sepalous	ସଂଯୋଜିତ ବୃତ୍ତିକ
gall	ଅର୍ଦ୍ଦ / ଆକୁ	geitenogamy	ସଜାତ ପୁଷ୍ପା ସୁରୁନ
gall nut	ଅର୍ଦ୍ଦ ଶୁବାକ	gap	ଅବକାଶ, ବିରାମ

garden

genetic spiral

garden	ଉଦ୍ୟାନ, ବଗିଚା	genera	ପ୍ରଜାତି
gardening	ଉଦ୍ୟାନକର୍ମ, ବଗିଚାକାମ	generation	ପିଡ଼ି
gas	ଗ୍ୟାସ	generation time	ପିଡ଼ିକାଳ
gastrula	ପରାଭୂଣ	generative cell	ଜନନକୋଷ
gel	ଜେଲ, ଶ୍ରେଷ୍ଠ	genetic	ଜିନୀୟ, ଆନୁବଂଶିକୀ
gelatinous fibre	ଶ୍ରେଷ୍ଠାତରୁ	genetic code	ଜିନୀୟସଂହିତା
gemma	ପ୍ରଜାୟକ	genetic drift	ଜିନୀୟବିଚୁପ୍ତି
gemma cup	ପ୍ରଜାୟକ ବାଟା	genetic equilibrium	ଜିନୀୟସାମ୍ଯତା
gemmation	ପ୍ରଜାୟକ ଗଠନ	genetic homoeostasis	ଜିନୀୟ ସମସ୍ଥିତତା
gemmule	ମୁକୁଳକ	genetic markers	ଅନୁବଂଶିକ ସୁଚକ
gene	ଜିନ	genetic incompatibility	ଅନୁବଂଶିକ ବିସଙ୍ଗତି, ଜିନୀୟ ଅସଙ୍ଗତି
gene frequency	ଜିନ, ପୁନଃପୌନିକତା	genetic isolation	ଅନୁବଂଶିକପୃଥକୀକରଣ
genealogy	ବଂଶବ୍ରତ	genetic recombination	ଅନୁବଂଶିକ ପୁନଃ ସଂଯୋଜନ, ଜିନୀୟ ପୁନଃ ସଂଯୋଜନ
gene mapping	ଜିନ, ଚିତ୍ରଣ	genetic reconstruction	ଅନୁବଂଶିକ ପୁନଃନିର୍ମାଣ, ଜିନୀୟ ପୁନଃ ନିର୍ମାଣ
gene pool	ଜିନ, ଏକତ୍ରଣପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବପୂଲ	genetic spiral	ପତ୍ର ସନ୍ଧି କୁତଳ, ଜିନୀୟ କୁତଳ
gene mutation	ଜିନୀୟ ନବୋତ୍ଥବନ		
gene sequence	ଜାନ ଅନୁକ୍ରମ		

genetics			germinal epithelium
genetics	ଜିନୀୟ ବିଜ୍ଞାନ/ଅନୁବଂଶ ବିଜ୍ଞାନ/ଜନନିକା	geocole	ଭୂଚାସୀ
geneticist	ଅନୁବଂଶୀ ବିଜ୍ଞାନ	geoelectric	ଜ୍ୟାବିଦ୍ୟତିକ
genic balance	ଜିନୀୟ ସହୃଳନ	geographical range	ବୌଗୋଲିକ ପରିସର
genic interaction	ଜିନୀୟ ପାରସ୍ପରିକ କ୍ରିୟା	geometric growth	ଜ୍ୟାମିତିକ ବୃକ୍ଷି/ ଗୁଣିତବୃକ୍ଷି
genoid	ଜିନାଇ	geophilous	ଜ୍ୟାନୁରାଗୀ/ଜ୍ୟାସ୍ପୁଦ୍ଧା
genital organ	ଜନନାଙ୍ଗ	geophyte	ଜ୍ୟାଉଚିଦ, ଭୂମେୟାଉଚିଦ
geniculate	ନତକାନୁରୂପୀ	geotrophic	ଭୂପୋସୀ
genome	ଜିନୋମ୍	geotropic	ଜ୍ୟାନୁବର୍ତ୍ତୀ, ଜ୍ୟାଆନୁବର୍ତ୍ତନ
genophore	ଜିନୋଫୋର/ଜିନ୍ ଧର	geotropism	ଜ୍ୟାନୁବର୍ତ୍ତନ
genotype	ଜିନୀୟ ରୂପ	germ	ଜାୟକ
genotypic	ଜୀନ ପ୍ରରୂପୀ	germ cell	ଜାୟକ କୋଷ
genus	ପ୍ରକାତି/ଜିନଅଥ	germ plasm	ଜାୟକ ଜୀବକ, ଜାୟକ ରସ
geobiont	ଭୂମିବାସୀ	germ pore	ଜାୟକ ରହି
geobotany	ଭୂଭର୍ତ୍ତିବ ବିଜ୍ଞାନ	germ tube	ଜାୟକ ନଳିକା
geocarpic	ଭୂପଳିତ	germicide	ଜାୟକ ନାଶକ
geochronology	ଭୂକାଳାନୁକ୍ରମ	germinal	ଜାୟକୀୟ
geocline	ଭୂପ୍ରବଣତା	germinal epithelium	ଜାୟକୀୟ ପ୍ରଛଦ

germination			gonidangium
germination	ଆକୁରଣ	glandulation	ଗ୍ରହି ଗଠନ
germinative layer	ଜାଯକସ୍ତର, ଆକୁରଣ ଶର	glandule	ସ୍ଥୁତ ଗ୍ରହିକା, ଗ୍ରହିନୀ
gigantism	ମହାକାଯତା	glaucous	ଶ୍ୟାମଳ
gill	ଗାଲିସି, କଙ୍କତା	globose/globate/globular	ଗୋଲାକାର
girdle	ଘେର, ମେଖଳା, ବେଷନା	globule	ଗୋଲିକା
girdling	ମେଖଳାଛେଦନ, ଘେର କରିବା	glochidium	ପ୍ରଲୋମ
glabrous	ଚିକୁଣ /ମୟୁଣ	glomerule	ମୌଳିପୁଞ୍ଜ
glaciation	ହିମାଯନ	glove-shaped	ଦସ୍ତାନାକାର
gladiate	ଖଡ଼ଗାକାର	glucose	ଦ୍ରାଷ୍ଟାଣକରା, ମୁକୋଳ
gland	ଗ୍ରହି	glume	ଦୂଷ, ଚଷ୍ଟ
gland cell	ଗ୍ରହିକୋଷ	glumaceous	ତୁଷାକାର
gland digestive	ପାଚକ ଗ୍ରହି	glutinous	ଅଠାଳ/କରୁଳ, ଅଠାଳିଆ
gland water secreting	ଜଳସ୍ତାବ ଗ୍ରହି	glycocide	ଶ୍ଵାରକୋସାବଡ଼
glandiform	ଗ୍ରହି ରୂପୀ	glycogen	ଜୈବଶର୍କରା, ଶ୍ଵାରକୋଜେନ
glandular	ଗ୍ରହି ରଳି	goblet cell	ଜଳସ କୋଣ୍ଠିକା
glandular hair	ଗ୍ରହିଲୋମ	golgi bodies	ଗଲାଟି ପିଣ୍ଡ, ଗଲାଟି ପିଣ୍ଡ
glandular tissue	ଗ୍ରହି ପେଣ୍ଟା	gonidangium	ରେଣ୍ଟୁଳା ଧାର

gonidium		ground mersistem
gonidium	ରେଣ୍ଟୁକ	grand growth period
gonidiophore	ରେଣ୍ଟୁକ ଧାରିକା	
gonoplasm	ଜନନ ରସ	granery
gonopore	ଜନନ ରହ୍ତୁ	granular
gonophore	ଜନନଧାରିକା	granule
grade	ମୂଲ୍ୟାଯନକ୍ରମ	grass
gradient	ଡାଲୁ, ଅବକ୍ରମ, ଗଡ଼ାଣୀଆ	grass land
graft	କଲମି	gravity
grafting	କଲମିକରଣ, କଲମୀ କରିବା	grazing
grafting knife	କଲମି ଛୁରୀକା	green algae
grain	ଦାନା, କଣିକା, କଣି	green belt
gram-negative	ଗ୍ରାମ ବିଷ୍ଣୁକୁ, ଗ୍ରାମ ନେଗେଟିଭ	green house
gram-positive	ଗ୍ରାମ ସ୍କୁତ, ଗ୍ରାମ ପରିଚିତ	green houseeffect
gram-stain	ଗ୍ରାମ ରଙ୍ଗକ	green manure
grana	ଗ୍ରାନା	gross production
grand period	ମୁଖ୍ୟ ଅବଧି, ମୁଖ୍ୟ ସମୟ	ground plasm
		ground state
		ground mersistem
		ଆଧାର ବିଭାଜନ

ground tissue			gynostegium
ground tissue	ଆଧାର ପେଶା	growth regulator	ବୃଦ୍ଧିନିୟମକ
ground water level	ଭୂତଳ ସ୍ତର	growth ring	ବୃଦ୍ଧିବଳୟ
group transfer	ପୁଣ୍ଡମୁନାତରଣ	growth zone	ବୃଦ୍ଧି କ୍ଷେତ୍ର
growing apex	ବର୍ଦ୍ଧନାଶ୍ରୀ	guanine	ଗୁଆନିନ୍
growing cell	ବର୍ଦ୍ଧନାକେଣ୍ଟ (କୋଣିକା)	guard cell	ପ୍ରହରୀକୋଷ/ରକ୍ଷୀକୋଷ
growing region	ବର୍ଦ୍ଧନାଞ୍ଚଳ	guttation	ବିହୁସ୍ରାବ/ଥପ ଥପ ହୋଇପଡ଼ିବା
growth	ବୃଦ୍ଧି	gum	ଅଠା, ସିଠା
growth by position	ସନ୍ଧିଧାନ ବର୍ଦ୍ଧନ	gummosis	ଅଠାଶ୍ରୀଷ୍ଟଣ
growth by intrussusception	ଆତରାଧାନ ବର୍ଦ୍ଧନ	gymnocarpous	ନଗ୍ନବୀଜକ
growth curve	ବୃଦ୍ଧିରେଖା	gymnosperm	ନଗ୍ନବୀଜ
growth factor	ବୃଦ୍ଧିକାରକ	gynoecium/gynaecium	ଫଳିକା ଚକ୍ର
growth form	ବୃଦ୍ଧିରୂପ	gynandrophore	ଉଭୟଲିଙ୍ଗୀ ଧାରିକା
growth hormone	ବୃଦ୍ଧି ହରମୋଳ	gynandromorph	ଉଭୟଲିଙ୍ଗୀ ରୂପୀ
growth inhibitor	ବୃଦ୍ଧିରୋଧକ	gynandrous	ଉଭୟଲିଙ୍ଗକ
growth phase	ବୃଦ୍ଧି ପର୍ଯ୍ୟାୟ/ବୃଦ୍ଧି ଅବସ୍ଥା	gynobasic	ଫଳିକା ବୃତ
growth promoter	ବୃଦ୍ଧିକାରକ, ବୃଦ୍ଧିସହାୟକ	gynophore	ଫଳିକା ଧାରିକା
growth rate	ବୃଦ୍ଧିହାର	gynostegium	ଫଳିକା ଛାପ
		gynostemium	ଫଳିକା କେଶରସ୍ତମ୍

hfr strain	H		hanging
		hairy	ଲୋମଶ
		halic	ଲବଣୀୟ, ଲୁଣି
h/r strain	ଏଚ୍, ଏପ୍ ଆର ଷ୍ଟ୍ରାଇ	halobion	ସାମୁଦ୍ରିକ ଉଚ୍ଚିତ
habit	ପ୍ରକୃତି, ଧ୍ଵାବ, ଆବେଶ	halicole	ଲୁଣିଚାସ
habitable	ବାସରୂପ୍ୟୋଗୀ	halo	ପ୍ରକା
habitat	ପରିପାର୍ଶ୍ଵ, ପରିବେଶ	halochromism	ଲବଣ ବର୍ଣ୍ଣତ
habitation	ବାସସ୍ଥାନ, ବାସସ୍ଥଳୀ	halophilic form	ଲୁଣ୍ପ୍ରୀୟ ରୂପ
hadrocentric	ଜାଗଲେମକେହୀ, ଦାରୁକେହୀ	halophiles	ଲୁଣି ଉଚ୍ଚିତ
haematoxylene	ରତ୍ନଗରଳୀୟ, ହେମାଟୋକ୍ଲିନ	halobios	ସମୁଦ୍ର ଜୀବଜାତୀୟ
half life period	ଅର୍ଦ୍ଧଜୀବନ କାଳ, ହାପ-ଲାଇପ-ପିରିଆଢ଼	halobiotic	ସମୁଦ୍ର ଜୀବଜାତୀୟ
hair	ଲୋମ୍, କେଶ	halophobe	ଲୁଣଭୀରୁ, କ୍ଷାର, ଭାରୁ
hair-branched	ଶାଖାଲୋମ	halosere	ଲବଣ କ୍ରମିକ
hair-forked	ଶାଖାୟୁଡ଼ ଲୋମ	halotolerant	ଲୁଣସହି, ଲବଣ ସହ୍ୟକାରୀ
hair-multicellular	ବହୁକୋଣୀଲୋମ	hamate	ଅଗ୍ରବକ୍ତ୍ଵ, ଅଳ୍ପ ରୂପୀ
hair, stellate	ତାରକୀଲୋମ	hamitoid	ଅଳ୍ପ ରୂପକ
hair, unicellular	ୱେଳେକୋଣୀ ଲୋମ	hanging	ଅବରୋହା, ଓହଳିରହିବା

ଉଚ୍ଚବ ବିଜ୍ଞାନ ପରିଭାଷା

77

hanginfusion	hanging drop	ଆଳନ୍ ବିହୁ	haplostemonous (isostemonous)	ଏକକପୁରେଶରାବର୍ତ୍ତୀ, ସମସ୍ତଖ୍ୟ ପୁରେଶର
hanging drop culture	ବୁଦ୍ଧାଜଳ ଚାଷ		haplostichous	ସରଳ ଅବଳିକ
hanging garden	ଝୁଲା ଉଦ୍ୟାନ		haploxylic	ଏକଳ ଫାରୁକ
haploid	ଏକଗୁଣିତ		haplostele	ଏକଳ ନଷ୍ଟେଡ଼ୀ
haplont	ଏକ ସୁତ୍ରକ, ଅଗୁଣିତ ଅବସ୍ଥା		hapteron(hold fast)	ସ୍ଥାପନାଙ୍ଗ
haplobiont	ଏକବିଧ ଜୀବୀ		haptotropism	ସ୍ଵର୍ଗାନ୍ତୁର୍ବର୍ତ୍ତନ
haplobiontic	ଏକ ବିଧିଜୀବୀତା, ଅର୍ଥ ଗୁଣିତ		hardening	ଶକ୍ତ କରିବା, ସଶକ୍ତନ, କଠିନ କରିବା
haplocaulus	ଏକଳ ପ୍ରସ୍ତ୍ରୀ		hard seed	ଶକ୍ତରୀଜ, କଠିନ ବୀଜ
haplocheilic (stomata)	ହାଯ୍ୟୋରେଲିକ, ଏକଳଶ୍ଵାହିକା		hardy-weinberglaw	ହାର୍ଡି-ରୈନିର୍ବସ ଲାର୍ଡ
haplochlamydous	ଏକପରିଦଳ ପୁଣି		harvest hardseed	ଅମଳ, ସଂଗ୍ରହ
haplodiplobiontic	ସମଦିଗୁଣିତ ଗୁଣିତ		hard bast	କଠିନ, ଅଧୋବାହାନ୍ତର
haploid	ଅଗୁଣିତ		hardiness	କର୍କଶତା
haploid number	୨୦୦୦୦୦୫୫୫୫		hastate	ଭାଲାକାର, କୁତାକାର
haplotomitosis	ଥାତି ସମ୍ବନ୍ଧାଜଳନ		haulim	ଦୃଶ୍ୟକାଣ୍ଡ
haplosis	ଅର୍ବ୍ର୍ସାୟନ ପରିଚିକ		haustorium	ଅବଶେଷିକା
haplophase	ଅଗୁଣିତରସା		hay infusion	ଘାସ ଅତର୍ନିଧାନ, ଘାସ ନିଷାସନ

heart-wood			herbaceous
heart-wood	ମାଞ୍ଚକାଠ, ମାଞ୍ଚ	helophyto	ଅନୁପୋତିତ
heavy isotope	ରାରିଟେକସ୍ଟ୍ରୀୟ ଅସ୍ତ୍ର, ରାରି ଆଇସୋଟୋପ୍	hema glutination	ଶୋଣିତ ସଂଲଗ୍ନ
heavy water	ରାରି ଜଳ	herbage	ଗୋ ଗୁରୁତ୍ୱ
helicoid	ଶୁଷ୍କାକାର	heteromixis	ଅସମ ନ୍ୟାୟ ନିଶ୍ଚାଳ
helical	କୁଳିତ	hidden hunger	ଲୁକାୟିତ ଶୁଧା
heliotropism	ସୂର୍ଯ୍ୟାନୁବର୍ତ୍ତନ	histo compatibility	ଉଡ଼ି ସୁସଂଗତି
helix	କୁଣ୍ଡଳୀ	holoblastic cleavage	ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥୋତ୍ରାଞ୍ଜ
hedge	ବାଢ଼, ବେଢ଼	holokinetic chromosome	ପୂର୍ଣ୍ଣ ପତିକ ଗୁଣସ୍ଵର୍ତ୍ତ
heliophylous	ଆଲୋକାନୁବର୍ତ୍ତୀୟ	holonecrotic	ପୂର୍ଣ୍ଣସୃତ ଉତ୍ତୁ କେନ୍ଦ୍ର
heliophyte	ଆଲୋକ ଅନୁଭାଗୀ ଉଚିତ	hemagglutination	ଶୋଣିତସଂଲଗ୍ନ
hemiepiphyte	ଅର୍ଦ୍ଧପରୋତିଦାଗ୍ରାହୀ	hemicellulose	ହେମିସେଲ୍ୟୁଲୋଜ
heliophobus	ଆଲୋକ ଭୀତୁ	hemicryptophyte	ଅର୍ଦ୍ଧପ୍ରକଳନଉଚିତ
helo tism	କଳ୍ପି	hemizygous	ଅର୍ଦ୍ଧଯୁଗ୍ମଜୀ
hemianatropous ovule	ଅର୍ଦ୍ଧ ପ୍ରତାପ ଦିମକ	heptamerous	ସପ୍ତଖଣ୍ଡୀ
hemicleistogamy	ଅର୍ଦ୍ଧବନ୍ଧ ସୁରନ	hemixerophyte	ଅର୍ଦ୍ଧମରୁ ଉଚିତ
hemi spore	ହେମୀ ବୀଜାଶ୍ଵ	hemp	ଭାଗ
hemi trichous	ଅର୍ଦ୍ଧ ଲୋମିତ	herb	ଦୃଣ, ଶୁପ
		herbaceous	ଶୁପାୟ

herbal			herbivore
herbal	ଗୁରୁତ୍ୱ	heterochlamydeous	ବିଷମ ପରିପୁଷ୍ଟ
herbarium	ହରବାରିୟମ, ବନସ୍ତ୍ର ସଂଗ୍ରହାଳୟ	heterochromatin	ବିଷମ ବର୍ଣ୍ଣକା
herbicide	ଉଚ୍ଚବନାଶକାରୀ	heterocotyledon	ବିଷମ ଛୁଣ୍ଡପଡ଼
hercogamy (herkogamy)	ସ୍ଥୁରଗୋଧ, ସମାୟନଗୋଧ	heterocyclic	ବିଷମଚକ୍ରୀ
heredity	ବଂଶାନୁକ୍ରମ	heterogametic	ବିଷମଯୁଗ୍ମକୀ
hereditary	ବଂଶଗତ, ପୁରୁଷାନୁକ୍ରମିକ କୌଲିକ	heterogamy	ବିଷମ ପୁଷ୍ଟତା
hereditary succession	ବଂଶଗତ ଉତ୍ତରାଧ୍ୟକାରୀ	heteroecious	ବିଷମ ପୋଷକୀ, ଭିନ୍ନାଶ୍ୱୟୀ
heat	ତାପ	heteromery	ଅସମଦଳତ୍ଵ
heat labile	ତାପ ଅସ୍ଥିର	heteroploid (aneuploid)	ବିଷମଗୁଣିତ
hereditary variation	ବଂଶଗତ ବିବିଧତା	heptandrous	ସ୍ପୃଷ୍ଟକେଶରୀ
heredity	ବଂଶଗତ, ବଂଶାନୁକ୍ରମ	heptaphyllous	ସ୍ପୃଷ୍ଟପର୍ଣ୍ଣୀ
heritage	ପରମତା	heptarch	ସ୍ପୃଷ୍ଟ ଆଦିଦାରୀ
heritability	ବଂଶାନୁକ୍ରମତା	herbal	ଗୁରୁତ୍ୱ
hermaphrodite	ଉଭୟଲିଙ୍ଗୀ	herbivore	ଶାକାହାରୀ, ଦୃଶ୍ୟଭୋଜୀ
hesperidium	ଜୟାରକ	(herbivorous)	
heterocaryon (heterokaryon)	ବିଷମନ୍ୟଷ୍ଟି		

<u>heterandry</u>			<u>heterotrichous</u>
heterandry	ବିଷମ ପୁକେଶରତା	hexokinase	ହେକ୍ଟୋକାଲନେଜ୍
hetero antagonistic	ଇତରବିରୋଧ	heterokinesis	ଇତରଭାବନ,
heterobasidium	ଅସମବାସିତ୍ତିସମ		ବିଷମଭାବନ
heterocarpous	ଅସମପାଳୀ	heterometabolism	ଅସମବିପଚନ
heterocephalous	ବିଷମମୁଣ୍ଡଳୀ	heteropolar	ଅସମ ଧୂବୀଯ
heterocyst	ବିଷମଖୋଲପା, ହେଟେରୋ ସିଷ୍ଟ	heteropycnosis	ଅସମସଂଘନନ, ବିଷମ ବର୍ଣ୍ଣଗ୍ରାହୀ
heterogamete	ବିଷମୟୁଗ୍ରକ	heterophyllous	ଅସଦୃଶ ପର୍ଣ୍ଣୀ
heterogamy	ବିଷମୟୁଗ୍ରନ	heterosis	ସଙ୍କରଣତ୍ତ୍ଵ, ଶଙ୍କରଶୌର୍ଯ୍ୟ
heterogenesis	ବିଷମେକାତରଣ, ବିଷମକିନୀୟ ସୃଷ୍ଟି	heterosporous	ଅସଦୃଶ ରେଣ୍ଟୁକ
heterokaryon	ବିଷମନ୍ୟେତ୍ରି	heterostyly	ଶଳାକ୍ରୀ ଭିନ୍ନତା
heterokont	ବିଷମକଷାରିକ	heterothallic	ଅସମ ଥାଳିକ
heterologous	ବିଷମଜାତ	heterothallism	ଅସମ ଥାଳିକତା
heterolysis	ବିଷମଅପରନ, ବିଷମ କ୍ଷୟ	heterotrophic	ଇତର ପୋଷିତ, ପରପୋଷିତ
heteromorph	ବିଷମରୂପୀ	heterotrophic callous	ପରଭେଜୀ କାଳସ
heterophic callus	ପରଭୋଜୀ କାଳସ	heterotypic division	ଅସମବିଭାବନ
heterospermy	ବିଷମବାତା, ବିଷମଶୁଦ୍ଧି	heterotrichous	ବିଷମଚାଲୁକ

heterozygote			homogone
heterozygote (heterozygous)	ଅସମୟବୁଜ	histidin	ହିଷ୍ଟିଡିନ୍
hexamerous	ଷଷ୍ଠ ଭୀରୀ	histogen theory	ହିଷ୍ଟୋଜେନ ବାଦ, ତତ୍ତ୍ଵ
hexarch	ଷଷ୍ଠ ବିଭିନ୍ନ, ଷଷ୍ଠ ସଞ୍ଚ	histo chemical	ପେଶୀ ରାସାୟନିକ
hexaploid	ଷଷ୍ଠ ସଂଖ୍ୟକ	histogram	ହିଷ୍ଟୋଗ୍ରାମ
hexose	ହେକ୍ୟୋଜ	hill pasture	ପାହାଡ଼ ଚାରଣଭୂମୀ
hibernal aspect (heimal)	ହେମନିଭାବ, ଶାତ୍ର୍ୟପତାବ	histogen	ହିଷ୍ଟୋଜେନ
hilum	ନାଭି	holobasidium	ପୂର୍ଣ୍ଣବସିତିଯୋମ
hinge cell	କବଜା କୋଷ	holocarpic	ପୂର୍ଣ୍ଣକାଯ ଫଳିକ
hirsute	ଲୋମାଶ	holoenzyme	ହାଲୋଏନକାଇମ, ପୂର୍ଣ୍ଣ ସନ୍ତୁରକ
hispid	ଖରରୋମାଶ	holoparasite	ପୂର୍ଣ୍ଣପରଜୀବୀ
histogram	ସମ୍ମ ଚିତ୍ର	holophytic nutrition	ସଦୃଶ ପରିପୋଷଣ
histone	ହିଷ୍ଟୋନ୍	homobasidium	ସମବାସିତିଥାମ
hibernation	ଶାତ ନିଷ୍ଟ୍ରୀୟତା	homoeomorph	ସମରୂପା
hierarchy	ପଦାନୁକ୍ରମ, ଯାଜକତତ୍ତ୍ଵ	homoeostasis	ସମସ୍ଥାପନ
hill forest	ପାହାଡ଼ ବନ	homogamy	ସମୟବୁନ
hill reaction	ହିଲ୍କ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା	homogeneous	ସମଜାତି
hispid	ମୋଷ୍ଟ ରୋମିତ	homogone	ସମସ୍ତ୍ରୀ

homomeric			homostyly
homomeric	ସମଭାଗୀ	homocline	ସମାବହୁ
homoplastic	ସମସଦୃଶ	homodromous	ସଦୃଶ ମାର୍ଗୀ
homoplastic evolution	ସଦୃଶ ବିକାଶ, ସଦୃଶ ବିବର୍ତ୍ତନ	homogametic	ସମୟୁକ୍ତକୀ
		homogamous	ସମ ପୁଷ୍ପତା
homopolar	ସମଧୂର୍ବା	homologous	ସମଜାତ, ସମସ୍ତକୀ
homosporous	ସମରେଣ୍ଟୁ	homologous chromosome	ସମଜାତ ଗୁଣସ୍ଥତ୍ର
homotony	ସମରୂପତା	homologous cycle	ସମଜାତ ଚକ୍ର
homoxylos	ସମଦାରୁଳ	homologous pair	ସମଜାତ ଯୁକ୍ତ, ସମଜାତହଳି
hormocyst	ହର୍ମୋସିସଟ		
hormogone	ହର୍ମୋଗୋନ, ଜନନଖଣ୍ଡ	homologous series	ସମଜତିକ୍ରମାନ୍ୟ
histological differentiation	ପେଶୀ ବିଭିନ୍ନତା	homomeric	ସମଭାଗୀ
histology	ପେଶାବିଦ୍ୟା	homomericous	ସମାନଖଣ୍ଡ, ସମାନଭାଗୀ
holdfast	ସନ୍ତୋଷିଣୀ	homopetalous	ସମାନଦଳୀ
hologamy	ପୂର୍ଣ୍ଣୟୁକ୍ତନ	homoplasmion	ସମଦ୍ରବୀ
holophyte	ଶାକୀୟ	homosporous	ସମରେଣ୍ଟୁ
holophyte nutrition	ଶାକୀୟପୋଷଣ	homothallic	ସମଥାଳିକା
holozoic nutrition	ପ୍ରାଣୀୟ ପୋଷଣ	homothallism	ସମଥାଳିକତା
homochlamydeous	ସଦୃଶ ପରିପୁଷ୍ଟ	homostyly	ସମପଳିକତା, ସମଶଳାକା

homotypic division			hyaline
homotypic division	ସମବିଭାଜନ	host primary	ମୁଖ୍ୟପୋଷକ, ପ୍ରାଥମିକ ପୋଷକ
homotypic virus	ସମରୂପାଭୂତାଣ୍ଟ	host secondary	ଗୌଣପୋଷକ, ପରବର୍ତ୍ତ ପୋଷକ
homogamy	ସମୟୁକ୍ତତା	host-parasite	ପୋଷକ ପରଜୀବୀ
homogeneous	ସମତାତି	host-parasite relationship	ପୋଷକ ପରଜୀବୀ ସଂହର୍ଷ
homogone	ସମପୁଣ୍ଡି	host plant	ପୋଷକ ପାଦପ, ପୋଷକ ଉଚ୍ଚିତ
homozygote	ସମୟୁକ୍ତତା	host range	ପୋଷକ ପରିସର
hooded	ଫଣାକାର, ଫଣୀ	host selection	ପୋଷକ ଚିନ୍ତନ
hook	ଅଳ୍କୁଶ	host specificity	ପୋଷକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟତା
hook climber	ଅଳ୍କୁଶଗୋହା	humid	ଆର୍ଦ୍ର
horizon (soil)	ଓର, ବଳୟ	humidity	ଆର୍ଦ୍ରତା
hormone	ହରମୋନ	humus	ଖତୀର, ହୃମ୍ୟ
hormocyst	ହେର୍ମୋ ସିଷ	husk	ତୁଲ୍ପା, ଚଷ୍ଟା
hormogone	ହେର୍ମୋଗୋନ	hybrid	ସଙ୍କର
hormospore	ପ୍ରକଳନ ରେଣ୍ଟୁ	hybrid vigor(vigour) (heterosis)	ସଙ୍କରଣକ୍ଷତି, ସଙ୍କରଣଶୀଘ୍ର୍ୟ
hormogonium	ହେର୍ମୋ ଗୋନିଯମ	hyacinth	ବିଲାତି ଦଳ
horticulture	ଉଦ୍ୟାନ କର୍ଷଣ, ଉଦ୍ୟାନ ବିଜ୍ଞାନ	hyaline	ସ୍ଵର୍ଗ
host	ପୋଷକ		

hyaline layer			hydrotopic
hyaline layer	ସ୍ଵଳ ପ୍ରତିକରଣ	hydroger	ଜଳଧାରୀ
hybridism	ସଂପରକ ପରିପାଦା	hydroid	ଜଳବାହୀ କୋଣୋକା
hybridoma	କର୍ମକୋଷ ସଂଯୋଜିତ	hydrologic cycle	ଜଳଚକ୍ର
hybrid sterility	ସଂପରକ ବନ୍ଧୁତା	hydrolysis	ଜଳ ଅପଘଟନ
hybridization	ସଂପରକ ପରିପାଦା	hydrolytic	ଜଳବିଲିୟୀ
hybridize	ସଂପରକ କରିବା	hydrolyze	ଜଳଅପଘଟନ
hydathode	ଜଳଛିଦ୍ର, ଜଳର୍ହ, ହାଇଡ୍ରୋଥୋଡ୍ର	hydrophilic	ଜଳନୁରାଗୀ, ଜଳଦେସ୍ତ୍ରୀ
hydration	ଜଳପୋଜନ, ଜଳାୟନ୍ତ୍ରଣ	hydrophilous	ଜଳପରାଗିତ
hydrocarpic	ଜଳମଣ୍ଡଳା	hydrophily	ଜଳପରାଗଣ
hydroactive	ଜଳସକ୍ତି	hydrophobic	ଜଳଦେଖୀ
hydrocarbon	ଉପର ଅଙ୍ଗାରକ, ହାଇଡ୍ରୋ କାର୍ବର	hydrophobic colloid	ଜଳବିରାଗୀ ଶ୍ରେଷ୍ଠା
hydrochinic	ଜଳବିକାରୀ	hydrophyte	ଜଳୋଭିଦ
hydrogen	ଉଦ୍ବଜାନ	hydroponics	ଜଳକୃଷି, ଜଳପୃଷ୍ଠିବର୍ଦ୍ଧିତ
hydrogen acceptor	ଉଦ୍ବଜାନ ଗ୍ରହୀତା	hydrosere	ଜଳୋଭିଦକ୍ରମ
hydrogen bond	ଉଦ୍ବଜାନ ବନ୍ଧନ	hydrostatic	ଜଳମୁହିସିକ
hydrogenation	ଉଦ୍ବଜାନ ଯୋଜନ	hydrotactic	ଜଳନୁସରଣ
		hydrotopic	ଜଳନୁବର୍ତ୍ତୀ

hydrotropism			hyper sensitive
hydrotropism	ଜଳାନୁବର୍ତ୍ତନ	hypostomate	ଅଧଃରତ୍ରୀ
hydroxylation	ହାଇଡ୍ରୋଜିଲେସନ	hypothalium	ଅଧ୍ୟଥାଳିୟମ, ଅଧ୍ୟଥାଳିକ
hydrocarpic	ଜଳମର୍ଗୁଫଳ	hypotheca	ଅଧ୍ୟାବରକ
hydrochory	ଜଳବାହୀ	hypotheicum	ଅଧ୍ୟାଳିକ
hygrophyte	ଆର୍ଦ୍ରୋଭିଦ	hymenium	ରେଣ୍ଟପ୍ରସୂକ, ବୀଳାଶୁଧର, ଜଳଆବର
hygrophilous	ଆର୍ଦ୍ରୁତାନୁରାଗୀ	hymenial layer	ରେଣ୍ଟପ୍ରସୂକସ୍ତର, କଳା ଆବର ସ୍ତର
hygroscopic	ଆର୍ଦ୍ରୁତାଗ୍ରାହୀ		
hylophyte	ଜଳୋଭିଦ	hypanthodium	ଉଦ୍ଭୂମରୀ
hylodophyte	ଶୁଷ୍କ ବନଭିତ୍ତି	hyper chimera	ଅତି ଚିତ୍ରଜାତି ସଙ୍କର, ମୁକୁଳାସଙ୍କର
hylomorphism	ଜଡ଼ାକାରବାଦ		
hymenolichen	ହାଇମେନୋଲାଇନେ, ରେଣ୍ଟ ପ୍ରସୂନପୂରୁଷୁରି	hyper nutrition	ଅତିପୋଷଣ
hymenophore	ରେଣ୍ଟପ୍ରସୂକଧର	hyper parasite	ଅତିପରଜାବୀତା
hypersexuality	ଅତିଯୋନତା	hyper parasitism	ଅତିପରଜାବୀତା
hypostroma	ନିମ୍ନଧାର, ନିମ୍ନରତ୍ନ, ଆଧୋ ଆଧାର	hyperplasia	ଅତିବୁଲତା
hypnospore	ସ୍ଵପ୍ନରେଣ୍ଟ	hyperplastic	ଅତିବୃଦ୍ଧୀୟ
hypobasal	ଅଧରାଧର, ନିମ୍ନଭୂମିକ	hyperplastic disease	ଅତିବୃଦ୍ଧୀୟରୋଗ
hypobasidium	ଅଧଃବେସିଭିୟମ	hyper ploid	ଅତି ଗୁଣିତ
		hyper sensitive	ଅତିସଂବେଦୀ

hypersensitiveness		hysteranthous leaf	
hypersensitiveness	ଆତିସଂବେଦନଶୀଳତା	hypnospore	ସୁପ୍ତରେଣ୍ଟ
hypersensitivity	ଉଗ୍ରସବେଂଦନତା	hypocoty ledon	ଆଧୋଭୂଣପତ୍ର
hypersusceptibility	ଆତିପ୍ରବଣତା, ଆତିସଂବେଦନଶୀଳତା	hypnozygote	ସୁପ୍ତସ୍ଵର୍ଗନ
hypertonic	ଆତିସାନ୍ତ୍ର	hypocrateriform	ରଙ୍ଜନାକାର
hypertrophy	ଆତିବୃଦ୍ଧି	hypoderm	ଆଧରଚା
hypha	କବକସ୍ତୁତ, ହାଇଫା	hypodermis	ଆଧରଚୀୟ
hyphoid	କବକସ୍ତୁତୀ	hypodispersion	ଆଧାରକ୍ଷେପଣ
hyphydrogamy	ଜଳାଧିପରାଗଣ	hypogeal	ଆଧୋଭୂମୀକ
hypnobasidium	ସୁପ୍ତବାସିତ୍ତିଯମ	hypogynous	ଆଧୋଗର୍ଭୀ
hypo	ଆଧି, ତଳ	hypogyny	ଆଧୋଗର୍ଭତା
hypocotyl	ଆଧୋଭୂଣପତ୍ର	hyponasty	ଆଧୋକୁଞ୍ଜନ
hypnocyst	ସୁପ୍ତପୁଣୀ	hypophyll	ଆଧୁପର୍ଣ୍ଣ
hypnoplasm	ସୁପ୍ତଜୀବତ୍ତ୍ଵ୍ୟ	hypophysis	ଆଧୋବର୍ଢ
hypothesis	ଉପକଳନା, ପରିକଳନା	hypodium	ପାଦଧାରିକା
hypnosporangium	ସୁପ୍ତରେଣ୍ଟୁଧାଳୀ	hypostasis	ଆଧୋବ୍ୟକ୍ତି
hypothetical	ପରିକଳନାଭୂକ	hypostomatous	ଆଧୋଷ୍ଟୋମୀ
hypnosperm	ସୁପ୍ତଶୂକ୍ରାଣୁ	hypotonic	ଆଧିସାନ୍ତ୍ର
hypobasal	ଆଧୋମୂଳକ	hypoxanthin	ହାଇପୋଜାନ୍ଦିନ
		hysteranthous leaf	ପୁଣ୍ଡୋଭରା ପତ୍ର

I			
ICBN (International Code of Botanical Nomenculture)	ଉଚ୍ଚିଦ ନାମକରଣ ଆକର୍ତ୍ତିକ ସଂହିତା	idiogynous idioplasm (germ plasm) illegitimate illegitimate crossing over	ଜାଯାଙ୍ଗହୀନ ଜାଯକ ଜୀବକ ଅବେଧ ଅବେଧ ଜିନ, ବିନିମୟ ପାରାତ୍ରରଣ
icosahedra	ବିଶଂତୋଳିକା, ବିଶଂଫଳିକା	illegitimate pollination	ଅବେଧ ପରାଗଣ
icosahedral	ବିଶଂଫଳକୀ	imaginal bud	ପ୍ରତିମ ସୁକୁଳ, ପୂର୍ଣ୍ଣମୁକୁଳ
icosahedral virus	ବିଶଂଫଳକି ଭୂତାଣ୍ୱୁ	imaginal cell	ପ୍ରତିମ କୋଣିକା(କୋଷ) ପୂର୍ଣ୍ଣକୋଣିକା
icosandrous	ବିଶଂ ପୁକେଶରୀ	imaginal character	ପ୍ରତିମ ଲକ୍ଷଣ(ଗୁଣ) ପୂର୍ଣ୍ଣ ଲକ୍ଷଣ
identical	ସମରୂପ	imaginal disc	ପ୍ରତିମ ପାଠ, ପୂର୍ଣ୍ଣ ପାଠ
identical twins	ସମରୂପୀ ଯମଜ	imaginal ring	ପ୍ରତିମ ବଳୟ, ପୂର୍ଣ୍ଣବଳୟ
ideobiology	ସ୍ଵଜ୍ଞେବିକା	imaginary root	କାହନିକ ମୂଳ
identification	ନିର୍ଣ୍ଣୟ	imbedding	ଅନ୍ତଃସ୍ଥାପନ
idiobiology	ସ୍ଵଜ୍ଞେବିକା	imberbis	ଲୋମ ରହିଛି
idioblast	ଭଡ଼ର କୋଷ	imbibe	ସଂଶୋଷଣ କରିବା ଅନ୍ତଃସ୍ଥାପନ କରିବା
idioecology	ସ୍ଵପରିବେଶା, ସ୍ଵପରିଷ୍ଟିତିକି	imbibiton	ସଂଶୋଷଣ, ଅନ୍ତଃସ୍ଥାପନ
idiogram	ରତ୍ତିଯୋଗ୍ରାମ, ଗୁଣସୁତ୍ରୀ ଆଲେଖ, ବିଚିତ୍ରାରେଖ		

imbibiton theory			imperfect septa
imbibiton theory	ସଂଶୋଷଣ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ, ଅନ୍ତଶୋଷଣ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ	impervious	ଅଭେଦ୍ୟ, ଅପ୍ରବେଶ୍ୟ, ଅବେଧ୍ୟ
imbibitional force	ସଂଶୋଷଣ ବଳ, ଅନ୍ତଶୋଷଣ ବଳ	implant	କୃତ୍ତିମରୋପଣ କରାଯିବା
imbibitional pressure	ଅନ୍ତଶୋଷଣ ଚାପ, ସଂଶୋଷଣ ଚାପ	implanted	ରୋପିତ
imbibitional water	ଅନ୍ତଶୋଷଣ ଜଳ ସଂଶୋଷଣ ଜଳ	immune	ବ୍ୟାଧରୋଧ, ଅସଂକ୍ରାନ୍ୟ
imbricate	ପଟଳକ	immunification	ବ୍ୟାଧରୋଧ ଜନନ, ଅସଂକ୍ରାନ୍ୟଜନନ
imfructescence	ଫଳକ		
immarginate	ଧାରହୀନ	immunization	ବ୍ୟାଧରୋଧ କରଣ, ଅସଂକ୍ରାନ୍ୟକରଣ
immature	ଅପରିପକ୍ଷ		
immersed	ନିପଛିତ	immunology	ବ୍ୟାଧରୋଧ ବିଜ୍ଞାନ
immigrant	ବିଦେଶାଗତ	immunologist	ବ୍ୟାଧରୋଧ ବିଜ୍ଞାନୀ
immigration	ପରଦେଶବାସ, ବିଦେଶ ଗମନ, ଆପ୍ରବାସ	impact	ସଂଘାତ, ପ୍ରଭାବ
immiscible	ଅମିଶ୍ରଣ	imparipiniate	ଅସମ ପକ୍ଷ
immiscibility	ଅପମିଶ୍ରଣତା	imperfect	ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ
imobile	ନିଷ୍ଟଳ, ଅଚଳ, ଗଡ଼ିହୀନ	imperfect flower	ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପୁଷ୍ପ
impermeable	ଅଭେଦ୍ୟ	imperfect fungi	ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କବକ
		imperfect septa	ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପଟ

imperfect succession		included phloem	
imperfect succession	ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନୁକ୍ରମ	inappendiculate	ଉପାଗୀ ହାନି
impermeable membrane	ଅଭେଦ୍ୟକ୍ଲୀ ଅପାରଗମ୍ୟ କ୍ଲୀ	inarticulate	ସତିହାନ
impervious soil	ଅଭେଦ୍ୟ ମୃତ୍ତିକା	inbred	ଆତ୍ମପ୍ରକାର, ଆତ୍ମପ୍ରସ୍ତୁତ
impregnation	ଗର୍ଭାଧାନ	in bred cross	ଆତ୍ମପ୍ରକାର ସଙ୍କର
impression fossil	ମୂର୍ତ୍ତି ଜୀବାଶ୍ମ	in bred line	ଆତ୍ମ ପ୍ରକାର କ୍ରମ/ଧାର
inactivated	ନିଷ୍ଟତ, ସୁରକ୍ଷିତ	inbreeding	ଆତ୍ମପ୍ରକାର ପ୍ରଜନନ
inactivation	ନିଷ୍ଟିଯତା	incanus	ଧୂସର
inactivator	ନିଷ୍ଟିଯକରିବା, ନିଷ୍ଟିଯକରାଇ	incineration	ଭଷ୍ମାକରଣ
inactive	ନିଷ୍ଟିଯ	incinerater	ଭଷ୍ମକ, ଭଷ୍ମକାରି
in aequalis	ଅସମ	incipient	ପ୍ରାରମ୍ଭିକ
in aequinervous	ଅସମ ଶାରାଳ	incipient drying	ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଶୁଦ୍ଧାନ
inaequivalvular	ଅସମ ପାତି	incipient nucleus	ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ନ୍ୟାୟ
inagglutinable	ଅନଭିଶ୍ରେଣ୍ଟଣାୟ	incipient plasmolysis	ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଜୀବଦ୍ୱାଚ୍ୟ ସଂକୋଚନ
inane	ବିକ୍ରି, ନିରଥ୍ରକ	incision	ଛେଦନ
inanimate	ନିର୍ଜୀବ	incitant	ଉଭେଜକ
inanimate membrane	ନିର୍ଜୀବ କ୍ଲୀ	included	ଆତ୍ମର୍ଗ୍ରହଣ
inantherate	ପରାଗ ପେନ୍ଦ୍ରାହାନ	included phloem	ଆତ୍ମପୋଷବାହୀ

inclusion			induced absorption
inclusion	ଅତରସ୍ତୁ	independent assortment	ସ୍ଥତ୍ତ ଅପଦ୍ୟୁହନ
inclusive	ଅତର୍ଭୂତ	independent character	ସ୍ଥତ୍ତ ଲକ୍ଷଣ
incompatibility	ଅସଂଗତି, ପ୍ରତିକୁଳତା	independent gene	ସ୍ଥତ୍ତ ଜିନ
incompatible	ଅସଂଗତ, ପରସ୍ପରବିରୋଧ	indeterminate	ଅପରିମିତ
incomplete	ଅପୂର୍ଣ୍ଣ	indeterminate variation	ଅନିର୍ଣ୍ଣୟିତ ବିଭିନ୍ନତା, ଅପରିମିତ ବିଭିନ୍ନତା
incomplete dominance	ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତାବିତା	index fossil	ସୂଚକ ଜୀବାଶ୍ଵ
incomplete fertilizer	ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ଉର୍ବରକ	index of evolution	ବିକାଶ ସୂଚକାଙ୍କ, ବିବର୍ଣ୍ଣ ସୂଚକାଙ୍କ
incomplete flower	ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ପୁଷ୍ପ	indicator	ସୂଚକ
incomplete metamorphosis	ଅପୂର୍ଣ୍ଣ କାଯାତରଣ	indicator plant	ସୂଚକ ଉଚିତ
inconsistent	ଅସଂଜତ	indicator virus	ସୂଚକ ଭୂତାର୍ଥ
inconspicuous	ଅନଭିଦୃଶ୍ୟ, ସ୍ଵାଭିଦୃଶ୍ୟମାନ	indigen	ଦେଶିକ
inconvertible	ଅପରିବର୍ତ୍ତ୍ୟ	indigenous	ଦେଶୀ
incumbent	ଆଶ୍ୱୟୀ	individual ecology	ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପରିବେଶିକୀ
incurved	ଅତର୍ବକ୍ର	individual variation	ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିଭିନ୍ନତା
incorporate	ସମାବିଷ୍ଟ	induced biological control	ପ୍ରବୋଦିତ ଜ୍ଞେବନିୟମଣ
incorporation	ସମିଲନ	induced absorption	ପ୍ରବୋଦିତ ଶୋଷଣ
indeciduous	ଅପାତୀ ପର୍ଣ୍ଣ		
indehiscent	ଅସୁନେଶୀଳ		

induced dormancy

inflected

induced dormancy	ପ୍ରବୋଚିତ ପ୍ରସ୍ଥାସି	inembryonate	ଭୂଣ ହୀନ
induced pairing	ପ୍ରବୋଚିତ ସୁରୂନ	inequal	ଅସମ
induced movement	ପ୍ରବୋଚିତ ଚଳନ, ପ୍ରବୋଚିତ ଗତି	inermis (inermous)	କଣ୍ଠକହୀନ
induced mutation	ପ୍ରବୋଚିତ ନବୋଭବନ	infection	ସଂଚରଣ
induced parthenogenesis	ପ୍ରବୋଚିତ ଅନ୍ତର୍ଭୂତ ଜନନ	infection court	ସଂଚରଣ ଶେତ୍ର
inducer	ପ୍ରବୋଚକ	infectious	ସଂକ୍ରାମକ
induction	ପ୍ରବୋଚନ	infectious disease	ସଂକ୍ରାମକ ରୋଗ
inducible enzyme	ପ୍ରେରଣାୟ ଏନ୍କାରମ, ପ୍ରେରଣାୟ ସର୍ବରକ	infectious organism	ସଂଚରକ ଜୀବ, ସଂକ୍ରାମକ ଜୀବ
indumentum	ପ୍ରଲୁଦ	inferae	ଜନଫେରୀ
induplicate valvate	ବେଷ୍ଟିତ ଧାରସ୍ତରୀ	inferior	ଅଧୟ
indurated	ଦୃଢ଼ାଇଛୁଟ	infertile	ଅନୁର୍ବର
induplicate mechanical cell	ଦୃଢ଼ାଇଛୁଟ ଯାତ୍ରିକ କେଣିକା	infertility	ଅନୁର୍ବରତା
indusium	ବାଧାପ, ଗୋପକ, ଆଛାଦିକା	infestation	ଗ୍ରାସନ
industrial microbiology	ଓର୍ଦ୍ଦ୍ୟଗିକ ଅଣ୍ଟ ବିଜ୍ଞାନ	infiltration	ଅନ୍ତଃପରିସ୍ରବଣ
industrial mycology	ଓର୍ଦ୍ଦ୍ୟଗିକ କବକ ବିଜ୍ଞାନ	inflammation	ପ୍ରବାହ, ପୋଟକା
		inflexed	ଅତଃବ୍ରକ୍

inflorescence		inner body	
inflorescence	ପ୍ଲବକ, ମାଞ୍ଜରୀ, ପୁଷ୍ପକାଣ୍ଡ	inherited character	ବଂଶାଗତ ଲକ୍ଷଣ
influent	ଅତ୍ୟବାହ	inherited immunity	ବଂଶାଗତ ପ୍ରତିରକ୍ଷା
influx	ଅତ୍ୟପ୍ରବାହ	inhibitor	ନିରୋଧକ
infra-cutaneous	ଦୂରାଧସ୍ତ୍ରୀ	inhibitor gene	ନିରୋଧକ ଜିନ୍
infra foliar	ପଡ୍ରାଧସ୍ତ୍ରୀ, ପର୍ଣ୍ଣଧସ୍ତ୍ରୀ	inhibition	ନିରୋଧ
inframarginal	ଧାରୀ ଅଧସ୍ତ୍ରୀ	initial cell	ଆଦ୍ୟକୋଣ
infranodal	ଅଧ୍ୟପବ ସମନ୍ବୀଯ	initial period	ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଅବଧି
infuctuous	ଅଫଳଦ	initial stage	ଆଦ୍ୟାବସ୍ଥା
infundibuliform	କାହାଳୀ ସଦୃଶ୍ୟ	initiator cell	ପ୍ରାରମ୍ଭିକ କୋଣ
infusion	ଅକ୍ଵାଥ, ଫାଣ୍ଡ, ସଞ୍ଚାରଣ	inlet valve	ପ୍ରବେଶକପାଟ
ingression	ଅତ୍ୟପ୍ରବେଶ	innate	ଅଗ୍ରଳଗ୍ନ
ingrowth	ଅତ୍ୟବୃକ୍ଷି	innate affinity	ସହଜ ସମନ୍ବିତ
inhabitant	ନିବାସୀ	innate behaviour	ସହଜ ଚ୍ୟବହାର
inherent	କନ୍ଦଳାତ	innate capacity	ସହଜ କ୍ଷମତା, ସହଜାତ କ୍ଷମତା
inherent vitality	କନ୍ଦଳାତ ଓଜଶ୍ରତି	innate immunity	ସହଜ ପ୍ରତିରକ୍ଷା
inheritance	ବଂଶାଗତ	inner absorption	ଅତ୍ୟଧ୍ୟ ଶୋଷଣ
inherited	ବଂଶାଗତ	inner body	ଅତ୍ୟସିଷ୍ଟ

inner cell mass			intensive cultivation
inner cell mass	ଅତ୍ୟକୋଷ ପୁଣୀ	insecticide	କୀଟନାଶୀ
inner cone	ଅତ୍ୟଶଳ୍କ, ଉଚ୍ଚରଶଳ୍କ	insectivore	କୀଟଆହାରୀ
inner lobe	ଅତ୍ୟପାଳୀ	insectivorous plant	କୀଟଆହାରୀ ଉଚ୍ଚଦ
inner membrane	ଅତ୍ୟଟେଲ୍ଲୀ	insignis	ଉଲେଖନୀୟ
inner structure	ଅତ୍ୟସଂରଚନା, ଅତ୍ୟଗଠନ	<i>in situ</i>	ସ୍ଥାନେ
inner veil	ଅତ୍ୟଗୁଡ଼ିକା	instantaneous	ତତ୍କଷଣିକ
innocuous	ଅହାନିକର, ଅନୁଯାୟୀତକ	instipulate	ଅନୁପର୍ଷିହାନ
inoculation	ଅର୍ତ୍ତବେଶନ	instrument	ସାଧନ
inoculum	ଅନ୍ତର୍ବେଶ ଦ୍ରୁବ୍ୟ	<i>in syn</i>	ପର୍ଯ୍ୟାୟସ୍ଥ
inoculant	ଅନ୍ତବେଶକ	integrifolius	ସରଳପର୍ଷୀ
inoculating needle	ଅନ୍ତବେଶସ୍ଥୁଚିକା	integration	ଏକୀକରଣ
inorganic	ଅଛେବ	integument	ଅଧ୍ୟାବରଣ
inorganic environment	ଅଛେବ ବାତାବରଣ, ଅଛେବ ପରିବେଶ	integumentary	ଅଧ୍ୟାବରଣୀ
<i>in ovo</i>	ଅଣ୍ଟମ୍	integumentary tapetum	ଅଧ୍ୟାବରଣୀ, ପୋଷତ୍ତରୀ, ଅଧ୍ୟାବରଣୀ, ଚାପେଚସ
inrolled	ଅତର୍ବଳନ	intensive agriculture	ସଘନ କୃଷି
inrolled leaf	ଅତର୍ବଳିତପତ୍ର, ଅତର୍ବଳିତ ଉଚ୍ଚରକୁ ମୋଡ଼ିହୋଇ ଥିବା ପତ୍ର	intensive crop	ସଘନ ଫାସଳ
		intensive cultivation	ସଘନ କର୍ଷଣ

intensive farming		interspecific relation	
intensive farming	ସଘନ ଚାଷ	intergeneric	ଆନ୍ତଃ ପ୍ରକାଶି
intensive tillage	ସଘନବପନ ଯୋଗ୍ୟତା, ସଘନ କର୍ଷଣ	intergeneric cross	ଆନ୍ତଃପ୍ରକାଶି ସଙ୍ଗମ
interacting mutation	ଆନ୍ତଃକ୍ରିୟାନବୋଭବନ	interim period	ଆନ୍ତରିକ ଅବଧି
interbreeding	ଆନ୍ତଃସଳଗଣ	interlabial	ଆନ୍ତରାଓଷ୍ଟୀୟ
intercalary	ଆନ୍ତର୍ବର୍ଷ	intermediate host	ମଧ୍ୟସ୍ଥ ପୋଷକ
intercalary growth	ଆନ୍ତର୍ବର୍ଷ ବୃଦ୍ଧି	intermittent parasite	ଆନ୍ତରାୟିକ ପରଜୀବୀ
intercellular	ଆନ୍ତରା କୋଷିକା	internal parasite	ଆନ୍ତର ପରଜୀବୀ
intercellular bridge	ଆନ୍ତରାକୋଷିକା ସେତୁ	internal secretion	ଆନ୍ତଃସ୍ଥାବ
intercellular substance	ଆନ୍ତକୋଷିକା ପଦାର୍ଥ	interkinesis	ଆନ୍ତରାର୍ଦ୍ଧୀୟନ
interception	ଆପରୋଧନ	internode	ପବ, ପଗ
interchromomere	ଆନ୍ତକ୍ଲୋମମିଯର	interpetiolar	ଆନ୍ତରାବୃତ୍ତକ, ଆନ୍ତଃବୃତ୍ତ
intercotyledonary	ଆନ୍ତ ବୀଜପତ୍ରୀ	interphase	ଆନ୍ତରାବସ୍ଥା
inter facicular	ଆନ୍ତରାୟୁଳୀୟ	intersex	ମଧ୍ୟକିଳିଙ୍ଗ
inter facicular ray	ଆନ୍ତରାପୁଲିୟ ଅର	intersexuality	ମଧ୍ୟକିଳିତା
interference	ବ୍ୟତିକରଣ, ବ୍ୟତିଚାର	interspecific	ଆନ୍ତଃଜାତି
interference microscope	ବ୍ୟତିଚାର ଅଣ୍ଟରୀଏକ୍ଷନ	interspecific association	ଆନ୍ତର୍ଜାତି ସହବନ୍ଧନ
interfoliaceous	ଆନ୍ତରାପର୍ଣ୍ଣୀ	interspecific competition	ଆନ୍ତର୍ଜାତି ପ୍ରତିଯୋଗିତା
		interspecific relation	ଆନ୍ତର୍ଜାତି ସମ୍ବନ୍ଧ

interspecific selection		introrse
interspecific selection	ଆତର୍ଜାତି ଉଦ୍ବରଣ/ ଚଯନ	intragenic recombination ଜୀନିଯାଥର ପୁନଃସ୍ଥୋକନ
interspecific struggle	ଆତର୍ଜାତିସଂଘର୍ଷ	intragenic suppressor ଆତର୍ଜାନୀୟ ନିରୋଧକ
interspersion	ଆତର୍ବିଷେପଣ	intramarginal vein ଆତରଧାର ଶିରା
interstitial cell	ଆତରାଳୀ କୋଷ	intramolecular ଆତଃରାଶୁକ
interxylary	ଆତଃ ଦାରୁକ, ଆତରାଦାରୁକ	intramycelial କବକଜାଲାଭ୍ୟୋଗ
interxylary phloem	ଆତର୍ଦାରୁକପୋଷବାହୀ	intrapetiolar ଆତବୃତ
intine	ଆତଫୋଲ	intrapetiolar respiration ଆତବୃତ ସ୍ଥଳନ
intoxication	ମାଦକତା	intra molecular respiration ଆତରାଣବିକ ଶୁଷନ
intracambial	ଆତରିବିବର୍କା	intraspecific ଆତଃଜାତି
intracellular	ଆତଃକୋଷୀୟ, କୋଷାତସ୍ତ୍ଵ	intraspecific cooperation ଆତଃଜାତି ସହଯୋଗ
intracellular enzyme	ଆତଃକୋଷୀୟ ସବ୍ରତକ	intraspecific cross ଆତଃଜାତି ସଂଗମ
intracellular space	ଆତଃକୋଷୀୟ ସ୍ଥାନ, କୋଷାତସ୍ତ୍ଵ-ସ୍ଥାନ	intrastelar ଆତଃ ସ୍ଥାନ
intrafascicular	ଆତଃବିଦ୍ଧିକ, ବିଦ୍ଧିକାତର	intricate ଜଟିଳ
intrafoliar	ଆତଃପର୍ତୀ, ପର୍ତୀଆତର	intrinsic ଆତର, ଆତରନିହିତ
intragenic cross	ଆତରଜୀନୀୟ ସଂଗମ	introgression ଆତକ୍ରମଣ
		introrse ଆତମୁଖୀ

intrusive growth		isogynous
intrusive growth	ଅନ୍ତର୍ଭେଦୀ ବୃଦ୍ଧି	iris diaphragm
intumescence	ଅସ୍ଥାରାବିକ ସ୍ଫୁଟି	ion
intussusception	ଅନ୍ତରାଧାନ	ionic absorption
invaginated	ପ୍ରହାଦିତ	iridescence
invagination	ପ୍ରହାଦନ	irregular
invasion	ଆକ୍ରମଣ	irritant
inverse	ବିପରୀତ, ଓଳଚା, ପ୍ରତୀପ	isobilateral
inversion	ଓଳଶା, ପ୍ରତୀପନ	isodiametric
inverted	ଓଳଚା, ଅଧୋଶିଖ	isodium
<i>in vitro</i>	ପାତ୍ରେ	isochromous
<i>in vivo</i>	ଜୀବେ	isochromosome
involutionform	ବିକଟାକୃତ ରୂପ	isoenzyme
involucel	ସହପାତ୍ରିକା ଚକ୍ର	isogamete
involucre	ନିରେଷକ	isogametangium
involuntary	ଅନୈଛିକ	isogenetic
involute	ଅର୍ଦ୍ଧବଳିତ	isogynous
involute form	ବିକଟାକୃତ	

isogamy			juvenile
isogamy	ସମୟୁକ୍ତନ	J	
isokont	ସମକଷା		
isolation	ସୃଥକନ	jacket	ଚୋଳ
isolate	ବିଯୁକ୍ତ, ସୃଥକକରଣ	jacket layer	ଚୋଳକ, ଚୋଳ ପ୍ରକ୍ରିୟା
isolated	ବିଯୁତ୍ତାକୃତ, ସୃଥକୀୟ	jaculator	ବିଶେଷକ
isomerization	ସମଜାୟବନ	janus green	ଜାନସ ଗ୍ରୀନ, ଦିମୁଖୀଆ
isomericous	ସମଭାଙ୍ଗୀ		ସବୁଜ
isomorphic	ସମରୂପୀ	jarovisation	ବସତୀକରଣ
isophyllous	ସମପଡ଼ୀ	jarring effect	କର୍କଣ ପ୍ରଭାବ
isoplanogamete	ସମତଳ ଯୁଗ୍ମକ	jet	ଜେଟ, ଶିପ୍ର
isopolar	ସମଧୂବୀ	joint	ସହି, ଯୋଡ଼
isostamensous	ସମପୁନ୍ଦରୀକରଣୀ	joint farming	ସହିକିତ କୃଷି, ଯୁଗ୍ମକୃଷି
isotrichous	ସମପଂତିକ	jointed	ଗ୍ରହିକ
isotonic	ସମସାନ୍ତ୍ରୀ	jointed stem	ଗ୍ରହିକ କଣ୍ଠ
isotropic	ସମାନୁବର୍ତ୍ତୀ	juice	ରସ
isotope	ସମସ୍ତାନିକ	jungermanniales	କୁଣ୍ଡରମାନି ଆଲିସ
isotype	ସମରୂପୀ	jurassic period	ଜୁରାସିକ କଷ୍ଟ
isthmospore	ଇମ୍ଫ୍ରମୋରେଣ୍ୟୁ	juvenile	କିଶୋର

juvenile phase			krebscycle
juvenile phase	କିଶୋରାବସ୍ଥା	kelp	ସମୁଦ୍ର ତଳ
juvenile stem	କିଶୋରକାଣ୍ଡ	kenin	କୋନିନ
juxtaposition	ସାନିଧ୍ୟ	keratolysis	ଭୃତ୍ୟାଙ୍ଗଳନ
		kemel	ଶସ, କୋରକି
K		key element	ମୁଖ୍ୟତର ଉପାଦାନ
		key gene	ମୁଖ୍ୟଜିନ
karyo	ନ୍ୟେଷ୍ଟି	kidney shaped	ହୃଦୟାକାର
karyogamy	ନ୍ୟେଷ୍ଟି ସୂର୍ଯ୍ୟନ	kinesis	ଗଡ଼ିକ୍ରମ
karyokinesis	ନ୍ୟେଷ୍ଟିବିଭାଜନ	kinetic	ଗଡ଼ିକ
karyology	ନ୍ୟେଷ୍ଟି ବିଜ୍ଞାନ	kinetochore	କାଇନେଟୋକୋର
karyolymph	ନ୍ୟେଷ୍ଟି ରସ	kinetosome	କାଇନେଟୋକୋମ
karyosome	ନ୍ୟେଷ୍ଟିକାୟ	kinin	କାଇନିନ
karyolysis	ନ୍ୟେଷ୍ଟିବିଲ୍ୟନ	klinostat	କ୍ଲିନୋସାର
karyophagy	ନ୍ୟେଷ୍ଟି ଭେଳିତା	knop solution	ନୟ ଦ୍ରବ୍ୟ
karyotin	ନ୍ୟେଷ୍ଟିବର୍ଣ୍ଣ	knot	ଗ୍ରହି
karyotype	ନ୍ୟେଷ୍ଟି ପ୍ରରୂପ	kryptoblast	ଗୁଡ଼କୋରକ
katabolism (catabolism)	ଅପଚୟନ	krebscycle	କ୍ରେବ୍ସ ଚକ୍ର
keel	ନୌତଳ		

labellum	L	lamella	ପଢିକା
		lamina	ଫଳକ
labellum	ଅଧର	lampbrush chromosome	ଲ୍ୟାମ୍ପ୍ରଷୁ କ୍ରୋମସ୍ମେଟ୍
labile	ସୁପରିବର୍ତ୍ତ୍ୟ	lanceolate	ବର୍ଣ୍ଣକାର
laboratory	ପ୍ରୟୋଗଶାଳା, ବିଜ୍ଞାନଗାର ଲାବେରେଟୋରୀ	late blight	ବିଳମ୍ବିତ ମଡ଼କ, ବିଳମ୍ବିପୋଡ଼ା
laboratory method	ପ୍ରୟୋଗଶାଳା ପରିଚି, ବିଜ୍ଞାନ ପରିଚି	latent	ଅବ୍ୟୁତ
lacerate	ବିଦୀର୍ଘ	latent period	ଅବ୍ୟୁତ କାଳ
lacinate	ଉପବିଦୀର୍ଘ	lateral	ପାର୍ଶ୍ଵିକ
laevigate	ଚିକକଣ	lateral branching	ପାର୍ଶ୍ଵ ଶାଖାନ୍ୟସନ
laevis	ଚିକୁଣ	lateral bud	ପାର୍ଶ୍ଵକଳିକା
lacuna	ଛିଦ୍ର, ପାଳା	lateral conjugation	ପାର୍ଶ୍ଵ ସଂୟୁକ୍ତନ
ladderlike	ସୋପାନାକୃତି	lateral root	ପାର୍ଶ୍ଵ ମୂଳ
long period	ବିଳମ୍ବାବଧ୍ୟ	lateral vein	ପାର୍ଶ୍ଵ ଶିରା
lagenostome	ତୁମିକୋଷ	laterite	ଗେରିକା ମୃଦିକା, ଲାଟେରୋଇଟ୍
laggard	ମନ୍ଦପକ	latex	ଶିରାଳ
leaky mutation	ବୁଝୁପୁରୁଷ ନବୋତ୍ଥବନ	latex cell	ଶିରାଳ କୋଷ
Lamarckian theory	ଲାମାର୍କିଆନ୍ ବାଦ	latex vessel	କ୍ଷୀର ବାହିକା

layer of vegetation			leptonema
layer of vegetation	ଶାକାଳିତ୍ତର	leaf spot	ପଡ଼ ଦାଗ
layering	ଡାଳିକଲମି	leaf trace	ପଡ଼ ଅନୁପଥ
leaching	ପ୍ରସରଣ	leaf exstipulate	ଅପର୍ଣ୍ଣାକା ପଡ଼
leaf	ପଡ଼	leaf floating	ଭାସମାନ ପଡ଼
leaf apex	ପଡ଼ାଗ୍ର	leaf, petiolate	ସବୁଚ ପଡ଼, ପଡ଼ ବୃଦ୍ଧ
leaf base	ପଡ଼ ମୂଳ	leaf pitcher	କଳସ ପର୍ଣ୍ଣାପଡ଼
leaf blade	ପଡ଼ ଫଳିକ	leaf scaly	ଶଳକ ପଡ଼
leaf bud	କଳିକା	leaf skin	ପଡ଼ର୍ମ
leaf climber	ପଡ଼ାରୋହୀ	leaf spine	ପଡ଼ କଣ୍ଟକ
leaf edge	ପଡ଼ଧାର	leaf stalk (petiole)	ପଡ଼ବୃଦ୍ଧ
leaf scar	ପଡ଼ ଦାଗ	leaf tendril	ପଡ଼ାକର୍ଷୀ
leaf sheath	ପଡ଼ ଆଛାଦ	leafy	ପଡ଼ଳ
leaflet	ପଡ଼କ, କ୍ଷୁଦ୍ର ପଡ଼	leafy gall	ପଡ଼ିଲଗଲ
leaf mosaic	ପଡ଼ଛିଟ	legume	ଶିମୀ
leaf mottling	ପଡ଼ କର୍ବୁରଣ	legume, leguminous	ଶିମୀ
leaf roll	ପଡ଼ ବେଳଣ	lenticel	ବାତରଣ୍ଟୁ
leaf scald	ପଡ଼ ଦାହ	leptome	ରସବାହିନୀ
leaf scorch	ପଡ଼ ପରିବାହ, ପଡ଼ଫୋଡ଼ା	leptonema	ଲେପଟେନିମା

leptotene		limiting factor
leptotene	ଲେପଟୋଟିନ୍	life
leptosporangiate	ଲେପଟୋସ୍ପୋରାଞ୍ଜିଆଟ୍	life span
lesion	କ୍ଷତି	life form
lethal facfor	ମାରକ	life history
lethal gene	ମାରକ ଜିନ୍	life process
leucoplast	ଶ୍ଵେତ କଣିକା	
leucosporous	ଶ୍ଵେତ ରେଣ୍ଟୁଳ	light
leucine	ଲିଉସିନ୍	light reaction
levulose	ଲେବୁଲୋଜ୍	light energy
liana, liane	ମହାଲତା	ligniferous
libriform	ବାଲ୍କ ରୂପୀ	lignification
lichen	ଫୁରୁପୁରା, ଲାଇକେନ୍	lignin
linchenology	ଲାଇକେନ୍, ବିଜ୍ଞାନ, ଫୁରୁ ଫୁରାବିଜ୍ଞାନୀ	ligulate
lichenologist	ଫୁରୁ ଫୁରା ବିଜ୍ଞାନୀ, ଲାଇକେନ୍, ବିଭିନ୍ନ	ligule
leghaemoglobin	ଲେଗ୍ ହିମୋଗ୍ଲୋବିନ୍, ପିତରତ୍ତ୍ଵବୋଣବୁଲ୍କ୍	limicolous
lid	ପିଧାନ, ଘୋଡ଼ଣା, ସରା	limnotic
lid cell	ପିଧାନ କୋଷ	limiting factor

limiting layer			locule
limiting layer	ସୀମାପ୍ରତିକରଣ	liposome	ଲାଇପୋକ୍ରୋମ୍
limnobiont	ମଧୁର ଜଳ ଶାବଳୀ	lithophyte	ଶୈଳୋଭିତ
line	ରେଖା	lithosere	ଶୈଳୋଭିତକ୍ରମ
line breeding	ରୈଶ୍ଵକ ପ୍ରଜନନ, ଆତିଥ୍ୱବାଣୀ ପ୍ରଜନନ	littoral	ବେଳାବାସୀ
lineage	ବଂଶ ପରମରା	little leaf	ଛୋଟପଡ଼ୀ
linear	ରେଖାକାର	living	ଜୀବିତ
linkage	ଲିଙ୍କେଜ, ସମ୍ବନ୍ଧ, ଶୃଙ୍ଗଳନ	living cell	ଜୀବିତକୋଷ
linkage map	ସମ୍ବନ୍ଧ ଚିତ୍ର	living tissue	ଜୀବିତ ପେଶା
linkage value	ସମ୍ବନ୍ଧର ମୂଲ୍ୟ	loading	ବୋରେଇବା, ଲାଦିବା
lip	ଓଠ	loam	ଦୋରସା ମାଟି
lipochrome	ଲିପୋକ୍ରୋମ୍	lomasome	ଲୋମାସୋମ
lipid	ଲିପିଡ, ମେତ	lobe	ପାଳି
lipolytic enzyme	ମେଦାରୀ ସବୁରକ	lobed anther	ସପାଳି ପରାଗପେଟୀ
lipoprotein	ଲିପୋପ୍ରୋଟିନ, ସ୍ଥେହ ପୁଣିଷାର	lobed margin	ସପାଳି ଧାର
lipochrome	ଲିପୋକ୍ରୋମ୍	lobule	ଅନୁପାଳି
lipoxeny	ପୋଷାକ ବର୍ଜନ	local	ସ୍ଥାନୀୟ
		locule (loculus)	କୋଷ

locusta			macrobiostemonous
locusta	ଦୃଶ୍ୟବକ	luminiscant	ସଦିପ୍ୟୀଶୀଳ
lodicule	ପରିପୁଷ୍ଟକ	lutein	ଲୁୟଟନ
loculicidal dehiscence	କୋଷସ୍ଫେଟନ	lyase	ବିଲୟୀ ସର୍ବରକ
log period	ଲ୍ୟୁ ଗୁଣନ ଅବଧି	lyophilise	ହିମ ଶୁଷ୍କନ
lomentum	ମାତାଶିମ	lyrate	ବୀଣାକାର
longitudinal splitting	ଅନ୍ତର୍କଲମ ବିପାଟନ	lysigenous cavity	ଉଜ୍ଜଳ କୋଟର
longitudinal doubling	ଅନ୍ତର୍କଲମ ଦିଗୁଣନ	lysis	ବିଲୟକ
longitudinal section	ଅନ୍ତର୍କଲମଛୋଡ	lysozyme	ବିଲୟ ଦରକ
long day	ଦାର୍ଘ ଦିବା	lutein	ଲୁୟଟିନ
longday plant	ଦାର୍ଘ ଦିବା ଉଚ୍ଚବ	lysosomal membrane	ଲାଇସୋମାଲ ମିଳି
longevity	ଆୟୁକାଳ		
loose smut	ଝୁରା କଙ୍କଳି		M
lophiotrichic	ଏକ ପ୍ରାତକଣୀ		
lorate	ପଢାକାର	maceration	ମସ୍ତଣନ
lotic	ସିରିତ, ଜୀବୀ	macranthous	ଦାର୍ଘପୁଷ୍ଟୀ
low land crop	ନିମ୍ନ ଭୂମି ଶସ୍ୟ	macro	ମହା, ଶୁଦ୍ଧ
lumin	ରହିକା	macrobiostemonous	ବୃଦ୍ଧ ପୁନେଶ୍ରୀ

macrocladus			macrophyllous
macrocladus	ଦୀର୍ଘଶାଖୀ	macroscopic	ଆଖୁଦିଶା, ସ୍ଥଳଦର୍ଶୀୟ
macrocephalous	ମହାଶାର୍ଷକ	macro seleroid	ମହାକଠ
macroclema	ଦୀର୍ଘଶାଖାଯୁକ୍ତ	macrospecies	ବଡ଼ଜାତି
macroconidium	ମହାବାହ୍ୟରେଣ୍ଟୁ	macula	ଚିତ୍ରଣ
macroconjugant	ମହାସଂୟୁଗୀ	maculatus	ଚିତ୍ରିତ
macrocosmos	ସ୍ଥଳବିଶ୍ୱ	macrofauna	ଆଖୁଦିଶିଆ ପ୍ରାଣୀକୂଳ
macrocosm	ମେକ୍ସ୍ରୋକୋଇମ୍	macrofossil	ମହାଜୀବାଣ୍ୟ
macrocyclic	ଦୀର୍ଘଚକ୍ରୀ	macrogamete	ମହାୟୁଗ୍ରକ
macrocyst	ମହାପୁଣୀ	macrogametocyte	ମହାୟୁଗ୍ରକ ଜନକ
macrosporangium	ମହାରେଣ୍ଟୁଧାନୀ	macromolecular	ମହା ଆଣବିକ
macrosporophyll	ମହାରେଣ୍ଟୁପ୍ରର୍ଣ୍ଣ	macromutation	ଗୁରୁ ନବୋଭବନ
macrosporyphyll	ମହାରେଣ୍ଟୁ ପ୍ରସ୍ତୁ	macronucleous	ଗୁରୁନ୍ୟଷ୍ଟି
macroconidium	ମହାବାହ୍ୟରେଣ୍ଟୁ	macronutrient	ଅଧିକ ଉପଯୋଗୀ ପୋଷକ, ସ୍ଥଳ ପୋଷକ
macro conjugant	ମହା ସଂୟୁଗୀ	macrophage	ବୃଦ୍ଧତ ଉକ୍ତାକାଣ୍ଡୁ
macrocyclic rust	ଦୀର୍ଘଚକ୍ର କଳଳୀ	macrophages	ମହାରକ୍ଷୀ
macrogametophyte	ମହାୟୁଗ୍ରକ ପ୍ରସ୍ତୁ	macrophyll	ଦୀର୍ଘପତ୍ର
macromolecule	ମହା ଅଣ୍ଣ	macrophyllous	ଦୀର୍ଘପତ୍ରୀ, ଦୀର୍ଘ ପର୍ଣ୍ଣୀ

macrospore			
macrospore	ମହାରେଣ୍ଟୁ	mancescent	ବର୍ଣ୍ଣତ ସ୍ଥାୟୀ ଗଠନ
macrotylus	ଦୀର୍ଘଶଳାକୀ	marginal	ଧାରୀୟ
macrophyte	ଆଖୁ ଦିଶିଆ ଉଚିତବ୍ୟକ୍ତି, ସୁଲୁ ଉଚିତ କୂଳ	marginal placentation	ଧାରୀୟ, ଛୁଣବନ୍ଧନ
macrothermophyilous	ଉଷ୍ଣତା ସ୍ୱେଚ୍ଛା	marigold	ଶତବର୍ଗ, ରେଣ୍ଟୁ
major	ମୁଖ୍ୟ	marine algae	ସମୁଦ୍ର ଶିଶିବାଳ
malacoid	ଶୈଷ୍ମଳ	maritime plant	ବେଳା ପାଦପ
malacophilous	ଗେଣୋପରାଗଣ	marsh plant	ଅନୂପ ପାଦପ
male	ପ୍ରୀ, ଅଣ୍ଟିରା	masked	ଅବରୁଣ୍ଡିତ
malecone	ଅଣ୍ଟିରାଶକୁ	masked symptom	ଅବରୁଣ୍ଡିତ ଲକ୍ଷଣ
malecone flower	ଅଣ୍ଟିରା ଶକୁପୁଷ୍ପ	master reaction	ପ୍ରଧାନ ପ୍ରକିର୍ତ୍ତା
malecone gamete	ଅଣ୍ଟିରା ଶକୁମୁରୁକ	mass flow	ସମୁଦ୍ର ପ୍ରବାହ
malformation	ଅପଗଠନ	mass morphology	ସମୁଦ୍ର / ଗଣଆଳାରକ୍ତୀ
mangrove	କଳୁ, ଶାକାଳି, ହେଣ୍ଟାଳ ବୃକ୍ଷରାଶି	mass mutation	ସମୁଦ୍ରବୋଇଚନ
manicate	କଟାଳ	massula	ରେଣ୍ଟୁ ପିଣ୍ଡିକା
manoxylic	ନରମଦାରୁ	mass pedigree method	ସମୁଦ୍ର କୁଳପଞ୍ଜିପ୍ରଣାଳୀ
mantoux test	ମନ୍ତୋ ପରୀକ୍ଷଣ	masticatin	ଚର୍ବଣ
map unit	ମାନବିତ୍ତ ଏକକ	matching method	ପ୍ରତିମାନ ବିଧୁ

maternal inheritance		meristele
maternal inheritance	ମାତୃକ ବଂଶଗଡ଼ି	mega gamete
matric potential	ଆଧାର ବିଭବ	mega sporangium
matrix	ମାତୃକା, ବିହୁ	mega spore
maturity	ପଦ୍ଧତି	mega sporo cyte
mature	ପଦ୍ଧତି	mega sporocarp
maxima	ଉଚ୍ଚତମୀ	megasporophyll
maximal enlargement	ଅଧୁକତମ ବିବର୍ଣ୍ଣନ	meiosis
mealy	ହୁର୍ଷ ପୃଷ୍ଠା	melanin
mean	ମଧ୍ୟମାନ, ମାଧ୍ୟ	melano sporous
mechanical barrier	ସାମାଜିକ ବେଳେ	melleus
mechanical tissue	ସାମାଜିକ ପେଣୀ ସଂଧାରୀ ପେଣୀ	mellitopalynology
mechanism	କୌଣସି	mellito phyle
mechanism of infection	ସଂଗ୍ରହ କୌଣସି	membrane
medium	ମାଧ୍ୟମ	mendelian population
medulla	ମଧ୍ୟକ	mericarp
medullary ray	ମଧ୍ୟକ ଅର	merispore
mega evolution	ମହାବିବର୍ଣ୍ଣନ	meristele

meristem			metaxylem
meristem	ପ୍ରବିଭାଜୀ	mesozoic	ମଧ୍ୟ ମହାକାଳ
meristem apical	ଅଗ୍ରପୁ ପ୍ରବିଭାଜୀ	metabasidium	ମେଟାବାସିଡ଼ିଆମ
meristoderm	ବିଭାଜକ ଦ୍ୱାରା	metabolic	ବିପଚନୀୟ
meristogenous	ପ୍ରବିଭାଜୀ ପ୍ରସ୍ତୁ	metabolic cell	ବିପଚୟୀ କୋଣ୍ଟ୍ରେଟ୍
merogamy	ପ୍ରସ୍ତୁରନ	metabolite	ବିପଚ୍ୟ
merosporangium	ମେରୁଧାନୀ କର୍ତ୍ତ୍ତତ ଖଣ୍ଡ	metachromatin	ମେଟାକ୍ରୋମାଟିନ୍
merozygote	କର୍ତ୍ତ୍ତତ ସ୍ଫୂରତଖଣ୍ଡ	metachromatic granules	ଅଭିବର୍ଷୀ କଣିକା
mesarch	ମଧ୍ୟସଂତ୍ରେଣ	metafemale or super female	ଅବିମାଳ
mesocarp	ମଧ୍ୟବରଣ	metamorphosed	ରୂପାବର୍ତ୍ତିତ
mesochite	ମଧ୍ୟଲଦ	metamorphosis	ରୂପାବରଣ
mesogamy	ଅବରଣ ପ୍ରକରଣିତ ସ୍ଫୂରନ	metaphase	ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ
mesomorphic	ମଧ୍ୟରୂପୀ	metaphery	ଅପରିନ୍ୟାୟ
mesophiles	ମଧ୍ୟବାପସ୍ତିଷ୍ଠ	metaphloem	ଅନୁବାଳକ
mesophyll	ପର୍ଶ୍ପ ହରିତ ପେଶା	metaphyte	ଅନୁପାଦପା
mesophyte	ଆହୁର୍ମୁଦ୍ରିକ ଉଚ୍ଚିଦ	metastasis	ଅପରିପ୍ରାଚରଣ
mesosporangium	ମଧ୍ୟରେଣ୍ଟପଟ୍ଟା	metatrophic	ପର୍ଶ୍ପକୃଷ୍ଣ
messenger RNA	ସାଦେଶୀକ ଆର.ଏନ.୪	metaxylem	ଅନୁଦାନ୍ତ

metaxzenia			microphyll
metaxzenia	ମୋଟାଜିନିଆ	microevolution	ସୂକ୍ଷ୍ମ ବିବର୍ଗନ
method	ରାତି, ବିଧୁ, ପଢ଼ି	microfibril	ସୂକ୍ଷ୍ମ ଚକ୍ରଳ
meteorological data	ଆବହ ଦରାବଳୀ	microhabitat	ସୂକ୍ଷ୍ମ ପରିବେଶ
micelle	ମାର୍ଗସିଲି, କବକଜାଳ (ବ.ବ.)	microgamete	ସୂକ୍ଷ୍ମ ସ୍ଫରକ
micro	ସୂକ୍ଷ୍ମ / ଲକ୍ଷ, ଅଣ୍ଣ	microgametophyte	ସୂକ୍ଷ୍ମ ସ୍ଫରପ୍ରସ୍ତୁ
microbe	ଅଣ୍ଣଜୀବ	micrograft	ସୂକ୍ଷ୍ମ କଲମୀ
microbiological assay	ଜାତାଶ୍ଵରକ ମାପନ	microhabitat	ସୂକ୍ଷ୍ମବାସ
microcapillary	ସୂକ୍ଷ୍ମ କେଣ୍ଟିକ	micro host	ସୂକ୍ଷ୍ମ ପୋଷକ
microchemical	ଅଣ୍ଣରାସାୟନିକ	micromanipulator	ସୂକ୍ଷ୍ମ ସାଧକ
microcommunity	ସୂକ୍ଷ୍ମଗୋଷ୍ଠୀ	micromanipulation	ସୂକ୍ଷ୍ମ ସାଧନ
microcondium	ସୂକ୍ଷ୍ମ ବାହ୍ୟରେଣ୍ଟ	micrometry	ଅଣ୍ଣମିତି
microcyclic	ଅଣ୍ଣଚକ୍ରୀ	micromutation	ଲକ୍ଷ ନକୋଇବନ
microevolution	ସୂକ୍ଷ୍ମ ବିବର୍ଗନ	micron	ମାଇକ୍ରନ
micro flora	ସୂକ୍ଷ୍ମପୃଷ୍ଠାକା	micronucleus	ଲକ୍ଷନ୍ୟକ୍ଷି
micro fossil	ସୂକ୍ଷ୍ମ ଜୀବଶ୍ରୀ	micro organism	ଜୀବଶ୍ରୀ
micronized sulphur	ଧୂଳିଆ ରକ୍ତ	microphagus	ଅଣ୍ଣବର୍ଷା
micro cosmos	ସୂକ୍ଷ୍ମ ବିଶ୍ୱ	microthermophiles	ସହତାପପ୍ରିୟ
		microphyll	ଲକ୍ଷପତ୍ର, ଲକ୍ଷପର୍ଣ୍ଣ

<u>microphyllous</u>			<u>mistletoe</u>
microphyllous	ଲକ୍ଷ୍ମୀଶ୍ଵରୀ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପଡ଼ୀ	microtome	ମାଇକ୍ରୋଟମ
microphyte	ଅଣୁ ଜାତି	microtrichous	ସୂର୍ଯ୍ୟରୋମା
micropipette	ମାଇକ୍ରୋପିପେଟ୍, ଅଚିକ୍ଷେତ୍ର ପିପେଟ୍	midrib	ମଧ୍ୟଶିରା
microporosity	ସୂର୍ଯ୍ୟ ରହୁଛା	middle lamella	ମଧ୍ୟପରିଚାଳା
micropreparation	ସୂର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତି	migrant	ପ୍ରବାସୀ
micropyle	ବୀଜରହୁ	migration	ପରିବ୍ରଜନ
microscope	ଅଣୁବାଣଶ ଯତ୍, ଅଣୁବାଣକ	migratory	ପ୍ରବାସନ
microsere	ସୂର୍ଯ୍ୟ ଜାତିଦକ୍ଷମ	mildae	ସୈତକ
microsome	ମାଇକ୍ରୋଜମ, ସୂର୍ଯ୍ୟ କଣିବା	millimicron	ମିଲିମାଇକ୍ରୋ, ମାଇକ୍ରୋ ସହସ୍ରାଂଶ
microspecies	ସୂର୍ଯ୍ୟ ଜାତି	millipore	ସହସ୍ର ଛିଡ଼
microsporangium	ସୂର୍ଯ୍ୟ ରେଣ୍ଟୁଧାଳା	mimicry	ଆନୁକାରୀ
microspore	ସୂର୍ଯ୍ୟରେଣ୍ଟୁ	mineral constituent	ଖଣ୍ଡ ଗଠନ
microspore mother cell	ସୂର୍ଯ୍ୟରେଣ୍ଟୁ ମାତୃକୋଷ	mineral nutrition	ଖଣ୍ଡ ପୋଷଣ
microsporophyll	ସୂର୍ଯ୍ୟରେଣ୍ଟୁ ପର୍ଶ	minima	ନ୍ୟୂନତମ
microsporocarp	ସୂର୍ଯ୍ୟରେଣ୍ଟୁ ଫେଟୀ	minor	ଗୌଣ
microtherm	ନିମ୍ନତାପୀ, ଅନ୍ତତାପୀ	minus strain	ବିଯୋଗ ବଳୀକ
		mistletoe	ମଲାଙ୍ଗ

mitochondria		monoembryonic
mitochondria	ମାଇଟୋକଣ୍ଡ୍ରିଆ	monoclimax
mitosis	ସମବିଭାଜନ	monoclonal
mixoploid	ମିଶ୍ର ଗୁଣିତ	monocarpellary
mixotrophy	ଭତର-ସ- (ମିଶ୍ର)ପୋଷା	monocaryotic
model system	ଆଦର୍ଶ ସଂସ୍ଥା	monoccephalic
modified xylem	ବୃପାତ୍ରିତ ହାତ୍ର	monochasia
modifier gene	ପରିବର୍ତ୍ତକ ଜିନ	monochasmium
modifying factor	ବୃପାତ୍ର କାରକ	monochlamydeous
molecular biology	ଅଣ୍ଣ ଜୀବବିଜ୍ଞାନ	monochromatic light
moist fumigation	ଆର୍ଦ୍ର ଧୂମନ	monoclinous
molar	ମୋଲାର	monodelph
monoandrous	ଏକକେଶରୀ	monoandrous
monanthors	ଏକପୁଷ୍ଟୀ	monocotyledon
monoarch	ଏକ ଆଦିଦାର୍ତ୍ତକୀ	monocular
monoaulous	ଏକ ପ୍ରମ୍ବୀ	monocyclic
monocentric	ଏକ କେନ୍ତ୍ରୀ	monoecious
moniliform	ମାଳାକୃତି	monoecism
		monoembryonic

<u>monogenetic</u>			<u>monostrosity</u>
monogenetic	ଏକ ପ୍ରକାରିତ୍ୟୁତ, ଏକଚିନୀୟ	monosiphonous	ଏକ ନଳୀ
monogynous	ଏକ ପାଦିକ	monospermous	ଏକବୀଜୀ
monohybrid	ଏକ ସଙ୍କର	monosporangium	ଏକ ରେଣ୍ଟୁ ଧାନ୍ୟ
monohybrid cross	ଏକ ସଙ୍କରୀ ସଂଗ୍ରମ	monospore	ଏକ ରେଣ୍ଟୁ
monomere	ଏକତ୍ୟ	monostele	ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟ
mononuclear	ଏକ ନ୍ୟେଷ୍ଟିକୀ	monostichous	ଏକ ଫଳିକ
monoovular	ଏକ ଡିମକୀ	monostromatic	ଏକ ପ୍ରତିକ
monopetalous	ଏକଦଳୀ	monostylous	ଏକ ଶଳାକୀ
monophyletic	ଏକ ଉଦ୍‌ଭବୀ	monosymmetrical	ଏକ ପ୍ରତିସମ
monophyllous	ଏକ ପର୍ଣ୍ଣ	monothecous	ଏକ କୋଷିକା
monoplanetic	ଏକଚଳି	monotrichic	ଏକ କଣ୍ଟା
monoploid	ଏକ ଗୁଣିତ	monotype	ଏକ ପ୍ରତ୍ୱପା
monopodium	ଏକପଦୀ	monoxylic	ଏକ ବିତିକ
monoporate	ଏକ ଛିଡ୍ରୀ	monovalent	ଏକ ସଂଯୋଜକ
monosaccharide	ମନୋସାକାରାଇଡ୍	monozygote	ଏକ ସୁରକ୍ଷିତ
monosepalous	ଏକ ବୃତ୍ତ	monozygous twain	ଏକ ସୁରକ୍ଷିତ ଯମକ
monosomic	ଏକ ମୁହଁ	monostrosity	ଆଜି ବିକୃତ

montane			multicapsular
montane	ପାର୍ବତୀୟ	movement paratonic	ପରଲେନ
morbidity	ବ୍ୟାଧୁତା, ବିଷର୍ଣ୍ଣତା	movement of circulation	ପରିଘୂର୍ଣ୍ଣନ
morphological	ଆକାରୀୟ	movement of curvature	ବକ୍ତ୍ର ଚଳନ
morphology	ଆକାରକୀ, ଆକାରତତ୍ତ୍ଵ	movement of growth	ବୃଦ୍ଧି ଚଳନ
morphogenesis	ଆକାର ବିକାଶ	movement of locomotion	ପରିଚଳନ
mortality	ମୃତୁହାର	movement of rotation	ଘୂର୍ଣ୍ଣନ
mosaic	ଚିତ୍ରିଳ	movement of variation	ଭେଦଚଳନ
mosaic pattern	ଛିଟସଞ୍ଚା	movement of taxis	ଅନୁସରଣ
moss	ମସ, ହରିଚା	movement tropic	ଅନୁବର୍ତ୍ତନ
motile	ଗଢିଶୀଳ	mucilage	କ୍ଲେବ
mottling	କଦୁରଣ, ଦାଗଦାଗ ହୋଇଯିବା	mucilaginous	କ୍ଲେବିଲ
mould	ପିଣ୍ଡ, ମୋଳୁ	mucose	ଶ୍ରେଷ୍ଠଳ
mount	ଅଧ୍ୟସ୍ଥାପନ, ହୁଳା	mucro	ସୂଚ୍ୟଗ୍ର
mounting medium	ଅଧ୍ୟସ୍ଥାପନା ମାଧ୍ୟମ	mucronate	ସୂଚ୍ୟଗ୍ରକ
movement	ଚଳନ	mud flat	ପଳିଲ ପାଟ
movement autonomic	ସ୍ଵତଃ ଚଳନ	mull	ମୃଦୁଖତିର, ମଲ
movement circummulation	ବକ୍ତ୍ର ଚଳନ	multicapsular	ବହୁ ସ୍ଥୋତ୍ରକ

multi carpellate		mutator gene	
multi carpellate	ବହୁ ଫଳିକ	multiple cross	ବହୁ ସଙ୍ଗମନ
multicellular	ବହୁକୋଷୀୟ	multiple fission	ବହୁ ଖଣ୍ଡନ, ବହୁତାଙ୍ଗ
multicentral	ବହୁକେନ୍ଦ୍ରୀକ	multiple fruit	ସାର୍ଵିଳ ଫଳ
multiciliate	ବହୁପକ୍ଷୀ	multiple perforation	ବହୁଛିତ୍ରଣ
multicostate	ବହୁଶିରାଳ	multiseriate	ବହୁଫଳ୍କିକ
multiflorus	ବହୁଫୁଲୀ	muricate	କଣ୍ଠକିତ
multicuspid	ବହୁସ୍ଵର୍ଣ୍ଣ	muriform	ପ୍ରାଚୀରାକାର
multifarious	ବହୁଫଳ୍କିକ, ବହୁଦିଗ୍ନୀୟ	muscod	ମସରୂପୀ, ହରିତାରୂପୀ
multifid	ବହୁଶାଖୀ	mushroom	ଛତ୍ରକ, ଛତ୍ର
multitoliater	ବହୁପଡ଼ୀ	mutable gene	ନବୋଭବୀଜିନ
multinucleate	ବହୁ ନୟଷ୍ଟିକ	mutagen	ନବୋଭବକ
multiparous	ବହୁଭୂଜୀ, ବହୁଶାଖୀ	mutant	ନବୋଭୂତ, ନବୋଭବ
multipartite	ବହୁଭାଜିତ	mutation	ନବୋଭବନ, ନବଭାବନ
multienzyme system	ବହୁ ସହରକ ସଂସ୍ଥା	mutation pressure	ନବୋଭବନ ଚାପ
multimolecular	ବହୁଆଣ୍ଵିକ	mutation rate	ନବୋଭବନ ହାର
multiperforated septum	ବହୁରହ୍ତୀ ପଳ	mutation theory	ନବୋଭବନ ବାଦ
multiple allele	ବହୁବିକଳ ପିଣ୍ଡ, ବହୁ ପାଲଗ ପିଣ୍ଡ	mutator gene	ନବୋଭବକଜିନ

muticous			natural immunity
muticous	ମୁଣ୍ଡିତ		N
muton	ମୁୟଚନ	naked bud	ନଶ୍ଵକଳି, ନଶ୍ଵକଳିକା
mutualism	ପାରସ୍ଯସ୍ଥିତିବାଦ, ସହୋପକାରିତା	naked flower	ନଶ୍ଵପୁଷ୍ଟ
mycelial	କବକ ଜାଲୀୟ	nancy	ସମଲିଙ୍ଗି
mycelium	କବକ ଜାଲ	nanandrium	ଖର୍ବାଣ୍ଟିର
mycology	କବକ ବିଜ୍ଞାନ	nanandrous	ଖର୍ବାଣ୍ଟିରି
mycopathological	କବକ ରୋଗାଦ୍ୱାକ	nanism	ଖର୍ବଦ
mycoplasm	କବକ ଜୀବକ	nanocyte	ଖର୍ବକୋଣ୍ଟିକା
mycoprotein	କବକ ପ୍ରୋଟିନ	nanophyll	ବାମନପର୍ଣ୍ଣ, ଖର୍ବପର୍ଣ୍ଣ
mycorrhiza	କବକିତ ମୂଳ	naphifolious	କୁମପର୍ଣ୍ଣ
mycose	କବକ ଶର୍କରା, ମାଇକୋସ୍	napoceanous	କୁମସମ
mycosis	ମାଇକୋଜ କବକତା, କବକ କ୍ଷୟ	napiform	କୁମାରୂପ
mycotrophic	କବକ ପୋଷିତ	nastic movement	ଅନ୍ତକୁଆନ ଗତି, ବକ୍ରିମଗତି
mycomecophily	ପିପିଲକୀ ଉଭିତ, ସହବାସ	nasturtium	ଉଜ୍ଜଳନାରଙ୍ଗି, ସପୁଷ୍ଟକଳତା
myxomycetes	ଶ୍ରେଷ୍ଠଳ କବକ	natans	ଫୁଲନ
myxophyceae	ଶ୍ରୀମାନ ଶୈବାଳବଂଶ	native state	ସ୍ଥାଭିକ ଅବସ୍ଥା
		natural immunity	ପ୍ରାକୃତିକ ବ୍ୟାଧରୋଧ କାରିତା

natural order			nitrate reduction
natural order	ପ୍ରାକୃତିକ ବର୍ଗ	negative pressure	ବିସୁନ୍ଧ ଚାପ
natural selection	ପ୍ରାକୃତିକ ମନୋନୟନ	negatively apogeotropic	ବିସୁନ୍ଧ ଜ୍ୟା ଅନୁବର୍ତ୍ତନ
navicular	ନୌକାକାର	negatively heliotropic	ବିସୁନ୍ଧ ପୂର୍ବାନ୍ତର୍ବର୍ତ୍ତନ
neck canal cell	ଗ୍ରୀବାକ୍ଲୁମ୍ୟ(ନାଳୀ)କୋଷ	negatively geotropic	ବିସୁନ୍ଧ ଜ୍ୟା ଅପରିବର୍ତ୍ତନ
neck cell	ଗ୍ରୀବାକୋଷ	neo-Darwinism	ନବଭାରତୀର୍ଥନ ବାଦ
necridium	ମୃତକୋଷିକା	neo- Lamarkism	ନବଲାର୍ମାକବାଦ
necrobiosis	ମୃତାନୁଜୀବିତ	neotype	ନବରୂପୀ
necrophage	ମୃତଭକ୍ଷୀ	nerved	ଶିରାଳ
necrotype	ବିଲୁପ୍ତ ପ୍ରତ୍ୱୁପ	net venation	ଜାଲିକ ଶିଳାବିନ୍ୟାସ
necrosis	ପେଶୀକ୍ଷୟ	netted	ଜାଲିତ
necrobiosis	ମରଣୋତ୍ତର ସକ୍ରିୟତା	nexus	ସହୀ
necrotic ring spot	ପେଶୀକ୍ଷୟିତ ବଳୟଦାତା	neuter	ନମ୍ବୁଂସକ, କୀବ
necrohormone	ମୃତଜ ହରମୋନ୍	neutral gene	ନରପେକ୍ଷ ଜିନ୍
nectari ferous disc	ମକରନ(ମଧ୍ୟ) ପାଠ, ଆଲିକା	niche	କର୍ମସ୍ଥିତି, ଗୋଷ୍ଠିକ ସ୍ଥିତି
nectari ferous organ	ମକରନ ଧାରା ଅଙ୍ଗ	nightclosure	ନୈଶ ନୀମାଳନ
nectary	ମଧ୍ୟଗ୍ରହୀ, ମକରନ ଗ୍ରହୀ	night flower	ନୈଶ ପୁଷ୍ପ
negative feed back	ବିସୁନ୍ଧ ପଣ୍ଡୋଷ	nitrate reduction	ନାଇଟ୍ରେଟ ବିଜ୍ଞାନ

nitrification		non-stomatal
nitrification	ନାଇଟ୍ରିଫିକେସନ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତି, ନାଇଟ୍ରିଫିକେସନ୍ କରଣ	nomenclature binomial non-adaptive
nitrifying bacteria	ନାଇଟ୍ରିଫିକେସନ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତକାରୀ ବୀକାଶ୍ୟ, ନାଇଟ୍ରିଫିକେସନ୍ ବୀକାଶ୍ୟ ।	ଦ୍ୱିନାମ ପଦବି ଅନ ଅନୁକୂଳନୀ
nitrogen assimilation	ସବକ୍ଷାରକାଳ ଆହ୍ଵାକରଣ	non-adaptive variation non-antigen
nitrogen fixation	ନାଇଟ୍ରିଗ୍ରୋଜେନ୍ ବିବନ୍ଧନ, ସ୍ଥିରାକରଣ	non-astringent non-cellular
nitrogenous	ସବକ୍ଷାରୀୟ	non-dividing cell non disjunction
nivalis	ହେମବର୍ଷୀ, ହେମ	nonendospermic
niveus	ହେମ ଶ୍ରେଷ୍ଠ	nonessential
nodal	ଗଣ୍ଡ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ	non-flowering plant
node	ଗଣ୍ଡ	
node (inter) intenode	ଦୁଇଗୁଣୀୟ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା, ପର, ପବ	non-homologous
nodiferous	ଗଣ୍ଡ ପ୍ରସ୍ତୁତ	non-living cell content
nodiform	ଗଣ୍ଡିଲ, ଗଣ୍ଡିଆ	non-polar
nodule	ଭାତୁଡ଼ି, ଗଣ୍ଡ, ପିଣ୍ଡକ	non-reducing division
nodulose	ଭାତୁଡ଼ି, ଗଣ୍ଡ, ପିଣ୍ଡକମୟ	non-stomatal
nomenclature	ନାମପଦବି	ଅଗବାଶୀୟ, ଅରହ୍ତୀୟ, ଅଷ୍ଟୋମୀୟ

non-symbiotic		nudifolius
non-symbiotic	ଅସହଜୀବିକ(ତା)	nuclear hyaloplasm
non-viable	ଜୀବନ ଅକ୍ଷମ	nuclear memberance
normal	ସ୍ଥାନାବିକ	nuclear plate
normal solution	ଦୁଲ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ରବ୍ୟ	nuclear reticulum
notate	ଚିତ୍ରାଙ୍କ, ପ୍ରଖାତନ	nuclear sap
notch	କଟା ଦାଗ, ଖାଲ, ଖୋପ	nuclear spindle
nucellar beak	ଡିମକାଙ୍ଗ ଚଷ୍ଟୁ	nucleolous
nucellar tissue	ଡିମକାଙ୍ଗ ପେଶୀ	nucleoplasm
nucellar budding	ଡିମକାଙ୍ଗ ମୂଳ୍ୟକଣ	nucleoprotein
nucellar cap	ଡିମକାଙ୍ଗ ଟେପି	nucleus seed
nucellar embryo	ଡିମକାଙ୍ଗ ଭୂଣ	nucleotide
nucellus	ଡିମକାଙ୍ଗ	nucleus, generative
nuciform	ଗୁଡ଼ିକାରୂପୀ, ଗୁଡ଼ିକାଳାର	nucleus vegetative
nuclear	ନ୍ୟୁଟ୍ରିକ୍	nucleous somic
nuclear blebbing	ନ୍ୟୁଟ୍ରିକ୍ ବାହ୍ୟ ଝିଲ୍ଲୁ ପ୍ରବର୍ଦ୍ଧକ	nudiflorous
nuclear capsid	କାପସତ୍ତ ନ୍ୟୁଟ୍ରି	nudifolius
nuclear dise	ନ୍ୟୁଟ୍ରିପୀଠ	

nullisomic		obverse	
nullisomic	ଅନସ୍ତୁଡ଼ୀ, ଶୂନ୍ୟତନୀ, ଅତନୀ	oblanceolate oblanceolate	ଅପବର୍ଣ୍ଣକାର ନାରଙ୍ଗାକାର, ଉତ୍ତିତାଗ୍ର ବର୍ତ୍ତଳ, ଚେପଟା
nut	ପୁର, ବାଦାମ, ଫଳ		
nux	ଦୃଢ଼ଫଳ	obligate	ଅନନ୍ୟ, ଅବିକଷ୍ଟୀ
nutation	ଅକ୍ଷବିଚଳନ, ବର୍ଷନାଙ୍ଗ, ଶିରଚଳନ	obligate parasite	ଅନନ୍ୟ ପରଜୀବୀ, ଅବିକଷ୍ଟୀ ପରଜୀବୀ
nutrient solution	ପୋଷକରସ, ପୋଷକ ଦ୍ରୁବଣ	obligate saprobe	ଅନନ୍ୟ ମୃତଜୀବୀ, ଅବିକଷ୍ଟୀ ମୃତଜୀବୀ
nutrition	ପୋଷଣ, ପୁଷ୍ଟି	obligate symbiont	ଅନନ୍ୟ ସହଜୀବୀ
nyctinastic	ନିକ୍ତ କୁଆନ, ନିଶ୍ଚାରାତ୍ରି କୁଆନ	oblique oblique inflorescence	ଡୀର୍ଘକ, ଡୀର୍ଘକ ପୁଷ୍ଟକୁମ, ଡୀର୍ଘକ ପୁଷ୍ଟଦଣ୍ଡ
O		oblong	ଆୟତ, ଅଣ୍ଣାକାର
obclavate	ପ୍ରତିମୁଦଗର ଆକାର	oblongifolium	ଅଣ୍ଣାକାର ପତ୍ର, ଆୟତକାର ପତ୍ର
obconic	ଅପଶଙ୍କ୍ର, ଅପଶକୁରୂପୀ	obovate	ଅପାଣ୍ଟ, ଓଳଚ ଅଣ୍ଣାକୃତି, ଅଭିଅଣ୍ଣାକାର
obcordate	ଅପତାମ୍ବୁଲି, ପ୍ରତିହୃଦାକାରି	obvoid	ପ୍ରତିଅଣ୍ଣାକାର
obdiplostemonous	ଦଳାରିମୂଖୀ	obsolescent	ଲୁପ୍ତପ୍ରାୟ
objective	ଦୃଶ୍ୟକୀୟ, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୀୟ	obtuse	ଅଧ୍ୱକୋଣ, ସ୍କୁଲ
		obverse	ଅପାଗ୍ର

obvolute

obvolute	ଅପବଳିତ	oogamete	ମାରୁଗୁକ
oceanic plankton	ସାମୁଦ୍ରିକ ପୂରକ	oogamy	ଡିମ୍ସୁଗୁନ
ecosystem	ପରିତ୍ତ	oogenesis	ଡିମ୍ବଜନନ
ochreate, ocreate	ସପରିନେଷକ	oogonial	ମାରଧାନୀୟ, ସୀଧାନୀୟ
octandrous	ଅସ୍ତକେଶର, ଅସ୍ତଭାଗୀ	oogonium	ସ୍ତ୍ରୀଧାନୀ, ମାରଧାନୀ
octoploid	ଅସ୍ତରୁଣିତ	ooplast	ଡିମ୍ବଜୀବକ
ocular	ନେତ୍ରକୀ	oosphere	ଡିମ୍ବଗୋଲ, ଅସ୍ତଗୋଲ
odd-pinnate	ବିଷମପକ୍ଷଳ	oospore	ଡିମ୍ବରେଣ୍ଟୁ
offset	ହୃସ୍ତଧାବକ	openbundle	ମୁଢ ବିଭକ
oidia	ମାଳାରେଣ୍ଟୁ	open community	ମୁଢ ଗୋପ୍ତି
odium cell	ମାଳାରେଣ୍ଟୁ କୋଷ	operator gene	ସଂଚାଲକ ଜିନ
oligodynamic	ସ୍ଵତ ସକ୍ରିୟ	operculum	ପିଧାନକ
oligomerous	ଅଛାବୟବୀ	operon	ଅପେରନ
oligomery	ଅଛାଂଶ	opposite	ସମ୍ମୁଖୀ
oligosaccharide	ଅଲିଗୋସାକାରାତ୍ରୀ	opposite and decussate	ଚତୁଃସମ୍ମୁଖୀ
omnivorous	ସର୍ବଭକ୍ଷ	opposite superposed	ଦ୍ୱିସମ୍ମୁଖୀ
ontogony	ବ୍ୟକ୍ତିବିକାଶ	opposite leaves	ସମ୍ମୁଖୀ ପଡ଼
oocyte	ଡିମ୍ ମାତୃକୋଷ	op sonin	ଅପସେନିନ

optical isomer			out breeding
optical isomer	ଦୃକସମାବୟ, ଦୃକସମାବୟ	orthostichy orthotropism orthotropus orthotropus ovule oscillation osmoscope osmosis osmotic concentration osmotic mechanism osmotic pressure osmotic shock osmotic potential osmotic pull osmotic regulation ostiole ostiolate out breeding	ଉଦୟଧାରା, ପଡ଼ୁସାରି ଅବାନୁବର୍ତ୍ତନ ଉର୍ଦ୍ଦ୍ଵମୂଖୀ ଉପର ମୁହଁ ତିମଳ ଦୋଦୁଲ୍ୟନ ପାରସ୍ପୃତି କ୍ଷେତ୍ର ପାରସ୍ପୃତି ପାରସ୍ପୃତି ସାହୁତା ପାରସ୍ପୃତିକ କ୍ରିୟାବିଧି ପାରସ୍ପୃତି ଚାପ ପାରସ୍ପୃତିକ ଆଘାତ / ପାରସ୍ପୃତି ପ୍ରଯାତ ପାରସ୍ପୃତି ବିଭବ, ପାରସ୍ପୃତି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶକ୍ତି ପାରସ୍ପୃତି ଆକର୍ଷଣ ପାରସ୍ପୃତି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଦାର, ମୁଖ, ତୁଣ ଦାରସୁତ୍ର, ସରହୁଣ ରହୁଣୁତ୍ର ବହି ପ୍ରଜଙ୍ଗନ
optima	ସର୍ବୋତ୍ତମା		
orbicular	ମଣ୍ଡଳାକାର		
order	ବର୍ଗ		
organic	ଜୀବିକ; ଜୀବ		
organic acid	ଜୀବାମ୍ବ		
organic evolution	ଜୀବ ବିବର୍ତ୍ତନ		
organizer	ସଂଗ୍ରହ		
organogenesis	ଅଣୋସ୍ତରି		
organography	ଅଣୋସ୍ତରିବର୍ଣ୍ଣନ		
organs of perennation	ଆତୀଜୀବିତାଙ୍ଗ		
orientation	ଦିଗଦର୍ଶକ, ଅନୁସ୍ଥାପନ		
origin of species	ଜାତି ଉଭବ		
ornamentation	ଅଳଂକରଣ		
ornithophilous	ପକ୍ଷୀ ପରାଗିତ		
omithophily	ପକ୍ଷୀ ପରାଗଣ		
orthogeotropism	ଅବଜ୍ୟାନୁବର୍ତ୍ତନ		

out breeding cross			palisade tissue
out breeding cross	ବହି ପ୍ରକଳନ ସକଂଶ		P
out breeding growth	ବହି ପ୍ରକଳନ ଉପବୃକ୍ଷ		
outline	ରୂପରେଖ	pachy	ସୁଲ, ସମନ
oval	ଅଣାକୃତି/ଅଣୀୟ	pachynema	ସୁଲସ୍ତ୍ର
ovary	ଡିମାଶ୍ୟ	pachytene	ପାକିଟିନ, ସୁଲସ୍ତ୍ରାବସ୍ଥା
ovate	ଅଣାକୃତି/ଅଣାକାର	pachyphyllous	ସୁଲପର୍ଷୀ
overdose	ଅଧିମାତ୍ରା	pagohippulous	ଡରାଇରାଗୀ/ ରିରିପାଦ
over summering	ଗ୍ରୀଷ୍ମାତିଚାର		ପରାଗୀ
over wintering	ଶିତାତିଚାର	pairing	ସୁଗଳନ/ସୁରନ
ovule	ଡିମକ	palea	ଦୂଷ, ପାଲିଆ
ovuli ferous scale	ଡିମକ ଶଳକ	paleo-botany	ପ୍ରାହ୍ଲୋରିଦବିଜ୍ଞାନ, ପରାଉତିଦ ବିଜ୍ଞାନ
ovum	ଡିମାଣ୍ଡୁ	palcoecology	ପ୍ରାହ୍ଲୋପରିଷ୍ଠିତିକ
oxidant	ଜାରକ	palcozoicera	ପୋଲିଓଯୋରକ, ମହାକଳ୍ପ ପୁରାଜୀବୀମହାକଳ୍ପ
oxidation	ଜାରଣ		
oxidation reduction	ଜାରଣ ବିଜାରଣ	paleozoic group	ପୁରାଜୀବୀ ବର୍ଗ
oxidizing agent	ଜାରକ	palingenesis	ଜାତସ୍ଵର
oxygen	ଅକ୍ଷିଜେନ, ଅମ୍ବୁଜାନ	palisade layer	ସମାନ୍ତରାଳ ପ୍ରର
oxysome	ଅକ୍ସିଜେମ, ଅମ୍ବୁଜାନ	palisade tissue	ସମାନ୍ତରାଳ ପେଶା

pallid			paranema
pallid	ପାଣୁ	paper chromatograph	କାଗଜ ଚର୍ମଲେଖ
palm	ପ୍ରତଳ, କରତଳ	papilionaceous	ଆଗସ୍ତିକ
palmalisect	ଅତିପ୍ରତଳିତ	papilla	ପିଲକ
palmate, palmatiform	ପ୍ରତଳିତ	papillar	ପିଲକୀୟ
palmatifid	ଅଛ ପ୍ରତଳିତ	papillate	ପିଲକୀ
palmation	ପ୍ରତଳନ	papilliform	ପିଲକାକାର
palmatipartite	ଅର୍କ ପ୍ରତଳନ	papilloid	ପିଲକିତ
palmella stage	ପାମେଲା ଅବସ୍ଥା	pappus	ରୋମହୃଡା
palmiferous	ତାଳ ପ୍ରସ୍ତୁ	para amyllum	ପରାମୟ
palmiveined	ପ୍ରତଳଶିରାଳ, ତାଳଶିରା ଭଳି	paracentric inversion	ପରକେନ୍ଦ୍ରିକ ଓଳଚନ
palynology	ରେଣୁବିଜ୍ଞାନ	parachute mechanism	ଛତ୍ର କୌଣସି
pampiniform	ଆକର୍ଷିତୂପ	paragynous	ପରିକାୟାଙ୍ଗୀ
pandemic	ସର୍ବବ୍ୟାପୀ	paraheliotropism	ଦିବାକୁଞ୍ଜନ
pandurate	ସାରଜୀ ରୂପୀ	parallel mutation	ସମାନ୍ତର ନବୋତ୍ଥବନ
pangamy	ଯଦୃତ୍ବ ସଂଗମନ	parallel venation	ସମାନ୍ତର ଶିରାବିନ୍ୟାସ
panicle	ଶାଖାୟିତ ପ୍ରବକ୍ଷ, କେଣ୍ଟା	parameter	ପରିମାପ, ପାରାମିଟର,
paniculate	ଶାଖାୟିତ, କେଣ୍ଟାରଳି	paramutation	ପରାନବୋତ୍ଥବନ
		paranema	ପରତତ୍ତ୍ଵ

paranucleus			partition
paranucleus	ଉପନ୍ୟାସ	paratonic	ପରତଳନ
parapetalous	ଦଳପାଶୀ	paratype	ପରରୂପୀ
paraphyllum	ପରପର୍ଶ	paravariation	ସହବିରେଦନ
paraphysis	ବନ୍ୟାଂଶୁ, ସହସ୍ତ୍ର	parenchyma	ମୃଦୁପେଣୀ, ପାରନାକାଇମା
parasite	ପରଜୀବୀ	parenchymatous cell	ମୃଦୁକୋଷ
parasitic	ପାରଜୀବିକ	parenchymatous tissue	ମୃଦୁପେଣୀଯ ଜତି
parasitism	ପରଜୀବିତା	parental character	ପୈଡ୍ରକ ଲକ୍ଷଣ
parasitismobligatory	ଅନନ୍ୟ ପରଜୀବିତା	parietal	ଭିତିଲଗ୍ନ
parasitism facultative	ବିକଳୀ ପରଜୀବିତା	parietal- placentation	ଭିତିଲଗ୍ନ ହୃଣବନ୍ଧନ
parasitic adaptation	ପରଜୀବୀ ଅନୁକୂଳନ	paripinnate	ସମପକ୍ଷଳ
parasital plant	ପରଜୀବୀ ଉଚିତ	paroecious, paroicous	ସହାଶୟୀ
parasiticide	ପରଜୀବିମାରୀ	parthenocarpky	ଅୟୁର୍ବ୍ରିତ ଫଳନ
paraisitic root	ପରଜୀବିମୂଳ	parthenogenesis	ଅୟୁର୍ବ୍ରିତ ଜନନ, ଅନୌଥୁନ ଜନନ
parasitization	ପରଜୀବି ଆକ୍ରମଣ	parthenospore	ଅୟୁର୍ବ୍ରିତ ରେଣୁ
parasitogenic	ପରଜୀବିକ	partial dominance	ଆଂଶିକ ପ୍ରକରନ
parasitologist	ପରଜୀବି ବିଜ୍ଞାନୀ, ପରଜୀବି ବିଜ୍ଞାନୀ	patite	ଅର୍ଦ୍ଧବିରତ
parastichy	କୁଣ୍ଡଳୀଧାର	partition	ପୃଥକ୍କନ

partition coefficient			perigynous
partition coefficient	ପୃଥକୀ ଗୁଣକ	pentagynous	ପଞ୍ଚକାୟାଙ୍ଗୀ
passage cell	ମାର୍ଗକୋଷ	pentapetalous	ପଞ୍ଚଦଳୀ
passive	ନିଷ୍ଟିଯ	pentaphyllous	ପଞ୍ଚପର୍ଣ୍ଣୀ
passive absorption	ନିଷ୍ଟିଯ ଶୋଷଣ	pentasepalous	ପଞ୍ଚବୃତ୍ତିକ
passive immunity	ନିଷ୍ଟିଯ ବ୍ୟାଧିଗେହୁଡା	pentaploid	ପଞ୍ଚଗୁଣିତ
passive resistance	ନିଷ୍ଟିଯ ପ୍ରତିରୋଧ	pentaspermous	ପଞ୍ଚବୀଳୀ
pasteurization	ନୀରୋଗଣ	pentastichous	ପଞ୍ଚଧାରୀ
pathogenic	ବ୍ୟାଧିମୂଳକାରୀ ବ୍ୟାଧିଜାତକାରୀ	pentandria	ପଞ୍ଚକେଶରୀ
pathosystem	ବ୍ୟାଧି ପ୍ରଣାଳୀ	pentarch	ପଞ୍ଚସଞ୍ଚ
pedology	ମୁରିକା ବିଜ୍ଞାନ	pepo	ପେପୋ/କର୍କାରୁକ
pedicellate megasporangium	ଗୁରୁ ବୀଜାଣୁ ଧାନୀ	peptide	ପେପଟାଇଡ୍
pedicle/pedicel	ବୁଡ଼କ	peptide bond	ପେପଟାଇଡ୍ ବନ୍ଧ
pedigree	ବଂଶାବଳୀ	perianth	ପରିବଳ, ଅଭିନ୍ନ ଦଳମଣ୍ଡଳ ଅପ୍ରତ୍ୟେକଦେଖ ଅଭିନ୍ନ ବୃତ୍ତ ଓ ଦଳ ମଣ୍ଡଳ
peduncle	ପୁଷ୍ପବଳାବୃତ		
peel	ଛିଲିକା	percolation water	ଆଜିପ୍ରବଣ ଜଳ
pentacyclic	ପଞ୍ଚଚକ୍ରୀ	periclinal	ପରିନନ୍ତ
penta delphous	ପଞ୍ଚସଂଘୀ	perigynous	ପରିଭାୟ

perithecium			peristomial area
perithecium	ଧାନୀ ଆବରଣ / ପେରିଥେସିଯମ୍	periderm	ପରିଦ୍ରକ, ବାହ୍ୟ ବଲକ, ବାହ୍ୟଚୋପା
perennation	ବର୍ଷାନ୍ତୁବର୍ଷାନ୍ତୁରେତ୍ତିତ	perigone, perigonium	ପରିଧାରେଣୀ
perennial	ବହୁବର୍ଷ	perigynium	ପରିବେଶକ, ପରିସାଧାନୀ
perfect cleavage	ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଦଳନ, ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଖ୍ୟନ	porigynous	ପରିଜାୟାଙ୍ଗୀ
perfect flower	ପୂର୍ଣ୍ଣ ପୁଷ୍ପ	perimedullary	ପରି ମଧ୍ୟକା
perfect stage	ପୂର୍ଣ୍ଣଙ୍ଗ ଅବସ୍ଥା	perimedullarystele	ପରିମଧ୍ୟକାରୟ
perfoliate	କାଣ୍ଡବେଶୀ	period	ଆବର୍ତ୍ତନ, ଅବଧୂ, କାଳ
perforation plate	ଛିଦ୍ରଣ ପଢ଼ିକା	periodic	ଆବର୍ତ୍ତ, ଅବଧୂୟ
perforation rim	ଛିଦ୍ରଣ ଫଳ	periodic elongation	ଆବଧୂକତା,
perianth	ପରିଜଳ ପୁଞ୍ଜ	periodic motion	ଆବଧୂକ ଚଳନ
periblem	ଉଚା ପ୍ରସ୍ତୁ	periodicity	ଆବଧୂକତା
pericarp	ଫଳାବରଣ	periodic table	ପର୍ଯ୍ୟାୟ ସାରଣୀ
pericentric inversion	ପରିକେନ୍ତ୍ର ଓଳଚଣ	periphery	ପରିଧି, ପରିସୀମା
perichaetium	ପରିଧାରକ	periplasm	ପରିଜୀବକ
periclinal chimaera	ପରିନତ ଆଗିକ ସଙ୍କର	perisperm	ପରିବାଜ, ପରିଭୂଣକୋଷ
pericycle	ପରିଚକ୍ର	peristome	ପରିଷ୍ଟୋମା, ପରିମୂଖ
		peristomial area	ପରିମୂଖୀ ଷେତ୍ର

peritheciun		phage
peritheciun	ପେରିଥେଶିଆମ	petaliform
perisporium	ପେରିସ୍ପୋରିଆମ	petaloid
peritrichy	ପରିକଣା	pest
permanent	ସ୍ଥାୟୀ	pest control
permanent heterosis	ସ୍ଥାୟୀ ସଙ୍କର ଓଜ	pesticide
permanent wilting point	ସ୍ଥାୟୀ ଖାରଁଳା ବିନ୍ଦୁ	phagosome
permanent wilting coefficient	ସ୍ଥାୟୀ ଖାରଁଳା ଗୁଣାଙ୍କ	phellem
permeable	ପାରଭେଦ୍ୟ	philid
permeablemembrane	ପାରଗମ୍ୟ ଟିଲ୍ଲୀ ଭେଦ୍ୟ ଟିଲ୍ଲୀ	petiole
peripetalous	ଦଳପରିଗତ	petiolate
periphysess	ପେରିଫାଇସ୍ସ	petiolate leaf
perispore	ରେଣ୍ଟାକେଲ, ପରିରେଣ୍ଟ	petiolule
perithallium	ପେରିଥାଲିଆମ	petrified
persistent	ସ୍ଥାୟୀ, ଅପାତୀ	phaeophyceae
personate	ସଂବୃତ	phaeoplast
pertusale	ବିଦରୟୁକ୍ତ	phage
petal	ଦଳ, ପାଞ୍ଚଢ଼ା	phage

phage phonotype		photosynthetic quotient
phage phonotype	ବିଭୋଜୀ ଲକ୍ଷଣ ପ୍ରରୂପ	photocatalyst
phagocyte	ଭକ୍ଷକ କୋଷ	photochemical
phanerogam	ସମୁଶ୍ରକ ଉଚ୍ଚିଦ	photogenesis
phanerophyte	ପ୍ରକଟ କଳିକ	photolysis
phase contrast	ଫେଜ କଣ୍ଟ୍ରାଷ୍ଟ, କଳା ଆବସ୍ଥା, ଲକ୍ଷଣୀୟ ପ୍ରତ୍ୱେଦ ପ୍ରୁଦର୍ଶନ	phoetic photoautotroph
phelloderm	ଭୁର୍ଜଭତା	photonastic
phellogen	ଭୁର୍ଜବ	photophilous
phenocopy	ଦୃଶ୍ୟପ୍ରତିରୂପ	photophobous
phenotype	ଦୃଶ୍ୟପ୍ରତିରୂପୀ, ଲକ୍ଷଣରୂପୀ	photoperiod
phenotypic variation	ଲକ୍ଷଣ ପ୍ରରୂପୀ ବିଭିନ୍ନତା	photosynthetic activity
phloem	ବାଲକ, ଫ୍ଲୋଏମ, କୋଷବାହୀ	photosynthetic apparatus
phloem parenchyma	ପୋଷବାହୀ ମୃଦୁଭିତକୋଷ	photosynthetic organ
phosphorescence	ଖାଦ୍ୟାଚନ, ପାସଫୋରେନ୍ସ	photosynthetic organism
photoactive	ଆଲୋକସ୍କର୍ତ୍ତମ	photosynthetic process
photobiology	ଆଲୋକ ଜୈବିକ	photosynthetic quotient
photocatalysis	ଆଲୋକ ଉତ୍ସପ୍ରେଣେ	ଉତ୍ସପଳ

photosynthate			physiogony
photosynthate	ଆଲୋକ ସଂଶୋଷଣ	phylletic	ଅନୁବଂଶୀୟ
photoperiodism	ଆଲୋକାବଧୁର, ଦୀପ୍ତି କାଳିତା, ପ୍ରଭାକାଳି	phyllode	ପ୍ରତ୍ରାଭ କାଣ୍ଡ
photo reactivation	ଆଲୋକ ପୁନଃ ସକ୍ରିୟତା	phycobiont	ଶୈବାଳାଂଶ
photostage	ଆଲୋକାବସ୍ଥା	phytology	ଶୈବାଳ ବିଜ୍ଞାନ
photo reduction	ଆଲୋକ ବିଜାରଣ	phylletic	ଅନୁବଂଶୀୟ
photo respiration	ଆଲୋକ ଶ୍ଵସନ	phyllody	ପ୍ରତ୍ରାଭି ବ୍ୟାଧ
photo stimulus	ଆଲୋକ ଉଦୟପକ	phyllode	ପ୍ରତ୍ରାଭ ବୃକ୍ଷ
photo system	ଆଲୋକ ସଂହ୍ରାଣ	phylogenous	ପର୍ଶ୍ରଙ୍ଗ
photo sensory cell	ଆଲୋକ ସଂବେଦୀ କୋଷିକା	phylophagus	ପର୍ଶ୍ରଙ୍ଗବୀ
phototaxis	ଆଲୋକାନୁଚଳନ	phyllotrophic	ପର୍ଶ୍ରଙ୍ଗମୀ, ରହ୍ରପର୍ଶ୍ରୀ
photo trophic	ଆଲୋକ ପୋଷିତ	phyllotaxis	ପର୍ଶ୍ର ବିନ୍ୟାସ
photo tropic	ଆଲୋକ ଅନୁବର୍ତ୍ତୀ	phylogeny	ବଂଶ ବିକାଶ
photo tactic	ଆଲୋକାନୁସାରୀ, ଭାନୁସାରୀ	phylum	ପର୍ବ
photo induction	ଆଲୋକ ପ୍ରବୋଚନ	physical drought	ଭୌତିକ ଜଳଭାବ
photon	ଫୋଟନ, ଆଲୋକରେଣ୍ଟ, ଭାଣ୍ଡ	physiological drought	ଜ୍ଞାଯାଦ୍ରିକ ଜଳଭାବ
		physiogony	ସ୍ଥରୂପ

physiognomy			phyto sociology
physiognomy	ରୂପାଭାସ, ରୂପାକୃତି	phylogenesis	ପାଦପୋତ୍ତବ, ଉଚ୍ଚିଦଜଗତ
physiographic factor	ଭୂମ୍ବୁତି କାରକ	phytogenetics	ଉଚ୍ଚିଦ / ପାଦପ ଜଳନ ବିଜ୍ଞାନ
physiography	ଭୂପ୍ରକୃତି	phytography	ଉଚ୍ଚିଦ / ପାଦପ ଚର୍ଷଣ
physiological race	କ୍ରୀଯାଭୂକ ପାତେକ	phytohormone	ଉଚ୍ଚିଦ / ପାଦପ ହରମୋଦ
physiological mechanism	ଶରୀର କ୍ରୀଯାଭୂକ କ୍ରୀଯାବିଧି	phytol	ଫାଇଟଲ
physiological resistance	କ୍ରୀଯାଭୂକ ପ୍ରତିରୋଧ	phytologist	ଉଚ୍ଚିଦ ବିଜ୍ଞାନୀ
physiology	ଜାବନ ପ୍ରକ୍ରିୟା, ପ୍ରକ୍ରିୟା ବିଜ୍ଞାନ	phytometer	ଉଚ୍ଚିଦ ମାପକ
physiologist	ଶରୀର କ୍ରୀଯାବିଜ୍ଞାନୀ	phytomorphology	ଉଚ୍ଚିଦ / ପାଦପ ଆକୃତି ବିଜ୍ଞାନ
physiology of growth	ବୃଦ୍ଧି-କ୍ରୀଯାବିଜ୍ଞାନ	phyto technology	ଉଚ୍ଚିଦ / ପାଦପ ଚୈଷଣ୍ୟିକ ସ୍ଥାନ
physiology of nutrition	ପୋଷଣ-କ୍ରୀଯା ବିଜ୍ଞାନ	phyton	ଉଚ୍ଚିଦକ, ଫାଇଟନ
physiology of reproduction	ପ୍ରଜଳନ କ୍ରୀଯାବିଜ୍ଞାନ	phyto pathogen	ଉଚ୍ଚିଦ / ପାଦପ-ବ୍ୟାଧି ଜାଇକ, ଉଚ୍ଚିଦ / ପାଦପ ବ୍ୟାଧିକାରି ଅଣ୍ଟୁ
phytamine	ଫାଇଟାମିନ, ଉଚ୍ଚିଦ ଆମାରନ	phyto-pathology	ପାଦପ-ବ୍ୟାଧିବିଜ୍ଞାନ
phytic acid	ବାଜିକ ଅମ୍ବୁ	phytoplankton	ଫାଇଟୋଫଲାଙ୍କଟନ, ଉଚ୍ଚିଦ ଫ୍ଲାକ, ଫ୍ଲାକ ଉଚ୍ଚିଦ
phytin	ବୀଜି	phyto sociology	ପାଦପ ସମାଜତତ୍ତ୍ଵ
phytochrome	ଉଚ୍ଚିଦ / ପାଦପ ଚର୍ଷଣ		
phytoedaphon	ଫାଇଟୋଏଡାଫନ		

phyto-toxin	ଉଚ୍ଚିଦ / ପାଦପ-ବିଷ		pitcher plant
phyto-toxin	ଉଚ୍ଚିଦ / ପାଦପ-ବିଷ	pinnati partite	ଅର୍ଦ୍ଧପକ୍ଷକ
phyto-toxic	ଉଚ୍ଚିଦ ବିଷକାରୀ, ଉଚ୍ଚିଦ ବିଷାକ୍ତ	pinnati sect	ଅତି ପକ୍ଷକ
		pinniform	ପକ୍ଷାକାର
phytotoxicity	ଉଚ୍ଚିଦ / ପାଦପ-ବିଷାକ୍ତତା	pinninerve	ପକ୍ଷଶିରାଳ
picnoxylic	ଶତ୍ରୁଦାରୀ	pinnule	ପକ୍ଷକୀ
pigment	ରତ୍ନକ, ରଙ୍ଗ, ରତ୍ନକ	pistil	ପିଣ୍ଡିଲ, ଫଳିକାଚକ୍ର, ସ୍ଥାନେଶର
pigment cell	ରତ୍ନକୋଣୀ, ରତ୍ନକୋଷ		
pileus	ଛିଡ଼ିକା	pistillate	ଫଳିକାଚକ୍ର, ସାନେଶଚମ୍ପୁଳୁ
piliform	କେଶାର	pistilode	ବନ୍ୟଫଳିକା
piliferous	ଲୋମଶ	pit	ଗର୍ଭ
pillar	ସ୍ତର	pit aperture	ଗର୍ଭଦ୍ୱାରକ
pilose	ଲୋମାକୃତି	pit canal	ଗର୍ଭକୂଳ୍ୟ
pinna	ପକ୍ଷକ	pit cavity	ଗର୍ଭ ଗହର
pinnatea compound leaf	ପକ୍ଷକ ଯୌଗିକ ପଡ଼	pit chamber	ଗର୍ଭକୋଷ
pinnate leaf	ପକ୍ଷକ ପଡ଼	pit field	ଗର୍ଭ ଷେତ୍ର
pinnate venation	ପକ୍ଷକ ଶିରାବିନ୍ୟାସ	pit membrane	ଗର୍ଭ ଝିଲ୍ଲୀ
pinnatifid	ଅତି ପକ୍ଷକ	pitted	ଗର୍ଭମୟ
pinnatilobe	ପକ୍ଷପାଳି	pitcher plant	କମଣ୍ଠଳୁ ଉଚ୍ଚିଦ, ଘଟଚକ୍ରୀ ପାଦପ

pith			plasmodium
pith	ମଜା	plant	ଉଚ୍ଚିଦ
pith cavity	ମଜା ଗହର	plant debris	ଉଚ୍ଚିଦାବଶେଷ
pith ray	ମଜା ଅର	plant community	ଉଚ୍ଚିଦ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ
placenta	ଲୁଣବକ୍ଷ	plant kingdom	ଉଚ୍ଚିଦଜଗତ
placentation	ଲୁଣ ବନ୍ଧନ	plantation	ରୋପଣ, ରୋପଣ ପ୍ରସଳ
placentation axile	ଅକ୍ଷୀୟ ଲୁଣବନ୍ଧନ	plantlet	ଶୁଦ୍ଧ ଉଚ୍ଚିଦ
placentation margin	ଧାରୀୟ ଲୁଣବକ୍ଷନ.	plant pathology	ଉଚ୍ଚିଦ ରୋଗ ବିଜ୍ଞାନ
placentationsuperficial	ପୃଷ୍ଠ ଲୁଣବନ୍ଧନ	plaque	ମଦା
plagiotropic	ଡୀଏୟିକାନ୍ତୁବର୍ଗନ	plasma	ଲସିକା, ଜୀବକ, ରସ
plaited	ଗଲିତ	plasma gene	ଜୀବକ ଜିନ୍
plankton	ପ୍ଲାକନ, ପ୍ଲାଙ୍କନ	plasma lema	ଜୀବକ ଟିଲ୍ଲା
plankton bloom	ପ୍ଲାକ ଗୁଞ୍ଜ / ପୁଷ୍ଟନ	plasmid	ପ୍ଲାକମିଡ଼
planktonic ecosystem	ପ୍ଲାକନୀ ପରିତ୍ତ	plasmogamy	କୋଣିକା ରସ ଯୁଗ୍ମନ.
plant ecology	ଉଚ୍ଚିଦ ପରିସ୍ଥିତିକି, ଉଚ୍ଚିଦ ପରିବେଶ ବିଜ୍ଞାନ	plasmodesma	ଯୁଗମୋଗାନି
plant form	ଉଚ୍ଚିଦରୂପ		ଜୀବକ ଯୋଜକ,
planogametic	ଚଳ ଯୁଗ୍ମକୀ	plasmodesmid	ଯୁଗମୋଡ୍ରୋପ୍ଲାସମ୍
plano spore	ଚଳରେଣ୍ଟୁ	plasmodium	ସଂଜୀବକ, ପ୍ଲାଙ୍କମୋଡ଼ିଆମ୍

plasmolysis			pollen
plasmolysis	ଜୀବକ ସଂକୋଚନ	plexus	ଜାଳକ, ଜାଳିକା
plasmoptysis	ଜୀବକ ସ୍ଥୋଟନ	plicate	ଲୁହୁଡ଼
plasticity	ନମନୀୟତା	ploidy	ସୂତ୍ରଗୁଣିତା
plastomere	ଲବକାଂଶ	pliometry	ବହୁଦଳର୍ତ୍ତ
plastid	ଲବକ, ପ୍ଲାଷିଡ଼	plumule	ଭୂଣକାଣ୍ଡ
plastogamy	ସଂୟୁଗ୍ନତା	pluvilocular	ବହୁକୋଷୀୟ
plectenchyma	ଫ୍ଲେକ୍ଟେନ କାଇମା	pluvi foliate	ବହୁପଡ଼ୀ
plectostele	ପଟୀଳ ସ୍ତର	plus strain	ସକରାତ୍ମକ ବିଭେଦ
pleiophyllous	ଅତିପର୍ଯ୍ୟ୍ୟୀ	pneumatophore	ଶ୍ଵେତମୂଳ, ବାୟୁ ଶ୍ଵେତମୂଳ
pleiotropy	ବହୁପ୍ରଭାବତା	pod	ଶିମ୍
pleiophagus	ଅନେକ ଭକ୍ଷଣ, ବହୁଭକ୍ଷଣ	polar bodies	ମେରୁପିଣ୍ଡ, ଧୂଚର୍ଣ୍ଣ
pleotropic	ବହୁପ୍ରଭାବୀ	polar group	ମେରୁ ପୁଞ୍ଜ
pleomorphic	ବହୁରୂପୀ	podium	ପାଦ
pleomorphism	ବହୁରୂପତା, ବିବିଧ ରୂପତା	podecium	ପ୍ରବୃତ୍ତ
pleosporous	ବହୁରେଣ୍ଟକ	polarity	ମୌରବତା, ଧୂଚନ୍ଦତା
plerome	ଓନ୍ତପ୍ରସ୍ତୁ, ରମଳନ	polard	ମୁଣ୍ଡକ
pleurocarpus	ଶାଖାକ୍ର ଫଳୀୟ	pollen	ପରାଗ

pollen chamber			poly ploidy
pollen chamber	ପରାଗକୋଷ	poly arch	ବହୁ ସାଂଖ୍ୟ. ବହୁ ଅର୍ଦ୍ଦିକ
pollen grain	ପରାଗରେଣ୍ଟ, ପରାଗକଣିକା	polycarpellary	ବହୁଫଳିକା
pollen mass	ପରାଗପୂଞ୍ଜ	polychasium	ବହୁଶାଖ
pollen morphology	ପରାଗ ଆକୃତି ବିଜ୍ଞାନ	polycyclic	ବହୁଚକ୍ର
pollen mother cell	ପରାଗ ମାତୃକୋଷ	polycotyledonous	ବହୁଭୂଣପଡ଼ୀ
pollen-sac	ପରାଗ ଥଳି, ପରାଗ ପୁଟ	polyembryony	ବହୁଭୂଣିତା
pollen tube	ପରାଗ ନଳୀକା	polygene	ବହୁଳ ଛିନ୍ଦ
pollination	ପରାଗଣ	polymer	ବହୁକାଳରଣ
pollination-cross	ପର ପରାଗଣ	polymerization	ବହୁକାଳରଣ
pollination self	ସ୍ଵପରାଗଣ	polymorph	ବହୁରୂପୀ
polliniferous	ପରାଗପ୍ରସ୍ତୁ	polymorphism	ବହୁରୂପତା
pollinium	ପରାଗ ପିଣ୍ଡ	polynucleotide	ମଳି ବିଲୁଳଓତାଇତ୍ତ
pollinodium (antheridium)	ପୁଧାନୀ	polypeptide	ମଳି ଯେପଚାଇତ୍ତ
pollution	ପ୍ରଦୂଷଣ	polyplanetic	ବହୁଚକ୍ର
Polyadelphous	ବହୁକୁଳୀ	polyplanetism	ବହୁଚକ୍ର
Polyandrous	ବହୁକେଶରୀ	polyphylogeny	ବହୁଦୟ ବିଜାଗ
Poly andry	ବହୁକେଶରତ୍ତ	polyploid	ବହୁରୂପୀତ
		polyploidy	ବହୁରୂପିତା

polypetalous			post drwinian
polypetalous	ପୃଥକ୍ ଦଳୀୟ, ବହୁଦଳୀୟ	porometer	ରହ୍ମାପଯନ୍ତ, ସେପମାପା, ପୋରୋମିଟର ରହ୍ମାପା
polyphyletic	ବହୁ ମୂଳୋଭବ	population	ଜୀବସଂଖ୍ୟା, ଜନସଂଖ୍ୟା
polyphylous	ବହୁପତ୍ରୀ	population density	ଜୀବସଂଖ୍ୟା ଘନତା, ଗଣସାହୁତା
Polyribosome	ପଲିରାଇବୋଜମ	population genetics	ଜୀବସଂଖ୍ୟା ଅନୁବଂଶିକୀ
polysaccharide	ପଲିସାକାରାଇଡ୍	poricidal	ରହ୍ମାପ୍ରୟୁଚ୍ଚୀ
Poly sepalous	ଅସଂଲଗ୍ନ ବୃତ୍ତିକ, ବହୁବୃତ୍ତିକ	porogamy	ଶ୍ଵେତପଙ୍ଗମୀ, ଛିତ୍ର ସଙ୍ଗମୀ
Poly spermous	ବହୁବୀଜୀ	porometer	ରହ୍ମାପଯନ୍ତ, ସେମାପା, ରହ୍ମ ମାପା
Poly siphonic	ବହୁନାଳୀ	porous	ରହ୍ମୀ
polysome	ପଲିଜୋମ୍	position effect	ମୁଢ଼ି ପ୍ରଭାବ
polysporangium	ବହୁବୀଜାଶ୍ରୀ ଧାନୀ	premature	ଅପକ
polystamenous	ବହୁ ପୁନେଶରୀ	prevention	ନିରୋଧ
polystelic	ବହୁତ୍ତମୀ	positively geotropic	ସୁନ୍ଦର୍ଯ୍ୟାବର୍ଗନ
Polyxylic	ବହୁଦାରୁକ	positively heliotropic	ସୁନ୍ଦର୍ଯ୍ୟାନୁବର୍ଗନ
Polytrichous	ବହୁରୋମୀ	positively hydrotropic	ସୁନ୍ଦରଳାନୁବର୍ଗନ
pome	ପୋମ୍ (ଏକ ଜାତିର ଫଳ)	posterior	ପରାତବର୍ତ୍ତୀ
pomology	ଫଳବିଜ୍ଞାନ	post darwinian	ଡାର୍ଵିନନୋଭର

post fertilization

post fertilization

potometer

powdery mildew

powdery scab

practical

precipitation

preadoptive mutation

predisposed

predisposition

pre foliation

pre potency

pre mature

persevere

preservative

preventive

presentation time

pressure

ସୁରୁନୋଭର

ପୋଟୋମିଟର

ଶାଗ, କୁଣ୍ଡ ଉଚ୍ଚିଦ

ବୂର୍ଣ୍ଣୀ ଶ୍ଵେତକ, ପାଉଶିଆ

ବୂର୍ଣ୍ଣୀଲ ଯାଦୁ

ପ୍ରାଯୋଗିକ

ଅଧିକ୍ଷେପ, ବସିଯିବା

ପୂର୍ବାନ୍ତକୁଳୀ ନବୋଭବନ

ପ୍ରାକ୍ ପ୍ରବୃତ୍ତ

ପ୍ରବଣତା

କଳିକା ପତ୍ର ବିନ୍ୟାସ

ପ୍ରାକ୍ ଶକ୍ତି

ଅପକ୍

ପ୍ରାକ୍ କ୍ରମକ

ପରିରକ୍ଷକ

ନିରୋଧକ

ପ୍ରଦର୍ଶନ କାଳ

ଚାପ

pressure deficit

pressure diffusion

pressureosmotic

pressureturgor

pressurewall

pressuresuction

pressurepositive

pressurenegative

pressureroot

prickle

primary androgenial cell

ପ୍ରାଥମିକ ଫୁଲନକ

କୋଷିକା

primary axis

primary foliation

primary meristem

primary root

primary trisomic

primer

ଚାପ ନ୍ୟନତା

ଚାପ ବିଷରଣ

ପାରସ୍ପରି ଚାପ

ରସ ସ୍ଥୀତି ଚାପ

ଭୀତି ଚାପ

ସଂଶୋଷଣ ଚାପ

ସୁଭ ଚାପ

ବିଯୁକ୍ତ ଚାପ

ମୂଳକ ଚାପ

ଶିତାଗ୍ର

ପ୍ରାଥମିକ ଫୁଲନକ

କୋଷିକା

ପ୍ରାଥମିକ ଅନ୍ତ

ପ୍ରାଥମିକ ଶଳନ,

ପ୍ରାଥମିକ ପତ୍ରଧାରଣ

ପ୍ରାଥମିକ ପ୍ରବିରାଜୀ

ପ୍ରାଥମିକ ମୂଳ

ପ୍ରାଥମିକ ଏକାଧ୍ୟସୂଚୀ

ପ୍ରାରମ୍ଭକ, ପ୍ରାରମ୍ଭର

primordial leaf		proplastid
primordial leaf	ଆଦିପର୍ଣ୍ଣ	productivity-net
primordial pit	ଆଦି ଗର୍ଭ	productivity-secretory
primordium	ଆଦ୍ୟକ	productivity-waste
principal axis	ମୁଖ୍ୟ ଅକ୍ଷ	proembryo
prismatic	ତ୍ରିଧାରୀ	prophylactic
prismatic cell	ତ୍ରିଧାରୀ କୋଡ଼ିକା	progametangium
probability	ସମ୍ଭାବ୍ୟ	progeny
probasidium	ପ୍ରୋବେସିଡ଼ିଆମ୍	progression
procambial strand	ଆଦି ବିବର୍ତ୍ତକୀ ରଞ୍ଜୁ	prokaryotic
procaryotic (prokaryotic)	ଧାକୀନ୍ୟକୀ, ପ୍ରନ୍ୟକ୍ଷିଯ	prolamellar body
processing	ସଂସାଧନ, ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ	proliferation
procerus	ପ୍ରାଂଶୁ	prolongation
procumbent	ନଦିତ	promeristem
producer	ଉତ୍ସାଦକ	promycelium
productivity	ଉତ୍ସାଦକତା	pronucleus
productivity primary	ପ୍ରଥମିକ ଉତ୍ସାଦକତା	propagation
productivity secondary	ମାଧ୍ୟମିକ ଉତ୍ସାଦକତା, ପରବର୍ତ୍ତ ଉତ୍ସାଦକତା	proplastid

prophage			provasicular
prophage	ପ୍ରୋଫାଇ, ଅଦ୍ୟାବସ୍ଥା	protolysis	ପ୍ରବିଳୟ
prophyll	ଅଦ୍ୟପଡ଼ୁ	protocorm	ଆଦିଧନ କର
prop root	ସ୍ମରମୂଳ	protonema	ପ୍ରାଙ୍ଗୁତ
prophylaxis	ବ୍ୟାଧ ପ୍ରତିରୋଧ	proterandry	ପୁ ପୂର୍ବତା
prophyll bracteole	ଉପ ପଡ଼କ	proterogyny	ସୀ ପୂର୍ବତା
prosenchyma	ପ୍ରଲମ୍ ପେଶୀ	protoplast	ପ୍ରଜୀବକ
prosthetic group	ସଂଯୋଗୀ ପୁଣ୍ଡ	protophloem	ପ୍ରାକ କୋଷବାହ
prostrate	ପ୍ରଶାୟୀ, ଭୂମିଶାୟୀ	protophyta	ଆଦି ଉତ୍ତିଦ
protandrous	ପୂର୍ବ ପୁପକ	protoderm	ଆଦି ଦକ
protection	ପ୍ରତିରକ୍ଷା	protophyll	ଆଦିପଡ଼
protective barrier	ରକ୍ଷଣ ଅବରୋଧ	protoplasm	ଆଦି ଜୀବକ/ପ୍ରଜୀବକ, ଜୀବ ଆଦିରସ
protein	ପ୍ରୋଟିନ, ପୁଷ୍ଟିସାର	protoplasm stream	ପ୍ରବାହକ
protein synthesis	ପୁଷ୍ଟିସାର ସଂଶ୍ଲେଷଣ	protostele	ଆଦିଷ୍ଟନ
proteolysis	ପୁଷ୍ଟିସାର ବିଲୟନ	protosterigmata	ପ୍ରାକ, ପ୍ରାଙ୍ଗୁତ
protease	ପ୍ରୋଟିଏଜ୍	prototrophe	ଆଦିପୋଷିତ
proteolytic	ପୁଷ୍ଟିସାର ବିଲୟା	prototype	ଆଦି ପ୍ରରୂପ
protista	ଆଦ୍ୟଜୀବ	protoxylem	ପ୍ରାକ, ଦାରୁ
prothallus	ପ୍ରଥାଳୀକ	provasicular	ପ୍ରାକ, ବାହୀ
protogynous	ପୂର୍ବ ସୀ ପକ୍ଷ		

provascular tissue		pyriform
provascular tissue	ପ୍ରାକ୍ ବାହୀପେଶୀ	puberulent
provascular meristem	ପ୍ରାକ୍ ବାହୀ ପ୍ରବିଭାଜା	pubescent
provirus	ପ୍ରାକ୍ ଭୂତାଣ୍ଡୁ	puffball
proximal	ସମୀଏ	pulsating activity
pseudoallee	ମାୟା ପାଲଟ ପିଣ୍ଡ	pulse
pseudoandry	ମାୟା ସୁରୁଳ	pulvarulunt
pseudoaxis	ମାୟାକ୍ଷ	pulvinous
pseudobulb	ମାୟାକନ୍ଦ	punctate
pseudocarp	ମାୟାଫଳ	pure culture
pseudocilia	ମାୟା ପକ୍ଷାଭ	pure line
pseudo dominance	ମାୟା ପ୍ରଭାବିତା	pure bred
pseudoelaters	ମାୟା କ୍ଷେପକ	purity of gametes
pseudo embryo	ଆଭାସି ଭୂଣ	pulp
pseudo gamy	ମାୟା ସୁରୁଳ	pustule
pseudophore	ମାୟା ବୃତ୍ତକ	putre faction
pseudo psychrophyle	ମାୟା ହିମପ୍ରିୟ	pycnoxylic
pseudo vacuole	କୁଟଧାନୀ	pyrenoid
pteridophyte	ଚୋରିଡୋ ପାଇଚା	pyriform
ptyxis	ପର୍ଶବଳନ	ପିଆରାକାର, ପିକ୍ଲୁକିରଳି

quadrant

quinquennial

	Q		
		quadripinnate	ଚତୁର୍ଥପିଲ୍ଲକୀ
		quadriplex	ସମସ୍ତୁତାବୀ, ସ୍ଥଃ ଚତୁର୍ଗାଜିନ୍ (AAAA)
quadrant	ଚତୁର୍ଥାଂଶ	quadriscutate	ଚତୁର୍ବର୍ମ
quadrat	ବର୍ଗଶାକଳୀ, ବର୍ଗଜଳିକା	quadrivalent	ଚାରିବାହୁ, ସ୍ଥାତୁର୍ବର୍ମ
quadrate	ବର୍ଗକାର ଷେଟ୍	quadruplex	ଚତୁଷ୍ପତ୍ର
quadrilobe	ଚତୁଃଫଳୀ	qualitative	ବୁଣାଦ୍ଵାକ
quadrilobate	ଚତୁଃଷ୍ଟ୍ରୋଳୀ	qualitative longday plant	ବୁଣାଦ୍ଵାକ ଦାର୍ଢ ଦିବାଲୋକ ଉତ୍ତିଦ
quadri capsular	ଚତୁଃ ସଂପୁଟା	qualitative inheritance	ବୁଣାଦ୍ଵାକ ବଂଶଗଡ଼ି
quadri florus	ଚତୁଃ ପୁଷ୍ଟା	qualitative shortday plant	ବୁଣାଦ୍ଵାକ କ୍ଷୁଦ୍ର ଦିବାଲୋକ ଉତ୍ତିଦ
quadri furcate	ଚତୁଃ ଶାଖାୟ	quadri nomials	କାଣ୍ଡସୋମ, ଚତ୍ତାସୋମ
quadri locular	ଚତୁଃଷ୍ଟ୍ରୋଟରୀ, ଚାରିଘରିଆ	quantosome	ଅରିଳିଷ୍ଟିତ ପରିମାଣ, କାଣ୍ଡମଣ
quadri loculicidal	ଚତୁଃ ଗହର ଷ୍ଟୋଟା	quarantine	ସଂସର୍ଜିରୋଧ, ସଂକ୍ରମଣ ପ୍ରତିରୋଧକ
quadri loculicidal dehiscence	ଚାରଟି ଖାଲୁଆ ଘରଥବା, ଚତୁଃ ଗହରଷ୍ଟୋଟା ସ୍ଟୋଚନ	quarantine order	ସଂକ୍ରମଣ ପ୍ରତିଶୋଧ
quadri nucleate	ଚତୁଃନ୍ୟଷ୍ଟିକ	quaternary structure (quaternate)	ଚତୁର୍ଥକ ଗଠନ, ଚତୁର୍ଥକ ସଂରଚନା
quadri phyllous	ଚତୁଃପର୍ଣ୍ଣୀ	quinquennial	ପଞ୍ଚକୀ, ପାଞ୍ଚବର୍ଷରେ ଥରେ

<u>quique</u>			radio spemic
quinque	ପଞ୍ଚ	racemule	ରେସମିକ
quininate	ପଞ୍ଚବଳ	rachilla	ପ୍ରାକ୍ଷକ
quinquefolious	ପଞ୍ଚପର୍ଣ୍ଣୀ	rachis (axis)	ପ୍ରାପ୍ତ
quinone	କିନୋନ୍	rachion	ସୁହାଷ୍ଟ, ଚରମ ଅନ୍ତ
quiescent	ନିଷ୍ଠକ	radialaxis	ଅଚାଷ
quiescent centre	ନିଷ୍ଠକ କେନ୍ଦ୍ର	radial bundle	ଅରବିଡ଼ିକ
quartermate	ଚତୁର୍ଥଭାଗୀ	radial stigma	ଅରୀୟ ଫଳିକାଶୀର୍ଷ
quotient	ଭାଗପକ	radially symmetrical	ଅରୀୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠନ
quotient, respiratory	ଶ୍ଵସନ ଭାଗାଙ୍କ, ଶ୍ଵସନ ଭାଗପକ	radiation growth	ବିକିରଣ ପ୍ରଗରହଣ/ବୃଦ୍ଧି
R		radicle	ଭୂଣମୂଳ
		radicose	ଭୂଣମୂଳିକ
		radiculiformis	ମୂଳାଙ୍କୁରତୂପୀ
		radioactive	ରେଜଣ୍ଟ୍ରିସ, ରେଜରଦଗର
rabies virus	ଜଳାତକ ଭୂତାଣ୍ଣୁ, ରାବିସ ଭୂତାଣ୍ଣୁ	radiobiology	ବିକିରଣ ଜୀବ ବିଜ୍ଞାନ
race	ପାଠକ	radioecology	ବିକିରଣ ପରିପାର୍ଶ୍ଵ ବିଜ୍ଞାନ
raceme	ଅସୀମ ସ୍ରବକ, ରେସମି	radio isotope	ସମୟାନିକ ରେଜଦଗାର ରେଣ୍ଡିଂ ଆଇସୋଟୋପ
racemose branching	ଅସୀମ ଶାଖା	radio spemic	ଅରୀୟ ବୀଜ
racemose	ଅସୀମାଷ୍ଟ		

radius			raw humus
radius	ଅର, ବ୍ୟାସାର୍ଦ୍ଦ	random distribution	ଯାଦୃତ ପରିବର୍ଣ୍ଣନ
raffinose	ରାଫିନୋଜ, କାର୍ପାସ ଶର୍କରା, ତୁଳା ଶର୍କରା	random event	ସମସ୍ୟବ ଘଟଣା
rain forest	ବୃକ୍ଷ ବନ	random genetic drift	ଯାଦୃତ ଅନୁବଂଶିକ ବିଚଳନ
ramal	ଶାଖୀୟ	random number	ସମସ୍ୟବ ସଂଖ୍ୟା
ramentum	ଶଳକାବରଣ	random sample	ସମସ୍ୟବ ନମ୍ବନା
rameous	ସଶାଖ	random sampling	ସମସ୍ୟବ ପ୍ରତିଚିନ୍ତନ, ନମ୍ବନା ସଂଗ୍ରହ
ramicolous	ଶାଖାବାସୀ		
rami	ଶାଖା	random selection	ସମସ୍ୟବ ନନୋନୟନ
ramification	ପ୍ରଶାଖନ	randomization method	ଯାଦୃତୀକରଣ ପ୍ରଶାଳୀ,
rami florous	ଶାଖାପୁଷ୍ପୀ		ସ୍ଥନକ ପ୍ରଶାଳୀ
ramiform	ଶାଖାକାର	realm	ପରିମଣିଲ, କ୍ଷେତ୍ର
ramose	ବହୁଶାଖ	regression coefficient	ସମାଶ୍ରୟତା ଗୁଣାଳୀ
ramiparous	ଶାଖାପ୍ରସ୍ତୁ	representation sample	ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱକାରୀ ନମ୍ବନା
ramular gap	ଶାଖା ଅତିରିକ୍ତ, ଶାଖାପାଳି	raphe	ସର୍ବି ରେଖା
ramulus	ପ୍ରଶାଖା	rephide	ସୂଚୀ ସ୍ଥିକା
ramus	ଶାଖା	rasse	ଉପଜାତି
random analysis	ଅନାୟତ ବିଶ୍ୱେଷଣ, ଯଦୃତ ବିଶ୍ୱେଷଣ	raw humus	ଅପକ୍ଷ ଖତିର, ଅପକ୍ଷ ହୃଦୟମୟ

ray cell			redifferentiation
ray cell	ଅରକୋଷ	reciprocal translocation	ପାରିସ୍ଥରିକ ପରିଚଳନ,
ray floret	ମରିଚି ପୁଷ୍ଟକ, ଅରପୁଷ୍ଟକ	recline	ବୃକ୍ଷକୁମ ପରିଚଳନ
ray fungus	ଅରକବଳ	recombination	ନମ୍ବାଗ୍ରୀ, ନଇଁପୁତୁଥୁବା
reaction	ପ୍ରତିକ୍ରିୟା	recombinant	ପୁନଃ ସଂଯୋଜନ
reaction time	ପ୍ରତିକ୍ରିୟା କାଳ	recombinant gene	ପୁନଃ ସଂଯୋଜୀ
reaction realm	ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପରିମଣ୍ଡଳ	recombinant DNA	ପୁନଃ ସଂଯୋଜୀ କିନ୍ତୁ
recapitulation	ପୁନରାବର୍ତ୍ତନ	recon	ରେକନ
recapitulation theory	ପୁନରାବର୍ତ୍ତନ ବାଦ	reconcile	ସାମାଧାନ
receptacle	ପୁଷ୍ଟପାଠ, ପାନାଷ,	reconnaissance of vegetation	ଶାକାଳି ପ୍ରାଥମିକ ସର୍ବେଷଣ
	ପୁଷ୍ଟଧାରିକା	recti flours	ସମାନର ପୁଷ୍ଟାଷୀ
receptive	ଗ୍ରହୀ	rectimurate	ରତ୍ନ ପ୍ରକଟକୀ
receptive DNA	ଗ୍ରହୀ ଡି.ଏନ.ୱ	rectinerved	ସମାନର ଶିରାଳ
recessive	ଅପ୍ରକଟ, ପ୍ରଶାପସାରା	rectiserial	ସରଳଧାରା
recessive character	ପରପସାରାଶୂଣ୍ୟ	recumbent	ଅର୍ଦ୍ଧଶାୟୀ
recessive epistasis	ଅପ୍ରକଟନ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି	recurrent parents	ପୁନଃ ପୌନିକ ପିତାମାତା
recessive mutation	ଅପ୍ରକଟନ ନବୋତ୍ଥବନ	recurved	ଉର୍ମିଳ ବକ୍ରଯୁକ୍ତ
reciprocal crossing	ପାରିସ୍ଥରିକ ସଙ୍ଗମନ ବୃକ୍ଷକୁମ ସଙ୍ଗମ	redifferentiation	ପୁନଃ ବିରେଦନ

red-drop			repens
red-drop	ଲୋହିତପାତ	regular flower	ପ୍ରତିସମ ପୁଷ୍ଟ, ନିୟମିତ ପୁଷ୍ଟ
reed	ଏରକା, ସତରା	regular	ନିୟମିତ
red-infra	ଅବଲୋହିତ	regulator	ନିୟାମକ, ନିୟନ୍ତକ
reduced cell	ସମାନିତ କୋଶିକା, ହୃଦୀକୋଷ	regulator gene	ନିୟନ୍ତକ ଜିନ
reduction	ବିକାଶ, ହ୍ରାସ / ନ୍ୟୁନିକ	rehophyte	କ୍ଷାର ଉଚିତ
reduction division	ନ୍ୟୁନକ ବିଭାଜନ, ବିକାଶ ବିଭାଜନ	rehotaxis	କ୍ଷାରାନ୍ତୁଚଳନ
reduplicate	ପ୍ରତିବଳିତ, ପୁନଃବଳିତ	reinfection	ପୁନଃ ସଂକ୍ରମଣ
reflexed margin	ବହିନ୍ତ ଧାର	rejuvenation	ଫୁଲଃଫୁଲାଯନ, ଫୁଲାଯୋବନ
reflorescence	ପୁନଃପୁଷ୍ଟ	relative turgidity	ଆପେକ୍ଷିକ ସ୍ୱାତି
relative turgidity	ଆପେକ୍ଷିକ ରସସ୍ୱାତି	relict	ଅବଶିଷ୍ଟ
relative transpiration	ଆପେକ୍ଷିକ ଉସ୍ତେଦନ	remiform	ଦକ୍ଷିଣାବର୍ତ୍ତୀ ରୂପ
regeneration	ପୁନଃ ଉପାଦନ, ସୁନର୍ଜିବନ	rennin	ରେନିନ
regenerative cell	ପୁନଃଉପାଦକ କୋଶିକା	repand	ଉଚଙ୍ଗିତ, ଉଚାଙ୍ଗାୟିତ
regma	ଏରଣ୍ଡକୀ, ରେଗମା, ଫୋଟକାର୍ଲି ଜାଗା	replication	ପ୍ରତିଗଠନ
regmacarp	ବିଭଙ୍ଗୀପଳ	replicate wall	ପ୍ରତିବଳିତ ଛାତି, ପ୍ରତିକୃତିତି
		replum	ମାୟାପଟ
		repens	ପ୍ରଶାୟୀ

reptans			retardation
reptans	ପ୍ରଶାୟୀ	resonance	ଅନୁଦାନ
repression	ପ୍ରବମନ	respiration	ଶ୍ଵସନ
reproduction	ପ୍ରଜନନ	respiratory cavity	ଶ୍ଵସନ ଗହୁର
reproduction-asexual	ଅଲିଙ୍ଗୀ ପ୍ରଜନନ	respiratory enzyme	ଶ୍ଵସନ ସଂଦର୍ଭକ
reproduction-sexual	ଲିଙ୍ଗୀୟ ପ୍ରଜନନ	respiratory inhibitor	ଶ୍ଵସନ ନିରୋଧକ
reproduction-vegetative	ଆଣୀୟ ପ୍ରଜନନ	respiratory quotient	ଶ୍ଵସନ ଭାଗାଙ୍କ/ଭାଗପଳ
reproductive-cycle	ପ୍ରଜନନଚକ୍ର	respiratory root	ଶ୍ଵସନମୂଳ
reproductive-organ	ଜନନେହିୟ, ଜନାନାଙ୍ଗ	respiroscope	ଶ୍ଵସନଦର୍ଶୀ
repulsion	ବିକର୍ଷଣ	reponse	ଅନୁକିଯା
repellant	ବିକର୍ଷକ	ressurection plant	ପୁନର୍ଜୀବୀ ଉଭିଦ
reserve product	ସଂରକ୍ଷି ଦ୍ରୁବ୍ୟ	restans	ଦୀର୍ଘୟୀୟ
resin	ଉଦ୍ବାସଳ, ରାଳ, ଧୂମକ, ଝୁଣ୍ଡା	resting period	ବିଶ୍ରାମ ଅବଧି, ସୁପ୍ରକାଳ
resistance	ପ୍ରତିରୋଧ	resting spore	ସୁପ୍ରରେଣ୍ଟୁ
research	ଗବେଷଣା, ଅନୁସରାନ	resting cell	ସୁପ୍ରକୋଷ
reasarcher	ଗବେଷକ	resupinate	ଅଧ୍ୟବ୍ୟସ୍ଥ, ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ, ଉପରପଟ ତଳକୁ ରଖିବା
resource	ସମ୍ପଦ, ସାଧନ, ବିଭବ	resuspension	ପୁନଃ ନିଲମ୍ବନ
resolving power	ବିଘୋଜନ କ୍ଷମତା	retardation	ହ୍ରାସନ

retentiveness			rhizotaxis
retentiveness	ଧାରଣା କ୍ଷମତା	rehophyte	କ୍ଷାର ଉଚ୍ଚିଦ
reticular density	ଜାଲକ ଘନତା	rheoplanktion	ଧାରପୁନ୍ଦରକ
reticulum	ଜାଲିକା	rheotaxis (rheotropism)	ଶାରକୁବର୍ତ୍ତନ, ସ୍ଥାବବର୍ତ୍ତନ
retiform	ଜାଲିକା ଭକ୍ତି	rhizine	ଆଦିମୂଳିକା
retinaculum	ଧାରକ	rhizocarpic	ମୂଳାପକୀ
reticulate	ଜାଲମୟ	rhizocyst	ମୂଳା ପୁଣୀ
reticulate venation	ଜାଲମୟ ଶିରାବିନ୍ୟାସ	rhizogenic	ମୂଳା ପ୍ରସ୍ତୁତ
retrose	ପରମୂଖ	rhizoid	ମୂଳାଭ
retrogression	ପ୍ରତିକ୍ରମଣ	rhizoidalnode	ମୂଳାଭ ପବସନ୍ତି
retro culture	ପୁନଃସମ୍ବର୍ତ୍ତନ	rhizomatous	କହିଲ
retuse	ନଢାଗ୍ର	rhizodermis	ମୂଳଦତ୍ତା
reverse mutation	ପ୍ରତିବର୍ତ୍ତ ନବୋଡ଼ବନ	rhizome	ଧାରକ କନ୍ଦ
reverse transcription	ପ୍ରତିବର୍ତ୍ତ ଅନୁଲେଖନ	rhizomorph	ମୂଳରୂପ
reversion	ପ୍ରତିବର୍ତ୍ତନ, ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ ପରିବର୍ତ୍ତ୍ୟ	rhizopodium	ମୂଳପାଦ, ଜଟାପାଦ
reversible	ଉତ୍କ୍ରମଣୀୟ	rhizophore	ମୂଳ ଧାରିକା
revolute	ବହି ବର୍କିତ	rhizoplane	ମୂଳ ତଳିଯ
rhamnose	ରାମନୋଜ, ରଙ୍ଗ ରୋହିଟ ବର୍ଷ	rhizosphere flora	ମୂଳମଣ୍ଡଳ ଶାକାଳୀ
		rhizotaxis (reho- କ୍ଷାର, ସୋଡ଼ିଆମ ମୁକ୍ତ) reho- ଧାର, ଧାର ପ୍ରବାହ	ମୂଳନ୍ୟାସ

rhodophyceae			root hair
rhodophyceae	ଲୋହିତ ଶୈବାଳ	ringent corolla	ବିବୃତ ଦଳମଣ୍ଡଳ
rhodo sporous	ଲୋହିତ ରେଣ୍ଟୁକା	ringest flower	ବିବୃତ ପୁଷ୍ପ, ମୁହଁଖୋଳା ପୁଲ
rhynchosporous	ଚଞ୍ଚୁ ରେଣ୍ଟୁକା	ringing	ବିବଳୟନ
rhythm	ଲୟ, ରାଗିଣୀ	ring porous	ବଳୟରକ୍ତିତ
rib	ପଞ୍ଜରାହାଡ଼, ଶିର	ring net	ବଳୟଜାଳ
rib meristem	ପଞ୍ଜରା ରେଖା ପ୍ରବିଭାଳୀ	riparian	ନଦୀଭୀରବର୍ତ୍ତୀ
ribo nucleic acid	ରାଇବୋନ୍ୟୁକ୍ଲିକ୍ ଏସିଡ୍	rivulose	ସରିତ ରେଖା, ରିଭୁଲୋଇସ୍
ribosme	ରିବୋଜୋମ୍	RNA	ଆର.ଏନ.ଏ
ribulose biphosphate	ରିବୁଲୋଇ ବାରପଥଫେଟ	roapy milk	ବଳିତ କ୍ଷାର
ricketsiae	ରିକେଟସି, ସନ୍ଧାଦ, ଜୀବ ପ୍ରଜାତି	rocksoil	ଶୈଳ ମୃତ୍ତିକା
ridge	ହୁଡ଼ା	rockery	ଶୈଳ ଉଦ୍ୟାନ
rimose	ବିଦାରିତ	rod shaped virus	ଦଣ୍ଡ ରୂପ ଭୂତାଣ୍ଡୁ
ring	ଖୋଲପା, ବହିରାବଣ ଚୋପା	root	ମୂଳ, ଚେର
ripening	ପରିପକ୍ଵନ	root annulated	ଗଣ୍ଠିଲ ମୂଳ, ବଳୟମୂଳ
ringent	ବିବୃତ	root cap	ମୂଳଚୋପି, ମୂଳତ୍ରାଣ
rigens	ଦୃଢ଼	root climber	ମୂଳ ଆରୋହା
		root hair	ମୂଳକେଶ, ମୂଳଲୋମ

root inhibition			ruffled leaf
root inhibition	ମୂଳ ନିରୋଧକ	rosette	ଗୁହ୍ଲିଙ୍କ
root knot	ମୂଳ ଗଣ୍ଡ, ଚେରଗଣ୍ଡ	rostellum	ଡୁଣ୍ଡିକା
root membrae	ମୂଳ ଟିକ୍କି	rostrate	ଚଞ୍ଚୁରୂପୀ
root pressure	ମୂଳଚାପ, ଚେରଚାପ	rosulate	ଗୋଲାପ ସଦୃଶ
root stalk	ଆଦ୍ୟମୂଳ, ମୂଳଦଣ୍ଡ	rotang	ଚୋଟାନ ବେତ୍ର
root stock	ପ୍ରକଦ, ମୂଳକଦ	rotate	ଚକାକାର, ଦୁର୍ବିଚା
root stock (rhizome)	ଧାବକ କଦ	rotund	କର୍ତ୍ତୁଳୀ
root tip	ମୂଳାଶ୍ର, ମୂଳଚେର ଅଗ	rotting	ଉଡ଼ି ବିଧୁସଂୟୁକ୍ତ, ସଢ଼ିଯିନ
root trace	ମୂଳରେଣ୍ଟ	rotundifolius	କର୍ତ୍ତୁଳପୂର୍ଣ୍ଣୀ
root tuber	ମୂଳକଦ	roughage	ବୁନ୍ଦଅଂଶ, ଆକୁବାକୁ
root tubercle	ଚେରପିଣ୍ଡିକା	ruber	ଲୋହିତ, ଲାଲ
root sheath	ମୂଳ ଆଛଦ	rubi colous	ଶୁପକବାସୀ
root nodule	ମୂଳ ଗ୍ରହିକା	rudiment	ଆଦ୍ୟାବଶେଷ
rooting	ମୂଳନ, ଚେରେଇବା, ଚେରଣ୍ଟି	rudiment	ଆଦ୍ୟାବଶେଷ, ଆଦ୍ୟାବଶ୍ଵା
rootlet	ଚେରିକା	rudimentary	ଅଛି ବିକଶିତ
rotation	ପର୍ଯ୍ୟାୟ, ଘୂର୍ଣ୍ଣନ	rufe scent	ଆରକ୍ଷ
rosaceous	ଗୋଲାପକାଇ	ruffled leaf	ଅନୁକୂଳ ପତ୍ର

rufous			sample size
rufous	ଲୋହିତାଳ	saccharin	ସାକାରିନ, ମିଷ୍ଟ
rugose	ବୁଷ୍ପୁସ୍ତୀ, ଲୋହିତ	saccule	ଲଗ୍ନୁକୋଷ
ruminated	ପୁଣ୍ଡିତ	saffron	କେଶର, ଜାପ୍ରାନ୍ତି, କୁକୂମ
ruminate endospement	ଚର୍ବିତାଳ ଛୁଣପୋଷ	sagittage	ତୀରାକାର
runcinate	ପ୍ରଦତୀ	sagittate lamina	ତୀରାକାର ଫଳକ
runner	ଧାବକ	sagittae form	ତୀରରୂପୀ
rupestral	ଶୈଳବାସୀ	saltation	ଉତ୍ତପ୍ତପ୍ରକଟିତ, ଡେଇଁ ଡେଇଁ ଯିବା
rupicolous	ଶୈଳଶ୍ରୟୀ		
rust	କଳକି, କଳକି ରୋଗ	saltant	ଉତ୍ତ ପ୍ରକଟିତ
rust autoecious	ଏକାଶ୍ରିତ କଳକି	salt linkage	ଲବଣ ଶୃଙ୍ଖଳନ
rust heteroecious	ଭିନ୍ନାଶ୍ରିତ କଳକି	salver shaped	ଦିପୀକାକାର
		samara	ପକ୍ଷଳ, ଭ୍ରମରୀ
S		sample area	ନମ୍ବନା ଷେତ୍ର
		sampling error	ନମ୍ବନା ପ୍ରତିଚୟନ ତ୍ରୁଟି
sabre shaped	ଅସିରୂପ, ବକ୍ର ଅସିରୂପ	sampling method	ନମ୍ବନା ପ୍ରତିଚୟନ ପ୍ରଶାଳା
sabulicolous	ବାଲୁକାବାସୀ	sampling	ନମ୍ବନା ଚଯନ
sac	ଥଳୀ	sampling variance	ନମ୍ବନା ଚଯନ ପ୍ରସାରଣ
saccate	ପୁଟାକାର, ଥଳିରଳି	sample size	ନମ୍ବନା ଆକାର

sample survey		scale stipulate
sample survey	ନମୁନା ସର୍ବେକ୍ଷଣ	sap wood (alburnum)
sandal wood	ଚନ୍ଦ କାଠ	
sandy-chay	ବାଲିଆ-କର୍ଦମ	sarcocarp
sandy-loam	ବାଲିଆ ଦୋରସା	sarcolemma
sand dune vegetation	ବାଲିବନ୍ଦ ଶାକଳି, ସୈକତଶାକଳି	sarcophagus
sand culture	ବାଲୁକା ପୋଷଣ, ସୈକତପୋଷଣ	salement
sanguininen	ରୁଧୁରବର୍ଣ୍ଣୀ, ରକ୍ତବର୍ଣ୍ଣୀ	savannah
sanitary measures	ପରିଶୋଧନ ବ୍ୟବସ୍ଥା	saturation pressure
sap	ରସ	scab
sap green wood	ରସହରିତ କାଠ	scabrous
sap innoculation	ରସ ସଂରୋପଣ, ରସ ଅନ୍ତର୍ବେଶନ	scalariform
saprophagus	ମୃତଜନ୍ମା	scalariform conjugation
saprophyte	ମୃତଜନ୍ମା ଉଚ୍ଚିତ	scalariform perforation
saprophytism	ମୃତଜନ୍ମାବିତା	scalariform thickening
saprozoic	ମୃତଜନ୍ମା	scale
		scale leaf
		scaly blub
		scale stipule
		ଶୁଦ୍ଧ ଅନୁପର୍ଣ୍ଣ, କାତିଆ

scandent		secondary derived protein
scandent	ଆରୋହଣୀ	sclerophyllus
scansorial	ଆରୋହଣ କ୍ଷମ	sclerosis
scape	ପୁଷ୍ପଦଣ୍ଡ	
scapi florous	ଦଣ୍ଡପୁଷ୍ପୀ	scorpioid
scar	ଦାଶ, କ୍ଷତିଚିହ୍ନ, ତୀଖ	scorpion
scarification	ଅକୃତନ, ବିଦାରଣ, କ୍ଷତ ସୃଷ୍ଟିକରିବା, କ୍ଷତନ	scoto active
scarious	ଶଳକୀ, ତୀଖ	scotophile
scavenge cell	ମାର୍ଜନ କୋଣିକା, ପରିମଳ କୋଣିକା	scutellum
scion	କଳମି କରିବାରେ ନିର୍ମିତ ଖଣ୍ଡ	scutiform
sciophilous	ଛାଯା ଅନୁରାଗୀ	secondary
schizocarpic	ଫ୍ଲୋର, ଭିନ୍ଦୁର, ଭେଦଶାଳୀ ଫ୍ଲୋର, ପାଲିଫ୍ଲୋର	secondary cambium
schizogenous	ଫ୍ଲୋରକ ଜିନୀୟ	secondary growth
sclemid	କଠିନ, ଟାଣୁଆ	secondary invaders
sclerenchyma	ଦୃଢ଼ପେଶୀ	secondary periderm
sclerotium	ଟାଣୁଆ କବକ ଜାଲ	secondary thickening
scerotization	କଠିନାକରଣ, କଠିନାକରଣ	secondary derived protein

secretion			semi-amplexicaul
secretion	ସ୍ତାଚ, ସ୍ରବଣ	scismonasty	କମହର୍ଷ, କଷାନୁକୁଞ୍ଚଳ
secretory gene	ସ୍ତାଚକାରି ଜିନ୍	selection	ମନୋନୟନ, ବନ୍ଦିଲେଖା ନିର୍ବିତ୍ତନ
section	ଛେଦନ, ଅନୁଭାଗ		
section, cross	ଅନୁପସ୍ଥ ଛେଦନ	selection,-intrasexual	ଅତିଳୀଙ୍ଗୀ ନିର୍ବିତ୍ତନ
section, longitudinal	ଅନୁଲମ୍ବ ଛେଦନ	selective adsorption	ନିର୍ବାଚିତ ଅବନୋଷ୍ଟନ
section-transvase	ଅନୁପସ୍ଥ ଛେଦନ	selection uptake	ନିର୍ବାଚିତ ପରିଗ୍ରହଣ
section-vertical	ଉଲ୍ମଯ ଛେଦନ	selectivity	ନିର୍ବାଚିତ, ଉତ୍ସବଚଣ୍ଡନ
seed	ବୀଜ, ମଞ୍ଜି	selfing	ସ୍ଵପରାଗଣ
seed section	ବୀଜ, ଅନୁଭାଗ	self-fertilization	ସ୍ଵସ୍ଥାନ
seed coat	ବୀଜଛଳ	self-pollination	ସ୍ଵପରାଗଣ
seed treatment	ବିଜୋପଚାର	self-compatible	ସ୍ଵୟଂ ସମବାସ୍ୟ
sediment	ଅବଶ୍ୟକ	self-incompatible	ସ୍ଵୟଂ ଅସମବାସ୍ୟ
seedling	ଚାରା	self-propagating	ସ୍ଵୟଂ ପ୍ରସାରୀ
sedge	ପ୍ରହଣ	self-replication	ସ୍ଵପ୍ରତିବୃତ୍ତିକରଣ,
segment	ଖଣ୍ଡ	self-sterility	ସ୍ଵପ୍ରତିରୂପକରଣ
segregation	ପୃଥିକୀକରଣ, ପୃଥିକନ	self-sustaining	ସ୍ଵୟଂପୋଷ୍ଟୀ
segregation-effective	ଫଳଦ ପୃଥିକୀକରଣ	semi-amplexicaul	ଅର୍ଦ୍ଧ ବେଷ୍ଟନ

<u>semi-apospory</u>			<u>sere</u>
semi-apospory	ଅର୍ଦ୍ଧ ଅରେଣ୍ଟ ଜନନ	sensitive	ସୁଗ୍ରାହୀ, କାତର,
semi aquatic	ଆଂଶିକ ଜଳୀୟ		ଫଲ୍ଗୁନୀୟିତା, ସମେଦନଶାଳୀ
semi arboreal	ଆଂଶିକ ବୃକ୍ଷାୟ	sensitive to touch	ସ୍ଵର୍ଗ କାତର
semi calyciform	ଅର୍ଦ୍ଧ ଚଷକ ରୂପ	sensitive plant	ସୁଗ୍ରାହୀ ପାଦପ
semi-dominance	ଆଂଶିକ ପ୍ରକରତା	sepal	ଦୃତି
semi-petrified	ଅର୍ଦ୍ଧ ଅଶ୍ଵାରୂପ	sepaloid	ଦୃତି ସହିତ
semi-arid	ଅର୍ଦ୍ଧ ଶୁଷ୍କ	separation theory	ପୃଥିକୀକରଣ ବାଦ
semi fluidsol	ଅର୍ଦ୍ଧଦ୍ୱାବ ସଲ, ଅର୍ଦ୍ଧରୂପ	spetate mycelium	ପାଇକ କବଜକାଳ
semi gamy	ଅର୍ଦ୍ଧୟୁଗ୍ର	septic	ପୁୟ
semi lanceolate	ଆଂଶିକ ବର୍ଣ୍ଣକାର	septic tank	ମଳକୁଣ୍ଡ
semiferous scale	ବୀଜଧାରୀ ଶଳିକ	septicidal	ପଳିସ୍ଟେକ, ପଚ ସ୍ଟେକ
semiforous	ବୀଜଧାର	sepitsemia	ବସର
semi permeable	ଭିନ୍ନରେବ୍ୟ, ଅର୍ଦ୍ଧରେବ୍ୟ	septifragal	ପଇ ଭଙ୍ଗ
semiovate	ଅର୍ଦ୍ଧ ଅଣାକାର	septum	ପଇ
semisterility	ଅର୍ଦ୍ଧବନ୍ୟତା	sepsis	ପୂତିରବନ
senescence	ଜରା, ବାର୍ଷିକ୍ୟ	sequenital	ଅନୁକ୍ରମିକ
senile	ଜୀର୍ଣ୍ଣ (ଅବସ୍ଥା)	seral community	ଅନ୍ତିରଗୋଷ୍ଠୀ
		sere	ସଂଚକ୍ରମ, କ୍ରମକ

seriate

shield

seriate	ଶ୍ରେଣୀବର୍ତ୍ତ	sex chromosome	ଲିଙ୍ଗ ଗୁଣସୂଚ୍ନୀ
sericeous	ପାଇଅ	sex controlled inheritance	ଲିଙ୍ଗ ନିୟମିତ ବଂଶଗଠି
series	ପର୍ଯ୍ୟାୟ, ଶ୍ରେଣୀ	sex differentiation	ଲିଙ୍ଗ ବିଭିନ୍ନତା
serrate	ସୁଦତୀ, କ୍ରତ୍କୁ	sex determination	ଲିଙ୍ଗ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ
serratus	କ୍ରକତ	sex dimorphism	ଲିଙ୍ଗ ବିରୂପତା
seriform	କ୍ରକତାକାର	sex influenced factor	ଲିଙ୍ଗ ପ୍ରଭାବିତ କାରକ
serological test	ଲସୀୟ ପରୀକ୍ଷଣ	sex limited linkage	ଲିଙ୍ଗ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ସମ୍ବନ୍ଧ
serology	ଲସୀତରୀ	sex linkage	ଲିଙ୍ଗ ସହଳଗୁଡ଼ା
serotinal aspect	ହେମାତ ବିଭାବ	sex linked character	ଲିଙ୍ଗ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଗୁଣ, ଚରିତ୍ର
serrule	ସୁଷ୍କ କ୍ରମକ	sex linked gene	ଲିଙ୍ଗ ସହଳଗୁଣୀ ଜିନ୍
serum	ଲସିକା	sex mosaic	ଲିଙ୍ଗ ଛିଟ, ଛତ୍ରିତ ଲିଙ୍ଗ
serum sickness	ଲସିକୀୟ ରୁଗଣତା	sex reversal	ଲିଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟାଗମ
sessile	ଅବୁନ୍ତ, ଦଣ୍ଡହାନ	sex sterility	ଲିଙ୍ଗ ବନ୍ଧ୍ୟତା
seta	ରୋମିକା, ସିଟା	sexual generation	ଲିଙ୍ଗୀକ ବଢ଼ି
setigerous	ଶୁକଧାରୀ	sexual method	ଲିଙ୍ଗ ରୀତି
sewage	ମଳନାଳୀ ସଂସ୍ଥା	sex trait	ଲିଙ୍ଗ ପ୍ରଭାବିତ ଗୁଣ
sex	ଲିଙ୍ଗ	shield	ବର୍ମ, ଡାଲ

shifting cultivation			silva
shifting cultivation	ପୋଡୁଚାଷ	shoot inhibition	ପ୍ରରୋହ ରୋଧନ
shifting agriculture	ସ୍ଥାନାନ୍ତରି କୃଷି	short day plant	ଶ୍ଵରୁଦ୍ଧିବାକାଳ ଉଚ୍ଚିଦ
shoot inhibition	ଶାଖା ରୋଧନ	short season crop	ଆହାକିଳିକ ଫାସଲ, ଛୋଟ ରହୁ-ଫାସଲ
sibbling	ଅପତ୍ୟ	shriveled	କଣ୍ଠ, ଶ୍ଵାସନ,
siccus	ରସହୀନ		ଲୋଗାକୋଟା, କେଞ୍ଚେଡ଼ା
sieve cell	ଚାଳନୀ କୋଣିକା, ଚାଲୁଣୀ କୋଣିକା	shrub	ଗୁରୁ, ସ୍କୁପ
sieve plate	ଚାଳନୀ ପାଇକା, ଚାଲୁଣୀ ଆଳିକା	shrubland	ଗୁରୁଭୂମି
sieve pore	ଚାଲୁଣୀ ରଷ୍ଟ୍ର	sib-mating (crossing of sibbling)	ସମଜ ସଙ୍ଗମ, ଅପତ୍ୟ ସଙ୍ଗମ
sievetube	ଚାଳନାନଳୀ, ଚାଲୁଣାନଳୀ	sigmoid	ସିର୍ବାକାର, ଏସ ଆକାର
sexuality	ଲିଙ୍ଗୀତା	silent mutation	ନୀରଚ ନୋରଚବନ
sexual phase	ଲିଙ୍ଗାକ ପ୍ରାବିଲ୍ୟ	silica	ସିଲିକା, ବାଲି, ସୈକତ
sexual selection	ଲିଙ୍ଗାକ ବରଣ - ମନୋନୟନ	silieous	ସୈକତ, ସିଲିକାମୟ, ବାଲିକାମୟ
shade habitat	ଛାୟା ପରିବେଶ	silicification	ସିଲିକାନରଣ, ବାଲୁକାନରଣ
shade plant	ଛାୟା ଉଚ୍ଚିଦ	silicula	ସର୍ପିକ, ସର୍ପିକ, କୃତ୍ପଟାକା, ସୋରିଷରକି
sheath	ଆହୁଦ, ଚମଢାପଟି	siliqua	ସର୍ପୀ, କୃତ୍ପଟାକ
shoot	ପ୍ରରୋହ	silva	ବନବୃକ୍ଷାଦି

silviculture			smoke
silviculture	ବନବର୍ଷନ	sinuous	ଚରଙ୍ଗାତ
similiflorous	ସମପୁଷ୍ଟୀ	siphon	ଫୁକାର, ବକ୍ରନଳୀ, ସାଇପ୍ସନ
simple fruit	ସରଳଫଲ	siphonostele	ନିଳୀପୁଷ୍ଟୀ
simple inflorescence	ସରଳସ୍ତବକ, ସରଳ ମଞ୍ଚୁରୀ, ସରଳ ପୁଷ୍ଟକାଣ୍ଡ	siphonogamous	ନାଳୟୁଗୀ
simple leaf	ସରଳପତ୍ର	skirtrophyte	ଶିକାଡ଼ଳ ଉତ୍ତିଦ
simple pit	ସରଳ ଗର୍ଭ	site active	ସକ୍ରୀୟ ପାଠ
simultaneous	ସମକାଳୀନ	slant	ତୀର୍ଯ୍ୟକ, ତେରଛା
sinistrose	ବାମାବାର୍ତ୍ତ	sleep movement	ସ୍ଥୂପ ଚଳନ
single cross	ସିଙ୍କ ସଙ୍କର	slide	ସ୍ଥାନ୍ତର, ସ୍ଥଳନ, ଖସିଯିବା
single crossover	ଏକଧାରୀ ପର ଅବରଣ	slimefungi	ଶ୍ରେଷ୍ଠକ କବକ, ନାଳୁଆ କବକ
siotropism	ଆଭାନ୍ତୁବର୍ତ୍ତନ, ଓଜଳାହାନ		
silt	ପର୍ବୁ	slimelayer	ଶ୍ରେଷ୍ଠକପର, ନାଳୁଆସନ
silty clay	ପର୍ବୁ-କର୍ଦମ	slime pore	ଶ୍ରେଷ୍ଠକ ରହ୍ତ
siltyloam	ପର୍ବୁ-ଦୋରସା	slimy	ଶ୍ରେଷ୍ଠକ, ନାଳୁଆ
simulator	ଅନୁକରଣକାରୀ	smug	ଧୂମିଳ କୁହୁଡ଼ି
sinuate	ଚରଙ୍ଗା	smear	ଆଲେପ, ପ୍ରଲେପ
sinuate dentate	ଚରଙ୍ଗାୟିତ ଦନ୍ତ	smoke	ଧୂଆଁ

smut			somatology
smut	କଳଳୀ, ସୁରଗୋଗ	solutary inflorscence	ଏକ୍ୟସ୍ତବକ, ଏକୁଟିଆସ୍ତବକ
sobel	ଭୂଶାଖା, ଭୂମିଜଳଶାଖା	solutary flower	ଏକକ ପୁଷ୍ପ, ଏକୁଟିଆସ୍ତବକ
socies	ସମାଜକ		ପୁଲ
sod	ଘାସଭୂମି, ଜମି	soluble enzyme	ଦ୍ରବଣୀୟ ସର୍ବରକ
soft rot	ମୃଦୁଗଳନ	solution	ଦ୍ରବଣ
soil inhabitant	ମୃଭିକାବାସୀ	solenostele	ନଳୀରମ୍ଭିୟ, ନଳୀରମ୍ଭ
soil invader	ମୃର୍ବିକା ଆକ୍ରମଣକାରୀ	solenoxylitic	ନଳୀଦାରୁକ
soil moisture tension	ମୃର୍ବିକା ଆର୍ଦ୍ରତାନ	soma	ଶରୀର, କାୟା
soil profile	ମୃର୍ବିକା ପରିଛେଦିକା	soma cell (body cell)	ଅଙ୍ଗକୋଷ, କାୟାକୋଷ
soil suspension	ମୃର୍ବିକା ନିଳମ୍ବନ	somatic	ଶାରୀରିକ, ସୋମୀୟ
sol	ସଲ	somatic apospory	କାୟିକ ଅପରେଶ୍ୟ
solum	ସୋଲମ୍	somatic layer	କାୟାସ୍ତବ
solute	ଦ୍ରବ୍ୟ, ବିଲ୍ୟ	somatic mutation	କାୟା ନବୋତ୍ଥବନ
solvate	ସମାଧାନକାରୀ	somatic variation	କାୟିକ ବିଭିନ୍ନତା
solvent	ଦ୍ରବଣ	somatoplasm	କାୟା ଜୀବକ, କାୟାପ୍ରତ୍ୟେ
soot	କଳା, ସୁର୍ତ୍ତ	somatogamous	କାୟାୟୁଗ୍ରନ, ଚନ୍ଦ୍ରୟୁଗ୍ରନ
sorting	ବର୍ଗୀକରଣ	somatology	କାୟାବିଜ୍ଞାନ, ଚନ୍ଦ୍ରୀବିଜ୍ଞାନ

sorb

spermatic

sorb	ଶୋଷଣ	source of infection	ସଂକୁମଣ ସ୍ଥାନ, ସଂକୁମଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ
sorbate	ଶୋଷ୍ୟ	spadix	ସହୃଦ-ପ୍ରବଳ
span	ପାରାୟଣ, ଚାପବିଷ୍ଟାର	spathe	ଛଦ, ଖୋଲପା
spananthus	ଅଛପୁଷ୍ଟୀ	spatulate	ଚାମଚାକାର, ସ୍ରବୁକାର
sparciflorous	ଅଘନପୁଷ୍ଟୀ	spatulate leaf	ସ୍ରବାକାରପର୍ଣ୍ଣ, ଚାମଚାକର ପର୍ଣ୍ଣ
spermocarp	ଜୀବପ୍ରାଦର		
spiral thickening	ସର୍ପିଳ ସ୍ତୁଳତା	specialised form	ବିଶେଷିତପ୍ରକାର
spore ball	ରେଣ୍ଟକନ୍ଦୁକ	species	ଜାତି
spore capsual	ରେଣ୍ଟ ସଂପୁର୍ଣ୍ଣ	sub-species	ଉପଜାତି
sport (mutation)	ଆକ୍ଷମିକ ଉଦ୍ଗମ, ଆକ୍ଷମିକ ନବୋଭବନ	specific characteristic	ବିଶିଷ୍ଟ ଲକ୍ଷଣ, ଜାତି ଲକ୍ଷଣ
squamose	ଶକ୍ତୀୟ	specific leaf area	ନିର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଟ ପର୍ଣ୍ଣଭୂମି, ନିର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଟ ପର୍ଣ୍ଣକ୍ଷେତ୍ର
squamiform	ନବୋଭବନ	sperm	ଶୁକ୍ରାଣ୍ତୁ
squamose epithellium epithelium	ଶକ୍ତାଧୂଳଦ	spermocarp	ଶୁକ୍ରାଣ୍ତୁ ଫଳିକା
soredium	ସୋରିଡ଼ିଯମ, ପ୍ରଜନୀ	spermaphore	ବୀଜଧାରିକା, ଶୁକ୍ରଧର
sorosis	ସରସାଷ, ସୋରସିଏ	spermatophyta	ବିଜୋଭିଦ
sorus	ସୋରସ, ଜୀବାଣୁ ଧାନୀଗୁଡ଼	spermatic	ପ୍ରାଗ୍ ଶୁକ୍ରାଣ୍ତୁ, ଶୁକ୍ରୀୟ

spermatization			sporangio carp
spermatization	ଅଚଳ ଶୁକାଶୁ	spine	କଣ୍ଠକ
spermatization	ଅଚଳ ଶୁକାଶୁ ଯୁଗ୍ମନ	spinescent	କଣ୍ଠକୀୟ
spermatocyte (sperm mother cell)	ଶୁକାଶୁ ମାତୃକୋଣିକା	spinous	କଣ୍ଠକିତ
sperm tube	ଶୁକାଶୁ	spinifolius	କଣ୍ଠକ ପୂର୍ଣ୍ଣ
sperm tube	ଶୁକାଶୁ ଜନନ	spinule	କଣ୍ଠକା
spermatogenesis	ଶୁକାଶୁ ଜନନ	spiral	କନ୍ଦୁଳ
spermatogonium	ଶୁକାଶୁଧାନୀ	spiral hyphae	କୁତୁଳାବୃତ୍ତି, ନବଜ୍ଵତ୍ତା
spermatozoid	ଶୁକ୍ଳ ଉପଯୁଗ୍ମକ, ଚଳପୂଜନ୍ୟ	spireme	ସ୍ଥାଇରିମ
spherocyst	ଗୋଲ କୋଣିକା	spirillum bacteria	କୁଣ୍ଡଳୀ ବାଜାଶୁ
spherical head	ଗୋଲ ଶାର୍ଷ	spilt	ଫାଟ
spiciform	ଶୂକ୍ଳ ରୂପୀ	spongy parenchyma	ସ୍ପଙ୍ଜିଲପେଶା
spicule	ଉପଶୂକ୍ଳ	spontaneous	ସ୍ଵତଃ
spike	ଶୂକ୍ଳ	spontaneous generation	ସ୍ଵତଃ ବଂଶାନୁକ୍ରମିକ, ପିଢ଼ି
spikelet	ଶୂକିକା	spontaneous mutation	ସ୍ଵତଃ ନବୋଭବନ
spikelet inflorescence	ଶୂକିକା ପ୍ରବଳ, ଶୂକିକା ପୁଷ୍ପଦଣ୍ଡ	sporangiophore	ରେଣ୍ଟପେଟି ଧାରିକା, ରେଣ୍ଟ ପେଟିଦଣ୍ଡ
spindle	ଚକ୍ର, କଣ୍ଠ	sporangium	ରେଣ୍ଟପେଟା
spindle fibre	ଚକ୍ରତତ୍ତ୍ଵ	sporangio carp	ରେଣ୍ଟଧାନୀ ଫଳିକା

sporation			stabilization
sporation	ରେଣୁଜନନ	sporophyte generation	ରେଣୁପ୍ରସ୍ତୁ ପିଡ଼ି
spore	ରେଣୁ	sporulation	ରେଣୁଜନନ
spore ball	ରେଣୁ କହୁକ, ରେଣୁପୁଟା, ବର୍ତ୍ତୁଳ ରେଣୁ	spraying spreader	ସିଞ୍ଚନ ବିଷାରକ
spore mother cell	ରେଣୁ ମାତୃକୋଷ	spreading	ବିଷାର
spore sac	ରେଣୁ ପୁଟ, ରେଣୁ ଥଳୀ	spring wood	ବାସତୀକାଷ
sporetetrad	ରେଣୁଚତୁଷ୍ପତ୍ର	sprout	ଅଳ୍କୁର
spore dissemination	ରେଣୁ ପ୍ରକାର୍ଶନ, ରେଣୁ ପରିବ୍ରକନ, ପ୍ରଷେପନ	sproute cell	ଆକୁରଣ କୋଣିକା
sporidium	ରେଣୁକ	spur	ଉପଦାରୀ, ସବୁଦାରୀ
sporocrap	ରେଣୁପ୍ରାବଟ, ରେଣୁଫଳିକା	spurred	ଉପଦାରୀ
sporocyst	ରେଣୁପୁଟକ	spurious dissspiment	ମାୟାପଟ, ପ୍ରହେଳିକା, ପଇ, ରେଜାଲ ଫା
sporocyte	ରେଣୁକୋଷ	squamose	ଶଳକସମା, ଶାଙ୍ଖୀପ୍ରାୟ
sporogenesis	ରେଣୁଜନନ	squami form	ଶର୍ଷରୂପୀ
sporogonium	ରେଣୁଧାନୀ	starch shoot	ମଣ୍ଡ ଆଛାଦ, ମଣ୍ଡ ଶାଖା
sporophore	ରେଣୁଧାରିକା, ରେଣୁଧର	stachysporry	ଅକ୍ଷକ ବାଜାରୁତା
sporophyll	ରେଣୁପର୍ଶ	stationary nucleous	ଅଚଳ ନ୍ୟୁକ୍ତି
sporophyte	ରେଣୁପ୍ରସ୍ତୁ ଉଚିଦ	stabilization	ସ୍ଥାଯୀକରଣ

stain			stenopetalous
stain	ରଙ୍ଗଦ, ରଙ୍ଗକ, ଦାଗ	statistics	ପରିସଂଖ୍ୟାନ
stalk	କୃତ	statistical analysis	ପରିସଂଖ୍ୟାକୀୟ ବିଶ୍ୱାସଣ
stamen	କେଶର	steady state	ସାମ୍ୟବସ୍ଥା, ସମତୁଳ୍ୟବସ୍ଥା
staminal corona	କେଶର ମୁକୁଟ	stele	ସ୍ତମ୍ଭ
stamine flower	କେଶର ପୁଷ୍ପ	stellate	ଚାରାକୁଡ଼ି
statusore	ଅସୁପ୍ରଚେତ୍ନ	stem	କାଣ୍ଡ, ଢାଳ
staminode	ବହ୍ୟ କେଶର	stem abscission	କାଣ୍ଡ ବିଗଲନ
stand	ସ୍ଥାନ, ଆଧାର	stem climber	କାଣ୍ଡାରୋହୀ
standard	ଧୂଳକ, ମାନକ	stem gap	କାଣ୍ଡଭଙ୍ଗ, କାଣ୍ଡଅନ୍ତର, କାଣ୍ଡ ମଧ୍ୟ ପାଇଁ
standard deviation	ପ୍ରାମାଣିକ ବିଚ୍ରୂପିତି	stemspinic	କଣ୍ଠକିତ କାଣ୍ଡ
standing corp	ଶେତ୍ରସ୍ଥ ଫାସଲ	stem tendril	କାଣ୍ଡଆକର୍ଷୀ
starch	ମଣ୍ଡ	stem-thron	କାଣ୍ଡକଣ୍ଡା
starch granule	ମଣ୍ଡକଣିକା	stem-tuber	କାଣ୍ଡ କନ୍ଦ
starch paper	ମଣ୍ଡ କାଗଜ	stem,underground	ଭୂରାର୍ଜ କାଣ୍ଡ, ଭୂତଳ କାଣ୍ଡ
stationary pronucleous	ଅଚଳ ପ୍ରାକନ୍ୟକ୍ଷି	stenocarpous	ତନୁଫଳୀ
starta	ସଂପ୍ରତି	stenopetalous	ତନୁଦଳୀ
statospore	ସୁପ୍ରଚେତ୍ନ		

stethos			stone cell
stenosis	ସଳ୍କୋତନ	stipitate pilens	ବୃତୀ ଛଡ଼
stenotropic	ତନୁଗ୍ରହୀ	stipel	ଅନୁପର୍ଶୀଳା
stereid bundle	ଦାରୁବିଡ଼ିକ	stipule	ପର୍ଶୀଳା
sterigma	ରେଣୁଷେପକ	stipulator thorn	ପର୍ଶୀଳା କଣ୍ଠ
sterile	ବିଷ୍ୟ, ନିର୍ବୀଳ	stipulate	ସପର୍ଶୀଳା
sterilised	ନିର୍ବୀଳିତ	stock	ମୂଲଦଣ୍ଡ, ଗଛିତ
sterilisation	ନିର୍ବୀଳନ	stock culture	ପୋଷଣ ସଂର୍କ୍ଷଣ
stereogam	ଘନଚିତ୍ର, ସ୍ୱେଚ୍ଛିଗ୍ରହଣ	stolon	ଖର୍ବ ଧାବକ, ଭୂଷାରୀ
sterility	ବିଷ୍ୟତା, ଅନୁର୍ବରତା, ରେଗାଣୁହିତା	stoma	ସ୍ଥୋମ, ରକ୍ତ
sterilization	ବିଷ୍ୟକରଣ, ଅନୁର୍ବରାକରଣ	stomatal	ସ୍ଥୋମୀୟ, ଗବାଷୀୟ
stigma	ଫଳିକାଶୀର୍ଷ, ଶଳାକାଗ୍ର	stomatal slit	ସ୍ଥୋମୀୟ ବିବର
sindetochelic	ସଦେଟୋଚେଲିକ	stomatal transpiration	ସ୍ଥୋମୀୟ ଉତ୍ସେଦନ
stilt root	ଫେସମୂଳ	stomatal movement	ସ୍ଥୋମୀୟ ଚଳନ/ଗଢ଼ି
stimulus	ଉଦ୍‌ସମ୍ଭାବନା	stomium	ସ୍ଥୋମକ, ମୁଖ
stimulant	ଉଦ୍‌ସମ୍ଭାବନା	stone fruit	ବିଜାଷପଳ, କଇଥ
stinging hair	ଦଂଶୀରୋମ	stone(of a fruit)	ବୀଜାଷ, ଟାକୁଆ
stipe	ନାଡ଼, ବୃତୀ, ଛିତ୍ରିକାକୃତ	stone cell	ଅଷ୍ଟିକୋଷ

stony			subarborescent fern
stony	ଅଷ୍ଟିଳ, ପଥୁରିଆ	structure, columnar	ସମୀରଚନା
storage	ସଂକ୍ଷେପିତା	structure-granular	କଣୀଯ ରଚନା
storage parenchyma	ସଂକ୍ଷେପିତା	structure-prismatic	ପ୍ରିଜାମୀ ରଚନା
strata	ସଂସ୍କର	stress	ଆରାବ, ଆୟାତ, ପ୍ରତିବନ୍ଧ
stratified	ସଂସ୍କରିତ	struggle for existence	ଜୀବନ ସଂଘର୍ଷ
stand plants	ଠେଲେ ପାଦପ, ଖେତଗଛ	stubble	ଥୁଣ୍ଡା
stratification	ସଂସ୍କରଣ	stuffing	ପ୍ରତିବନ୍ଧ
streak culture	ଡୋରକ ପୋଷଣ	stunt	ଖର୍ବତା, ଖର୍ବ କରିବା
streaming	ପ୍ରବହନ	stunted	ବୁଢ଼ ବିକାଶ (ବୁଗୁଡ଼ା)
strict parasite	ସଥାର୍ଥ ପରିଜୀବୀ	stylar canal	ଶଳାକା କୁଳ୍ୟ
strigose	ନତରୋମୀ	style	ଶଳାକା
strobile	ଶଳୁରୂପୀ	stylosus	ବର୍ତ୍ତକାଯୁକ୍ତ
strobilus	ଶଳୁ	stylus	କଣ୍ଠିକା, ଶୂକ, ପ୍ରଶୂକ
strobiliferous shoot	ଶଳୁଧାରୀ, ପ୍ରରୋହ	suffoupicosus	ଷ୍ଟୁପା
stroma	ଶଳୁଧାରୀ କାଣ୍ଡ, ଆଧାର, ପିଠିକା, ପିଠିକା ଷୋମୀ	sunscald	ସୂର୍ଯ୍ୟଦାହ, ଆତପଦ୍ମବ ଦାହ
structural hybrid	ସଂରଚନାଦ୍ୱାରକ ସଙ୍କର	subapical meristem	ଅବଶୀର୍ଷସ୍ତ ପ୍ରବିଭାଜା
structure	ସଂରଚନା	subarborescent fern	ଅଛବୁକ୍ଷବତ୍ ପର୍ଶ, ଶୁଦ୍ଧ ବୃକ୍ଷବତ୍ ପର୍ଶ (ପରପଡ଼ା)

<u>subarchesporeal</u>			<u>suffoupicosus</u>
subarchesporeal	ଉପରେଣୁ ମାର୍ଗବାୟ	sub culture	ଉପପୋଷଣ
sub cell	ଉପକୋଶିକା, ଉପକୋଶ	sub epidermal	ଉପଅଧାରବାୟ
sub class	ଉପଶ୍ରେଣୀ	sub phylum	ଉପଫାଲକମ୍, ଉପପର୍ଦ୍ଵ
sub climax	ଉପାନ୍ୟ, ଉପଚରମ	subsessile	ଶୁଦ୍ଧବୃତ୍ତୀ
suberin	ସୁବେରିନ, ଭାଷି	subpetaloid	ଉପଦଳାଭ
suberised	ସୁବେରିନ, ସୂତ୍ର, ଭାଷିଯ	sub population	ଉପଗୋଷ୍ଠୀ, ଉପସମୂହ
sub family	ଉପ ବଂଶ	sub soil	ଉପମୃତ୍ତିକା
sub kingdom	ଉପ ରାଜ୍ୟ	submerged	ଜଳମଧ୍ୟ, ନିମ୍ନ
sub generic name	ଉପ ପ୍ରକାତି ନାମ	sub ventral	ଉପଧାର
sub genus	ଉପ ପ୍ରକାତି	suspended	ନିଲମ୍ବିତ
sub order	ଉପବର୍ଗ	successsion	କ୍ରମବିପ୍ରାର, ଅନୁକ୍ରମ
subsidiary cell	ଶୀଳକୋଷ	succulent	ସରସ, ରସାଳ
substomatal cavity	ଅଧୋସମୀ ଗହର	sucker	କୁଣ୍ଡାରୀ, ପୁଆ
subspecies	ଉପଜାତି	suction	ସଂଶୋଷଣ
substitute name	ବିକଳନାମ, ବଦଳିଆ ନାମ	suction force	ଶୋଷଣବଳ
substrate	କ୍ରିୟାଧାର, ଆଧାର	sudandye	ସୁତାନ ରଙ୍ଗକ
subtending leaf	କନ୍ଥକ ପଡ଼	suffoupicosus	ଶୁପା
subterranean	ଭୂର୍ଗର୍ଷସ୍ଥ		

sulfer bacteria			symbiotic
sulfer bacteria	ଗହକ ବୀଜାଣୁ	surface view	ଫୃଷ୍ଟଦୃଶ୍ୟ
sunken stomata	ନିମଗ୍ନ ପ୍ଲେମା, ଖାଲୁଆ ପ୍ଲେମା	surface tension	ଫୃଷ୍ଟତାନ
sunscald	ସୂର୍ଯ୍ୟଦାହ, ଆପନ୍ତ୍ରବ ଦାହ	survival	ଅତିକୀବିତା
super basalmeristem	ମହା ପ୍ରବିଭାଜୀ	susceptible	ସମେଦନଶୀଳ
superficial	ଉପରିଗତ, ଉପର ଠାରିଆ	susceptibility	ସମେଦନଶୀଳତା
superficial placentation	ଉପରିଗତ ଭୂଣବନ୍ଧନ	suspension	ନିଳମ୍ବନ
superior	ଉପରିଷ୍ଟ୍ରୁ	sutural	ସହିଗତ
superposed	ଉପରିପନ୍ଥୀ	swarm spore	ଚରରେଣୁ
super volute	ଉପରିବଳିତ	swimming spore	ସତରୀ ରେଣୁ
supernumerary	ଅତିରିକ୍ତ ସଂଖ୍ୟକ	swollen shoot	ସ୍ଵାତ ପ୍ରରୋହ
supraxillary	ଉପରିକଷ୍ଟୀୟ	syconium	ଜଞ୍ଜିରଫଳ
suprafoliar	ଉପରିପର୍ଶୀ	syconus	ଉଦୁମରକ
suppression	ଦମନ	sylvestris	ବନବାସୀ
supplement contiguous	ସମୀପସ୍ଥ ପରିପୂରକ	symbiont	ସହଜୀବୀ
suppressor gene	ଦମନକାରୀ ଜିନ୍	symbiosis	ସହଜୀବନ, ସହଜୀବିତା
supranodal	ଅଧ୍ୟପବସନ୍ଧିକ	symbiotic	ସହଜୀବୀ

symmetrical			synizesis
symmetrical	ପ୍ରତିସମ	synopsis	ସାରାଶଂ
symmetrical flower	ପ୍ରତିସମ ଫୁଲ	synkaryon	ସଂନ୍ୟକ୍ଷି
symmetrical carpus	ପ୍ରତିସମଫଳ	synoptical key	ସଂକ୍ଷିପ୍ତ କୁଣ୍ଡଳ
sympatric	ସମନିବାସୀ, ଏକମୂଳଭବ	synspermous	ସଂଯୁକ୍ତ ବୀଜୀ
symplasma	ସଂହର୍ଷ୍ୟ	synxenic	ସହ ଆଗନ୍ତୁକ
symplast	ସଂଜୀବନ	synangium	ସଂଯୁକ୍ତରେଣ୍ଟ ପେଟୀ
sympodial	ସଂଯୁକ୍ତପଦୀ	synantherous	ସଂଯୁକ୍ତପରାଘ ପେଟିକା
sympodium	ସଂଯୁକ୍ତ ପଦ	syncarpous	ଯୁକ୍ତଫଳିକ
symptom	ଲକ୍ଷଣ	synchronous	ସଂକାଳିକ, ସମକାଳିକ
sympetalous	ସଂଯୁକ୍ତ ଦଳୀ	syndrome	ସଂଶାୟାଦ୍ଧକ ଲକ୍ଷଣ
symplicarpous	ସଂଯୁକ୍ତ ଫଳୀ	synecology	ସମକ୍ଷି ପରିବେଶିକା
synandrous	ସଂଯୁକ୍ତ କେଶରୀ	synergid	ସହାୟକୋଷ
syngenetics	ଉତ୍ପତ୍ତି ବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ବୂଚ୍ୟ	synergism	ସହକ୍ରିୟତା
syncline	ଅଧାରଙ୍ଗ	synergist	ସହାୟକ
symoesynoieous	ଅଭିନ୍ଦିତ ଶାଖା	syngamy	ସଂଯୁଗନ
synoesynoicous	ଅଭିନ୍ଦି ତ୍ରିଶାଖା	synogenesis	ସଂଯୁକ୍ତ ପରାଗପେଟି
synonym	ସହନାମ, ସମପର୍ଯ୍ୟାୟ	synizesis	ସିନିଜେବିସ, ଆପୁଞ୍ଜନ

synthetic			taxonomic system
synthetic	ସଂଶୋଷିତ	tactile cell	ସର୍ବୀୟ କୋଷ
synthetic insecticide	ସଂଶୋଷିତ କୀଟନାଶ	tactile stimulus	ସର୍ବ ଉଦୟପକ
synthetic medium	ସଂଶୋଷିତ ମାଧ୍ୟମ	tactoreceptor	ସର୍ବଗ୍ରହୀ
system	ପଢ଼ତି, ସମ୍ମୁଦ୍ର, ସମୁଦ୍ରାୟ	tangential section	ସର୍ବକ ଛେଦନ
<i>systma naturae</i>	ପ୍ରାକୃତିକ ପଢ଼ତି	t-alatra	ଚି-ପକ୍ଷ
systematic bacteriology	ବୀଜାଣୁ ବର୍ଗାକରଣ	tanin	ଚାନିନ, ରମ୍ବକର୍ଷଣ
systematic botany	ଉଚ୍ଚିଦ ବର୍ଗାକରଣ	tapestry forest	ଆଳକୃତ ବଣ
systematist	ବର୍ଗାକରଣବିଦ୍	tapetum	ଚାପିଟମ, ପୋଷଣ ତବୁ
sytris	ଶୁଷ୍କ ବାଲୁ ସମୁଦ୍ରାୟ	taproot	ଆଦିମୂଳ
		taproot system	ଆଦିମୂଳ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ
T		tatter-leaf	ଜାର୍ଯ୍ୟପଡ଼ୁ, ଖଡ଼କଭିଆ ପଡ଼ୁ
		tassel	ଚର୍ଚେର
table	ସାରଣୀ	taxa	ଚାକ୍ର
tabulatus	ସାରାତିଷ୍ଠର	taxon	ବର୍ଗକ, ଚାକୁନ
tachyspore	ହୃଦରେଣୁ	taxiformis	ଚେକସିସରୂପ
tactic movement	ଅନୁସ୍ଥତ ଗଡ଼ି	taxis	ଅନୁଚଳନ
tachydromite	ହୃଦ ସରିତା, ଶିପ୍ର ବଳିକା	taxonomic system	ବର୍ଗାକରଣ ପ୍ରଣାଳୀ

taxonomic group

taxonomic group	ବର୍ଗୀୟ ସମୂହ, ବର୍ଗୀୟ ଗୋଷ୍ଠୀ	telotaxis	ପ୍ରତ୍ୟନୁଚଳନ
taxonomic principle	ବର୍ଗକ ନିୟମ	temperature	ଉଷ୍ଣତା, ତାପମାନ
taxonomy	ବର୍ଗାକରଣ ପଦ୍ଧତି	temporate phage	ସଂୟତ ଫାଇଗ୍
taxonomist	ବର୍ଗକ ବିଜ୍ଞାନୀ	template	ଛାଞ୍ଚ, ରୂପତା
t-distribution	t- (ଟି) ପରିବଶନ	tendril	ଆକର୍ଷୀ, ପ୍ରତାନ
technology	ବୈଶ୍ୟତିକତା, ପ୍ରବିଧିତତ୍ତ୍ଵ, ଶିଳ୍ପିକା	tenderizing	ମୃଦୁଳରଣ
techtotype	ଆଶପ୍ରଚୂପ	tenuifolius	ତନୁପଣ୍ଡୀ
tegmen, tegumen	ଅନୁଲାଦକ	tepal	ପରିଦଳ
telocentric	ଅନ୍ତିକେନ୍ଦ୍ରୀ	terminal	ଅଗ୍ରମ୍ବୁ
teliospore	ଚେଲିଓରେଣ୍ଟ	terminal cell	ଅଗ୍ରମ୍ବୁ କୋଷ
telome	ଚିଲୋମ, ଅତିମା	terminal spine	ଅଗ୍ରମ୍ବୁ ଶୂଳ, ଅଗ୍ରମ୍ବୁକଣ୍ଠ
telomere	ଗୁଣସୂତ୍ରାକ୍ତ	terminator codon	ସମାପକ କୋଡ଼ନ
telospore	ଚେଲିଓରେଣ୍ଟୁ	terminalization	ଶେଷାକ୍ତ କରଣ
telium	ଚେଲିୟମ	terminology	ପରିଭାଷା
telmicolous	କଳୁବାସୀ, ହେତ୍ତାଳବନ ବାସୀ	ternate	ତ୍ରୀପତ୍ରୀ, ତ୍ରୀଶାଖୀ
telophase	ଶେଷାବୟୁ, ଚେଲୋଫେଜ	terrestrial	ସ୍ଥଳଜ

tertiary period			thickest
tertiary period	ତୃତୀୟ କାଳ	tetraploidy	ଚତୁଃ ଗୁଣିତ
testa	ପରିଛବକ, ବୀଜଚୋଳ	tetrapolar	ଚତୁଃ ଧୂବୀୟ
test cross	ପରୀକ୍ଷଣ ସଙ୍ଗମ	tetrapetalous	ଚତୁଃ ଦଳୀ
tetrandrous	ଚତୁଃକେଶରୀ	tetrasepalous	ଚତୁଃ ବାହ୍ୟ ଦୃଢ଼ି
tetraccoccus	ଚତୁକୋଷୀ ବାଜାଣୁ	tetrastichous	ଚତୁଃସାରୀ
tetracyte	ଚତୁ ବାଜାଣୁ	tetraphyllous	ଚତୁଃପର୍ଣ୍ଣୀ
tetracyclic	ଚତୁଃକ୍ରୀ	tetrasomic	ଚତୁଃ ସ୍ଥୂଳାୟ, ଚତୁଃତନ୍ତ୍ରୀ
tetrad	ଚତୁଃକୋଷୀ	test of significance	ଦାପର୍ଯ୍ୟ ପରୀକ୍ଷଣ
tetradelphous	ଚତୁଃ ସନ୍ଧି	thallus	ଆଲସ, ଥାଳିକ
tetradynamous	ଚତୁଃଦୀଘ୍ୟକ	thallamus	ପୁଷ୍ପଧାର
tetrafolious	ଚତୁଃଫୁର୍ଣ୍ଣୀ	thalloid	ଆଲିକା ସଦୃଶ
tetragynous	ଚତୁଃଶୂଳିକ	thallophyte	ଆଲୋପାଇତ, ଥାଳିକ ଉଭିଦ, ସୂକକାୟ ଉଭିଦ
tetralocular	ଚତୁଃକୋଷୀ	theca	ପୁଟ, ଠେକି
tetramerous	ଚତୁଭାଗ	thecaphore	ପୁଟଧାରିକା
tetrach	ଚତୁଃ ସଞ୍ଚ	thecaspore	ପୁଟରେଣ୍ଟୁ
tetraspore	ଚତୁଃରେଣ୍ଟୁ, ଜାବାଣୁଚତୁଷ୍ଟ	theory	ବାଦ, ସିଦ୍ଧାତ, ନିୟମ
tetrasporangium	ଚତୁଃ ସ୍ଥିରେଣ୍ଟୁଧାନୀ	thickest	ଘର୍ଷ

threshold			age
threshold	ଦେହଳୀ, ସର୍ବନିମ୍ନ ମାତ୍ରା	thermostable	ଉସୁଲ୍ଲାୟୀ
therapy	ଉପଚାର, ଚିକିତ୍ସା	thermotropic	ଡାପାନୁଚର୍ଚୀ
thermoduric bacteria	ଉଚ୍ଚପ୍ରସହ ଜୀବାଣୁ	thermotropism	ଡାପାନୁଚର୍ଚନ
thermochistogamy	ତାପ ଅନୁକୂଳନ ପରାଇମଣ	thermometer	ଡାପମାନ ଯତ୍ନ
thermodynamic	ତାପଗତିକ	thickening	ସ୍ଥଳନ
thermogenic	ଉଷ୍ଣୋଧ୍ୟାଦକ	thigmotropism	ସୃଶ୍ନାନୁଚର୍ଚନ
thermogenic bacteria	ଉଷ୍ଣୋଧ୍ୟାଦକ ବାଜାଣୁ	thigmonasty	ଅନୁଗତିକ
thermophilic bacteria	ଉଷ୍ଣତାସେହୀ ବାଜାଣୁ	thixotrophy	କର୍ମତାରଳ୍ୟ
thermophilic species	ଉଷ୍ଣନୁରାଗୀ ଜାତି	thorn	କଣ୍ଠୀ
thermoregulation	ତାପନିୟମଣ	thorn bush	କଣ୍ଠକବୁଦ୍ଧା, କଣ୍ଠାବୁଦ୍ଧା
thermolabile	ତାପ ଅନ୍ତିର	thorn climber	କଣ୍ଠକାରୋହୀ
thermostable	ତାପସ୍ଥିର	thryptophyte	ଦୂର୍ବଳକାରୀ ଉଚ୍ଚିତ
thermo phase	ତାପବସ୍ଥା	thylakoid	ଆଇଲାକ୍ୟେଡ଼
thermotaxis	ତାପ ଅନୁକୂଳନ	thymine	ଆଇମିନ, ଆୟମିନ
thermonastic	ତାପନୁକୂଳତ	thryptogen	ଦୂର୍ବଳକାରୀ
thermoperiodism	ତାପବଧୀ	tier	ଆକବିଶିଷ୍ଟ
thermophile	ଉସୁପ୍ରିୟ	tige	ସ୍ତରକ

tigella			toxoid
tigella	ଲକ୍ଷ୍ୟତା	toxic	ବିଶାଘ
tigellatus	ବୃଦ୍ଧକୀ	topsoil	ଉପରିମୃତ୍ତିକା
tillering	ଅକୁରଣ, ପିଳଦେବା	toxicology	ବିଷତର ବିଜ୍ଞାନ
timber line	ବନସ୍ପତି ସୀମା	topotype	ପ୍ରକାର ପ୍ରକାର ସ୍ଥାନରେ ସଂବ୍ରହାତ ଜାତି
tissue	ଫେଶୀ, ତରୁ, ଭିତ୍ତି	total parasite	ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପରଜୀବୀ
tissue culture	ଫେଶୀ ପୋଷଣ	toxin	ଜୀବ ବିଷ
tissue system	ଫେଶୀ ସଂବ୍ଲାଙ୍ଘ	tolerance	ସହିଷ୍ଣୁତା
tinsel type	କୁର୍ଚ୍ଚକାର	tolerance limit	ସହନ ସୀମା
tip blight	ଅଗ୍ରଶର୍ଷତା, ଅଗପୋଡ଼ା	tonoplast	ରସ ଛିଲ୍କ, ଟୋନୋୟୁଷ୍
tirod	କୁରୁମା ପାଦକ	top cross	ସର୍ବୋତ୍ତମ ସଙ୍କରଣ, ଉଚ୍ଚ ସଂକରଣ
toad stool	ଛତ୍ର	topography	କୁରୁପ, ଭୂଷଂଖାନ
tabaco masaic virus	ଟୋବାକ ମୋଜାଇକ ଭୂତାଶ୍ଵ, ଧୂଆପତ୍ରରେ ହିଚରୋଟ ସୃଷ୍ଟିକାରୀ ଭୂତାଶ୍ଵ	torula	କିଣ୍ଣାବସ୍ଥା, ଟୋରୁଲା
torson	ଆକୁଞ୍ଚନ	torus	ପୀନାଷ
tomentose	ଘନରୋମିକ	totipotent	ସୂର୍ଣ୍ଣବିଭବୀ
tomentum	ଘନରୋମା	totipotent cell	ସର୍ବକ୍ଷମ କୋଷ
topnecrosis	ଶାର୍ଷଷୟ	toxoid	ବିଷାର, ବିଷକଟ, ଚକସାଇତ୍

trabecula			transposengene
trabecula	ଟ୍ରାବିକ୍ୟୁଲ	transfer RNA	ସ୍ଥାନାତ୍ମକ RNA
tracheid	ବାହନିକ	transformation	ପ୍ରବୃତ୍ତଣ
trace	ଅନୁମାତ୍ରା	transgressive breeding	ପୂର୍ବଗାମୀ ସଂକରଣ
trace element	ଅନୁମାତ୍ରା ଉପାଦାନ	transgressive variation	ଅତିଗାମୀ ରିନ୍ନ୍
tracer element	ସମ୍ମୁମାତ୍ରକ ଉପାଦାନ	transcessive segregation	ଅତିପୃଥିକ ଉପାଦାନ
tracer technique	ଅନେକଣା ପ୍ରବିଧି, ଅନୁଝାପକ ପ୍ରବିଧି	translation	ଅନୁବାଦ, ରୂପଳିଖନ
traction fibre	ଆକର୍ଷୀ ତତ୍ତ୍ଵ	translocation	ସ୍ଥାନାତ୍ମକଣ
trailing	ସଂସରଣୀ	transmitted light	ପାରଗତ ଆଲୋକ
triler	ସଂପର୍କୀ	trans ovarian	ପାରତ୍ତିଯାଶୟୀ, ଉଷେଦକ
transarrangement(repulsion)	ପ୍ରତ୍ୟାକର୍ଷଣ / ପ୍ରତ୍ୟାକର୍ଷଣ ଦିକର୍ଷଣ	transpirant	ଉସ୍ତ୍ରେଦକ
transcellular	ପାରକୋଷୀୟ	transpiration	ଉସ୍ତ୍ରେଦକ
transcription	ଅନୁଲେଖନ	transpiration efficiency	ଉସ୍ତ୍ରେଦକ ଦକ୍ଷତା
transduction	ପ୍ରଶୋଦନ, ପାରକୁମଣ	transpirometer	ଉସ୍ତ୍ରେଦକ ମାପକ
transect	ପରିଭେଦ	transpiration period	ଉସ୍ତ୍ରେଦକ କାଳ
trachyophyta	ଗ୍ରାକିଓ ଫାଇଟା	transpiration power	ଉସ୍ତ୍ରେଦକ ଶକ୍ତି
transfer cells	ସ୍ଥାନାତ୍ମକ କୋଷ	transplantation	ପ୍ରତିରୋଧଣ
		transposengene (jumping give)	ଜିନରେ ନୂତନ ଜିନରେ ପ୍ରଦେଶ

transverse			tricoccus
transverse	ଅନୁପ୍ରସ୍ତ୍ର	triad	ତ୍ରୀକି
transverse fission	ଅନୁପ୍ରସ୍ତ୍ର ବିଭାଜନ	triadrous	ତ୍ରୀ ପୁକେଶରୀ
transverse dehiscence	ଅନୁପ୍ରସ୍ତ୍ର ସ୍ଫୋଟନ	triarch	ତ୍ରୀସଂଖ୍ୟା
trait	ବିଶିଷ୍ଟ ଗୁଣ	triadelphous	ତ୍ରୀସଂଖ୍ୟାତି
transfusion cell	ସଂଚରଣ କୋଷ	tribe	ତାତି, ଗୋଷ୍ଠୀ
transition	ସକ୍ରମଣ, ଅତବର୍ତ୍ତଣା	trichome	ଲୋମ, ଅଧ୍ୟସର
transition period	ସ୍ଥଳାନ୍ତରଣ/ସକ୍ରମଣ କାଳ	tricapsular	ତ୍ରୀପୁଟକ
transgenic plant	ପାରଚିନୀୟ ଉଚ୍ଚିଦ	tricarpellate	ତ୍ରୀଫଳିକ
transovarial	ପରତ୍ରିଯାଶ୍ୟା	tricarpous	ତ୍ରୀଫଳିକ
transmit	ପାରଗଣ, ସଞ୍ଚରଣ, ମାଧ୍ୟମ ପ୍ରେରଣ	tricapsular	ତ୍ରୀପୁଟକ
transcription	ଅନୁଲେଖନ	trichasim	ତ୍ରୀଶାଖୀ
transaminator	ଆମାଇନ, ଅନୁ ଅତରଣ	trichogyne	ତ୍ରାଇକୋଗାଇନ,
transposon gene	ଜିନୋମରେ ନୃତ୍ତନ ଜିନର ଆକଷ୍ମୀକ ପ୍ରବେଶ	trichome	ଧାନୀଅଗ୍ର
tree	ପାଦପ, ବୃକ୍ଷ	trichamarous	ପ୍ରଲୋମ
tree ring variation	ବୃକ୍ଷବଳୟ ବିବିନ୍ନତା	trickling filter	ଝରପରିସ୍ତ୍ରେଣ୍ଟ
trend	ପ୍ରବଣତା, ପ୍ରବୃତ୍ତି	tricoccus	ତ୍ରୀଫଳାଂଶୀ

tricotomy			tropic movement
tricotomy	ତ୍ରିଶାଖନ	trimerous	ତ୍ରିଭାଗୀ
tricocyte	ରୋମାଦ କୋଣିକା	trimorphic	ତ୍ରିରୂପୀ
tricospermous	ସରୋମବୀଜୀ	trinomial nomenclature	ତ୍ରିନାମ ପରିଭାଷା
tricospermous	ସରୋମବୀଜୀ	tripartite	ତ୍ରିପାର୍ଟିଟ, ତ୍ରିଭାଗୀୟ
tricostate	ତ୍ରିଶିରାଳ	triplet	ତ୍ରିକ
tricotyledonous	ତ୍ରିବୀଜପଡ୍ରୋ	triplet code	ତ୍ରିକ କୁଟ, ତ୍ରିକ ସଂହିତ
tricyclic	ତ୍ରିଚକ୍ରୀୟ	triploid	ତ୍ରି ଗୁଣିତ
tridynamous	ତ୍ରିଦୀର୍ଘୀ	triple crossing	ତ୍ରି ସଙ୍କରଣ
trifid	ତ୍ରିଫାଳୀ	triradiate	ତ୍ରି ରକ୍ଷିତ
triflorous	ତ୍ରିପୁଷ୍ପୀ	trisomic	ତ୍ରି ସୂତ୍ରୀ, ତ୍ରିଯୋକୋଷ
trifoliate	ତ୍ରିପର୍ଣ୍ଣୀ	tristichous	ତ୍ରି ସାରୀ
trifurcate	ତ୍ରିଶାଖକ	tristylos	ତ୍ରି ଶଳାକୀ
trigynia	ତ୍ରିଶଳାକୀ	trisulcate	ତ୍ରି ସାତ
trigammon	ତ୍ରିବିଧପୁଷ୍ପୀ	triternate	ଘନ ତ୍ରିପର୍ଣ୍ଣୀ
trihybrid	ତ୍ରିସଙ୍କର	trixenic	ତ୍ରିପୋଷକୀ
trijugate	ତ୍ରିସୁଗଳ	trophic	ପୋଷୀ
trilabiate	ତ୍ରିଓଷ୍ଟୀ	tropic movement	ଅନୁବର୍ତ୍ତୀ ଚଳନ

tropism			turgor pressure
tropism	ଅନୁବର୍ତ୍ତନ	tuberous	କହିଲ
tropical rain forest	ବିଶୁବ ବୃକ୍ଷିବନ	tuberous root	କହିଲ ମୂଳ
tropoparasite	ଆଶକାଳ ପରିକାବୀ	tubiform	ନଳିଆକାର
true breeding	ତଥୁପ ପ୍ରଜନନ	tubule	ନଳିକା
true embryony	ପ୍ରକୃତ ବହୁଭୂଗତା	tuft (fasacicle)	ଘୁଳ
true fruit	ପ୍ରକୃତ ଫଳ, ବାଷପ ଫଳ	tumor, tomour	ଅବୁଦ
trumpet (trunica)	ଦୟ	tumid	ସ୍ଵାତ
trunk	ଗଣ୍ଡ, କାଣ୍ଡ	tundra	ତୁନ୍ଦା
truncate	ଷ୍ଟୁର୍ଯ୍ୟାଯନ, ସଂକାର୍ଯ୍ୟାଯନ	tunic	ବେଶନ, ଚୋଳ, ସର
tryma	ଅକୋଟ	tunicated bulb	ଚୋଳିଲଶୁନ
true	ନଳୀ	turbid	ଆବିଲ, ଅସ୍ପଷ୍ଟ
truepoly embryony	ଆକ୍ଷିମ ପ୍ରବେଶ	turbinate	ଲୁଚରୂପୀ
tube cell	ନିକାକୋଷ	turbulent	ବିଷ୍ଣୁବଧ
tuber	କନ୍ଦ	turgescence	ରସସ୍ଵାତିତା
tubercle	ଗୁଲିକା, ପିଟକା, ଛୋଟ ବ୍ରଣଭଳି ବୃଦ୍ଧି	turgid	ରସସ୍ଵାତି
tuberculin test	ଚିରବରକୁଳିନ ପରାମଣ, ସମ୍ମାରୋଗ ଜାବାଶୁ ପରାମଣ	turgor deficit	ସ୍ଵୀତ ନ୍ୟୁନତା
		turgor pressure	ରସସ୍ଵାତି ଚାପ

turgor movement

umbel

turgor movement	ରସସୁତିକ ଗତି		U
turnip	ଶାଲଗମ		
tunica corpus theory	ରୂପିକ କର୍ପସବାଦ	ultra-centrifuge	ଦୂର ଅପକେହିତ, ଅଳ୍ପ ସେଣ୍ଟିଫ୍ୟୁଲ
tussock	ଘାସବିଡ଼ା, ଘାସଗୋଡ଼		
twice pinnate	ଦିପକ୍ଷକ	ultra-centrifugation	ଦୂର ଅପକେହଣ, ପାରାକେନ୍ଦ୍ରାପସରଣ
twig	ଡାଳ	ultra-filtration	ପାରସ୍ପରବଣ, ଅତିପରିପ୍ରକଳ
twiner	କାଣ୍ଡାରୋହା, କୁଣ୍ଡଳିନୀ	ultra-microscope	ପାରାମ୍ବୁଦ୍ଧାଷ୍ଟଣକ
twins	ଯମଜ, ଜାଆଁକା	ultra sonic	ପାରସ୍ପନିକ
tychoplankton	ସଂଯୋଜୀ ପୂରକ	ultra structure	ପାର ସଂଙ୍ଗଠନ, ପାର ସଂରଚନା
tylose	ଚାଇଲୋଜ		
tylosis	ଚାଇଲୋଷିସ୍, ଚାଇଲୋଜ କ୍ଷୟ	ultra textures ultrathin	ଅତିସୂକ୍ଷମଗଠନ, ପାରସ୍ପନ୍ତ ଅତି କ୍ଷୟ, ଅତି ପତଳା
tympaniform	ପଚାଳି ଆକାର	ultra violet	ପାର ନୀଳଲୋହିତ
tyndall effect	ଚିଣ୍ଡାଳ ପ୍ରଭାବ	ultraviolet radiation	ପାର ନୀଳଲୋହିତ ବିକିରଣ
type	ପ୍ରଭୂତି		
type species	ପ୍ରଭୂତିକାତି	ultraviolet sterilization	ପାର ନୀଳଲୋହିତ ନିର୍ବିଜନ
typical	ପ୍ରଭୂତିପା	ultra virus	ପାରଭୂତାଶ୍ଵ, ପାର ବିଷାର୍ଣ୍ଣ
typiform	ପ୍ରଭୂତିକାତି	umbel	ଉତ୍ତିଦ

<u>umbellet</u>		<u>uni tunicate ascus</u>
umbellet	ପୁଷ୍ଟିତ୍ତକ	unicostate
umbelliflorus	ପୁଷ୍ଟିତ୍ତୀ	unicotyledon
umbelli form	ଛଡ଼ାକାର	uniflorous
uncinate	ଆଙ୍ଗୁଣୀ	unifoliate
uncoiling of chromosome	ଗୁଣସୂତ୍ର ବିକୁଣ୍ଠଳୀକରଣ	uniform flora
uncoupler	ବିଯୁଗ୍ନକ	unigeneric
un-fertilised egg	ଅନିଷ୍ଟ ଅଣ୍ଟା	unilocular
under grazing	ଆବଚାରଣ	uninervate
under ground stem	ଭୂମ୍ୟତର କାଣ୍ଡ, ଭୂମିଗତ କାଣ୍ଡ	uninucleate
under growth	ଆବଦୃତି	uniparous
under shrub	ହାଯାଗୁଲ୍, ଉପକୁଳ	uniparous cyme
under wood	ଗୁରୁତବନ	unipartite
uniascal perithecium	ଏକ ଆସ୍ତରସୂତ୍ର ପେରିଥେରିଯମ	uniserate
uniaxial	ଏକାଣ୍ଟୀ, ଏକଦଣ୍ଡୀ	unisexual
unicell	ଏକକୋଣ୍ଟା	unitegmic
unicellular	ଏକକୋଣ୍ଟା, ଏକକୋଣ୍ଟିକା	uni tunicate ascus

unit character			valvate
unit character	ଏକକ ଲକ୍ଷଣ	u-tube	ଉର୍ବିବାହୁନଳୀ, ଇଡ଼ା ଆକାର ନଳୀ
unit membrane	ଏକକଟିଲ୍ଲା, ଏକକଟିଲ୍ଲା		
unit sampling	ଏକକ ପ୍ରତିଚୟନ, ଏକକ ନମ୍ବନାଚୟନ	utricle uvanous	ଅଳିକା, କୋଷା ଦ୍ୱାଷାଳ
unit selection	ଏକକ ମନୋନୟନ		
univalent	ଏକକୟୁଡ଼, ଏକକ୍ୟୋଜୀ		V
universal veil	ସର୍ବେପଯୋଗୀ ଅବଶ୍ୟକ		
unpaired	ଅୟୁଗ୍ର	vaccine	ଟୀକା
unpollinated	ଅପରାଗିତ	vacuolar membrane	ରସଧାନୀ ଟିଲ୍ଲା
unsaturated	ଅପରିପୂତ୍, ଅପରିପୂତ୍ର	vaculoation	ରସଧାନୀ କରଣ
unseptate	ପଟହୀନ	vacuole	ଧାନୀ, ରସଧାନୀ
uracil	ସ୍ଥରାସିଲ	vaginate	ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଛାଦନୀ, ଯୋଜାରୂପୀୟ
urceolate	କଳସାକାର		
urease	ସ୍ଫୁରେଖଳ	vaginervis	ଅକ୍ରମଶିରାଳ
uredium	ସ୍ଫୁରେଡ଼ିଯମ	vaginula	ଆଛାଦ ମୂଳ
urediospore (uredospore)	ସ୍ଫୁରେଡୋରେଣ୍ଟ୍	valval view	କପାଟୀ ସହିତ୍ୟ
uredosorus	ସ୍ଫୁରେଡୋରେଣ୍ଟୁଧାନୀ	valver plane	ପାଟୀତଳ
usnic acid	ଅସ୍ତିକ ଅମ୍ବୁ	valvate	ଧାରସ୍ଵର୍ଣ୍ଣୀ, ଅନତିଛାଦି

valve			vein
valve	କପାଟ	vascularisation	ସମାହନୀ ଭବନ
valvular dehiscence	କପାଟସ୍ଥୋଚନ	vascular tissue system	ସମାହା ଉଚିକ ପ୍ରଶାଳୀ
vapour	ବାଷ୍ପ	vasi centric	ବାହିକାଜେତ୍ରୀ
variability	ପରିବର୍ତ୍ତନଶାଳତା, ବିଭେଦଶାଳତା, ବିଭିନ୍ନତା	vector	ରୋଗବାହକ, ରୋଗ ପ୍ରସାରକ
variable	ବିଭେଦଶାଳ	vector of disease	ବ୍ୟାଧ ପ୍ରସାରକ, ବ୍ୟାଧବାହକ
variance	ଆମେଳ	vegetable	ଶାଳ, ବନସ୍ପତି,
variant	ପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ		ପନିପରିବା
variation	ବିଭେଦନ, ଭିନ୍ନନ	vegetative	ଅଙ୍ଗୀୟ
variation of species	ଜାତିଗତ ବିଭିନ୍ନତା	vegetative growth	ଅଙ୍ଗୀୟ ବୃକ୍ଷି
variated	ବିକ୍ରିବିଚିତ୍ର, ପାଣ୍ଡୁଳିତ ଛିଟ	vegetative propagation	ଅଙ୍ଗୀୟ ବିଷ୍ଵାର
varietal resistance	ଜାତିକ ରୋଗାଣ୍ଟୁ- ପ୍ରତିରୋଧୀତା	vegetative reproduction	ଅଙ୍ଗୀୟ ପ୍ରଜନନ
varietal susceptibility	ସହଜରେ ପ୍ରଭାବିତହେବା ଲାଗି ଉପକାରୀୟ ବୃକ୍ଷି	vegetation	ଶାକାଳି, ଉଚିଦରାଜି, ପାଦପଳାତି
variety	ଉପଜାତି, କିଷମ, ପ୍ରକାର	vehicle	ଯାନ
vascular	ସମାହା	vehicle of infection	ସଂଚରଣ/ସଂକ୍ରମଣବାହକ
vasular bundle	ସମାହା ବିଭିନ୍ନ	veil	ଅବସ୍ଥାନ୍ତର
vasular cambium	ସମାହା ବିବର୍କବୀ	vein	ଶିରା, ନାଡ଼ି

veinlet			vine
veinlet	ସୂର୍ଯ୍ୟଶିରା	verrucose	କିଣମୟ
velamen	ଜଳଶୋଷକ ଦୃତା	versatile	ମୁହଁଦୋଳୀ, ପରିଦୋଳୀ
velum	ଛଦଶେଷ, ବିଲ୍ଲଦ, ପଚକଳା	vertical	ଉଦ୍ଧତ
venation	ଶିରାବିନ୍ୟାସ, ନାଡ଼ିବିନ୍ୟାସ	verticil	ଭ୍ରମି
venation-multicostate	ବହୁମଧଶିରା ବିନ୍ୟାସ	verticillaster	ମାନ୍ୟ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତ, ଭ୍ରମିଯୁଗ୍ର
ventation-parallel	ସମାନର ଶିରାବିନ୍ୟାସ	verticillate	ମାନ୍ୟ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତ
ventation reticulate	ଜାଲକ ଶିରାବିନ୍ୟାସ	vesicle	ପୁଣିକା
ventation unicostate	ୱେଳମଧଶିରାବିନ୍ୟାସ	vessel	ନୌ, ବଞ୍ଚିକା, ଧାଳିପାଡ଼
venose	ଶିରାମୟ	vestige	ଅବଶେଷ
venter	ଡିମଧାନୀ ମୂଳ	vetiver	ବେଣୋପାଥ
ventral	ଅଧର, କୁଷ୍ଟୀୟ	vetivergreen	ଅବପିତହରି
ventral canal cell	କୁଷ୍ଟୀ କୁଳ୍ୟାକୋଷ	vexillary	ଧୂକକୀ
ventral cell	ଅଧରକୋଷା	vexillum	ଧୂକକ
ventral suture	କୁଷ୍ଟୀୟ ସନ୍ଧି	viability	ସଂଜୀବତା, ଅକୁରୋଦଗମ
ventricose	ସ୍ଫାଟି, କୁବ୍ଜକାର	viable	କୀରନ ଷ୍ଟମ
vernallization	ବାସତୀକରଣ	vigour, vigor	ଓ ଜୀ
vernation	ଜିସଲମ ବିନ୍ୟାସ, ଜଳିକାପର୍ଷବିନ୍ୟାସ	villose	ଅଚିରୋମଶ
		vine	ହ୍ରାଷ୍ଟା, ଲଟା, ଲତା

virescense			water table
virescense	ହରିତୋଦୟ	wall pressure	ଭରିତାପ, କାନ୍ଧତାପ
virion	ପ୍ରଭୂତାଣୁ	wart	କାହୁଡ଼ି
virulent strain	ପ୍ରକଷ ରୋଗକାରୀ କିମ୍ବା	warty	କାହୁଡ଼ି ଭଳି, କାହୁଡ଼ିଆ
virulence	ଭର୍ତ୍ତା, ପ୍ରକଷତା	warty protuberance	କାହୁଡ଼ିପରି ବାହ୍ୟ ବୃକ୍ଷି
virus	କୂତାଣୁ	waste product	ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ, ବର୍ଜ୍ୟଉପାଦ
viscid	ଅର୍ପିତବଳ	water absorption	ଜଳ ଅବଶେଷଣ
viscosity	ଶୀାନତା, ପଚପଚିଆ, ଖସଦିଆ	water conservation	ଜଳ ସଂରକ୍ଷଣ
viital	ପ୍ରାଣକୀୟ, ଜୀବନ ଶକ୍ତି	water cress	ଜଳଦାୟକ, କରୁତାତିଥି
vitality	ଜୀବନକ୍ରିୟା, ଯଜାବତା	water culture	ଜଳପୋଷଣ, ଜଳକୃତି
vital theory	ପ୍ରାଣକୀୟ ବାଦ	water cycle	ଜଳଚକ୍ର
viviparous	ସଂଲାଗ୍ରାନ୍ତୁରୀ	water dispersal	ଜଳ ପ୍ରଶେଷଣ
vivipary	ସଂଲାଗ୍ରାନ୍ତୁରଣ	water gradient	ଜଳ ଅବକ୍ଷଣ
vulnerable period	ଆକୁମଣ ପ୍ରବଶ କାଳ	water holding capacity	ଜଳ ଧାରଣ ମହିତା
W		water intake	ଜଳ ଅବର୍ଜନା
waddiform	ଗଦାରୂପ	water logging	ଜଳକ୍ରାନ୍ତି, ଜଳକ୍ରାନ୍ତରଫଳ
wall	ଭବି, କାନ୍ଧ	water pollution	ଜଳ ପ୍ରଦୂଷଣ
		water potential	ଜଳ ଅଭିନ୍ଦିତ ଶକ୍ତି
		water table	ଜଳସ୍ତର

water uptake	xenia		
water uptake	জল উর্ধ্ব শোষণ, জলউর্ধ্ব গ্রহণ	winter spore wood	শীতেরেশু
weathering	অবস্থা	wood fibre	কাষ
wedge graft	কালক কলমি	wood parenchyna	কাষচন্দু
wedge shaped	কালকাকার	woolly	দারু মৃদুপেশা
weed	অনাবনা দৃশ্য, অপুরণ, অগুঁড়া, দৃশ্যক		পশমা, লোমশ
weedicide	দৃশ্যকনাশা, দৃশ্যকমারা		X
whiplash	চারুকমাড়, কশায়াড়		
whorl	বলয়, আবর্ত	xanthein	পাতবর্ণকারা, কলিনি
whorled	বলয়কার, আবর্তূপ	xanthophyceae	পাতহরিত শৌভাঙ
wild type	বণ্যূপ	xanthophyll	পিঙ্গলক, পাতপর্ণ, জাহুপিল
wilting	ফাইলা, মুন	xanthosis	পাতরোগ
wilting co-efficient	ফাইলাগুণাক, মুনগুণাক	x-axis	x-এষ
wilting point	ফাইলা পুচনাক, ফাইলাভিহু	x-bodies	x-বিষ
wind pollinated	বায়ু পরাগিত	x-chromosome	x-গুণসূত্র
winged	পশ্চল, পশ্চমুক্ত	x-disease	x-রোগ
		xenia	অ্যাপ্রেলিট, অপৈপ্রেগ, কেনিআ

xenocarp			xylic perforation
xenocarp	ପରଫଳନ	xerophytism	ମରୁଭକ୍ଷିତତା
xenogamy	ପରନିଶେଚନ, ପରଜାୟା ସ୍ଵରୂପ	xeroplastic xeros	ଶୁଷ୍କତୋପନ୍ଥ ଶୁଷ୍କ
xerach	ଶୁଷ୍କତାରମ୍ବୀ	xerosere	ମରୁ କ୍ରମିକ
xerach succession	ଶୁଷ୍କତାରମ୍ବୀ ଅନୁକ୍ରମ	xerospore	ଶୁଷ୍କ ବୀଜାଣ୍ୟ, ଶୁଷ୍କରେଣ୍ୟ
xero clastic	ଶୁଷ୍କନ ବିଦୃତ	xerothermic	ଶୁଷ୍କତାପୀଯ, ମରୁତାପୀ
xero cleistogamy	ନିମ୍ନଲିଖ ପରାଗଣ	xerothylium	ଶୁଷ୍କବନ
xero colous	ମରୁଭାସୀ	xiphiform	ଅସରୂପ, ଅସ୍ୟାକାର
xerogeophyte	ମରୁଗର୍ଭଭିତ୍ତି	xiphoid	ଖଡ଼ିଗାକାର, ଅସିଭଳି
xeromorphic	ମରୁଭୂତୀ, ଶୁଷ୍କତାନୁକୂଳିତ	x-ray defraction	x-ରେଙ୍କ୍ଷି ଭିତ୍ତି, ରେଙ୍କ୍ଷି ବିଭଳ
xeromorphosis	ଶୁଷ୍କତାରୂପାବଳ	xylem feeder	ଦାରୁରସଇକ୍ଷୀ
xeromorphy	ଶୁଷ୍କାନୁରୂପତା	xylem parenchyma	ଦାରୁ ମୃଦୁଭକ୍ଷ
xerophile	ମରୁସେହୀ, ମରୁଭାଗୀ	xylem ray	ଦାରୁ ଅର
xerophilous	ମରୁଭିତ୍ତି	xylem sponge	ଦାରୁ ସ୍ପଞ୍ଜ
xerophily	ମରୁଭାଗିତା	xylic core	ଦାରୁ କୋତ
xerophytic	ମରୁଭ ଉଭିତ୍ତି	xylic gap	ଦାରୁ ଅଭର
xerophytic vegetation	ମରୁଭିତ୍ତି ବନସ୍ବର୍ଗ	xylic perforation	ଦାରୁଛିତ୍ର

xylo carpus			zarovisation
xylo carpus	କାଷଫଳ	yellowing	ପୀତବନ
xylophagous	କାଷଭକ୍ଷୀ	yellow disease (yellowing disease)	ପୀତରୋଗ, ପୀତାର୍ତ୍ତ,
xylopodium	କାତୁଆ, ଦାରୁପାଦା		
xylostroma	ଦାରୁ ପାଠିକା	yellow disease of sugarcane	ଆଖୁର ହଳଦିଆ ରୋଗ
xylotomy	ଦାରୁ ଶରାର	yellow enzyme	ପୀତ ସହରକ
		yellow mosaic	ପୀତଚିତ୍ରିଲ, ପୀତଛିଟ ରୋଗ
Y		yellow mottling strain	ପୀତ କବୁରଣ ବିଭେଦ
		yellow rust	ହଳଦିଆ କଳକି
yam	ଖେମାଳୁ	yellow rust of wheat	ଗହମାର ପୀତ କଳକି
yam	ବୁଣ୍ଣାସୂତା	yellow vein mosaic	ପୀତ ଶାରା ଛିଟରୋଗ
y-axis	y-ଅକ୍ଷ	yield	ଅମଳ
y-chromosome	y-ଗୁଣସୂତ୍ର	yielding capacity	ଉପାଦନ କ୍ଷମତା
yearling	ଏକବର୍ଷୀ	young seed	ଚରୁଣ ବୀଜ
yeast	ଯିଷ୍ଟ, ଖମୀର		
yeast autolysate	ଖମୀର ସ୍ଵବିଲୟନକ, ଖମୀର ସ୍ଵବିଲୟନ		Z
yeast cell	ଯିଷ୍ଟକୋଷ, ଖମୀରକୋଷ	zanthoxylum	ଡେଳ ବଳକିତ
yeast infusion	ଖମୀର ଅତର୍ନ୍ତବେଶ	zarovisation	ବାସନ୍ତୀକରଣ

zebra spindle		zygophore
zebra spindle	ଧାରୀଦାର ତଳ୍କୁ	zooidiogamy
zein	ମକା ପୃଷ୍ଠିସାର	zoophagous
zero error	ଶୂନ୍ୟାଙ୍କ ତୁଳି	zoophilic
zeugite	ନିଷେଚାନଙ୍ଗ	zoophilous
zingiberene	ଜିଞ୍ଜିବେରିନି	zoo phyte
zoidiogamous	ସରେ ସୁରୁନୀ	zoo plankton
zoidogamy	ସରେ ସୁରୁନୀ	zoosporangium
zoidiophilous	ପ୍ରାଣିପରାଗିତ	zoo spore
znoate tetrasopre	ପାଂଛି ଚତୁର୍ବ ବାଲାଣ୍ଡୁ	zygogamous
zonation	ମଣ୍ଡଳନ	zygogamy
zone	ମଣ୍ଡଳ, ଅଞ୍ଚଳ	zygomorphic
zone of elongation	ଲମ୍ବନଅଞ୍ଚଳ, ପ୍ରଲମ୍ବବନ୍ଧ, ଦୀର୍ଘାକରଣ ଅଞ୍ଚଳ	zygomorphy
zonorate	କ୍ଷେତ୍ର ହିତ୍ରକୀ	zygonema
zoo chore	ପ୍ରାଣୀ ପ୍ରକାର୍ଷ, ପ୍ରାଣୀ ବିକାର୍ଷ	zygophore
zoo gamete	ଚଳ ସୁରୁନ	
zooid	ଜୀବକ	

zygphyte

zygphyte	ସୁରୁଳ ଉତ୍ତିଦ
zygosis	ସୁରୁଳନ
zygospore	ସୁରୁଲେଣ୍ଟ
zygote	ସୁରୁଳ
zygotene	ସୁରୁପଟ, ଯାଇଗୋଟିନ
zygotene stage	ସୁରୁପଟ ଅବହ୍ୟ
zygotic checker board	ସୁରୁଳ ଶତର୍କ-ପଟ୍ଟି
zygotic embryo	ସୁରୁଳ ଛୂଣ
zygotic lethal	ସୁରୁଳ ଘାତକ
zygotic meiosis	ସୁରୁଳ ଅର୍ଦ୍ଧସୂତ୍ରତା, ସୁରୁଳ ଅର୍ଦ୍ଧୀଯନ
zygotic mortality	ସୁରୁଳ ମୃତ୍ୟୁହାର
zygotic selection	ସୁରୁଳ ନିର୍ବାଚନ
zygotic sterility	ସୁରୁଳ ବନ୍ଧ୍ୟତା
zymase	ଜାଇମେଲ
zymogen	ଜାଇମୋଜେନ

पी. इ. डी. - 842
1000--2003(DSK II)

मूल्य :— ₹. 208/-